

CHRISTUS DE VERLOSSER BELOOFT

25 PREKEN DOOR

DS. G. H. KERSTEN

**15 PREKEN VOOR DANKDAG, ADVENT, OUDJAAR, PASEN, HEMELVAART
EN 10 PEKEN OVER JOBS BIJZONDERE BEPROEVINGEN**

'Zijt getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens'

De preken werden uitgegeven in Saambinders, ca 1930-1940

En gepubliceerd in 3 delen:

**HET HANDSCHRIFT UITGEWIST
DE GELOVIGE VERWACHTING
10 PREKEN OVER JOB: GEGEVEN EN GENOMEN**

B.V. UITGEVERIJ DE BANIER, UTRECHT

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

1. Het zegepralend geloof in Christus, de Levensvorst

Paaspredikatie over Job 19: 25 – 27

"Want ik weet, mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, dan zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot." Job 19: 25 - 27

2. God vaart op met gejuich. Hemelvaartspreek

"God vaart op met gejuich; de Heere met geklank der bazuin." Psalm 47: 6.

3. Een aankondiging van Christus' komst

Adventsprekatie over Jesaja 11:1

"Want er zal een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isaï, en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen."

Jesaja 11: 10:

4. Een profetie van Christus' komst

Adventsprekatie over Jesaja 11: 10

"Want het zal geschieden ten zelve dage, dat de heidenen naar de Wortel van Isaï, Die staan zal tot een Banier der volken, zullen vragen; en Zijn rust zal heerlijk zijn."

5. De last van Duma

Oudejaarsprekatie over Jesaja 21: 11 - 12

"De last van Duma. Men roept tot mij uit Seir: Wachter, wat is er van de nacht t Wachter, wat is er van de nacht? De wachter zeide: De morgenstond is gekomen en het is nog nacht. Wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt."

6. Het Goddelijk welbehagen in Christus

Paaspredikatie over Jesaja 53: 10

"Doch het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen; Hij heeft Hem krank gemaakt; als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien; Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkig voortgaan."

7. Een krachtige nodiging van Christus op de rijkdom van Zijn genade

Vorbereidingsprekatie voor het Heilig Avondmaal over Jesaja 55: 1

"O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk."

8. Een ernstige ondervraging des Heeren

Boetepredikatie over Jeremia 2: 31

"O geslacht! aanmerkt toch gijlieden des Heeren Woord: Ben Ik Israël een woestijn geweest, of een land van uiterste donkerheid? Waarom zegt dan mijn volk: Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot U komen?"

9. Weldadigheid verwacht van een dreigend God

Dankdagpredikatie over Jeremia 14: 22

"Zijn er onder de ijdelheden der heidenen, die doen regenen, of kan de hemel druppelen geven? Zijt Gij die niet, o Heere, onze God? Daarom zullen wij op U wachten, want Gij doet al die dingen."

10. Gegronde hoop in droeve klacht

Dankdagpredicatie over Klaagliederen 3: 21

"Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen."

11. Braakt u een braakland

Dankdagpredicatie over Hoséa 10: 12b

"Braakt u een braakland; dewijl het tijd is de Heere te zoeken, totdat Hij kome en over u de gerechtigheid regene."

12. Gods onderzoekende aanspraak tot Zijn volk

Biddagpredikatie over Micha 6:3

"O, Mijn volk! wat heb Ik u gedaan en waarmee heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij."

13. Gods liefde-zwijgen

Predicatie over Zefanja 3: 17m

"Hij zal zwijgen in Zijn liefde."

14. De paarden tussen de mirten

Dankdagpredicatie over Zacharia 1: 8

"Ik zag des nachts, en zie, een Man rijdende op een rood paard, en Hij stond tussen de mirten, die in de diepte waren; en achter Hem waren rode, bruine en witte paarden."

15. Het gezicht van de vier wagens

Biddagpredikatie over Zacharia 6: 1 – 3. Uitgesproken 1947

"En ik hief mijn ogen weder op, en ik zag, en zie, vier wagens gingen er uit van tussen twee bergen; en die bergen waren bergen van koper. Aan de eerste wagen waren rode paarden, en aan de tweede wagen waren zwarte paarden. En aan de derde wagen witte paarden, en aan de vierde wagen hagelvlekkige paarden, die sterk waren."

INHOUD 10 preken over Job in zijn zware beproevingen. Blz. 152

1. Geloofsbeproeving. Job 1:20-22

2. Satan verliezer. Job 2:3-10

3. Job vervloekt zijn dag. Job 3:1

4. Job wendt zich tot God. Job 7:17-21

5. Job erkent Gods gerechtigheid. Job 9:14-21

6. Jobs verwachting. Job 13:13-17

7. Jobs oog druipt tot God. Job 16:17-22

8. De geloofsbelijdenis van Job. Job 19:23-27

9. Job beroept zich op God. Job 23:3-7

10. De eis des Heeren tot Zijn vreze. Job 28:28

1. Het zegepralend geloof in Christus, de Levensvorst

Paaspredikatie over Job 19: 25 – 27

Psalm 21: 1 en 4

Lezen: Job 19

Psalm 68: 1 en 2

Psalm 73: 12 –

Psalm 98: 4

Op het aanstaande Paasfeest hopen wij weder te gedenken dat Christus uit de dood verrezen is. Over de opstanding des Heeren wens ik thans met u te handelen.

De opstanding is van een ontzaglijke betekenis, èn omdat Gods deugden daarin volkomen verheerlijkt zijn, èn omdat de Heere Jezus Zich in deze opstanding betoonde te zijn de Leeuw uit Juda's stam, Die overwonnen heeft èn omdat de uitverkorenen in de opstanding van Christus zijn gerechtvaardigd en uit hun graven opgewekt.

De dood was een noodzakelijk gedeelte van het lijden van Christus. Hij moest Zich vernederen tot in de dood, opdat Hij het oordeel des doods voor Zijn uitverkorenen wegnemen zou, dat deze zich met Adam en al diens nakomelingen hadden onderworpen. Het recht Gods vorderde van de Borg der uitverkorenen de dood; ook moest Hij in de dood satans kop vertreden en te niet doen degenen, die het geweld des doods had. Christus moest sterven en Hij vernederde Zich uit eeuwige verlustiging in het welbehagen Zijns Vaders en volkomen liefde tot Zijn uitverkorenen vrijwillig tot de dood, ja tot de dood Zijns kruises. O, onuitsprekelijke liefde van Christus!

Nauwelijks zal bestaan een vriend voor een vriend te sterven, maar Christus bevestigt Zijn liefde jegens ons (nl. Zijn volk) als Hij voor ons gestorven is, toen wij nog vijanden waren. Maar even noodzakelijk was de opstanding des Heeren. Het recht Zijns Vaders eiste die. Op de volbrenging van de wet is het leven beloofd en Christus heeft de wet volkomen volbracht, beide in dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid heeft Hij het leven verworven. Daarenboven eiste het recht van de Vader de vrijspraak op de volkomen voldoening. De opstanding wordt dan ook de Vader toegeschreven. Petrus getuigde voor de Joodse raad: "De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt." Paulus schrijft: "Hij is opgewekt tot onze rechtvaardigmaking." Wel mag Paulus uitroepen: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt, wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is; ja wat meer is, Die ook opgewekt is." O, gezegende opstanding van Christus voor al de Zijnen!

Maar de Heere is ook opgestaan door Zijn eigen kracht. Hij kon van de dood niet gehouden worden. Als eeuwige Overwinnaar over hel en dood verrees Slons grote Koning in de morgen van de derde dag uit het graf. De wachters werden als doden. Satans kop was verpletterd; de machten der wereld uitgetogen. De opstanding is de triomf van Christus. Hij roept het Zijn strijdende kerk op aarde toe: "Ik leef en Ik ben dood geweest; en zie Ik ben levendig tot in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutelen der hel en des doods." In de opstanding begon de heerlijkheid te gloren, die Hij had eer de wereld was. Want Hij is krachtig" bewezen te zijn de Zoon Gods naar de Geest der heiligmaking, uit de onstanding der doden. Hij is schoner dan de mensenkinderen. Hij draagt de banier boven tienduizend. O, dat Gods volk van hun triomferende Koning zinge.

Aan Vader, Zoon en Heilige Geest wordt de opstanding toegeschreven. Zij is het grote werk van de drieënige Verbondsgod, Die in deze overwinning is verheerlijkt, naar het soevereine willen Gods. Het vast gebouw van 's Heeren gunstbewijzen is hier naar Zijn gemaakt bestek verrezen, tot zaligheid van alle uitverkorenen. Die zullen de kracht van Christus' opstanding ervaren in hun opwekking uit de dood ten eeuwigen leven.

Door het geloof zullen zij in die opstanding vrede vinden en zich er in beroemen. gelijk Job getuigt in het woord, dat wij thans tot onze tekst kiezen en dat geschreven is in Job 19: 25 - 27:

"Want ik weet, mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, dan zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot."

In deze woorden staat ons beschreven: *Het zegepralend geloof in Christus, de Levensvorst.*

Dit geloofsvertrouwen overdenkend, staan wij stil bij:

1. Het vast geloof in God;
2. De levende hoop op God.
3. Het zalig heimwee naar God.

1. Het vast geloof in God

Ja, een vast geloof in God is Job gegeven. "Want ik weet", zegt hij. Zijn broeders heeft de Heere verre van hem gedaan en "die mij kenden (zo klaagde Job) zekerlijk zij zijn van mij vervreemd. Mijn nabestaanden houden op en mijn bekenden vergeten mij." Knecht en kinderen versmaden hem. Door de wereld is hij uitgestoten. En zijn oprechte vrienden die met hem een ander leven hebben leren kennen, verdenken hem en zetten hem neer, alsof hij een huichelaar ware. Hun hart wordt niet vermurwd als hij smeekt: "Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner, o gij, mijn vrienden! Want de hand Gods heeft mij aangeraakt." Maar tegenover allen, die hem versmaden en verdenken geeft Job nu getuigenis van de vaste en onwrikbare wetenschap des geloofs: "Ik weet, mijn Verlosser leeft."

Het geloof is geen blote, oppervlakkige wetenschap. Zulk een weten is eigen aan het historieel geloof, waarin duizenden opgaan, zich vleiend met hetgeen zij gehoord en gelezen hebben, zonder enige levende ervaring van de Geest des geloofs, Die een bovennatuurlijke, geheiligde wetenschap werkt in de harten der uitverkorenen. Hij verlicht het verduisterde verstand en doet de verborgenheid des Heeren kennen, die is voor degenen, die Hem vrezen en Zijn verbond om hun die bekend te maken.

Die wetenschap des geloofs is een persoonlijke zaak. Ik weet, zegt Job. Het zaligmakend geloof is niet in het gemeen aan de zichtbare kerk gegeven, maar het wordt gewrocht in het hart van elk een, die uit God geboren wordt. Met het geloof van een ander kunnen wij niet zalig worden. Ach, hoevelen draven rond met hetgeen deze en die van Gods kinderen hebben geloofd en door het geloof gesproken; hoevelen roemen het geloof van hun ouders en verdere familiebetrekkingen, zonder persoonlijk ook maar iets van de zalige wetenschap des geloofs te kennen, waarvan Job voor zichzelf getuigenis geeft. Voor elk van Gods kinderen wordt het een persoonlijke zaak te geloven en door het geloof de verborgenheden des Heeren te kennen. Dat volk kan het noch met een historieel geloof doen, noch met het geloof van anderen. Zij

staan naar een persoonlijke vereniging met Christus, om door het geloof in Hem te rusten en in Hem vrede met God te vinden.

Deze wetenschap des geloofs is van ongemene alle tegenstand overwinnende kracht. Beschouw slechts in welke omstandigheden Job verkeerde, toen hij van dit zegepralend geloof getuigde.

- (1) God heeft niet alleen alles, wat Job had, have en bezitting, in satans hand gegeven, zodat hij van alles beroofd, de armste des lands geworden is en zelfs zijn kinderen allen door de dood hem zijn ontrukkt, maar bovendien heeft de Heere Job zelf in satans hand gegeven, verschonend alleen diens leven. Menigeen klaagt in deze tijden over verlies van geld en goed; velen dragen onherstelbare zielewonden vanwege het verlies van één hunner dierbaren; maar Job verloor alles wat hij had op één dag en al zijn kinderen, over wie zijn hart in gebeden voor God waakte.
- (2) Meer dan dat. Satans aanval op hem was met alle bitterheid en verwoedheid der hel. Welke smart is gelijk aan die van Job? En in die smart zegepraalt het geloof: "Ik weet, mijn Verlosser leeft." Zie dan de triomferende kracht van het geloof, volk van God, opdat gij in uw lijden en strijd het hoofd moogt opheffen en niet ontmoedigd wordt. Het geloof zal u van vreugde in de Heere doen opspringen en u verheugen in de God uws heils, alhoewel de vijgeboom niet bloeien zal en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal; dat het werk des olijfbooms liegen zal en de velden geen spijs voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal en dat er geen rund in de stallen wezen zal." Want de Heere is uw sterkte. Hij zal door het geloof Zijn volk doen triomferen. Het is de grote betekenis van het boek Job, dat het ons leert, dat Gods genadewerk satan met al diens helle machten zal overwinnen. Zegevierend is Job uit die strijd uitgekomen; niet in eigen kracht, maar door het geloof in de mogendheden des Heeren. En al Gods oprechte volk zal overwinnen, hoe vreselijk de aanvechtingen des duivels ook zijn mogen. O, dat toch het bestreden volk moed grijpe. De strijd is des Heeren. Hij zal niet verlaten het werk Zijner handen. Hij geeft de ziel Zijner tortelduif aan het wild gedierte des velds niet over.
- (3) Meer nog. Jobs vrienden verdachten hem. Zij hebben oorzaak gezocht in het leven van Job voor de diepe weg, die de Heere met hem leidde; zij hebben hem verdacht; als een huichelaar beschouwd en met vele redenen hem tot bekentenis willen brengen. Het is een zware zaak, als Gods kinderen elkander verdenken. Zo dit de oprechten in Sion bij al hun leed nog treft, wordt niet alleen de vertroosting hun onthouden, die in de gemeenschap der heiligen ligt, maar wordt hun ziel onbeschrijflijke smart aangedaan. Maria werd, toen zij Christus zalfde tot een voorbereiding voor Zijn begrafenis, niet alleen van Judas doch van al de discipelen veroordeeld. Maar de Heere nam het voor haar op. En Hij heeft ook Job tegen diens vrienden gerechtvaardigd. Geef het in Zijn hand, volk; Hij zal uw recht doen uitkomen aan het licht. Hij wil u door zulke wegen in Hem alleen uw sterkte doen vinden, gelijk Job in de overwinnende kracht des geloofs uitriep: "Ik weet, mijn Verlosser leeft. In Hem zijn wij meer dan overwinnaars."
- (4) Dat getuigenis gaf Job in de poorten des doods. Zover is het gekomen. Met de schrikkelijkste soort van melaatsheid bezocht, biedt hij een walgelijk schouwspel, waarvan ieder wegvluht. Zijn lichaam verteert. Hij is een geraamte geworden; vel over been. De dood grijnst hem aan. Er is geen ontkomen. En zie, daar breekt het geloof door in zijn de dood overwinnende kracht. *Och, of mijn woorden toch opgeschreven werden; och of zij in een boek ook werden opgetekend. Dat zij met een ijzeren griffie en lood voor eeuwig in een rots gehouwen wierden! Want ik weet, mijn Verlosser leeft.* Ja, die woorden zijn tot

troost voor des Heeren kerk bewaard, gegrift in het eeuwigblijvend Woord Gods. Daar is het geschreven, dat het geloof triomfeert, zelfs in de poorten van de dood. Hoe menigmaal zijn de getuigen er van gegeven, die na lange en bange strijd en een leven vol bekommernis in de ure des stervens hebben getriomfeerd en zingende de eeuwige heerlijkheid zijn ingegaan. Zij hebben de muilen der leeuwen toegesloten; de kracht des vuurs uitgeblust; uit zwakheid krachten verkregen. Houdt moed, Godvruchte schaar, houdt moed. Door het geloof zult gij eeuwig triomferen.

- (5) En te meer blijkt de onverwinnlijke kracht des geloofs in Job, omdat cleteere Zich voor hem verborgen houdt. God antwoordt niet op al Jobs klachten. Och, ware de Heere hem nabij geweest, zijn lijden was te dragen. Sprak Hij niet eens tot Paulus: "Mijn genade is u genoeg?" Met mijn God spring ik over een muur, zei David, en dring ik door een bende. Maar als de Heere Zich verborgen houdt, wordt het voor ons zo geheel anders. En onder de verberging des Heeren nu verheft zich het geloof in Job en roemt hij in zijn levende Verlosser. Merk nu eens op, dat de verzekerende wetenschap van ons in zijn Christus, met het gestaltelijk leven niet op en neer gaat. Velen van Gods volk worden met grote vrees bezet, zo zij de gevoelige genade missen, hoe zeer zij in het smaken er van ook zich mogen beroemen. De rust des geloofs in Christus begeeft echter het volk niet, zelfs niet in de donkerheden, die onder de verbergingen Gods hun ziel bedekken. Die rijke vrucht, waarvan Jobs geloofsgetuigenis bewijs geeft, moest al Gods volk wel gedurig met heilige ernst doen jagen naar de verzekering des geloofs, waarvan ook Paulus sprak: "Ik ben verzekerd, dat Hij te machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag." Benaarstigt u om uw roeping en verkiezing vast te maken. Zo God u op de weg des levens bracht jaagt om in de vrijstad zelf in te gaan, waar de bloedwreker op u geen recht meer heeft. De verzekering des Heiligen Geestes geeft een geheiligde wetenschap, die zelfs in de grootste donkerheid en in de bange verlatingen Gods niet wordt weggenomen en die doet bij de opvlammingen van het geloof triomferen: "Ik weet, mijn Verlosser leeft."

A. Voorwerp van het geloof nu is Christus, de levende Verlosser. Hij is de Goël, onder het oude verbond door de lossers afgeschaduwd. Die lossers waren de nabestaanden desgenen voor wie hij optrad. Het was ook zijn plicht als bloedwreker de dood van de verslagene te wreken, tenzij deze een ontkoming vond in de vrijstad. De kinderloze weduwe van zijn broeder moest de lossers huwen, en haar uit de droeve staat van haar weduwschap verlossen. Ook moest de lossers het verloren goed vrijmaken en hergeven. In dat alles was hij type van Christus. Hij, de eeuwige Zone Gods, eenswezens met de Vader en de Heilige Geest, Hij is de nabestaande geworden van Zijn uitverkorenen. Met Zijn hart is Hij Borg geworden, om hun schuld te voldoen, en Hij nam hun vlees en bloed aan uit Maria en werd hun in alles gelijk, uitgenomen de zonden. Hij schaamt Zich niet, hen broeders te noemen. Hij werd hunner één, opdat hij hen wreken zou en satans kop vertreden, en de machten der zonde te niet zou doen. Ja, Hij maakt Zijn ellendig en gebonden volk vrij en herstelt het in de gunst en gemeenschap Gods.

Zie, Hij is de Lossers, Die volkomen zalig maakt, degenen die door Hem tot God gaan. O, deze Lossers maakt Zijn volk eeuwig vrij. Hij gaf Zich voor hen in de dood; ja in de dood des kruises, die van God vervloekt was. De vloek der zonde is Hem toegerekend, en Hij heeft die door volkomen voldoening aan het geschonden recht Gods voor Zijn uitverkorenen in aller eeuwen eeuwigheid weggenomen. Gods toorn en gramschap is door Hem gestild, toen Hij uitriep aan het hout: "Het is volbracht!" O, met welk een dure prijs is Gods volk gekocht! Het is gekocht niet met vergankelijke dingen, zilver of goud, maar met het bloed des Lams. Ieder, die verwaardigd wordt van dit losserswerk iets te leren kennen, en maar een weinig van de

liefde, waarmee Christus hen tot het einde toe liefgehad heeft mag ervaren, moet wel dronken worden van liefde. Bij aanvang zingt Gods volk hier op aarde reeds het loflied, dat in de hemel eeuwig en volmaakt gezongen zal worden door al de uitverkorenen: "Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed." O, volk van God, gij mocht meer vervuld zijn van de liefde van Christus, u bewezen toen gij nog vijanden waart. Nauwelijks zal bestaan een vriend voor een vriend te sterven, maar Hij bevestigt Zijn liefde jegens u, toen Hij voor u gestorven is, als gij nog een vijand waart.

B. Doch er is meer. Job ziet Hem als de Losser, Die leeft. Hij kon van de dood niet gehouden worden. Hoe zou Zijn zoendood ooit van kracht kunnen zijn geworden voor de Zijnen, indien Hij niet was opgestaan uit het graf? Niet één zondaar was uit het graf der zonde immer verrezen, zo niet deze Verlosser was opgestaan. Gods volk heeft niet een dode Zaligmaker. Hij legde Zijn leven af, maar om het weder aan te nemen. En Hij leeft in alle eeuwigheid. De dood heeft over Hem geen macht meer. Rome zoekt het leven in kruisjes op kerken geplaatst en op borsten gedragen, maar Gods volk heeft meer.'

Ik weet, zegt Job, *mijn Verlosser leeft*. Dat is meer, zegt Paulus, dan dat Hij alleen gestorven ware. Wat meer is, Die ook opgewekt is. In Hem, Die leeft, is de uitverkoren kerk gerechtvaardigd; in Hem, Die leeft, is zij overwinnaar over satan en wereld en zonde. In de levende Verlosser ligt de volle zaligheid onherroepelijk vermaakt aan al degenen, die Hem van de Vader gegeven zijn. Welk een grote betekenis ligt er toch in het paasfeest, dat de opstanding van Christus in gedurige gedachtenis houdt, gelijk wij ook nu wederom dit feest van de doorluchte verrijzenis Christi mogen vieren. In de Verlosser, Die leeft, ligt de gránd der zaligheid en de kracht der zalige opstanding van degenen, die het eeuwige leven beërven. Die met Christus worden opgewekt hebben in Hem alles wat tot hun zaligheid van node is. Maar wie Christus mist, mist ook alles, hoeveel hij ook bezitten moge. Geld en goed kunnen ons niet zalig maken, noch ook vele godsdienstige voorrechten, welke de Heere ons in onderscheiding van duizenden schenkt en waarin velen zich beroemen. Ja, al hadden wij nog zo vele indrukken van het heil van Gods volk en algemene overtuigingen der consciëntie, buiten Christus zijn wij dood. Een mens moet Christus worden ingelijfd en door het geloof Hem en al Zijn weldaden deelachtig worden, om eenmaal zonder verschrikking God te ontmoeten. Het moet paasfeest in onze harten worden; d.w.z. de kracht van Christus' opstanding moet in ons worden verheerlijkt.

Daarvan mocht Job getuigen. Hoor slechts met welk een vast geloof in God hij spreekt: Ik weet *mijn Verlosser leeft*. Die Verlosser is zijn Verlosser. Op welke grond kan Gods volk zo spreken?

In de eerste plaats geldt het voor alle levendgemaakten, dat Christus hun door de Heilige Geest dadelijk is toegeëigend. Zij zijn kinderen en mitsdien erfgenamen geworden door wedergeboorte. Geen halve Jezus is hun geschonken, maar een volkomen, enige Zaligmaker en Verlosser. Het stondeke van Gods welbehagen is voor hen aangebroken. Gelijk God van eeuwigheid hen in het geslachte Lam aanschouwde, zo rekent hij hen, nu dadelijk Christus toe met al Diens weldaden. O, dat is het grote voorrecht voor Gods oprechte volk. Daarom kunnen zij niet verloren gaan. Dit onderscheidt hen van de mond- en bijna-christen.

Maar desniettemin staan zij velen hunner als de erfgenaam, die een kind is en niet verschilt van een dienstknecht. De harde dienstbaarheid der wet beneemt de vrijmoedigheid des geloofs en de toeëigenende kracht, om te zeggen mijn Verlosser. O, hoe kan het toch voor hen verborgen zijn, dat zij deel aan Hem hebben; hoe kan hun ziel toch geslingerd worden door de vrees, dat zij nog in de hand van de bloedwre'ker zullen omkomen. Gods recht eist voldoening en buiten Christus hebben zij geen kwadrantpenning om hun ontzaglijke schuld te betalen. Zo

kunnen zij toch God niet ontmoeten. Zie, geliefden, hoe nodig het is, om vrede met God te vinden, dat wij in Christus bevestigd worden; dat Hij door het geloof mag worden toegeëigend. Ik zeg niet dat de zaligheid aan de verzekering des geloofs hangt; zij is verbonden aan het wezen des geloofs. Maar zo Gods volk tot de vastheid des geloofs niet komen kan, mist het dikwijls de zalige vertroosting en verkeert het veelal in vrees en duisternis omtrent het inzijn in Christus.

Die toeëigening van Christus nu is de vrucht van de verzegeling des Heiligen Geestes. Aan het aannemen des geloofs gaat de toepassing vooraf. Velen schijnen zozeer tot de remonstranten over te hellen, dat zij de mens het vermogen toekennen om te geloven. De beloften staan in de Bijbel en wij moeten God op Zijn Woord geloven. Niemand zal het tegenspreken, dat God waardig is geloofd te worden. Doch wat wij tegenspreken is dit, dat de mens geloven kan van zichzelf. Met zijn bedrieglijk geloof zal hij eenmaal omkomen. Ook Gods volk behoeft voor het gelovig aannemen van Christus de toeëigening des Heiligen Geestes. Eerst zegt de Heere tot Lo-Ammi: "Gij zijt Mijn volk", en dan, als vrucht daarvan zegt het volk: "O mijn God." Doch dan heeft die verzekering ook zulk een grote kracht, dat zij niet ras verloren wordt, gelijk na de gestaltelijke verruimingen. Dat blijkt in Jobs geloofsgetuigenis, gesproken in de poorten des doods. Zie, zo wordt het recht Pasen voor Gods volk. Verlorenen worden behouden; doden, die de hel inwachten, verkrijgen het eeuwige leven. Gods toorn is weggenomen, de wet van haar vloek ontwapend en de zondaar met God verzoend. O, het houdt wat in: "Ik weet mijn Verlosser leeft." Hij wordt de ziel van de Vader gegeven, en die Gift wordt door de Heilige Geest bevestigd. Dood en verdoemenis vlieden en het leven en de hemel worden geopend. Welgelukzalig is het volk welks God de Heere is. Ja, het geloof strekt zich uit tot de volkomen betoning van de overwinning, waarmee Christus triomfeerde in Zijn opstanding. Dat heeft nu een wijle onze aandacht, als wij stilstaan bij de levende hoop op God.

2. Hoop op de levende God

Deze hoop vinden wij beschreven in de woorden: "En Hij zal de laatste over het stof opstaan. En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, dan zal ik uit mijn vlees God aanschouwen, Dewelke ik voor mij aanschouwen zal en mijn ogen zien zullen en niet een vreemde."

De staat der verhoging is met de opstanding van Christus aangevangen en zal eens voor het oog aller schepselen in volkomen heerlijkheid geopenbaard worden, als de Heere over het stof zal opstaan. Toen Hij opvoer ten hemel, zeiden de engelen tot de Hem nastarende discipelen: "Gij Galilese mannen! Wat staat gij en ziet op naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal also komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren." Op een wolk is Hij triomferend ten hemel gevaren; op de wolken zal Hij komen in volle triomf. Toen Hij opvoer met gejuich en geklank der bazuin, vloten de duivelen van Hem weg. Hij zal in Zijn wederkomst al Zijn en Zijns volks vijanden eeuwig onder Zijn voeten vertreden en hen werpen in het vuur, dat niet zal worden uitgeblust. Die dag van 's Heeren komst nadert. Dan zullen de elementen branden en alle doden zullen opstaan. Hun lichamen zullen met hun ziel weder verenigd worden, en alle ogen zullen Hem zien, door Wie de Vader de wereld oordelen zal; ook degenen, die Hem doorstoken hebben.

O, welk een dag zal dat zijn! Toen de Heere op aarde was, in de staat der vernedering, kon elk Hem smaden en uitwerpen. Hij verborg Zijn aangezicht niet voor smaadheden en speeksel. Jood en heiden sloegen de handen ineen en nagelden Hem aan het vloekhout. Maar als Hij over het stof zal opstaan zullen alle mensen Hem zien, bekleed met de heerlijkheid, die Hij had eer de wereld was. Omringd van Zijn duizendmaal duizenden engelen, zal Hij verschijnen.

Beving en ontzetting zal de goddelozen aangrijpen. En Hij zal hen oordelen met een rechtvaardig oordeel en zeggen: "Brenge ze hier en slaat ze voor mijn voeten dood." O, die dag! Waar zal de goddeloze en de zondaar verschijnen? Die in dit leven de knieën niet voor Koning Jezus leert buigen; die niet in waarheid door het geloof Hem wordt ingelijfd, gaat het oordeel van de eeuwige dood met rasse schreden tegemoet. Hier kunnen wij wel leven zonder Christus en Hem en Zijn Woord van onze ziel ver houden, maar o, vreselijk lot, dat de onbekende zondaar wacht, het zal Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in de dag des oordeels dan ulieden.

Maar op die ontzettende dag is nu de hoop van Job gevestigd. Hij, die de dood voor ogen ziet; voor wie niets overblijft dan in zijn diepe ellende te sterven. Hij verkrijgt door het geloof de vaste en onbedrieglijke hoop op Hem, Die ten laatste over het stof zal opstaan. Laat Job dan sterven; laat het weinige dat nog aan hem is, dewijl hij is uitgeleed door de vreselijke ziekte, waarmee satan hem onder Gods toelating geslagen heeft, met zijn gebeente tot stof wederkeren, eenmaal zal de Heere over dat stof opstaan en het bijeen vergaderen en vormen tot een onsterfelijk en onverderfelijk lichaam, waarmee hij Gode en het Lam eeuwig zal verheerlijken en prijzen. Het oprechte geloof ziet over dood en graf heen. Het is als een verrekijker en strekt de eeuwige heerlijkheid tot de ziel.

3. Het zalig heimwee naar God.

De dag in welke Christus over het stof zal opstaan, is de dag der eeuwige zaligheid voor het uitverkoren volk van God. Van stonde aan zal de ziel bij het sterven tot Christus haar Hoofd worden opgenomen. Een vagevuur is er niet. In de dood legt Gods volk alle zonde en ongerechtigheid af. Het behoeft geen reiniging meer, om in de hemel in te gaan, noch enige voldoening te geven voor dagelijkse zonden. Indien iemand veel te kort gekomen zou zijn bij zijn sterven, dan zou het de moordenaar geweest zijn, die tot zijn laatste ure toe zich in de zonde heeft verhard, maar de alles-genoegegende gerechtigheid van Christus nam al zijn schulden weg en het bloed van Immanuël reinigde hem geheel en al. In zijn sterven legde de moordenaar alle onvolmaaktheid af en van stonde aan ging hij ten hemel in. Niet over tien of honderd jaar, maar heden, zegt de Heere, zult gij met Mij in het paradijs zijn. De dood is verslonden tot overwinning en een doorgang geworden ten eeuwigen leven.

Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan, zegt de Geest. O, wat zal het voor het strijdend volk van God zijn, als het de raad des Heeren zal hebben uitgediend en worden opgenomen in heerlijkheid. Zo uit de strijd; uit de moeite; uit het verdriet; uit de woelingen der zonde in de volmaakte heerlijkheid, om hun God en Koning eeuwig te prijzen, zonder enig gebrek, Hem de eer gevend, die Hem toekomt. In dit leven worden hun zielen soms vervuld met Zijn heerlijkheid, en worden zij dronken van liefde; hier hebben zij iets van de hemelvreugde en blikken zij soms, als met Paulus opgetrokken in de derde hemel, in de volmaakte heerlijkheid in en door het geloof. Geen woorden hebben zij om uit te spreken wat zij ervaren en genieten. En toch, het zijn slechts eerstelingen, die zij ontvangen; een zien in een spiegel, als in een duistere rede. Wat zal het dan toch zijn, als dat met Christus' bloed gekochte volk ten hemel inkomt en van stonde aan het loflied Gode en het Lam volmaakt zingen zal! Het moet hen wel doen begeren, om ontbonden en bij Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste.

Maar Christus kocht niet alleen de ziel, doch ook het lichaam van Zijn volk. In ziel en lichaam beide zal God eeuwig verheerlijkt worden. Ook het lichaam zal ten hemel worden opgenomen. Dat lichaam is vernederd door de zonde. Het is beroofd van de heerlijkheid, waarmee God het bekleedde in de schepping, toen Zijn beeld er in uitstraalde; het is dienstbaar geworden aan de

zonde en de leden des lichaams zijn wapenen der ongerechtigheid. Door de heiliging, waarmee de Heere Zijn volk uit de heerschappij der zonde in de wedergeboorte verlost, worden deze leden bij aanvang wapenen der gerechtigheid, en in onophoudelijke strijd heeft het volk door het geloof die wapenen ter gerechtigheid te stellen. Daarenboven is het vernederd lichaam allerlei smarten en krankheden, ja zelfs de dood onderworpen; het zal tot stof wederkeren.

Maar eenmaal, met de dag als Christus over het stof zal opstaan, zal Hij het vernederd lichaam veranderen, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen. Uit hun vlees zullen zij God aanschouwen en hun ogen zullen Hem zien en niet een vreemde. Met hun eigen ogen zullen zij Hem zien, Die hun geen vreemde is. Want zij hebben Hem leren kennen door het geloof. Zij hebben Hem leren kennen in Zijn volmaakte deugden; in Zijn recht, dat hen veroordelen moest, maar in Christus hen volkomen vrijspak van schuld en straf en een recht schonk ten eeuwigen leven; in Zijn barmhartigheid en liefde, die in hun harten werden uitgestort; in Zijn absolute soevereiniteit, die hun namen geschreven heeft in de hemelen; in Zijn aanbiddelijke majesteit, die hen vernederde in het stof en hen deed eindigen in de zielvervullende uitroep: "O, Heere God!"

Nee, God is hen geen vreemde. Die van God vervreemd blijft in het leven, zal eens God zien ten gerichte treden, en Hem, Die zij doorstoken hebben; zij zullen Hem zien tot hun eeuwig verderf, als zij de dood zullen zoeken, maar niet kunnen vinden. Doch voor hen, wien God geen vreemde is, zal de dag van Christus' komst een zien van God brengen in Zijn volmaakte heerlijkheid tot hun zaligheid naar ziel en lichaam beide. Hij is de Onzienlijke; maar zien zullen alle uitverkorenen de volmaakte heerlijkheid Gods, die de hemel vervult, waar God Zijn Naam gesteld heeft; zien zullen zij God, als zij naar ziel en lichaam in Zijn zalige gemeenschap eeuwig zullen ingaan. Dan zal ook hun lichaam verheerlijkt zijn.

Op die verheerlijking vestigt Job de levende hoop, die hij op God oefent. Zijn vernederde, uitgeteerde, versmade lichaam zal eens veranderd worden en het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig worden. Dat is hem en al Gods volk bereid. Dan zal de zonde niet meer woeden; dan zal geen inwoner meer zeggen: "Ik ben ziek"; dan zullen geen woorden ontbreken om God volmaakt te prijzen dag en nacht; geen nacht van druk en donkerheid zal meer heersen. Zij zullen eeuwig bij de Heere zijn. O, die dag! Het is de dag der volmaakte heerlijkheid van het volk van God. Naar ziel en lichaam beide zal het zijn voor Zijn troon en het zal bezitten een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont, vanwaar de goddelozen verdreven zijn in aller eeuwen eeuwigheid.

Wat zullen de zaken toch eenmaal omkeren. Hier op aarde zijn de goddelozen gewelddrijvende; hier zijn de onderdrukkingen der rechtvaardigen. Maar de oprechten zullen over hen heersen in die morgenstond. O, dat Gods volk meer op die dag zijn hoop vestigen mocht. Het zou in lijdzaamheid zijn weg wandelen en de verdrukkingen dragen en de strijd voeren, verwachtend de volmaakte overwinning, die het bereid is. Het zou zijn vijanden met medelijden kunnen aanzien, die nu dronken zijn van het bloed der heiligen. *Want God zal opstaan; Zijn vijanden zullen verstrooid worden, en Zijn haters zullen van Zijn aangezicht vlieden. Gij zult hen verdrijven, gelijk rook verdreven wordt, gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddelozen vergaan van Gods aangezicht. Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden; ja eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn.* Zingt, volk van God, zingt GodC psalmzingt Zijn Naam. Wanneer wij over de tijd meer mochten heen zien, ons hart zou met heilig verlangen naar God worden vervuld, gelijk Job in het laatste gedeelte van onze tekst spreekt: "Van een zalig heimwee naar God." Dit zalig heimwee ligt in de woorden- "Mijn

nieren verlangen zeer in mijn schoot." Mijn nieren, d.w.z. het innerlijke, het binnenste van mijn zijn; met mijn ganse ziel; in volle liefde, die niet te weerstaan is. Zie, dat heimwee, dat innerlijk verlangen naar God is de onbedrieglijke eigenschap van het leven des geloofs. Menigeen zoekt naar eigenschappen en 'kenmerken om zich te troosten, dat hij geen vreemdeling van de genade is. Welnu, hier is een onbedrieglijke eigenschap, die de huichelaren niet bezitten. Daaraan kan elk zijn ziel toetsen. Want dat verlangen wordt reeds in de levendmaking in Gods volk gewrocht door de Heilige Geest.

De diepe staat der ellende, waarin alle mensen van nature verkeren, wordt in de Schrift beschreven: "Zonder God in de wereld." Aan die ellendestaat wordt Gods volk ontdekt en God te missen is hun erger dan de dood. Hun ziel schreit naar God. In Zijn gunst en gemeenschap moeten zij hersteld tot hun zaligheid. Hun schuld moet voldaan; hun ongerechtigheid weggenomen. Gedrongen door Zijn eeuwige liefde, schreeuwt hun ziel naar God, gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen. En bij hun wasdom in het geloof en het vastmaken van hun roeping en verkiezing wordt hun ziel op de gemeenschap Gods te sterker gesteld. O, er zijn soms donkere tijden van verberging; o, die ontzettende verlatingen, waarin de Heere Zich van het werk Zijner handen terugtrekt en satan vrij spel schijnt verkregen te hebben om de ziel te bestoken met hels geweld.

Banger tijden zijn er voor Gods kinderen niet, gelijk Job ervaren heeft als Hij voorwaarts gaande de Heere niet zag en achterwaarts gaande Hem niet bemerkte. Het wordt onhoudbaar. *Mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land dor en mat, zonder water.* Het innerlijk verlangen perst de ziel dan; zij kan niet buiten God en Zijn zalige gemeenschap. Ja, het leven dorst er naar eeuwig bij de Heere te zijn om Hem volmaakte aanbidding en dankzegging te geven. O, zalig heimwee der ziel. Het veracht al wat in de wereld is en zet geheel het hart op de Heere. Hij is de God der zaligheid van al de Zijnen in Christus in Wie Zijn deugden zijn verheerlijkt tot hun behoudenis. Zou dan hun ziel naar Hem niet dorsten en gedurig begeren bij Hem te zijn? Zij hebben Hem in het heiligdom aanschouwd, ziende Zijn sterkheid en Zijn eer. Want Uw goedertierenheid is beter dan het leven; mijn lippen zouden U prijzen. Ja zij roepen met de dichter van Psalm 73: "Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde! Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid. Hij zal hen leiden naar Zijn raad en daarna in heerlijkheid opnemen." Komt, zingen wij hiervan uit Psalm 73: 12:

*'k Zal dan gedurig bij U zijn,
In al mijn noden, angst en pijn;
U al mijn liefde waardig schatten,
Wijl Gij mijn rechterhand wordt vatten.
Gij zult mij leiden door Uw raad,
O God, mijn heil, mijn toeverlaat;
En mij, hiertoe door U bereid,
Opnemen in Uw heerlijkheid.*

Toepassing.

Welk een onuitsprekelijk heil is Gods volk toch reeds gegeven in dit leven en hoeveel te meer bereid om eenmaal naar ziel en lichaam beide in volmaaktheid deelachtig te worden. Menig-een ziet met verachting op het volk van God neer. Hun verloochening van de wereld en haar vreugd is hem dwaasheid; hun verwachting van de zaligheid acht hij inbeelding. Doch hoe zullen de hoogmoedige werelddienaars beschaamd worden. Zij zullen vergaan; hun leven is

ijdelheid en hun einde het eeuwig verderf. In dit leven missen alle van God vervreemden de troost, die Jobs deel was en waardoor hij zijn Verlosser roemen mocht, zelf in zijn diepste ellende en in de poorten des doods. En in hun sterven zullen zij hun ogen opslaan in de eeuwige pijn, waar weinig zijn zal en knersing der tanden. Ja de dag komt, wanneer Christus zal opstaan over het stof. Dan zullen ook de goddelozen opstaan. De miljoenen mensenkinderen zullen dan allen verrijzen en Christus zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben. O, welk een vreselijk aanschouwen zal hun dat zijn. De verachte Nazarener zal verschijnen in eeuwige glans, omringd van Zijn duizendmaal duizend heilige engelen.

Van de geringste der mensenkinderen tot de allergrootsten der monarchen zullen voor de rechterstoel van Christus geopenbaard worden. Titels en waardigheden gelden daar niet. Hier heersten de machtigen der aarde; daar zullen zij geoordeeld worden. Hier dreven zij duizenden hunner onderdanen in vele onwettige oorlogen; hier roofden zij het goed en het land van vreedzame volkeren, dá'ár zullen zij vergelding ontvangen naar het onverbiddelijk oordeel van Hem, Die rechtvaardig oordeelt. En onder die scharen zullen ook wij zijn; gij en ik. Waar zal onze plaats zijn; aan de linker- of aan de rechterhand des Heeren? O, zeg niet dat dit onzeker is. Elk onzer kan het weten, wie vreemd van God is, zonder Christus in de wereld, zal geworpen worden in de poel des vuurs. De onbekeerde van hart gaat de dag van zijn eeuwig oordeel met rasse schreden tegemoet.

Alle werelddienaren; burgerbrave mensen; uiterlijk godsdienstigen; gedoopten; avondmaalgangers en wat zij overigens mogen zijn of waarvoor zij zich ook houden mogen, allen die aan deze zijde van het graf niet zijn met God verzoend, zal de dag van Christus de dag der eeuwige veroordeling zijn. En de beslissing valt bij ons sterven. O, mijn geliefden, gedenkt toch wat u wacht. Hoe vreselijk het zijn zal te vallen in de hand des levenden Gods. Ons leven is een damp, de dood wenkt ieder uur; noch jonkheid van jaren; noch kracht van leven; noch hoogheid van ouderdom beveiligt voor de dood. Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. O, dat de schrik des Heeren ons bewege tot het geloof, om voor tijd en eeuwigheid ons heil in Gods gunst en gemeenschap te zoeken en te vinden.

Dat is het grote voorrecht van Gods volk. De Heere is hun Verlosser, Die hen rukte uit satans klauw en door Zijn bloed hen vrij kocht uit de toom Gods. O volk, zoek toch dat opwassen in Christus, dat Gij tot Gods eer en uw troost met Job moogt zeggen: "Ik weet mijn Verlosser leeft." Maak Christus meer en meer tot het grote voorwerp van uw zielswerkzaamheid. Hij leeft en Zijn uitverkorenen leven in Hem. Hij verwekke in u de zalige wetenschap uwer gemeenschap aan Hem. Het is er verre van, dat Gods volk maar altijd in twijfel moet verkeren. Het geloof sluit de twijfel zelfs uit gelijk het licht de duisternis. Geeft uw ziel dan geen rust, dan alleen in Hem in Wie een rust overblijft voor het volk van God. Hij leeft, om als de levende Zaligmaker Zijn volk het leven te geven en te onder-onderhouden. Nimmer hebben zij het leven in zichzelf; ook niet in hun bekering. Maar hun leven is met Christus geborgen in God.

O, dat dan uw ziel het leven putte uit de Fontein des levens. Het zou u een wandel geven boven het stof en u sterken om te dragen, wat de hand des Heeren u oplegt. Het Woord des Heeren zal steeds in de Zijnen worden vervuld: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." Maar hij bemoedigt hen: "Hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen." O volk, gij zijt in uw druk en ellende niet alleen. De Heere zal u niet begeven, noch verlaten. In deze allen zijt gij meer dan overwinnaar. Nog een weinig en uw ziel zal in heerlijkheid ingaan. Zie terug en wat zijn tien en twintig jaren? Tel ze bij uw leeftijd bij en hoevelen zullen de loop voleindigd hebben eer zulk een korte tijd is volgemaakt?

O, zie toch omhoog. Een weinig van de hemelse vreugde ver-vuile onze harten en doe de smarten en de strijd des levens licht achten. De Heere zal alle tranen van uw ogen afwissen. Ja Hij zal ziel en lichaam eens weder verenigen, om Hem te dienen zonder zonde, dag en nacht. O, hoe groot is het goed, dat God weggelegd heeft voor degenen, die Hem vrezen. Een geloofsblik op Jezus, doet ons als dood aan Zijn voeten vallen van verwondering en aanbidding. Wat zal het toch eens zijn, als gij Hem zult zien in eeuwige heerlijkheid en uw vernederd lichaam Zijn heerlijk lichaam zal gelijkvormig wezen, om eeuwig te zijn voor de troon van God.

O volk, de dag van Christus komt. De tekenen der tijden wijzen ons daarheen. Moge de Heere ons maken als de wakende dienstknecht. Gaat uit uw Bruidegom tegemoet, opdat gij met Hem moogt ingaan tot de bruiloft en met de vier dieren en de vierentwintig ouderlingen Gode lof en eer en heerlijkheid geven tot in alle eeuwigheid. Amen.

2. God vaart op met gejuich

HEMELVAARTSDAG PREEK over Psalm 47: 6

Psalm 68: 9

Lezen: Handelingen 1: 1-12

Psalm 24: 5

Psalm 47: 1, 3

Psalm 103: 10

Het is een doorluchtig feit, dat we deze dag herdenken. De Hemelvaart van Christus is de bron van eeuwige troost voor al Gods volk. Daarin is de kloof volkomen geheeld, die door de zonde tussen Schepper en schepsel geslagen is, en zijn geopend de stromen des levens om dode harten levend te maken.

In de staat der rechtheid hadden Schepper en mens een reine, volkomen gemeenschap; daartoe had God de mens gemaakt naar Zijn beeld, goed en oprecht, want alleen met het „goede" en „oprechte", met het reine kan God gemeenschap 'hebben. Maar de zonde sloeg de breuk; zij schond Gods recht en verdierf de mens zodanig, dat hij nooit meer des Heeren tegenwoordigheid verdragen kan. Al werd Gods recht voldaan, dan nog zou Gods heiligheid zijn een „verterend vuur en een eeuwige gloed", waarbij niemand wonen kan. Wat gemeenschap toch heeft het leven met de dood, het licht met de duisternis, God met de zonde! Niemand kan opklimmen tot de berg van Gods heiligheid, dan die rein van hart en hand, inwendig en uitwendig rein is. En dat is niemand van nature. Om de walgelijkheid onzer ziel zijn we geworpen op het vlakke des velds, waar geen oog medelijden met ons heeft, waar alle hoop volkomen afgesneden is, om ooit de Heere te ontmoeten. Eer zouden we met onze hand de sterren des hemels plukken, dan een onreine inbrengen in Gods gemeenschap. Hierom ontvalt Gods volk, dat bij ontdekkend licht van de Heilige Geest de staat van zijn diep verderf kennen leert, ook alle moed. Er is niets moedbenemender dan het wezenlijke gezicht van onze eindeloze walgelijkheid. Dat doet de kerk klagen: „Mijn etterbuilen stinken, zij zijn vervuild vanwege mijn dwaasheid", Psalm 38: 6, en vervult haar met zulke donkerheden en bittere droefheid, dat haar weg te zwaar wordt om te gaan, tot de Heere in deze woestijn, „naar haar hart spreekt."

Dan spreekt Hij naar het hart van Zijn gunstgenoten, als Hij ze bemoedigt en vertroost, ja schenkt de begeerte hunner ziel, om in de zalige gemeenschap Gods gesteld te worden, op grond daarvan, dat Christus zulke onreinen, van God vervreemden de ingang tot die reine gemeenschap verworven heeft, en hen tot een onderpand daarvan reeds is ingegaan in de hemel. In Zijn dood heeft Hij hun schuld betaald, in Zijn opstanding is de kwitantie voldaan, zodat geen wet de gekochten des Lams, ooit meer kan beschuldigen, doch in Zijn Hemelvaart heeft Hij, Zijn volk gezet in de eenmaal verloren gemeenschap Gods, zó vast, dat heel de hellemacht hen nimmer daaruit rukken zal. Door de Hemelvaart van Christus hebben dus Zijn bondelingen gemeenschap met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus, volgens 1 Joh. 1: 3; en daardoor zullen de volle stromen van eeuwige goedkeuring en gunste Gods in hunne harten afvlieten.

O, mochten we zo die Christus zien heenvaren ten hemel, om die gezegende vruchten in onze ziel te bekomen, dan gewis zou deze dag dreunen van gejuich en in ons hart in vervulling treden, de woorden van Psalm 47: 6, die onze tekst vormen:

"God vaart op met gejuich; de Heere met geklank der bazuin."

We dachten in de afgelezen tekst met uw aandacht te bezien:

- 1. De verheven Persoon, Die opvoer.***
- 2. Het volheerlijke werk, Hem toegeschreven.***
- 3. De eindeloze vreugde, die in dat werk Hem vergezelde.***

Zestig jaren lang reeds was de ark des Verbonds zwervende in Israël. Davids eerste poging, om haar naar Sion op te brengen was mislukt door de dood van Uzza, de priester. Maar de Heere zegende het huis Obed Edoms "om de ark Gods wil" en gaf daardoor David nieuwe moed om zijn plan te volvoeren. Met grote plechtigheid, onder gejuich en bazuingeschal, terwijl gedurende de gehele weg, de Heere offeranden werden gebracht, werd zij naar Sion opgedragen. En daarom zegt ons tekstvers: "God vaart op met gejuich, de Heere met geklank der bazuin." Want toch de aanleiding tot het dichten van deze Psalm is de opvoering van de ark naar Sion. En dat bezongen feit leidde Israël op, tot de Hemelvaart van Christus, die we nu bezien, en daartoe eerst letten op:

1. De verheven Persoon, Die opvoer.

Hij, Die gezegd wordt op te varen is God, de waarachtige God, gelijk duidelijk blijkt uit de tweede Naam: Heere. De Naam Jehovah is God alleen eigen, wordt nooit aan enig schepsel gegeven, waarom dan ook hier buiten twijfel is, dat alleen de waarachtige God gezegd wordt op te varen. "Hij is met Zijnen Naam alleen de Heere, de Allerhoogste over de gehele aarde", Psalm 83: 19.

De Heere nu woonde in Israël boven de ark des Verbonds, in de lichtende Schechina; doch Hij was vertrokken in de tekenen Zijner tegenwoordigheid, toen Zijn volk trouweloos Hem verliet en Zijn wetten vertrad. Geen gouden kist kon toen Israël redden; het viel, en de ark gaf de Heere in de hand der Filistijnen. Maar nu was Hij wedergekeerd, en Hij zegende het huis Obed Edoms ten blijke van zijn wonen in dit huis. En nu wordt die ark opgevoerd, ten berge Sions opgedragen, en daarmede de woning Gods, en dus trekt de Heere zelf, naar soeverein welbehagen verbonden aan die ark, op naar Sion, opdat die berg zij de berg van Gods heiligheid.

De ark nu is type van de Middelaar des Verbonds. Gelijk zij, droeg ook Hij de wet "in het midden Zijns ingewands"; gelijk in haar de Heere woonde onder Zijn volk, also ook in Hem; gelijk haar omzwerving werd verwisseld in een opvaren met gejuich, also ook Zijn vernedering. Hij is vernederd geworden tot in de dood, ja tot in de dood des kruises; een weinig minder gemaakt dan de engelen.

Reeds in Zijn geboorte was Hij ontzettend vernederd; Hij, de Koning der koningen werd gelegd in een kribbe, in een stal, opdat Hij verachten zou zaligmaken. En daar begon Zijn vernedering, om steeds dieper en dieper te gaan, tot Zijn schandelijke en vervloekte dood des kruises, opdat Hij in die totale vernedering, de schande zou verachten en de heerlijkheid verwerven, die Hem was voorgesteld van de Vader. Zo diep moest de Borg vernederd, dat alle schande der zonde in Hem haar voldoening bekwam en Hij haar kon verachten, de schande zelf beschamend. En dat dit geschied is, is bevestigd in Zijn Hemelvaart. Anders had Zijn volk in de schande omgekomen.

Wanneer we door ontdekkend licht van de Heilige Geest bekend gemaakt worden aan de bron van ons verdorven bestaan, en geplaatst tegenover de vlekkeloze heerlijkheid van het God-

delijke Wezen, blijft geen plaats over om te staan. Dan ligt Gods volk in hun schande en schaamt het zich weg, vanwege hun zonden, ja zou het van innig berouw en schaamte sterven, met de profeet uitroepend: "Wee mij, ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben." Als onze schande ons overdekt (Jeremia 3: 25), zouden we ons verbergen onder het stof der aarde en leren we verstaan nimmer de gemeenschap Gods te kunnen verdragen, had Christus niet alleen schande veracht, ja te niet gedaan.

Krijgen nu deze beschaamd van aangezicht een oog op de diep vernederde, tot schande gemaakte Borg, zien ze Hem zo diep vernederd, als hun zonden hen ooit hadden kunnen brengen, o, dan valt de schaamte hunner zonde weg, en worden ze in Hem rein verklaard van hunne ongerechtigheden, en vervrijmoedigd om in te gaan met een waarachtig hart tot de gemeenschap, met de vlekkeloos Reine. Dan houdt het geschil met de schande op (Spreuken 22: 16) en wordt hun hart verruimd, als in toepassende bediening Gods Geest hun toeroept, naar Jesaja 54: 5: "Vreest niet, want gij zult niet beschaamd worden, en wordt niet schaamrood, want gij zult niet te schande worden; maar gij zult de schaamte uwer jonkheid vergeten, en de smaad uwer weduwschap zult gij niet meer gedenken." Ja, dan steken dezen het hoofd omhoog en dragen de eerkroon, omdat Christus hun schande in de Zijnen volkomen bedekt en hen in Zijn verhoging geheel verheerlijkt. Hierom worden ze genaamd, "de heerlijken van hoge plaatsen" en behouden zij, die dit recht verstaan te allen tijde een vrijmoedige toegang tot de troon der genade, om in al hun noden zich neer te leggen voor Hem, die ze heeft liefgehad met een eeuwige liefde, in die dadelijke geloofsbewustheid, dat zij de voorwerpen zijn van Zijn welbehagen.

"God vaart op met gejuich." Het is de eeuwige God, Die het werk der verlossing uitdacht en volvoerde. Van onze zijde komt in eeuwigheid niets terecht; geen zucht kunnen we tot onze zaligheid toedoen; we gaan niet, maar we liggen verloren. En daarom is het naar de rijkdom Zijner eeuwige barmhartigheden God Zelf, Die het werk der zaligheid volbrengt, en Die opvaart met gejuich. Hierom zal Hij alleen de eer ontvangen, en de kerk in alle eeuwigheid Hem toeroepen: "Hem, Die op de troon zit, het Lam, zij de dankzegging en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid." Reeds hier zinkt zij weg in eeuwige verwondering over het soevereine Godswerk, als ze wordt afgesneden van haar eigen leven, en in haar omkomen haar volle behoudenis vindt; als Christus haar grond van vrijspraak wordt, bij de Rechter des hemels en der aarde en haar het voorhangsel, dat niemand op aarde scheuren kon, gescheurd wordt, van boven tot beneden, door Hem, Die troont boven de wolken. Dan wordt de schuld voor eeuwig uitgedelgd en de kerk vrijverklaard, want: "God is het Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, die gestorven is, ja dat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt." Hij is ter rechterhand Gods, verhoogd boven alle hemelen, zoals we Hem zien opvaren, als we letten op:

2. Het volheerlijke werk, Hem toegeschreven.

God voer op van Obed Edom's woning, naar Sion, om daar gunstrijk te wonen onder Zijn volk. Na een zestigjarige vernedering, zou de ark weer een plaats der ere worden bereid te Sion, zodat haar heerlijkheid straks uitging tot aan de einden der aarde, omdat God was in haar paleizen en er bekend was voor een hoog vertrek. Alle volken zouden zich hierover verheugen en in de handen klappen, want het Sion, waar God Zijn woning heeft tot in eeuwigheid, is meer dan de berg binnen Jeruzalem. Dat Sion is het rijk des Middelaars volgens Psalm 2: 6: "Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid", en dat rijk strekt zich uit tot de blindste heidenen, want de heidenen zijn Zijn erfdeel. En om die erfenis volkomen in

bezit te nemen, is Hij opgevaren in de hoogte, en heeft Hij gaven genomen om uit te delen onder de mensen, ja ook de wederhorigen, om bij Hem te wonen.

En Christus' Hemelvaart is Borgtochtelijk en daarom voor Zijn volk profijtelijk. Gelijk Jehovah wonen ging onder Zijn volk, toen de ark was verhoogd, heeft Christus door Zijn Hemelvaart het volle wonen Gods in de harten Zijner gunstgenoten verworven. Niet als of de Heere vóór dien geen gemeenschap met Zijn volk had, doch het volle wonen, de volle verklaring Zijner eeuwige gunst volgde eerst op Christus' Hemelvaart. Onder de Oudtestamentische bedeling woonde de Heere onder de schaduwen en was Hij met donkerheid bedekt. In de omwandeling des Heeren op aarde, leefde Hij in de harten Zijner discipelen, doch niet in volle lering. Toen leefde de kerk meer door gevoelige gewaarwording, dan door dadelijke onderwijzing; doch de Heere had haar een ander inwonen bereid, waarom Hij zei: "Het is u nut, dat Ik wegga, want indien Ik niet wegga, kan de Trooster niet komen." Nu woonde Hij in haar door lichamelijke tegenwoordigheid, doch eens zou de tijd komen, dat Hij lichamenlijk van haar gegaan was, en in haar woonde door Zijn Geest. En Zijn Hemelvaart vormde de overgang.

Zo is er een verschillend wonen Gods in de harten van Zijn volk. Voor dat wonen moeten onze harten worden toebereid. Van nature is er voor de Heere geen plaats. We liggen gebonden onder de machten der zonde, in de klauwen van satan, en zijn gevonnist met het oordeel des drievoudigen doods. En nu wil de Heere alleen bij bevindelijke kennis de harten van Zijn volk toebereiden. In één ogenblik zou Hij, als de Leeuw uit Juda's stam, Die alles overwonnen heeft, alle zonde en krachten satans uit Zijn kerk kunnen weren, doch het heeft Hem alzo niet behaagd. Opdat zij weten zou uit hoe grote nood zij verlost wordt, wil Hij ze een zuivere bevindelijke kennis geven van de staat harer ellende. En daartoe werkt Hij in haar een dadelijk besef, dat haar paden zijn paden des doods en uitlopen tot het eeuwig verderf. Dit gaat gepaard met zulk een innerlijke vrees, dat zij dagen en nachten doorbrengt in de banden des doods, niet anders denkend, dan elk ogenblik opgeroepen te worden om voor God te verschijnen, om het eeuwig vloekvonnis te horen: "Gaaf weg van mij, Ik heb U nooit gekend."

Alle eigen krachten om uit een gebroken werkverbond haar gerechtigheid voor God op te richten, verteren hier onder de vloekende dreigementen van Sinaï, door de bediening van de Heilige Geest, haar levend voor ogen gesteld, tot ze in heilige wanhoop aan alle voornemens en beloften van beterschap, geen mogelijkheid meer vindt, om zalig te worden, en met de onderwijzer uitroept: "Is er nog een middel om deze straf te ontgaan en weder tot genade te komen?" En hier is zij pasklaar om te verstaan, dat er Eén naam onder de hemel de mensen gegeven is, door Welke zij moeten zalig worden. Hier wordt Christus ontdekt, als de weg ter ontkoming en stelt Hij zich aan Zijn volk voor in al Zijn beminnelikheden, zodat het, naarmate het in Zijn schoonheid zich verlustigt met steeds meerdere zielsverwondering moet uitroepen: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk." Dan worden zijn genegenheden zo gaande, dat zijn hart tintelt van liefdesbetrekking tot de eeuwige Gal. En nooit kan dat volk Hem genoeg beminnen. Door de inwoning van de Geest wordt het hart dusdanig tot Christus getrokken, dat het bezwijkt van sterk verlangen, om zich volkomen in Zijn gunst, als Zijn eigendom te verliezen. Hier woont de Heere bij Zijn volk, in de uitlatingen Zijner gunstbewijzen; in de nodigingen van Zijn onvoorwaardelijk Evangelie: "Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt"; in het levendhouden van de hoop, dat Hij Zichzelf nader zal verklaren.

Maar al dit wonen is voorbijgaand. Als de zalige toedieningen in het gemoed een einde nemen, vervult vreze en beven het hart; staat de kerk met een ongedekte ziel voor een rokend brandaltaar, welks vuur nooit uitgedoofd wordt, en maken vele verdenkingen zich van haar

meester, waardoor ze menigmaal vreest dat haar werk nooit oprecht geweest is. Dit wonen geeft alleen voldoening, zolang Christus bij haar is, doch wordt Hij straks van haar weggenomen dan maakt vertwijfeling zich van haar meester, gelijk eens van de discipelen, tot Hij haar verwerft de dadelijke inplanting in de gemeenschap Gods, in volle vrijspraak van de zonde en het schenken van een recht ten eeuwigen leven, wanneer de kerk wegzinkt in eeuwige geloofsverwondering en een volle beek van wellust haar in liefde dronken maakt, en haar doet huppelen van zielenvreugd.

En toch, ook dat wonen Gods is niet blijvend. Slechts veertig dagen bleef de Heere bij Zijn discipelen, om daarna bij hen eeuwig te wonen. Zij, zowel als de vrouwen moesten afgebracht worden van de lichamelijke tegenwoordigheid van Christus, waarom de Heere zei: "Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader." En ook dit is dat volk van node, dat in het wonder van zaligworden zich verlustigt, waar Christus zijn verzoening is bij de Vader. Als straks die liefdestromen voor het dadelijke gevoel verdrogen, kan het zich niet bezien als een woning Gods, en denkt het, dat de Heere alleen maar bij hem woont, als Hij het in Zijn dadelijke gemeenschap delen doet. Moge het dan ook niet gepaard gaan met die verdenkingen van het Godswerk, die u in de bekommerde kerk vindt, evenwel kan de kerk uit kracht van verzoeking niet besluiten, dat de Heere dadelijk bij haar woont dan door gevoelige genade. En nu juist is de Christus opgevaren om onafgebroken bij haar te wonen, met haar blijvende tot aan de voleinding der wereld, ook al deelt zij niet in de dadelijke gemeenschap Gods, die slechts bij ogenblikken wordt beoefend. En waar Hij met Zijn genade, majesteit en Geest nimmer van haar wijkt, wil Hij haar in lerende bediening zich eeuwig in Hem doen verheugen, met een blijdschap, die nimmer van haar zal worden weggenomen.

Ja, Christus heeft in Zijn Hemelvaart onze natuur in de hemel ingebracht, en doet haar verkeren in de volle gemeenschap Gods naar van de Vader welbehagen. En waar de Heere een welbehagen heeft in die natuur, zoals die in Christus is opgenomen in heerlijkheid, daar verklaart de Vader Zelf in de Hemelvaart, dat er voor de mens mogelijkheid bestaat, om in Zijn gunst her-bracht te worden. Al was uw vader een Amoriet en uw moeder een Hetietische, dan nog is er voor u mogelijkheid om in Christus met uw Schepper in verzoende staat gesteld te worden; ja al waart u de grootste der zondaren, dat uw zonden waren als scharlaken en karmozijn, Hij wil ze maken als witte wol. Dat is de onvoorwaardelijke aanbidding van het eeuwig Evangelie, ontsloten in 's Heeren Hemelvaart. Voor geen gevallen engel bestaat ooit enige hoop om behouden te worden; duivelen a ze in de hel geworden; doch voor de mens verklaart de Heere: "Zo waarachtig, als Ik leef, Ik heb geen lust in uw dood, maar daarin, dat gij leeft en u tot Mijn bekeert, want waarom zou gij sterven, o huis Israëls." Deze met ede bevestigde nodiging Gods, zou ons zo moeten aanzetten tot heilige ernst, om onze roeping en verkiezing vast te maken, dat we "onze zaligheid werkten met vrezen en beven."

Draagt de menselijke natuur des Middelaars de volle goedkeuring van de Vader, zij draagt die als Borg, opdat in die goedkeuring delen zouden, degenen, die in Christus zijn. Hij heeft verworven in Zijn Hemelvaart, die volle gunste Gods voor Zijn volk, dat ze Gode welgevallig zijn in al hun verrichtingen. De apostel verklaart God een lieflijke reuk te zijn in degenen, die behouden worden, zowel als in diegenen, die verloren gaan, en dat was hij alleen, omdat hij Gode welgevallig was in geheel zijn leven. En waar dat de vrucht is van de ingang des Hoge priesters in het Heiligdom, niet met handen gemaakt, is Hij in Zijn opvaart:

3. Vergezeld van de eindeloze vreugde.

Groot was Davids blijdschap, toen het hem gegund werd de ark tot Sion op te brengen. "Hij huppelde met alle macht voor het aangezicht des Heeren. Alzo brachten David en het ganse

huis Israëls, de ark des Heeren op, met gejuich en geluid der bazuinen", 2 Sam 6 En hierin was de opvoering der ark type van de Hemelvaart van Christus, want van Hem staat er: „God vaart op met gejuich; de Heere met geklank der bazuin." Dat gejuich en bazuingeklank vielen samen met Christus' opvaren; gelijk de ark, alzo voer Hij op onder gejuich; onder bazuingeklank, niet op aarde, maar in de hemelen voortgebracht. De hemelen hebben zich verheugd in de wederkomst des Heeren; daarover, dat zij Hem weder mochten ontvangen, nu van de Vader wil en werk was volbracht, opdat Diens welbehagen door Zijn hand gelukkig zou voortgaan. Nu was het de tijd der hemelen zich te verheugen, straks zou die der aarde aanbreken, als de Geest werd uitgestort en over geheel de wereld de bazuin des Evangeliums zou geblazen worden. Reeds bij de geboorte des Middelaars hebben de engelen zich verheugd over de oplossing van Gods eer tot zaligheid van zondaren; hoeveel te meer dan nu, nu alles was volbracht, en de Christus voor de ogen Zijner jongeren van de Olijfberg opvoer ten hemel, op de zegewagen van lucht en wolken.

Dat gejuich en geklank der bazuin vindt zijn weergalm in de harten dergenen, die verwaardigd worden de Hemelvaart bij bevindelijke kennis te verstaan. Door die trap der verhoging is de blijdschap der kerk volmaakt; is plaats gemaakt voor de komst van de Heilige Geest, Die komen zou, niet lang na deze dagen; ja werd de kerk afgebracht van alle lichamelijke tegenwoordigheid, waaraan ze zo vast gehecht was, en waarin het zoveel zaligheid genoten had, doch de blijdschap nooit was volmaakt geworden. Hoe hadden de discipelen zich verheugd in de omgang, in het nauwe samenleven met de Heere vóór Zijn sterven; hoe waren zij opgegaan in Zijn woorden en wonderen! Doch bittere droefheid nam de plaats in dezer blijdschap, reeds toen de Heere sprak van Zijn heengaan, hoeveel te meer dan, toen Hij werd overgeleverd, en zij verstrooid werden als schapen die geen herder hebben. En deze droefheid lag steeds op de bodem hun harten, al was zij dan ook in de tegenwoordigheid des Heeren door blijdschap overwonnen. Nimmer kon de verheuging volkomen zijn, bij de verwachting van een aards koninkrijk, waarvan de discipelen vol waren. Alle blijdschap, die rust in gevoelige gewaarwordingen is voorbijgaand. En de Heere wilde Zijn volk een blijdschap verwerven en deelachtig maken, die niet weer zou weggenomen worden: de volle blijdschap des geloofs. Daartoe voer Hij op naar de hemel, opdat in de uitstorting van de Heilige Geest, deze blijdschap zou worden geschonken; zij behoort tot de bedeling van het Nieuwe Testament.

Och, hoe weinig wordt die blijdschap beoefend in de harten van Gods kinderen, omdat ze blijven hangen in de lichamelijke tegenwoordigheid en gevoelige gewaarwording. Missen zij die, dan vallen ze terug in zich zelf en verliezen hun verheuging; dan klagen ze over hun ellende en verdorvenheid en afwijking; dan zwerven ze buiten de Heere om, zijn menigmaal bezet met moedeloosheden en leven beneden de bedeling door Christus hun verworven. Treurvol zijn te dezen opzichte de dagen, die wij beleven. Geheel de kerk ligt in de klacht als verzonken, en u vindt o zo weinig levende werkzaamheden, om te bekomen de blijdschap des geloofs. De bekommerde kerk klaagt over dodigheid, en gemis, en bespreekt een ontdekking, die haar meer rust geeft, dan verontrust, zodat ze bij dat alles leven kan, en geen of haast geen zielenood kent, om haar roeping en verkiezing

vast te maken. En zij, die bewustzijn van hun aandeel aan Christus gerechtigheid bekomen hebben, leven óf voort op hun bevinding, óf vallen zo terug in zich zelf, dat klagen hun tweede natuur wordt. Uw hart moet zeer doen, als u acht geeft op de oneindige rijkdom van Gods barmhartigheden, die Hem spreken doen: "Eer mijn volk roept, zal ik antwoorden." Er ligt een oorzaak voor deze klachten. De kerk is niet ingewonnen, om in de uitvoering van het Verbond alleen haar leven te vinden, en heeft daarom van node steeds in dadelijke gemoedsverbreking de bewijzen van Gods gunst te ontvangen, wil ze in blijdschap wandelen. Zij is nimmer de

bevindelijke dood gestorven en zoekt daarom steeds door eigen krachten bolwerken op te richten tegen de driehoofdige vijand, die nimmer ophoudt haar te bestrijden. Dat eindeloos getob bezet haar met zulke droefheid en geeft zoveel bittere teleurstellingen, dat al haar blijdschap waarin ze bij ogenblikken zich nog verheugt, hierdoor wordt van haar genomen, tot ze eindelijk in geestelijke wanhoop aan alle eigen sterkten, dadelijk krachteloos komt tegenover de machten der zonde. Geen rechtvaardiging, geen bewustzijn van afsnijding kan hier uitkomst geven, doch alleen de verlossing van haar Goël, die overwonnen heeft en is ingegaan in Zijn heiligdom. In deze afbreuk ligt de kracht, en wordt in het hart vervuld: "De zwakke zegt: Ik ben een held." Hier trekt den Heeren arm

de ziel uit de machten van de hel, en geeft haar zulk een behagen in zwakheden, dat in plaats van te veroordelen, haar met verheuging de sterkte doet trekken uit de geestelijke wijnstok. Want: "De Heere geeft de moeden kracht en vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft. De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen. Maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen lopen en niet moede worden, wandelen en niet mat worden." In de dadelijke losmaking van de zonde wordt de kerk pasklaar gemaald voor lerende bediening, die haar, ook al mist ze de gevoelige gemeenschap met de Heere, zodanig met blijdschap omgordt, dat al haar vermaak ligt in de naspeuring van de Godsplannen tot zaligheid van zondaren; en hierin is geen einde. Hoe meer de ziel er van ontvouwd wordt, hoe beter ze de apostel leert verstaan: "Wij kennen slechts ten dele." Dit zet haar aan met een heilige ijver, om vervolgens te kennen, die verborgenheden welke zijn voor degenen, die de Heere vrezen, en die Hij hun bekend wil maken, zelfs in de diepste wegen, die Hij haar leidt, tot kruisiging van het vlees. Een bestendige, hemelse blijdschap is door de Hemelvaart verworven, waarin de kerk hier door het geloof zich verlustigt, en die eenmaal volmaakt wezen zal, als ook het vlees de macht der zonde en des doods is ontrukkt, daar waar geen zonde meer zijn zal, en zij uit dit haar vlees de Heere zal aanschouwen. En waar die hemelse verlustiging recht gekend wordt door de werking van de Heilige Geest, daar gewis zingt dat volk: *God vaart op met gejuich, de Heere met geklank der bazuin.*

Komt zingen we eer we tot het toepasselijk gedeelte overgaan, het 1e en 3e vers van Psalm 47:

*Juicht, o volken, juicht;
Hand klapt, en betuigt
Onze God uw vreugd;
Weest tesamen verheugd;
Zingt des Hoogsten eer;
Buigt u voor Hem neêr.
Alles ducht Zijn kracht;
Alles vreest Zijn macht;
Zijne majesteit
Maakt haar heerlijkheid,
Over 't rond der aard,
Wijd en tijd vermaard.*

*Naar Gods wijs bestel,
Op Gods hoog bevel,
Slaan wij, door Zijn hand.*

*Volken aan de band;
Die, door ons verneêrd,
Door ons overheerd,
Strekken tot een blijk,
Hoe Hij, liefderijk,
Aan Zijn Woord gedenkt,
D' erfenis ons schenkt,
Jakobs heerlijkheid,
Aan hem toegezeid.*

Toepassing.

Zo voer de Heere op met gejuich en geklank der bazuin, opdat Zijn volk zich eeuwig over die hemelvaart verheugen zou. Een oneindige vreugde heeft de Middelaar door deze trap Zijner verhoging verworven, doch niet alleen. Zijn verhoging is de eeuwige vernedering Zijner vijanden. En vijanden Gods zijn we allen van nature; zijn we zolang we voortleven als vreemdelingen Gods, zonder Christus, zonder hoop voor de alles beslissende eeuwigheid.

Zal de Hemelvaart voor ons blijdschap brengen, dan is het nodig het Borgtochtelijk werk van Christus er in te kennen. En dit moet zijn een bevindelijk kennen, waardoor we verstaan, niet een oppervlakkige beschouwing met ons verdorven verstand, maar een klare bevatting door de kracht van de Heilige Geest van het plaatsbekledend werk des Middelaars in betrekking tot ons zelf, zodat we de zalige vruchten er van in ons hart wegdragen. Maar hiertoe is te voren nodig de wezenlijke ontdekking aan de diepten van onze ellendestaat, anders gaat alle bespreking van het Borgwerk buiten ons om, en is het te vrezen, dat wij behoren tot degenen, die roepen: "Heere! Heere!", doch eens zullen horen: "Gaat weg van Mij, Ik heb u nooit gekend."

O, mijn medereizigers naar de eeuwigheid, die nog vreemdeling zijt van de zaligmakende bearbeiding, mocht uw oog in deze dag eens opengaan voor de onuitsprekelijke ellende, waarin u verzonken ligt, en het vreselijke van de eeuwigheid, die gij tegemoet gaat. Ik mocht u door de vermaningen aftrekken van de zondeweg, want vreselijk zal het zijn, eens als vreemdeling te vallen in de handen van de levende God. Nu nog is er mogelijkheid, om met Hem verzoend te worden, Die een verterend vuur is buiten Christus. We hebben de last des Konings een iegelijk uwer uit Zijn Naam te verkondigen de volle ruimte, die in de Borg is ontsloten tot zaligheid van zondaren. Onze natuur heeft Hij in de hemel gebracht, opdat u mogelijkheid zou ontsloten worden, om in Zijn heerlijkheid in te gaan. Och of u dan de Heere zocht, terwijl Hij nog te vinden is! Koopt uw dagen uit, om uw ziel geborgen te krijgen in de ark der eeuwige behoudenis, eer het eeuwig te laat zal zijn. Als een donderslag zou de aankondiging van dood en eeuwigheid uw ziel moeten verschrikken, dan zou de onvoorwaardelijke aanbieding van het Evangelie u zo tot jaloersheid verwekken, dat u de Heere aanliep als een waterstroom. Niets kan u verontschuldigen zo u buiten de aangeboden zaligheid omkomt. u gaat niet verloren omdat u niet uitverkoren zijt, maar omdat u niet wilt, dat Christus Koning over u zij. Kunt u u zelf niet bekeren, in Wien is meer macht, dan in Hem, Wien gegeven is alle macht in de hemel en op aarde! Roept uw schuld om wraak, het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon reinigt van alle zonden.

Vreest u te zwaar gezondigd te hebben, er is raad in Zijn eeuwige liefde; Manasse, de goddelooste aller vorsten, greep Hij in de gevangenis. Waarom ook voor u de deur der genade nog niet is toegesloten. *Daarom bidden wij u, alsof God door ons bade, laat u met God*

verzoenen. Roept de Heere aan bij dagen en bij nachten, misschien wil Hij Zich laten verbidden.

En zou u zeggen; dat alles heb ik gedaan van mijn jeugd aan, doch de Heere antwoordt niet! Zo weet, dat u kwalijk gebeden hebt, missende de ware ernst des harten. Wanneer het belang onzer ziel dringt, zullen we zolang zoeken, tot we niet meer kunnen, opdat daar in ons vervuld wordt wat de Heere zegt in Jesaja: "Ik ben gevonden van degenen, die naar Mij niet vraagden."

O, eeuwig wonder, voor u, wie dit te beurt viel; die de tijden kent, dat u niet afliet, uw hart en oog op te heffen naar omhoog, en in die tijden reeds meer zaligheid genoot, dan u zelf kon bezien, omdat u werd afgebroken in eigen krachten en met al uw zoeken en vragen, hoe langer hoe verder van de Heere u verwijderd zaagt, niet wetende hoe ooit die kloof geheeld zou worden, die uw zonde geslagen had, totdat u de weg in Christus ontsloten werd. Voor u is deze dag de dag der blijdschap, waarvan u zingen moogt:

*Dit is de dag de roem der dagen,
Dien Israëls God geheiligd heeft.*

Want in deze dag is de Heere u geworden de oorzaak der volle blijdschap uws harten. Och, dat u zoveel heil in de volheerlijke Borg zag, dat uw ziel steeds meer Hem beminde, opdat nimmer iets u aftrekke van Hem, en u in de zalige liefdesbetrekkingen tot Hem, zodanig werkzaam wezen moogt, dat u met de bruidskerk uit de volheid uwe gemoede van Hem moogt verklaren: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk." Werd dit meer gevonden, het volk zou meer rechte werkzaamheden kennen, om zich volkomen in Christus te verliezen, terwijl nu lauwheid, zorgeloosheid en wereldse beslommering het aftrekken.

Draagt u een gemis des harten, en is uw blijdschap in droefheid veranderd, toen uw hart bezweek van sterk verlangen, en de Heere Zich in de verklaringen Zijner liefde terugtrok in plaats van kwijtschonk, weet dan, o volk, dat dit de gewone weg is, die de Heere Zijn kerk doet bewandelen. Zowel onze natuur-als geloofskrachten laten ons alleen staan en kunnen ons niet tot Christus dragen. Hierom kunnen we in hebbelijke genade nooit de volkomen bewustheid onzer verzoening ontvangen en wordt zulk een breuk in de ziel geslagen, dat steeds meer de noodzakelijkheid gevoeld wordt, alleen in Christus te worden ingeplant, omdat in Hem alleen Gods recht voldaan is en Zijn gramschap gestild, die de ziel zo drukken, dat de hoop ter ontkoming steeds vermindert. Kon u weleer uw leven vinden in de verbreking des harten, in uw tranen en aangename gestalten, nu blijkt u steeds meer het ongenoegzame er van, terwijl anderzijds in klimmende mate het heil in Christus wordt ontsloten.

O volk, Hij zal Zich gewis aan u openbaren, als het u in waarheid om Hem te doen geworden is. Hoe onmogelijk het u dan schijnt, Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren is en heeft de weg tot Zijn heiligdom ontsloten in Zijn opvaren in de hoogte. Houdt dan moed, in uw moedbenemende wegen en tracht de Heere aan te kleven, gelijk eens mans gordel kleeft aan zijn lendenen, totdat Hij komt, springende op de bergen en huppelende op de heuvelen, om te zeggen: "Ziet hier is uw God." O, wat zal het u oneindig meevallen, als u uw Borg zult omhelzen! Dan zal uw blijdschap geen grenzen kennen; dan zult u uw Goël ontvangen als een gift uit het Vaderhart Gods, en door Hem u verliezen in de eeuwige liefde van de Drieënige Verbondsgod. Nooit vermag iemand dat wonder te verklaren. Dan getuigt Gods Geest met hun Geest dat zij kinderen Gods zijn, en roepen zij, de aanneming tot kinderen verkregen hebbende, in geloofsbewustzijn des harten: "Abba, Vader!"

O, welk een bange weg ging er vooraf; welk een vreze van onder Gods recht te bezwijken; welke verschrikkingen bij het gezicht van het eeuwig oordeel, en het zich te licht bevinden in

de weegschaal der gerechtigheid, met al het genotene! En nu, nu het eeuwig afgesneden is, nu de ziel met haar bloed ondertekenen wil, dat God recht is, wilde Hij haar verdoemen, nu gezet te worden in de volle verzoening met haar Schepper en Rechter .... O, het is niet te bevatten. Hier is Christus' borgwerk de oorzaak der blijdschap, waarvan reeds David voorzeide: "Maar de rechtvaardigen zullen zich verblijden, zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht en van blijdschap vrolijk zijn."

Doch deze blijdschap is niet bestendig. Christus voer ten hemel, om een bestendige blijdschap te verwerven. Komt dan, die weet, waar uw schuld is weggevallen in de zee van eeuwige vergetelheid, is het voor u al ooit Hemelvaartsdag geweest? Is uw Bruidegom ooit van u opgevaren met gejuich? Of ligt uw leven in droefheden vanwege uw verbintenissen aan de machten der zonde; gelijk bij ontdekkend licht van de Heilige Geest, gij u kennen leert, als vleselijk verkocht onder de zonde. Mocht het u dan zulk een nood worden, dat u niet langer voor de Heere kon bestaan, Die gezegd heeft: "Weest heilig, want Ik ben heilig", en Die toch nimmer gemeenschap hebben kan met iets dat onrein is, opdat u in waarheid mocht worden afgebroken van al uw eigen krachten, en in de Heere alleen al uw blijdschap vinden. Christus is tot schande gemaakt, om de schaamte uwer zonden weg te nemen en opgevaren, opdat gij met volle zekerheid des geloofs zou opvaren op de vleugelen des gebeds, en toegaan tot de troon der genade met een waarachtig hart, want indien wij gezondigd hebben, wij hebben een Voorspraak bij de Vader. Zoekt veel door Goddelijke lering Zijn doel te verstaan in al de wegen, die Hij u leidt, opdat in de kruisigingen van uw vlees, uw blijdschap vermeerdere, wetende dat zij afwerpen vreedzame vruchten der gerechtigheid. Staat in uw strijd, als overwinnaar in Hem, Die triomfeert over alles, wat u hier bevecht, wetende, dat Hij satan niet geheel, maar slechts de kop vermorzelde, opdat het nog bestaan van hem, van zijn rijk, en van de zonde, u ten nutte zou zijn en u voortdurend uitdrijven tot Zijn volheden, om uit Hem genade voor genade te ontvangen. "Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods; bedenkt de dingen, die boven zijn en niet die op de aarde zijn. Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God."

Eenmaal zult ook u opvaren met gejuich en geklank der bazuin, als de laatste bazuin zal geblazen worden en de Heere de vijand onder uw voeten zal verpletteren, dan zal geen zonde meer bestaan, geen strijd meer gestreden worden, maar uw blijdschap volmaakt zijn. Hier moogt u huppelen van zielevreugd, eens zal eeuwige blijdschap op uw hoofd zijn. Zo dan vertroost elkander met deze woorden: "Dan zullen wij altijd bij de Heere zijn." Amen.

3. Een aankondiging van Christus' komst

Adventspredicatie over Jesaja 11:1

Psalm 89: 7

Lezen: Jesaja 11

Psalm 84: 3 en 6

Psalm 118: 7

Psalm 42: 1

Nog een enkele week en wij hopen weer met de Kersttijd de komst van de Zoon Gods in het vlees te herdenken. Die Kersttijd spreekt ons telkens weer van Bethlehem, de stad Davids, waar Davids Heere als Davids Zoon werd voortgebracht. Dat toch is het grote wonder, in Bethlehem gewrocht. Och, dat wij niet bij de uiterlijke omstandigheden blijven staan. Niet de stal, niet de kribbe, niet Maria, noch Jozef vragen in de eerste plaats onze aandacht, maar het geboren Kindeke: God geopenbaard in het vlees.

Arme kerstfeestvierders, die nog nimmer een oog op Sions eeuwige Koning mochten slaan; voor wie de verborgenheid der godzaligheid bedekt bleef: "God geopenbaard in het vlees." En dezen zijn niet alleen te zoeken bij degenen, die brooddronken feestdagen vieren; niet alleen bij hen, die niet meer hebben dan een van zijn wortels afgeslagen kerstboom en zich vervreemden bij wat simpele kaarsen en kerstgeschenken. Nee, zij die blind zijn voor het Kerstwonder, zijn met die allen wij van nature; ook wij belijders van de Waarheid, bevoorrecht boven miljoenen, die nimmer de blijde boodschap van het Evangelie hoorden. Zonder hartvernieuwende genade zijn wij allen vreemdelingen van Christus en is het nog nimmer waarlijk Kerstfeest voor ons geweest. En toch worden wij jaar na jaar opgewekt, geroepen het oor te neigen tot het zo eenvoudig, wondervol verhaal van de menswording van de Zoon Gods: "En zij baarde haar eerstgeboren Zoon en wond Hem in doeken en legde Hem neer in de kribbe, omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg."

Ook nu maken wij ons weer tot herdenking van dit enig feit op. De enkele weken, die ons nog van Kerstfeest scheiden, bepalen wij onze aandacht bij de profetische voorzeggingen van de komst des Heeren in Bethlehems stal. Och, dat onze harten door des Heeren Geest toebereid werden om de Koning der koningen door het geloof tot onze zaligheid te ontvangen. Dat geloof verlevendige de Heere in Zijn volk, opdat het met alle schuld en zonde tot Hem kome, vervolge Hem te kennen, in Hem ruste en Gods gemeenschap smaken moge.

Dan zal het waarlijk Kerstfeest voor ons worden en ons hart van blijdschap opspringen in de God onzes heils; in Hem, Die mens geworden is en nochtans was en bleef en van eeuwigheid tot eeuwigheid is waarachtig God. Gods eigen en natuurlijke Zoon toch nam ons vlees en bloed aan; werd waarachtig mens met ziel en lichaam; voldragen vrucht van Maria, die bevrucht was door de Heilige Geest, opdat Hij door Zijn vernedering als Middelaar, de last van de eeuwige toorn Gods dragende, de vloek der wet zou teniet doen, gelijk Hij gedaan heeft, een eeuwige verlossing teweeggebracht hebbende. Naar Zijn komst heeft de kerk van de oudste tijden af verlangend uitgezien; van die komst hebben de profeten van eeuw tot eeuw gesproken tot versterking van het geloof, dat de hoop op Christus stellen deed.

Komt, luisteren wij dan ook nu naar enkele van die profetische voorzeggingen van Christus' komst en bepalen wij thans onze aandacht bij het woord, dat opgetekend staat in Jesaja 11: 1:

"Want er zal een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isai, en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen."

In deze tekst wordt gegeven een aankondiging van Christus' komst. Die aankondiging is een profetie van:

- 1. Christus tot behoudenis van verlorenen.***
- 2. Christus in Diens diepe vernedering.***
- 3. Christus en het loon op Zijn arbeid.***

1.

Ontegenzeggelijk heeft Jesaja's profetie een historische inslag, ook als de profeet, door de Heilige Geest gedreven, de rijke beloften aangaande de komst van Christus meldt, zoals in onze tekst. Reeds de mededeling, in het eerste hoofdstuk van zijn Bijbelboek gegeven, wijst daarop. Immers de beschrijving, dat het woord des Heeren tot Jesaja geschiedde in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz en Hiskia, koningen van Juda, opent voor ons oog een tijdperk uit Juda's leven, dat op de ruim zestigjarige arbeid van Jesaja het historisch licht werpt, dat deze te beter doet verstaan. Wij zien de man Gods niet alleen optreden onder de regering van Godvruchtige, maar ook onder die van goddeloze koningen, onder welke laatste het eens zo machtige rijk van David steeds dieper wegzinkt, ja zó ver reeds zichzelf de ondergang heeft bereid, dat zelfs een godvrezend vorst als Hiskia niet meer in staat is het naderend verderf te weerhouden, en deze, als de wegvoering naar Babel door Jesaja wordt aangekondigd, onder Gods recht buigt, zeggende: "Het Woord des Heeren, dat gij gesproken hebt, is goed."

En toch, niettegenstaande de profetie van Jesaja niet is los te denken van de tijd, waarin hij leefde, heeft zijn woord oneindig diepere wortel en rijker inhoud dan een historisch verhaal van Juda's wedervaren onder de regering van de ons genoemde koningen. Trouwens, de Heilige Geest geeft in geheel de historie van de twaalf stammen Jakobs niet een bloot stuk historie van het Jodendom, doch beschrijft ons daarin het leven en worstelen van Gods uitverkoren, door Christus' bloed gekochte volk, dat door Zijn kracht behouden wordt. Hoezeer doen zij dan ook tekort aan de profetie, in onze tekst gegeven, die door het aangekondigde Rijsje uit de afgehouden tronk van Isai, met verloochening van Christus, Hiskia willen verstaan. Arme, blinde "schriftverklaarders".

Wij zien nochtans het verband van de tekst niet over het hoofd. De aankondiging van de komst van Christus in deze woorden staat in nauwe samenhang met hetgeen ons in het vorige hoofdstuk is beschreven. Jesaja heeft in dat hoofdstuk de triomfantelijke optocht van de Assyriërs voorspeld. Zij zouden alle vaste steden van Juda bezetten en zich zelfs legeren voor de poorten van Jeruzalem. "Want een verdelging, die vastelijk besloten is, zal de Heere Heere der heirscharen doen in het midden van dit ganse land." Maar dan zal de Heere Zich opmaken en Zijn volk uit de hand van de snorkende Assyriërs verlossen. "Doch zie, de Heere Heere der heirscharen zal met geweld de takken afkappen, en die hoog van gestalte zijn, zullen neergehouwen worden en de verhevenen zullen vernederd worden. En Hij zal met ijzer de verwarde struiken des wouds omhouwen en de Libanon zal vallen door de Heerlijke." God Zelf zal de Assyriërs verdoen, die verhevenen, die zich machtig achten als de Libanon en wier legerscharen zijn als de struiken des wouds. Hij, de "Heerlijke", sloeg door één engel in één nacht 185.000 van het leger der Assyriërs. Hij heeft Juda's verlossing gewrocht om Zijns Naams wil. En Hij werkte in die verlossing schaduwwachtig de vrijmaking van Zijn volk door Christus.

Assyrië was een openbaring van het rijk der duisternis; zijn woeden was tegen God; maar dan is ook de verlossing uit zijn helse greep reeds in beginsel de verlossing door Christus van Zijn uitverkorenen. Hij zal komen in het vlees, geboren worden uit den zede Davids. Hij is de Spruit uit de afgehouden tronk van Isaï en de Scheut uit zijn wortelen. Het lijdt geen twijfel! Jesaja kondigt in onze tekst de komst van de Messias aan. Hij, Die in de raad des vredes, vóór de grondlegging der eeuwen, met Zijn hart Borg geworden is voor de uitverkorenen; Hij, Die waardig geacht werd het boek van Gods raad en der verlossing te nemen en de zegelen er van te verbreken; Hij, door Wiens hand het welbehagen van de Vader gelukkig zal voortgaan; Hij wordt door Jesaja aangekondigd als Davids Zoon. Op Hem waren de ogen van Gods kinderen gericht. Abraham heeft verlangd Zijn dag te zien; de schaduwdiesten wezen alle op Hem en stelden en Zijn Persoon en Zijn werk voor tot troost van allen, die, onder hun schuld gebogen, hongerden en dorstten naar de gerechtigheid, door Hem aan te brengen; tot bemoediging van Gods kerk, die ook in Jesaja's dagen om der zonde wil Gods oordelen vreesde en Gods recht moest billijken. Voor hen is de belofte van het Rijsje uit de afgehouden tronk van Isaï; voor hen, die geen uitkomst zagen, voor wie het leven was afgesneden.

O, troostrijke aankondiging van Sions Verlosser voor al degenen, die het leven in hun eigen hand niet hebben kunnen houden. Het zijn de door Gods Geest aan zichzelf ontdekten. Van nature kennen wij de staat onzer ellende niet; ook niet al weten wij zeer wel, dat wij in Adam gevallen en het oordeel van de eeuwige dood onderworpen zijn. Wij slapen de slaap des doods. Maar er komt voor het door de Vader aan Christus gegeven volk een ogenblik in dit leven, het zij vroeg of laat, waarin zij door God overtuigd worden, overreed van hun schuld en zonden. O, dan wordt het zo geheel anders dan het tot nog toe was. Hetzij wij in de wereld ons vermaak zochten, of dat wij met Saulus naar de wet onberispelijk leefden, als de Heere onze ogen opent voor de zonde en ons stelt voor Gods rechterstoel, dan schatten wij ons geheel verloren. De wet vervloekt; Gods bemoeienissen, die als vele roepstemmen waren, en in het bijzonder de bearbeiding door Zijn Woord, getuigen tegen ons.

De zaligmakend ontdekte zondaar valt Gods recht toe. Het is een onbedrieglijk kenmerk van genade, dat in alle algemene overtuiging gemist wordt, dit namelijk, dat wij God rechtvaardigen, al zou Hij ons eeuwig verdoemen. In dat toevallen van Gods recht ligt reeds een verruiming voor die zielen en het doet hen zeggen: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden." Met de tollenaar roepen zij uit: "O God, wees mij, zondaar, genadig." Brekend met de zonde, verlatend hun valse rust, haasten zij zich om hun levens wil. Met inspanning van al hun krachten zoeken zij Gode te behagen en hun schuld te voldoen. In plaats echter van ook maar één kwadrantpenning op te wegen aan Gods recht, maken zij de schuld dagelijks meer. Was het niet, dat de Heere hen verkwikte uit Zijn Woord en met de uitlating Zijner liefde, zij zouden bezwijken. En toch met alles wat hun ziel troosten kan, blijft Gods recht hen drukken; ja er komt een ogenblik, dat zij van al hun wettisch werk moeten afstaan. De Heere snijdt het af, om Christus aan hen te openbaren. Tot die ellendigen, tot die verlorenen, die geen weg weten ter zaligheid, spreekt de Heere nu: "Er zal een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isaï, en een Scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen."

Christus wordt hun geopenbaard. Hij, Die de enige Naam draagt, die de mensen onder de hemel gegeven is, door Welke wij moeten zalig worden. O, rijke profetie. Hiskia valt hier weg; geheel de wereld zinkt in het niet; Christus alleen is de Weg en de Waarheid en het Leven. In plaats van zich gebroken bakken uit te houwen, die geen water bevatten, wendt dat volk zich tot Hem, Die hun boven allen en alles dierbaar is. O, er komt zulk een omkeer in hun werkzaamheden. Waren zij weleer veelal bekommerd over de vraag, of het werk in hen wel in waarheid was; rustten zij in hun geloofsoefeningen op de indrukken van des Heeren genade in

hun hart; nu gaat hun ziel uit naar Christus. In Hem is het leven, in Hem alleen de verlossing. Die Hem heeft, heeft alles; die Hem mist, mist alles. Zij kunnen niet meer buiten Hem. Zien zij zich voor Gods rechterstoel, dan wordt het hun menigmaal bang. Rusteloos zal hun ziel zijn, tot zij mogen zeggen: "Hij is de mijne en ik ben de Zijne." Wij kunnen zonder Christus de reis naar de eeuwigheid niet aandoen.

O, hoe groot zal de dag zijn, die verlossing brengt en waarop Jesaja's woord met personele toepassing aan dat volk, dat geen uitkomst weet, in de afsnijding van hun leven en de bewuste inplanting in Christus vervuld wordt: "Er zal een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isaï, en een Scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen." Dat Rijsje is Christus en Hij alleen. Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren is. Van Hem zingt de kerk:

*Wien heb ik nevens U omhoog?
Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog,
Op aarde nevens U toch lusten?
Niets is er daar ik in kan rusten.*

En hoe zal Slons Verlosser naar Jesaja's woord komen en is Hij gekomen? Overdenken wij dit nu de tweede plaats, als wij in de aankondiging van Christus' komst een profetie zien:

2. Van Christus in Diens diepe vernedering.

"Er zal een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isaï, en een Scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen." Christus zal als een rijsje spruiten uit de afgehouden tronk van Isaï en als een scheut uit zijn wortelen. Van David, Israëls machtige koning, wordt niet eens meer gerept. De profetie grijpt terug op Isaï. De roem van Davids vorstenhuis is gans verbleekt; het machtige Davidshuis, dat eens was als een groene, inlandse boom, is afgehouden, met de grond gelijk gemaakt; alleen de afgehouden tronk wortelt nog in de aarde. Wie wist nog iets van David, toen de Messias geboren werd in Bethlehems stal? Wie kende zijn nakomelingen nog, toen Herodes de Grote zat op Davids troon? Een Edomiet, de eeuwige vijand van Gods volk, heerste over het erfdeel des Heeren. Indien ooit, dan was het toch toen onmogelijk geworden, dat uit David één zitten zou op zijn troon, die in eeuwigheid regeren zou. Voorwaar, de vervulling van Gods beloften loopt door het afgesnedene. Abraham zal een zoon verwekken als hij 100 jaren oud is en de moeder in Sara verstorven is; Jakob zal Kanaän intrekken als Ezau met 400 man hem tegemoet gaat en hem met de dood bedreigt; Israël zal Kanaän erven als het door Farao's verdrukking ten dode opgeschreven is; Christus komt als Davids stamboom met de grond is gelijk gemaakt O, laat het toch onze aandacht hebben: Gods weg loopt door het afgesnedene.

Zo wij reeds bespraken, de Heere snijdt van eigen werk af, zal ooit Christus een gestalte in ons verkrijgen. En volgt maar de weg, die de Heere Zijn volk verder leidt; steeds weer neemt Hij het eerste weg om het tweede daar te stellen. Ziet, daar ligt de oorzaak er van, dat velen van Gods lievelingen zich zo buiten Christus nog zien en tot de volle blijdschap des geloofs niet kunnen komen en de verzekering van hun aandeel aan Christus nog missen. Hun leven is niet afgesneden; het is niet buiten hoop geworden. Steeds gaat aan de oefening van het geloof Gods afsnijdend werk vooraf. Zonder afsnijding uit Adam is er geen inplanting in Christus. Geheel de weg van Gods kerk gaat véér elke geloofsoefening door het afgesnedene. Ook de vervulling der beloften Gods wordt aan des mensen zijde onmogelijk, opdat Zijn volk leren en erkennen zal, dat niet alleen het schenken van de belofte, maar ook de vervulling er van Gods werk is, uit vrije genade alleen. Het gaat toch door, steeds weer: "Die zijn leven verliezen zal,

die zal hetzelfde vinden." Christus is gekomen uit de afgehouden tronk van Isaï en als een scheut uit zijn wortelen.

Uit de afgehouden tronk, ja, maar hoe diep Davids huis ook vervallen was, het was niet uitgeroeid; de stamboom was niet uitgehouden. Nog wortelde de tronk in de aarde. Gods onveranderlijke trouw gedoogde de uitroeiing niet. In het Noorden des lande, in het verachte Galiléa, in het niet zo bekende, dan toch beruchte Nazareth, waarvan één der discipelen eens vroeg: "Kan uit Nazareth iets goeds komen?" daar woonde een afstammeling van David, Maria, de maagd, die zwanger worden zou en een Zoon baren, Wiens Naam zou zijn: Immanuël, God met ons. Het bevel van keizer Augustus is dienstbaar gemaakt aan de niet te betwijfelen waarheid er van, dat Maria uit het zaad van David was. Uit haar is de Messias, voor zoveel het vlees aangaat. Uit haar is Jesaja's woord vervuld: "Want er zal een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isaï, en een Scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen."

O, dat Gods volk moed grijpe. Hoe diep de weg des Heeren ook gaat, nooit zal Hij verlaten het werk Zijner handen. Aan 's mensen zijde is zalig worden onmogelijk, maar hoe afgesneden de weg der behoudenis ons ook wordt, de Heere zal Zijn Waarheid nimmer krenken. Hij vervult Zijn beloften op Zijn tijd en op Zijn wijze. Op die beloften vestigde Jesaja het oog van het schuldige volk, opdat het er mede werkzaam zijn en de Heere manen zal op Zijn Woord. De beloften worden Gods kerk toegeëigend. In hun nood en ellende, in hun omkomen met al wat geschied is, behaagt het de Heere Zijn volk de belofte, waarvan Christus de inhoud is, door de Heilige Geest krachtig toe te passen en als met een ijzeren griffie in de rotswand des harten in te schrijven; en Hij zal hetgeen Hij beloofd heeft gewis vervullen.

Van Christus' komst spreekt de tekst. Hij is het Rijsje en de Scheut, waarvan hier gesproken wordt. Zijn komst in het vlees zal nederig en gering zijn; dat ligt in deze aankondiging door Jesaja, gelijk toch voor ieder duidelijk is. Of hebt u nooit acht geslagen op de tedere uitspruitsels aan de afgehouden boomtronken; op de geringe scheuten, die uit de wortelen voortkomen? Zó gering zal de komst van de Zoon Gods zijn in ons vlees. Hij is de rechtvaardige Spruit, Die God David verwekken zal (Jeremia 23: 5); de verachte Nazarener. Een arme maagd uit Nazareth is tot Zijn moeder bestemd; een beestenstal tot de plaats, waar Hij werd voortgebracht; een kribbe tot Zijn eerste legerplaats. Hij is om Zijn volks wil arm geworden, daar Hij rijk was. En arm en veracht ging Hij, Die het geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn, over de wereld, niets hebbend, waarop Hij het hoofd neerleggen zou. In diepe vernedering droeg Hij de zonden van Zijn volk en onderwierp Hij Zich aan het oordeel des doods, dat op de Zijnen rustte. Wat zij met alle nakomelingen van Adam in de hel eeuwig hadden moeten lijden, heeft Hij geleden in de dagen Zijns vleses. Die Spruit uit de afgehouden tronk van Isaï, die Scheut uit zijn wortelen, de diep vernederde Borg en Zaligmaker, is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren is. Niemand is te veracht voor Hem. Heeren en tollenaars kwamen tot Hem en Hij at en dronk met hen; nimmer heeft Hij tot wie dan ook gezegd: "Gij zijt te slecht, te onwaardig"; niet één, die tot Hem kwam, heelt Hij verstoten.

Zo min Hij dit deed tijdens Zijn omwandeling op aarde, zo min doet Hij het nu en zomin zal Hij het immer doen. O, last ons toch afsnijden als grond van zaligheid alles wat buiten Christus is; niemand kan te scherp zijn in de verkondiging van de mensen doemstaat in Adam. Maar ook niemand kan te ruim zijn in de prediking van Hem, Die als de Spruit van David kwam. Dikwijls wordt Gods volk in den beginne van de weg aangevallen door de vrees, dat hun schuld te groot, hun hart te onrein, zij te slecht zijn om tot Christus te komen. Maar ziet de Spruite Davids; ziet Hem in Zijn arm inkomen in de wereld; armer kon het niet. Voor de

armsten, voor de onwaardigsten, voor de aller-ellendigsten is de toegang geopend tot Hem, de Scheut uit de wortelen van Isai's afgehouwen tronk. "Waarom dan weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtelijk naar Mij, spreekt de Heere." Door Zijn vernedering heeft Hij Zijn volk gekocht en Zich tot een eigendom gemaakt. Het recht Gods is door Zijn offerande volkomen voldaan; de wet is van haar vloek ontwapend, de uitverkoren doch diep gevallen zondaar met God verzoend. Een eeuwige gerechtigheid is door deze Spruit en Scheut aangebracht. In die diepe vernedering glanst dan ook Zijn Middelaarsheerlijkheid.

Nog eens vraag ik uw aandacht voor het door de profeet gebruikte beeld. Laat uw oog vallen op die tedere uitspruitsels van een afgehouwen tronk en bemerk met welk een heerlijke glans van jeugdig groen zij zijn bekleed. Wijst des Heeren belofte dan niet de heerlijkheid van de Messias aan, waarmee Hij zelfs in Zijn diepste vernedering is bekleed en die Hij voor Zijn volk verkreeg in Zijn verheffing uit de dood en verheerlijking in de hemel?

Niet alleen boodschapte een bode des hemels aan de herders Zijn geboorte, maar deze engel verkondigde tevens *de grote blijdschap, die al den volke wezen zal, zeggende, dat dat Kindeke, Dat in doeken gewonden neerlag in de kribbe, was de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere*. Die Spruit is waarachtig mens en toch meer dan alle mensen: Hij is waarachtig God. Alleen door God kan de mens met God worden verzoend. Hier is de Christus: *God en mens*.

*Geef dan eeuwig eer,
Onze God en Heer'.*

Die Spruit glanst met hemelse heerlijkheid. "Van stonde aan was daar met de engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende: "Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." Wie heeft ooit geglansd als deze Spruit? Niemand, want niemand is aan Hem gelijk. Salomo is in al zijn heerlijkheid bij Hem niet te vergelijken, Die zeggen kon: "Meer dan Salomo is hier." Reeds in Zijn diepe vernedering gloorde de heerlijkheid van deze Spruit Davids door het voorhangsel Zijner menselijke natuur en Hij heeft de heerlijkheid verkregen, die Hij had eer de wereld was, nu Hij verhoogd is aan de rechterhand der majesteit Gods.

Steeds is Hij de "Heerlijke", waar Hij Zich openbaart. Door het geloof wordt Hij Zijn volk dierbaar. In Zijn Persoon, wijl Hij, God en mens, alleen de Weg, de Waarheid en het Leven is; in Zijn staten, beide van vernedering en verhoging, zo maar iets van het plaatsbekledend borgwerk ons ontsloten wordt: Hij in onze plaats! Wie zal Zijn eeuwige liefde bevatten? De wonden Zijn Hem geslagen in het huis Zijner liefhebbers. Om de zonden van Zijn volk is Hij verwond, om hun ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. O dierbare en volheerlijke Spruit! In de hemel zal Gods volk eeuwig het loflied zingen: "Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed", maar reeds hier op aarde heffen zij, die iets van die dure roeping door het geloof mogen leren kennen, bij aanvang die lofzang aan.

Glanzend van heerlijkheid is deze Spruit en Scheut uit Davids wortelen in de bediening Zijner ambten. Hij is de Christus, van eeuwigheid gezalfd in de verkiezing van de Vader, en in de tijd bekwaam gemaakt tot Profeet, Priester en Koning. Hij leert de weg der zaligheid door Zijn Woord en Geest; Hij verzoende de schuld der Zijnen en bidt aan de rechterhand van Zijn Vader zonder ophouden dag en nacht. Hij is de medelijdende Hoge priester, Die Zijn strijdende kerk in alles te hulp komt, kennende al haar noden, moeiten en verdriet, dewijl Hij in alles is verzocht geweest. Hij is Sions eeuwige Koning, Die Zijn duurgekochte volk niet alleen uit satans klauwen trekt, maar het ook beschut en behoedt. Wie heeft woorden om de glanzende heerlijkheid van deze Spruit te beschrijven? "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk."

Hij draagt dan ook een Naam, die boven alle naam is. Zijn Naam is een olie, die uitgestort wordt. Treedt Bethlehems stal in, valt aan de kribbe neer en aanbidt met de herders uit Bethlehems velden deze glanzende Spruit, op Wiens kleed en dijen geschreven staat: "Heere der heren en Koning der koningen."

Spreekt de aankondiging van Christus' komst in onze tekst also van de diepe vernedering en de eeuwige heerlijkheid van Christus, hoe zeker en onwankelbaar zal dan ook het Goddelijke doel namelijk, de verlossing en verheerlijking der uitverkorenen zijn. Daarop nu wijst de tekst in de derde plaats. Jesaja spreekt:

3. Van Christus en het loon op Zijn arbeid.

De Vader heeft Zijn kerk niet toebetrouwd aan één, van wie niet zeker was, dat hij zijn werk volbrengen zou. In het verbond der genade van eeuwigheid schonk de Vader de uitverkorenen aan Hem, Die waardig was het boek te openen en zijn zegelen te verbreken. Noch in de hemel, noch op de aarde was één schepsel, dat antwoord geven kon op de vraag: "Wie zal met zijn hart borg worden?" Ja alle schepselen samen waren niet in staat om met behoud van Gods rechtvaardigheid en heiligheid Adams zonen en dochteren in Gods gemeenschap terug te brengen. Alleen Gods eigen, natuurlijke, eniggeboren Zoon vermocht Sion door recht te verlossen. Maar toen Hij intrad om de wil Zijns Vaders te volbrengen, toen was ook de verlossing niet onzeker. Ja reeds in de eeuwigheid zijn de voorwerpen van van de Vader welbehagen aan Christus gegeven. Hij kon zeggen: "Vader, zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven." Zijn werk kan niet falen. Hij heeft de Zijnen liefgehad tot het einde toe. Het werd Hem niet te veel, toen de volle toorn Gods op Zijn ziel branden ging in de hof van Gethsémané; niet te veel, toen Zijn lichaam aan het hout gehangen werd en Zijn ziel van God verlaten. Hij volbracht in één offerande alles, wat geëist werd tot de volvoering van de soevereine verkiezing Gods.

Daartoe is Hij gekomen als de Spruit uit de afgehouden tronk van Isaï en als de Scheut uit zijn wortelen. Maar dan moest ook de vrucht volgen, op Zijn lijden en sterven gezet. De heidenen zijn Hem gegeven tot Zijn erfdeel en de einden der aarde tot Zijn bezitting. Uit alle natiën en geslachten en volken en talen zullen eens de gegebenen van de Vader aan Christus, staan voor de troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange, witte klederen en palmtakken in hun handen, zeggende: "De zaligheid zij onze God, Die op de troon zit, en het Lam." Zij zullen in aller eeuwen eeuwigheid Gods lof volmaakt zingen, dag en nacht. Zij zijn de vrucht van de Scheut uit de wortelen van Isaï's afgehouden tronk. God verheerlijkt in en door Zijn uitverkorenen; ziedaar de vrucht, waarvan in onze tekst gesproken wordt.

De in Adams val door de dadelijke zonden geschonden deugden Gods zijn weder volkomen in Christus verheerlijkt. In Hem was het welbehagen van de Vader, de Goddelijke vermaking in de diepe vernedering van Zijn eigen natuurlijke Zoon, opdat in het herstel van de geschonden deugden door Hem de barmhartigheid Gods ontsloten worden zou en de uitverkorenen in Gods gemeenschap zouden worden hersteld. In zielsverwondering heeft Jesaja het uitgeroepen: "Hij zal vrucht voortbrengen", ziende de schare der gekochten met Christus' bloed, die niemand tellen kan.

De vrucht van Christus' komst in het vlees tot volbrenging van de Hem opgelegde last van de Vader draagt de Scheut uit de wortelen van Isaï reeds hier op aarde. Van de Heilige Geest heeft de Heere Jezus gezegd: "Die zal Mij verheerlijken"; en Hij verheerlijkt Christus in de harten der uitverkorenen. Door Hem gaat de Leeuw uit Juda's stam, Die overwonnen heeft, in het huis van de sterk gewapende om zijn vaten hem te ontroven. Door middel van de prediking des Woords rijdt Christus de wereld door op het witte paard van Zijn overwinning en Hij treft

met Zijn pijlen in het hart van des Konings vijanden, opdat zij Hem te voet vallen en Hem als Zijn onderdanen worden toegevoegd. Zo wordt des Konings heerlijkheid verhoogd in het aantal Zijner onderdanen, niet meer alleen uit de Joden, zoals onder het Oude Testament, maar ook uit de heidenen. Zijn de Joden als de natuurlijke takken vanwege hun halsstarrig ongeloof en de verwerping van de Messias afgehouden, de heidenen zijn tegen nature ingeënt in de wijnstok. En toch, eenmaal zal gans Israël zalig worden en de volheid der heidenen ingaan, als de vrucht, die de Spruit Davids dragen zal.

Die vrucht in de verlossing van Zijn volk zal Christus schenken tot rechtvaardiging en heiligmaking. Meer en meer zal Gods volk de zonde sterven in het vrucht dragen van Christus. Hij is de Wijnstok; zij zijn de ranken. Maar die ranken dragen alleen vrucht als zij sappen uit de Wijnstok ontvangen en met de Wijnstok verenigd blijven. Nee, nimmer kan een waarlijk ingeplante in Christus uit Zijn gemeenschap weer uitvallen; dan zou een afval der heiligen mogelijk moeten zijn. En zulk een afval bestaat niet. In de kracht Gods worden de toegebrachten des Heeren bewaard door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. Die Goddelijke bewaring behoedt tegen afval, tegen uitvallen uit de Wijnstok. Maar al is de zekere bewaring Gods volk toegezegd, de oefening van de gemeenschap met Christus is niet steeds levendig. En door het gemis van die geloofsoefening werkt de zonde krachtiger en is de vrucht van Christus dikwijls gering in de Zijnen. Dit verwekt een donkerheid bij Gods kinderen, een verlating van de Heere, en ware het niet, dat de getrouwe Jehovah Zijn volk behoedde, het zou vallen in alle kwaad en zonden, gelijk de Heilige Schrift ons zelfs in het leven van de allerheiligsten niet heeft verborgen gehouden.

Hoezeer is de kerk Gods dan van node de vrucht van des Heeren Middelaarsbediening te ontvangen. Hij Zelf heeft gesproken: "Zonder Mij kunt gij niets doen." Hij houdt Zich over een ellendig en arm volk, dat op Zijn Naam betrouwen zal. Hij wil Zijn kracht in zwakheid volbrengen en vrucht dragen in de Zijnen, opdat Hij in hen verheerlijkt worde. Daartoe droeg hen de Vader op, zeggende: "Heilige Vader! bewaar ze in Uw Naam, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij één zijn gelijk als Wij."

Die vrucht van de Spruit Davids ziet dus op de uitbreiding zowel als op de voortdurende heiliging Zijner uitverkoren kerk. In haar wordt Hij en worden al Gods deugden verheerlijkt. Zij is in Christus volmaakt en in het dragen van Zijn vrucht in haar een koninklijke hoed in de hand haars Gods. O gezegende vrucht van Christus' komst in diepe vernedering en van Zijn glanzende heerlijkheid! Een vrucht, die Gods kinderen wel nopen moet gedurig alle kracht in Hem te zoeken. Welgelukzalig toch is de mens, wiens sterkte in de Heere is. Noch onze zoete bevindingen, noch onze bewuste rechtvaardigmaking door het geloof, noch de verzekering van ons herstel in de gemeenschap van de Vader kan ons bewaren van de ongerechtigheid. Maar alleen een levend inzijn in Christus, een gedurige geloofsoefening met Hem, zal de vrucht openbaren, die de Scheut uit de wortelen van Isai's afgehouden tronk draagt. Daartoe leide de Heere Zelf Zijn volk op de weg des levens en doe Hij ervaren, wat wij nu zingen uit Psalm 118: 7:

*De Heer' is mij tot hulp en sterkte,
Hij is mijn lied, mijn psalmgezag;
Hij was het, Die mijn heil bewerkte,
Dies loof ik Hem mijn leven lang.
Men hoort der vromen tent weergalmen
Van hulp en heil, ons aangebracht;*

*Daar zingt men blij met dankb're psalmen:
Gods rechterhand doet grote kracht.*

Toepassing.

Is dit Rijsje nu ons ooit heerlijk geworden, glanzend als de Scheut uit Isaï's wortelen? Dan zullen wij door de ontdekking van de Heilige Geest onszelf als verloren zondaren hebben moeten leren kennen. Beproeft toch uzelf. Er is niets, dat meer zekerheid heeft bij allen, die de Gereformeerde leer voorstaan, dan de waarheid, dat Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken; doch er is ook geen stuk onzer belijdenis, waartegen onze hoogmoed, eigengerechtigheid en aangeboren vijandschap zich sterker verzetten. Wij willen niet zalig worden uit genade alleen; wij willen niet tot Jezus komen, omdat wij geen zondaren voor God geworden zijn. Misleidt toch uw zielen niet, door u in te beelden, dat Jezus uw Zaligmaker is, zo u nooit hebt leren wanhopen aan uw eigen gerechtigheid; als het nimmer bij u een verloren zaak werd vanwege Gods recht, dat van u volkomen voldoening eist. Het Woord des Heeren moge u neervellen en uit de diepte uwer ellende u tot God doen roepen eer het besluit bare, want de dag gaat als kaf voorbij.

O, ik bid u, neemt het woord mee naar uw huis; overlegt het gedurig in uw hart; gedenkt, dat gij de reis naar de eeuwigheid aanvaard hebt en nog zijt in de welaangename tijd, in de dag der zaligheid. De Heere mocht de overleggingen aan uw hart heiligen en u een Kerstfeest bereiden, waarop gij u verheugen zou in de te Bethlehem geboren Zaligmaker.

Naar Hem leide de Heere u, overtuigde zielen, die onder uw schuld gebogen geen uitkomst ziet; wier eigen werken en tobben steeds meer uw onvermogen u kennen doet om Gods recht te voldoen. O, hoe lang nog zult gij zoeken uit uw werken uw gerechtigheid voor God op te richten? En dat terwijl de Heere u toeroept: "Hoort aandachtig naar Mij en eet het goede en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen." Hoe groot zou het voorrecht zijn, als gij van al uw eigen gerechtigheid werd afgesneden en Christus Zich aan u mocht openbaren, zo Hij kwam in allerdiepste vernedering in een beestenstal en kribbe.

O, gij zou een Kerstfeest beleven, waarop zalig worden u zo ruim en wonderlijk werd, dat gij wel geheel de wereld zou willen toeroepen: "Er is nog mogelijkheid om behouden te worden." Of was het u zo niet, volk van God, toen Christus een gestalte in u kreeg? Was die kostelijke tijd niet de weldadigheid uwer jeugd, de liefde uwer ondertrouw? Was uw ziel niet gedurig bij de Heere, en het gemis van Zijn zalige nabijheid u niet zó groot, dat u met de discipelen uitriep: "Tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." En toch, hoe weinig kenden wij toen van het borgwerk van Christus! Veranderde de Heere dan ook uw weg, trok Hij de genadige uitlatingen Zijner liefde in, het was om u nader te brengen tot Hem; om Hem u onmisbaar te maken. Achteruit ging het met u, maar daardoor juist werd Christus u meer noodzakelijk. Hij schonk u Zijn belofte; Hij paste die u toe, maar de weg tot de vervulling loopt steeds meer in het onmogelijke.

Nee, uw weg ligt niet buiten Gods Woord. Hij is het Rijsje uit de afgehouden tronk van Isaï. O, houdt toch moed; gunt ook uw ziel geen rust véér het Woord des Heeren aan u is vervuld. Maar al te zeer heerst lauwheid in onze harten; wij kunnen het zo houden bij de ontvangen genade. Dientengevolge is de drang om in Christus geborgen te worden zo zwak en hebben de dingen van de wereld dikwijls de overhand in ons. Voorwaar, zo de Heen niet de Getrouwe was, wij zonken weg, zonder ooit in de dadelijke vereniging met de geboren Spruit Davids te komen tot de bewuste verzoening met God en de blijdschap des geloofs, die ons doet staan in de vrijheid, met welke Christus Zijn kerk heeft vrijgemaakt. Maakt de wereldling zich gereed om Kerstfeest te vieren op zijn wijze, de Heere wekke u op om Hem te mogen ontvangen in de

toeëigening des geloofs, waarvan de engel tot de herders sprak, hun aankondigend niet alleen, dat de Zaligmaker geboren was, maar: "Heden is u geboren de Zaligmaker, in de stad Davids." Groter Kerstfeest kan u niet bereid worden.

En laat allen, die het mochten ervaren, maar getuigen: die volle vervulling van Gods beloften loopt door het afgesnedene. En die afsnijding is Gods werk in ons. Wij staan er tegen en houden ons leven vast, zo lang wij kunnen. En toch, hoe gelukkig zijn zij, die van alle gronden afgestoten, in Christus hun grond van behoudenis en hun fontein des levens vinden mochten. De geboorte van Christus in een beestenstal en kribbe hield alles reeds in, wat Hij in Zijn dood en opstanding zou verwerven. Hij zij ons leven, volk des Heeren. Arm worden wij bij de grootste genade, die ons geschonken is; armer steeds in onszelf, uitgepraat over onze rechtvaardigmaking, dodig, Godverlaten, afgehouden tronken. Maar nooit uitgehouden.

Leve Gods lieve volk nog eens op met de Kersttijd, om te verkondigen de deugden Desgenen, Die het geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Uit zonden, verdrukkingen en ellenden mochten wij het hoofd opheffen en de eerkroon dragen, want God is ons ten schild in het strijdperk van dit leven, en onze Koning is van Israëls God gegeven. Daarom heeft de Scheut uit de wortelen van Isai's afgehouden tronk vrucht gedragen en zal zij vrucht dragen in de toebrenging van de schapen, die van deze stal niet zijn, en in de bewaring van allen, die Christus van de Vader gegeven zijn, tot eenmaal de schare voor de troon Gods in aller eeuwen eeuwigheid het loflied zingen zal, Hem, Die op de troon zit en het Lam volmaakte eer en heerlijkheid gevende.

De Heere bereide ons een Kerstfeest, waarop wij de eerstelingen van de hemelvreugd in onze harten mogen smaken en gesterkt worden in de hoop, straks eeuwig bij de Heere te zijn. Amen.

4. Een profetie van Christus' komst

Adventspredicatie over Jesaja 11: 10

Psalm 90:1

Lezen: Jesaja 11

Psalm 60: 1 en 2

Psalm 36:2

Psalm 132: 9

Wij zijn gewoon gedurende de weken, die in de laatste maand van het jaar aan Kerstfeest voorafgegaan, onze aandacht te bepalen bij de profetie aangaande de geboorte van Christus. Die weken worden wel de *Adventstijd* genoemd. Advent toch betekent komst, en in betrekking op het wonder van Immanuël, dat wij welhaast weder hopen te herdenken, wijst de Advent op de komst van de Zoon Gods in ons vlees.

Ach nee, van bijzondere feestdagen hebben de rechte Gereformeerden nimmer willen weten. Onze dagen geven wel zeer duidelijk te zien, waarop de Kerstfeestvieringen uitlopen; feestvieringen zijn het, met kerstgeschenken en kerstbomen en kerstlichten, doch helaas! voor duizenden en nog eens duizenden Kerstfeesten zonder Christus. De kracht der kerk ligt dan ook niet daarin, dat zij bij jong en oud een vrolijkheid opwekt, die naar het vlees is, doch zij heeft haar sterkte in het Woord, dat de Jood een ergernis en de Griek een dwaasheid is. Maar dat Woord werpe dan ook zijn licht op Hem, *Die, in de gesteltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode evangelijk te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd, de gesteltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden.* Hij was en bleef waarachtig God; van eeuwigheid tot eeuwigheid is Hij God. Alleen als de waarachtige God en het eeuwige Leven vermocht Hij een eeuwige waardij aan Zijn verdiensten bij te zetten en in een kortstondig lijden de eeuwige straf voor Zijn volk weg te nemen. Het Kindeke in de kribbe van Bethlehems stal was meer dan alle mensen. Hij was de tweede Persoon in het aanbiddelijk, volzalig Opperwezen.

Maar Hij heeft Zichzelf vernietigd. Hoe is dit woord toch te verstaan, daar Hij niet ophouden kan te blijven Die Hij is? nee, niet in dien zin heeft Hij Zich vernietigd, dat Hij ophield God te zijn, doch wel in dit opzicht, dat Hij Zijn Goddelijke heerlijkheid verborg achter het voorhangsel van Zijn menselijke natuur, en dat Hij het gebruik Zijner Goddelijke volmaaktheden en die menselijke natuur Zich onthield. Hij was als God de Alwetende, en toch staat er van Hem, dat Hij toenam in wijsheid. Hij was de Almachtige, en toch werd Hij geboren als een hulpbehoevend Kindeke en was Hij vermoeid en hongerde en dorstte en werd Hij gebonden en genageld aan het vloekhout, stervend de dood des kruises. Die vernietiging was noodzakelijk, opdat Hij Zijn uitverkorenen zou kopen door de volkomen voldoening aan de gerechtigheid Gods. Die voldoening bracht Hij Zijn Vader door dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid. Maar die gehoorzaamheid bracht Hij in Zijn menselijke natuur, in ziel en lichaam. Daartoe is Hij geboren uit Maria en geworden het Zaad Davids naar het vlees. O wonder aller wonderen: de Zoon Gods is geopenbaard in het vlees!

Dit wonder heeft de Heere Zelf eerst geopenbaard in het Paradijs, waar Christus werd aangekondigd als het Zaad der vrouw; daarna hebben de patriarchen en profeten er om strijd van gesproken. Ook Jesaja profeteerde van de komst van Christus en van de vrucht, die deze komst zou afwerpen tot zaligheid der Zijnen.

Overdenken wij thans één van die profetieën nader, het woord namelijk uit Jesaja 11: 10:

"Want het zal geschieden ten zelve dage, dat de heidenen naar de Wortel van Isaï, Die staan zal tot een Banier der volken, zullen vragen; en Zijn rust zal heerlijk zijn."

Ziehier een profetie van Christus' komst, zo Hij is geworden:

- 1. De Wortel van Isaï.***
- 2. De Banier der volken.***
- 3. De Rust der Zijnen.***

1. Hij is de Wortel van Isaï

Het lijdt geen twijfel, dat Jesaja in ons teksthoofdstuk van Christus spreekt. Gods Woord zegt het ons zelf. In Romeinen 15: 12 toch haalt de apostel Paulus Jesaja 11 aan met toepassing op Christus, Die een dienaar geworden is der besnijdenis vanwege de waarheid Gods, opdat Hij bevestigen zou de beloften der vaderen, en de heidenen God vanwege de barmhartigheid zouden verheerlijken. Jesaja heeft dus van Christus gesproken. Hij heeft meer dan 60 jaren de fluit van het Evangelie gespeeld en de enige Zaligmaker Zijn volk aangekondigd.

Hij sprak door de Heilige Geest van Diens geboorte en lijden en dood. Van Hem sprak Jesaja ook in onze tekst. Het volk van de oude dag toch kan ook buiten Jezus niet zalig worden en het heeft Christus ontvangen in de beloften en in Hem de zaligheid gevonden door het geloof, en al de troost en sterkte, die het behoefde in de bangste tijden.

Bang waren ook de dagen, waarin de profeet dit woord gesproken heeft. Het was ten tijde van de goddeloze koning Achaz. Donkerder is het in Israël schier niet geweest dan in die tijd. De Bals werden gediend; op de hoogten werd gerookt. Gods toorn ontbrandde. Achaz zelf werd verworpen. Het heil zou buiten hem worden gewrocht, als een maagd zou zwanger worden en een Zoon baren, Wiens Naam zou zijn Immanuël. Dan zou de kerk in verwondering uitroepen: "Een Zoon is ons gegeven; een Kind is ons geboren." Hij zou zijn het rijtje uit de afgehouden tronk van Isaï. Want zó diep zou Davids huis worden vernederd, dat het een af gehouwen tronk gelijk zou zijn, ontdaan van alle glans en heerlijkheid, tot de aarde toe vernederd. Maar te dien dage zal des Heeren Spruit komen en de Wortel Isaï staan tot een Banier der volken.

God gaf deze belofte dus in de donkere tijd van Achaz' regering, en Hij vervulde ze toen alle vervulling naar de mens gesproken was afgesneden. Ziehier de leiding Gods met Zijn volk. O, dat wij er toch het hart op zetten. Er zijn mensen, die de mond vol hebben van de beloften Gods; de ene na de andere kunnen zij opzeggen. Maar werd ooit één belofte hun door de Heilige Geest toegepast? Werd er plaats gemaakt in hun hart voor de belofte? Werd zalig worden hun ooit onmogelijk, gelijk Gods volk zijn leven verliest en in het onmogelijke komt van behouden te worden? En dan, als alles ons ontvalt, dan wil God Zijn Woord openen en de beloften in de ziel van Zijn volk inschrijven als met een ijzeren griffie in een rotswand, zodat zij niet kunnen worden uitgewist en een gedurige pleitgrond voor Zijn volk vormen.

Ja, ook de vervulling der belofte gaat door het onmogelijke van 's mensen zijde. Onmogelijk werd het voor Abraham, dat naar de belofte hem een zoon zou geboren worden; onmogelijk voor Israël, dat het naar de belofte Kanaän zou beërven; onmogelijk, dat David de troon beklom, waartoe hij gezalfd was; onmogelijk, dat Christus uit Davids geslacht zou geboren worden. Onmogelijk wordt de vervulling van wat God beloofde. De weg tot de vervulling loopt door het afgesnedene. O, het kan bij Gods volk zo donker worden, zo gans hopeloos; de zaak, die beloofd is, zo ver uit het gezicht. En toch, de Heere verandert niet. *Hij is geen*

mensenkind, dat Hij liegen zou, of dat Zijn Woord Hem ooit berouwen zou. Zou Hij het zeggen en niet doen? Spreken en niet bestendig maken. Het zal geschieden wat God gesproken heeft. Hij komt, volk van God, op Zijn tijd. Welke donkere tijden aan de komst van Christus ook vooraf gaan, Hij zal gewis komen en niet achterblijven. Die gewisse beloften Gods mochten Gods volk meer heilig verlangend maken naar de vervulling en gelovig doen werkzaam zijn, rustende in de Belover, Die getrouw is. De beloofde Messias nu zal komen, zegt Jesaja., en Hij zal vrede brengen, zodat de wolf met het lam verkeren zal en de luipaard bij de geitenbok zal neerliggen; en de leeuw zal stro eten gelijk de os. Een geestelijke vrede is in Christus, die de wereld niet kent; die vrede, waarvan Hij Zelf eenmaal sprak: "Vrede geef Ik u; Mijn vrede laat Ik u; niet gelijkewijs de wereld die geeft, geef Ik hem u." Het is een vrede, die alle verstand te boven gaat. Te dien dage, als de middelmuur des afscheidsels zal verbroken worden en de heidenen zullen ingaan om zalig te worden. Te dien dage zal het geschieden, dat de Wortel van Isaï staan zal tot een Banier der volken.

Christus is de Wortel van Isaï! Wonderlijk. Hij is het Rijsje, dat uit de afgehouden tronc van Isaï voortkomt. Zijn geslacht is beschreven, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Lucas telt het zelfs op tot David toe. En toch, Hij is ook de Wortel van Davids geslacht. Hij is gesproten uit Isaï, en wederom, Isaï is er door Hem. Hij is de levenskracht van hars geslacht. Hij droeg dat geslacht en bewaarde het, omdat God het verkoren had en naar Gods eeuwige raad het Christus in de lendenen droeg. Daarom was Isaï die hij was; om Christus alleen. Daarom verteerde het niet. De heerlijkheid van Isaï en diens geslacht lag alleen in Christus. Het koningschap van David had een diepe wortel; het was, hoewel in de schaduwen, reeds het Koningschap van Christus. Uit Hem, Die van eeuwigheid is gezalfd tot Koning over Sion, is Taal en diens geslacht geheiligd tot het geslacht, waaruit Christus kwam naar het vlees. Daarom wordt Hij de wortel van Isaï genoemd, hoewel Hij de Spruit Davids was.

Met de benaming Wortel van Isaï wordt dus Christus geopenbaard in Zijn volle heerlijkheid, als de Gezalfde van de Vader. Hij, het Lam, Dat ter slachting geleid wordt, is de Leeuw uit de stam van Juda. Hij, de Scheut van Jesse, is de Wortel van Isaï, Die Zichzelf openbaart aan Johannes op Patmos, zeggende: "Ik ben de Wortel en het Geslacht Davids, de blinkende Morgenster." En die Wortel is Hij, omdat Zijn volk, het ware Davidsgeslacht, is uit Hem. In Hem zijn degenen, die zalig worden, uitverkoren. Hij werd hun Borg in het verbond der genade en verlossing, waarin Hij hen representeerde en waarin Hij Zich verbond aan Gods recht volkomen te voldoen en al hun zonden weg te nemen. Er bestaan buiten Hem geen Isaï's; het geslacht Davids is er alleen door Hem, naar het eeuwig welbehagen van de Vader. Hij kocht hen, Hij verheerlijkte hen, Hij herstelde hen in Gods gunst en gemeenschap.

Hij ging hun voorbij op het vlakke des velds en maakte hen levend; Hij leidde hen uit het Egypte der zonde en des doods; Hij verzoende hun schuld en gaf hun ziel rust en vrede. Hij is de Wortel van Isaï; de Wortel van het geslacht Davids. En als de Levenswortel geeft Hij niet alleen het leven, maar onderhoudt Hij ook het leven. In Hem en in Hem alleen is de fontein des levens. O, hoe moet Gods volk toch leren, dat buiten Hem geen leven is. Hoe drogen alle bronnen en fonteinen buiten Hem toch uit. Zowel de tranen, gebeden, ja alle zoete en aangename gestalten van het bekommerde volk, als de hechte grond der rechtvaardigmaking van de bevestigden in Christus, vallen om uit te leven geheel weg. Gods kinderen krijgen dorre zielen, die alleen verlevendigd kunnen worden uit de Wortel van Isaï. Hij is de Levensverwerver, maar ook de Levensonderhouder. En als zodanig wordt Hij door Jesaja beloofd. Hij is de Wortel van Isaï, Die Zelf zegt: "Zonder Mij kunt gij niets doen." O, dat onze ziel uit Hem leve, als niets bezittende en toch alles hebbende in Hem.

De Wortel van Isaï is de enige grond der zaligheid. "Gij draagt de Wortel niet", zegt Paulus, "maar de Wortel u." Buiten die Wortel is er niets, dat ons behouden kan. Er is geen andere Naam de mensen onder de hemel gegeven, om zalig te worden, dan Jezus Christus en Die gekruisigd. Zo wij op die Wortel niet rusten, hebben wij een valse rust. Dat wil Paulus zeggen: dat de verheffingen van ons hart worden neergeworpen en in ootmoed en diepe vernedering Gods volk in Christus ruste, en uit Christus leve, Die is de Wortel van Isaï

2. In onze tekst wordt van Christus daarenboven gezegd, ***dat de Wortel van Isaï staan zal tot een Banier der volken.*** Zo wensen wij Hem nu te beschouwen.

Wat is een banier? Een banier is een veldteken, een vaandel, een standaard, waaronder een afdeling krijgsknechten ten strijde trok. Zij werd bevestigd aan een met de draagstok verbonden dwarsstang. Elk der stammen Israëls had zijn banier, naar de tekenen van het huis van hun vaders. De banier diende om het krijgsvolk bijeen te roepen. Daartoe werden zij zo hoog verheven, dat ieder ze kon zien, gelijk Jesaja zegt: "Heft een banier op een hoge berg." Ook werd door de banier het volk aangevuurd tot de strijd; banier en bazuin spraken als het ware moed in en deden de vreesachtige ontwaken. Het verstrooide leger werd om de banier weder bijeengebracht. Het richtte het oog op de opgeheven banier en vluchtte er heen, zoekende daar een toevlucht. De banier was ook teken van overwinning. Wanneer zij toch geplant werd op de muren ener belegerde stad, gaf zij bewijs er van, dat de plaats was ingenomen en de vijand wijken moest. De banier van de vorst was oudtijds de hoofdbanier; als deze ontrold werd, moesten alle andere banieren worden ingetrokken. En zo wordt van Christus getuigd, *dat Hij de banier draagt boven tienduizend* (Hooglied 5: 10). Voor Hem moeten alle banieren wijten. Hij is de grote Koning van Sion, de Vorst Immanuël, van Wie de bruidskerk roemt. Zij heeft in Hem al haar kracht en heil. Bij Hem zinkt alles in het niet en zo wij maar een weinig van Zijn heerlijkheid door het geloof mogen aanschouwen, moeten wij wel uitroepen: "Mijn Liefste is blank en rood, en Hij draagt de banier boven tienduizend."

Christus wordt echter niet alleen de Banierdrager genoemd, maar van Hem wordt in onze tekst gesproken als van de Wortel van Isaï, "Die staan zal tot een Banier der volken." Hij Zelf is de Banier Zijner uitverkorenen. Reeds heeft Mozes zo van Hem gesproken, toen hij na de overwinning op Amalek in de woestijn een altaar bouwde en de naam noemde: "De Heere is mijn Banier." Naar hetgeen wij zagen van de betekenis ener banier, zal het wel klaar zijn, wat die benaming van Christus betekent.

In de eerste plaats staat Hij als een Banier, omdat Hij Zijn uitverkorenen verzamelt. Hij Zelf brengt hen bijeen en roept hen tot de geestelijke strijd, waarin zij door Zijn kracht eeuwig triomferen zullen. Zij allen liggen in een staat van ellende, als de beenderen der doodsvalei int Ezechiëls profetie. Er was geen leven in te bekennen; zij waren zeer dor. Gewillige slaven zijn zij van duivel en wereld en zonde, hoe vroom zij voor het oog des mensen ook mogen zijn en al zijn zij bevoorrecht daarmede, dat de Heere hen bewaart van doorbrekend kwaad. Van nature zijn alle mensen in de staat des doods; losgescheurd van God en verbroken door de zonde is geheel het geslacht Adams.

Maar Christus is de Banier, Die door Zijn kracht Zijn volk uit die doodsstaat opwekt en tot Hem roept. Al wonen zij aan de uitersten der aarde, Hij vergadert hen; al zijn zij geklommen in de top van de mast hunner eigengerechtigheid, gelijk Paulus. Hij vernedert hen; al zijn zij verzonken in de modderpoel der ongerechtigheden, gelijk Manasse, Hij trekt hen er uit. Deze Banier roept door het krachtig en levend Woord Gods met onwederstandelijke kracht. Geen machten der hel, geen banden der zonde vermogen iets tegen deze Banier. Alle banden moeten breken. Hier komen verloren zondaren, met de koorden der veroordeling om

de hals, gevoerd met smekingen en geweën, om hun Rechter om genade te bidden; hier vluchten gans radelozen, voor wie alles tekort schiet om hun naaktheid voor God te dekken, tot de Banier Christus, bij Wie hulp besteld is als bij de Held, Die verlossen kan. Dood- en doemschuldigen worden onder deze Banier samengebracht; gans verdorvenen en walgelijken worden hier vergaderd, opdat zij voldoening vinden voor hun schuld en reiniging van hun zonden. Die Banier roept: "Komt tot Mij, die vermoeid en belast zijt."

Deze Banier staat tot volkomen verlossing van alle gebondenen, want het jaar Zijner verlost is gekomen. O, welk een Banier is Christus voor Zijn ellendig en arm volk. Werd een banier hoog opgeheven, Hij nodigt op de tinnen van de hoogten der stad: "Wie is slecht, hij kere zich herwaarts; en tot de verstandeloze zegt Hij: Kom, eet van Mijn brood en drink van de wijn, die Ik gemengd heb." Ja tot de strijd roept deze Banier op; tot de geestelijke strijd, die eenmaal God gezet heeft in het Paradijs, zeggende: "Ik zal vijandschap zetten." Van het eerste ogenblik af, dat de opgerichte Banier, Christus, kracht verkrijgt in het hart van de gevallen zondaar, wordt deze gezet in de strijd tegen satan en wereld en zonde. En die strijd duurt voort zo lange tijd Gods volk in deze wereld is. O, die strijd is zo zwaar; niet één vleselijk wapen is er tegen bestand. Maar de overwinning is behaald door de Banier, Die staat en niet kan omvergeworpen worden. Christus roept Zijn volk tot een strijd, waarin Hij eeuwig overwonnen heeft.

Deze Banier spreekt het strijdende volk dan ook moed in. "Hebt goede moed", zo sprak Hij, "Ik heb de wereld overwonnen." Zonder deze Banier bezweek het strijdende volk. Hun handen zouden slap hangen. De duivel gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zal mogen verslinden. Zijn aanvallen zijn onder Gods toelating soms zo vreselijk, dat de in zichzelf krachteloze kerk soms uitroepen moet: "Ik zal nog één der dagen in de hand van Saul omkomen." En het zijn de bekommerden vanwege hun staat niet alleen, die onder de aanvallen der helle machten lijden, maar in het bijzonder staat ons van het bevestigde volk van God opgetekend, dat de satan hen als een prooi zoekt te verslinden. Job en Paulus zijn hier ten voorbeeld. Valt de duivel de één aan op zijn staat en stelt hij hem voor, dat het einde nog eeuwig omkomen zijn zal; de ander bekampt hij over zijn stand, of verschijnt hem in zulke zielsverschrikkende openbaringen, dat al wat aan hem is beeft en siddert. Maar hoort nu Wie Christus is voor de Zijnen. Hij is een Banier, Die staat. O, Hij bemoedigt en vertroost Zijn lieve volk. Zij zijn in Hem meer dan overwinnaars. Zo min de duivel deze Banier kan neerhalen uit de hemel, zo min zal hij Zijn volk kunnen verhinderen de overwinning te behalen. Houd moed, Godvruchte schaar, houd moed. De Banier staat.

Ook de wereld bekampt het strijdend volk van God. Zij haat dat volk. Maar deze Banier roept: "Ik heb de wereld overwonnen." En Hij heeft de zonde uitgetogen en van haar heerschappij beroofd, zodat zij nimmer zal triomferen.

Die Banier sterkt het hart van allen, die de goede strijd strijden mogen en roept de vreesachtigen toe: "Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelovigen? Zijt sterk en hebt goede moed; vreest niet en ontzet u niet." Was het krijgsvolk door de vijand uiteen geslagen, het werd om de banier weder vergaderd. Ja, zo kan het soms zijn in de droeve toestanden van Gods kerk, dat de vijand schijnbaar voor een wijle overwint. Dat was zo met David, toen hij Bathseba nam; met Petrus, toen hij Christus verloochende; dat is zo met Gods volk als het vlees de overhand heeft. O, wat een droeve toestanden en ver afleven van God kan er zijn! "Ik heb tegen u", zegt de Heere, "dat gij uw eerste liefde verlaten hebt." Het moest wel als een zwaard door onze ziel gaan, als Christus zó spreekt. Denkt eens, dat een man zo sprak tot zijn vrouw. Zou zij, als er oprechte liefde is, het kunnen verdragen? Zou zij niet zeggen: Dat moet uit de weg geruimd? En zou dan Gods volk kunnen dragen als de hemelse Bruidegom zegt: "Ik heb

wat tegen u"? Moest het volk niet van het bed der zorgeloosheid opstaan en tot Christus vluchten?

Maar Hij zal Zijn verstrooide volk niet aan zichzelf overgeven. Hij is een Banier, Die staan zal. Als Sion klaagt: "De Heere heeft mij verlaten en de Heere heeft mij vergeten", dan antwoordt Hij: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de vrucht baars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik u toch niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds vóór Mij." Hij vergadert Zijn verstrooide volk en roept hun toe: "Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontferming zal Ik u vergaderen." Die Banier vergadert de verstrooiden. O volk van God, zoekt Christus tot uw Toevlucht en Hij zal u vrede bestellen.

En eindelijk, de geplante banier is het bewijs der overwinning. En deze Banier staat; Christus kan niet weder omlaag gehaald worden. Hij is geplant in de hemel, aan de rechterhand van de Vader. En die overwinning lag reeds in Zijn komst in het vlees en door geheel de weg Zijner diepe vernedering. Hij is de Leeuw uit Juda's stam, Die overwon. Wilt gij een bewijs van uw overwinning. Zie op deze Banier. In uzelf is het verloren. Eeuwig verloren. Geen ogenblik kan Gods volk staande blijven. Maar Christus is de Overwinnaar en in Hem en door Hem triomfeert Zijn volk. Hier doen zij dat reeds door het geloof. Elke geloofsoefening is een overwinning op al de vijanden. Dan steken zij hunner honden tong in het bloed van hun vijand en zingen zij:

*Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
Maar leven, en des Heeren daân,
Waardoor wij zoveel heil verwerven,
Elk, tot Zijn eer, doen gadeslaan.*

En eenmaal zullen zij eeuwig triomferen en de kroon der overwinning dragen. Er is voor Gods volk geen nood. De Wortel van Lsd staat tot een Banier der volken. Wees dan verre van verdrukking, want gij zult niet vrezen, en verre van verschrikking, want zij zal tot u niet naken. Nog een weinig tijds en gij zult de palmtakken der overwinning in uw hand hebben eeuwig. En nu zal de wortel van bal staan tot een Banier der volken. De heidenen zullen naar Hem vragen. U gevoelt, in dit woord ligt de verwerping van Israël. De natuurlijke takken zijn afgebroken en tegen nature zijn de heidenen ingeënt. Israël is tot de rechtvaardigheid niet gekomen. Waarom? Omdat zij die zochten niet uit het geloof, maar als uit de werken der wet; want zij hebben zich gestoten aan de steen des aanstoots. In hun wettische eigengerechtigheid verwierpen zij de hun beloofde Messias. Zijn bloed hebben zij over zichzelf en hun kinderen ingeroepen. En dat bloed komt over hen, omdat de Joden volharden in hun verwerping van Sions eeuwige Koning.

Hierin ligt de diepe oorzaak van der Joden vervolging en verjaging uit het land hunner woning, terwijl elk ander land de grenzen er voor sluit. Ballingen zijn zij geworden, die verwachtten, dat de heidenen tot hen komen zouden en hun worden toegevoegd. Zij zijn gevallen en hun val is de rijkdom der wereld, en hun vermindering de rijkdom der heidenen. Israël zelf heeft het Evangelie veracht, zich er van afgekeerd, Gods knechten verworpen; maar de heidenen is de deur geopend. De Wortel van Isaï zal staan tot een Banier der heidenen. Zij zullen ingaan tot de einden der aarde toe. O wonder van genade. "Daarom, gedenkt dat gij, die eertijds heidenen waart in het vlees, en die voorhuid genaamd werd van degenen, die genaamd zijn besnijdenis in het vlees, die met handen geschiedt, dat gij in die tijd waart zonder

Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld."

Met welk een verwondering moest ons hart vervuld worden, zo wij op der Joden val zien en hun noodgeschrei horen. Gevallen zijn zij tot der heidenen zaligheid. Hoeveel te meer zal hun aanneming de rijkdom der wereld zijn. Want er liggen voor het oude bondsvolk beloften van hun toebrenging. Zij zullen tot jaloersheid verwekt worden. De volheid der heidenen zal ingaan en gans Israël zal zalig worden. *O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen.*

Maar de Banier der volken getuigt ons dan ook van het vreselijk oordeel, dat rust op hen, die de Middelaar verwerpen. De scharen zijn niet te tellen, die het Woord Gods de rug hebben toegekeerd en in de ijdelheid der tegenwoordige boze wereld hun vermaak zoeken en de eeuwige ondergang zullen vinden.

Met vrees moeten wij het geslacht gadeslaan, dat Christus miskent, negeert, verloochent. O jongens en meisjes, verzaakt de wereld met haar geneugten; laat u haar strikken niet vangen; klemt u aan Gods Woord en kerk. De Heere doe u komen tot de Banier der volken en in Hem alleen uw zaligheid vinden. Hij kwam om te zoeken en zalig te maken wat verloren is. Niet één is te slecht, te veracht, te goddeloos voor Hem. Heidenen, dat waren, bij Israël vergeleken, verachtelijke menigten, zullen naar deze Banier vragen. Zij zullen door de genade Gods komen en Hem zoeken tot hun behoudenis. O, dat de Heere ons trekke en doe komen, gans verslagen en verontrust vanwege onze zonden, opdat wij de rust in Hem vinden.

3. **"En Zijn rust zal heerlijk zijn."** Bij die rust der Zijnen hebben wij nu in de derde plaats stil te staan.

In de woestijn reisde de ark des verbonds voor het aangezicht van Israël drie dagreizen, om voor hen een rustplaats uit te zoeken (Num. 10: 33). Een rustplaats in de woestijn, een rust onder bedekking van de wolk- en vuurkolom. En er blijft een rust over voor het volk van God. Een rust in Christus; in Hem, Die de eeuwige toorn Gods gedragen en de schuld van Zijn volk weggenomen heeft. Een rust in Hem, Die gekomen is in onze menselijke natuur, in een beestenstal, om Zijn volk een eeuwige verlossing toe te brengen.

Welhaast hopen wij weer het Kerstfeest te vieren en bij vernieuwing te herdenken het grote wonder, in Bethlehem gewrocht, dat God is geopenbaard in het vlees. Maar wat betekent het Kerstfeest voor ons, zo wij vreemdeling zijn van de staat onzer ellende; zo de rust ons nimmer werd opgezegd, waarin wij van nature zijn; een rust des doods. Welk een waarde zal Christus, de enige Rustaanbrenger, hebben voor ons, indien wij niet rusteloos geworden zijn vanwege onze zonden, zo Gods volk rusteloos wordt?

Dat volk toch wordt verontrust door ontdekkende genade. God maakt het bekend aan de diepe staat der ellende, waarin het verkeert, zonder God in de wereld, zonder Christus en zonder hoop voor de eeuwigheid. Waar die ontdekte zielen ook zoeken, zij vinden geen rust voor het hol hunner zielevoet. Hun schuld moet voldaan, hun zonden weggenomen. Maar die schuld wordt dagelijks meerder en hun hart steeds slechter. O, er is geen rust voor hen. En ziet, nu getuigt Gods Woord, dat de rust in Christus is. "En Zijn rust zal heerlijk zijn." Hij zal die vermoeiden rust geven voor hun zielen. Hij zal Zich aan hen openbaren. Hij zal hen voeren naar Bethlehems stal en kribbe en hun ogen openen voor Hem, van Wie de engelen zongen: "In de mensen een welbehagen." Alle rust buiten Hem is valse rust, maar Hij zal de ziel rust geven van de veroordeling der wet en van de knaging der zonde en van de aanvechtingen des satans en van de verdrukking in de wereld. Het is de rust, door het geloof verkregen. En zo nu de duif van Noach niet rusten kon, dan alleen in de ark, zo is het met de waarlijk verontruste

ziel; zij kan niet rusten dan alleen in Christus. Gods Geest blijft met hen twisten en drijft hen van alle rustplaatsen af, opdat zij komen als gans verlorenen en helwaardigen, buigend onder en beminnend het recht Gods en verkrijgend de enige Immanuël: *God met ons*.

Zijn rust is heerlijk. Wie zal die rust in woorden beschrijven? De minste ervaring er van doet onze ziel in verwondering wegzinken, en de geloofstoeëiging van Christus schenkt een rust en vrede, die alle verstand te boven gaat. Zijn rust is heerlijk, want in Hem is de verzoening met God en de gemeenschap met de Vader. Ja, in de strijd, die te kampen blijft tot het einde toe, is Hij de rust van Zijn ellendig en arm volk, welks Profeet Hij is en Priester en Koning. Hij geeft rust in alle moeite en verdriet, wijl Hij is de medelijdende Hoge priester, Die in alles is verzocht geweest, uitgenomen de zonde. O, dat wij tot die rust mochten ingaan! Het zou voor ons Kerstfeest worden en wij zouden uitroepen in de zalige genieting van hetgeen de wereld niet kent (Psalm 36: 2):

*Uw goedheid, Heer', is hemelhoog;
Uw waarheid tot de wolkenboog;
Uw recht is als Gods bergen;
Uw oordeel grond'loos;
Gij behoedt En zegent mens en beest, en doet
Uw hulp nooit vruchtloos vergen.
Hoe groot is Uw goedgunstigheid!
Hoe zijn Uw vleug'len uitgebreid!
Hier wordt de rust geschonken;
Hier 't vette van Uw huis gesmaakt;
Een volle beek van wellust maakt
Hier elk in liefde dronken.*

Toepassing.

Kent gij nu ook iets van de Wortel van Isaï, Die staan zal tot een Banier der volken, Wiens rust heerlijk is? Geheel de wereld maakt zich op om Kerstfeest te vieren; maar hoe? Wendt u af van het ijdele feestgejoel Kerstbomen zult gij vinden tot in de herbergen toe; maar waar vindt gij Christus? Hij is geboren in Bethlehem. Hij nam onze menselijke natuur aan om te lijden en te sterven en Gods toorn te dragen. Wij moeten Hem leren kennen. Hij moet geboren worden in onze harten. O, dat uw ellendestaat u eens waarlijk mocht verontrusten en uw ziel leerde hongeren naar de geboren Immanuël. Zal dan ons hart nooit breken onder zo vele roepstemmen, als de Heere tot ons zendt? Zullen wij ons dan verharden gelijk Israël zich verhardde? Is dan de ellende, die de Joden over zich brachten, ons geen prediking van het oordeel, dat rust op ons allen, die de knie voor Koning Jezus nimmer buigen? Nog een weinig tijd en u zult staan voor de poorten des doods.

Ik denk op heden aan het sterfbed van een jong catechisante, die is heengegaan met het naar geroep: "Ik moet sterven, doch ik kan niet sterven." Zal dat eens ook uw taal zijn, als de tijd der genade zal zijn heengegaan?

O, dat wij u bidden mogen alsof God door ons bade; *wij bidden u van Christus' wege: laat u met God verzoenen*. Welk een Kerstfeest zou gij hebben, zo gij de Wortel van Isaï, de Banier der volken, door het geloof mocht leren kennen! De Heere verontruste u, opdat gij uw rust in Hem moogt vinden. Want de wereld geeft de rust niet. Een werelddienaar betuigde mij eens naar waarheid, dat hij de ene bioscoop en komedie uit- en de andere inliep, nergens vol-

doening vindend. Nee, de wereld geeft geen voldoening. Maar God werpe u aan Zijn voeten neer, opdat gij uw Rechter om genade bidden moogt en rusten zult in Hem.

Want God Zelf verontrust Zijn volk. O, zeg maar of het u, volk van God, niet te bang werd in geheel de wereld, toen God uw ogen opende voor de staat uwer ellende. Mogelijk zijn er onder u, die dit leest, die de nachten zelfs met klagen doorbrengen, omdat zij zich zien als voorwerpen van Gods toorn. Noch in hun gebeden, noch in hun tranen, noch bij Gods volk, dat zij lief gekregen hebben, kunnen zij rust voor hun zielen vinden. O, het worde voor u eens Kerstfeest! Dat uw ziel begerig worde naar de Wortel van hal. Hij nodigt die vermoeiden en rustelozen. Hij heeft gerechtigheid en bij Hem is verlossing. Onder deze Banier wil Hij de hoop Zijner ellendigen vergaderen. Wie zal Zijn schoonheid uitspreken?

Trok Hij niet uw ziel tot Hem, toen Hij u de weg der verlossing opende? Hoe ruim is toch het zalig worden in Christus. Hij doe u alle rustplaatsen, die gij buiten Hem nog zoekt, verlaten. O, komt onder deze Banier. Uw rusteloze ziel moge daar rusten, waar Gods recht rusten kan, in de voldoening, door Hem aangebracht, Die in de kribbe kwam, arm, opdat Hij armen rijk maken zal. Legt toch uw noden neer aan Zijn voeten. Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also dorste uw ziel naar Hem, opdat gij door het geloof Hem als uw Zaligmaker en Verlosser moogt toeëigenen als de Gegevene van de Vader.

En welke verstoringen onzer rust er ook in dit leven mogen zijn vanwege de inwonende zonden en vele verdrukkingen in het vlees, de Banier staat, volk van God, en Zijn rust zal heerlijk zijn. Hij doet u neerliggen in grazige weiden; Hij voert u zachtens aan zeer stille wateren. Hij zal u niet begeven, noch verlaten, ook niet in al het rumoer der wereld. Hij voert Zijn raad uit tot eeuwige verlossing Zijner uitverkorenen. De volheid der heidenen zal ingaan *en gans Israël zal zalig worden*. Ziet toch Zijn werk, dat wonderlijk is, ook in de beroeringen onder de volkeren en in de vervolging der Joden.

De getrouwe Immanuël behoeft ons bij dagen en bij nachten en betone Zich te zijn de Wortel van Isaï, Die Zijn kerk draagt en voedt en onderhoudt, tot zij in de eeuwige rust zal ingaan, die in de hemelen haar bereid is. Dan zal geen rustverstoring meer zijn, maar het wonder, dat in Bethlehems velden is bezongen, ten volle verheerlijkt worden aan allen, in wie Gods welbehagen is en die vrede gevonden hebben in de Wortel van Isaï, Die staan zal tot een Banier der volken. Amen.

5. De last van Duma

Oudejaarspredicatie over Jesaja 21: 11 - 12

"De last van Duma. Men roept tot mij uit Seir: Wachter, wat is er van de nacht t Wachter, wat is er van de nacht? De wachter zeide: De morgenstond is gekomen en het is nog nacht. Wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt."

Psalm 89: 19

Lezen: Jesaja 21

Psalm 103: 8

Psalm 90: 1

Psalm 118: 3 en 8

Psalm 73:1

"Het einde is er; het einde is gekomen."

Zo roept tot ons met aangrijpende kracht de laatste avond van het jaar. Iets zonderling indrukwekkends ligt in die laatste jaar-ure. Zelfs in de lichtvaardigste kringen, waar men niet anders kent dan: "Laat ons eten en drinken en vrolijk zijn", is het, of men er iets van gevoelt, dat de laatste maal, als de klok in het jaar twaalf slaat, zij meer dan ooit er op wijst: "De wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid." En hoeveel te duidelijker klinkt die stem tot ons, nu de laatste keer van het jaar de deuren van Gods huis ons geopend zijn, om aan de hand van het Woord op het vervlogen jaar nog eens terug en in het zich voor ons geopende nieuwe tijdvak voor ons uit te zien.

Ons oog worde geopend om op het heensnellend jaar terug te blikken, om bij alle herinnering van lief en leed te bemerken: "Wij vliegen daarhenen." Gelijk het jaar also vliegt geheel ons leven weg. Ons leven is een damp. Voort vliegen we; altijd voort weder, tot het einde ook voor ons gekomen is. En welk een einde? Een einde van eeuwig wel of onherroepelijk kwalijk. O, ons oog kere zich toch naar binnen, opdat wij onszelf doorzoeken, nauw, ja zeer nauw; en ons hart op onze wegen zetten: wegen zo vol van schuld en zonde; zo vol snode miskenning van God en Zijn dienst; zo vol diepe versmading Zijner vriendelijke roepstemmen; zo vol nijldige twisten met, en schandelijk murmureren tegen Zijn heilig doen. Dat zien naar binnen doet ons toch recht ons boos bestaan kennen, en vernedere ons bij aanvang en vernieuwing voor Hem, bij Wie vergeving is, opdat Hij gevreesd worde.

Ziet, ziet omhoog in deze ure. Alle zegening drupt van boven af; alle tegenheden werden van God gezonden. En in alles wat ons wedervoer, was de roepende stem Gods, ons tot heil en zaligheid. Ach, onze ziel mocht Hem zoeken in die ure; naar Hem dorsten, gelijk een hen schreeuwt naar de waterstromen. Altijd weer roept die stem ons, van de dagen onzer jongelingschap af: "Gedenkt aan uw Schepper." "Wacht u dat gij de Heere uw God niet vergeet."

O, wij leven veelal zo oppervlakkig; we vliegen zo onopgemerkt met onze tijd mee; we zijn zo aards, uit de aarde. Onze ogen zijn zo tot de aarde geslagen. De Heere trekke ons deze ure nog eens op tot Hem om Zijn Naam te gedenken in het midden Zijns tempels. Wij konden dan vrij vooruit zien. Vooruit niet alleen het zich straks weer openend jaar in; doch ook dat jaar weer uit, en een er op volgend jaar door, en nog één, en nog één misschien; ons leven ten einde.

Voor degenen die de Heere vrezen heeft de roepstem van het einde niet meer het schrikkelijke, dat er voor de goddeloze in ligt. Als maar het geloof in hun ziel eens mag aangewakkerd, zien

ze ook door dat einde heen; over dood en graf; en komt wat van het zoete heimwee in hun hart, dat Job uitroepen deed: "Mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot." Het einde van het jaar is er; het einde van het leven komt; het einde van de wereld nadert, gelijk de tekenen der tijden ons voorzeggen. Ons oog mocht op dat einde zien toch in dit avonduur.

Vragen wij het ons zelf af: "Wat zal dat einde zijn ook voor ons?" Vragen wij de wachter, die de hoge wachttorens beklom, om Gods raad bekend te maken.

Komt, leggen wij samen het oor te luisteren aan Jesaja's woord, het 21ste hoofdstuk, vers 11 en 12:

"De last van Duma. Men roept tot mij uit Seir: Wachter, wat is er van de nacht? Wachter, wat is er van de nacht? De wachter zeide: De morgenstond is gekomen en het is nog nacht. Wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt."

Donkere zware tijden zendt de Heere soms op het aardrijk, gelijk Hij in Zijn Woord profeteerde. Alle volkeren, en vooral die volken, die op de voorgrond treden, worden in het oordeel dan betrokken. "Want ziet, de duisternis zal de aarde bedekken, en donkerheid de volken", Jes. 60: 2. De Heere toont dan Zijn verbolgenheid tegen de zonde der natiën. Het wordt dan klaar bevestigd: "De weg der goddelozen is als donkerheid. Zij weten niet, waarover zij struikelen zullen" Spreuken 4: 19. "Hoe schrikkelijk is het een land, als de Heere geweken is, dat gij naar licht wacht, en Hij dat tot een schaduw stelle, en tot een donkerheid zette", Jer. 13: 16.

Zulk een zware tijd profeteerde ook Jesaja in ons teksthoofdstuk; maar de Heere deed Zijn knecht ook de verlossing voor het volk doorleven. De morgenstond, de dageraad der vrijmaking van Gods volk, brak aan. Hoe bemoedigend klinkt het uit des profeten mond voor allen die de Heere vrezen. "De morgenstond is gekomen." Doch ook hoe schrikkelijk oordeel rust op de kop des goddelozen: "Het is nog nacht." Onze tekst dus predikt beide: Het wel der rechtvaardigen en het wee der goddelozen. We wensen dat u enigszins toe te lichten als we in de last van Duma vernemen:

- 1. Een wanhopige vrager.***
- 2. Een dagende verlossing.***
- 3. Een schrikkelijk oordeel.***

1. Een wanhopige vrager.

Onze tekstwoorden zijn wel eens een profetisch raadsel genoemd; en men heeft op zeer verschillende wijzen getracht dit raadsel op te lossen. Met de vele verklaringen van deze last des profeten zullen we ons niet vermoeien. Voor ons is dit woord een profetie tegen Edom. Want Duma is een verkorting van Edom, dat ook wel Iduma genoemd werd; en ook komt de stem van de wanhopige vrager, die roept: "Wachter wat is er van de nacht", uit Seir, het gebergte dat God Ezau, de stamvader der Edomieten tot een erfenis gegeven had (Deut. 2: 5). Zulke verkortingen nu, als in onze tekst met de naam Edom geschiedde, vinden we wel meermalen in de Bijbel. Door dezelfde weglating der beginletters wordt b.v. Aram genoemd Ram (1 Kron. 2: 9). Maar in Jesaja's verkorting van Edom schijnt iets meer te zijn dan een gewoon taalkundig verschijnsel. Het verkorte Duma toch heeft de betekenis van zwijgen, en wel zulk zwijgen, hetwelk door verwoesting en verdelging veroorzaakt wordt, gelijk het zo gebruikt wordt van de stilte, waarin de doden zich bevinden (Psalm 94:17), alsook van een

gewelddadige uitroeiing (Hos. 10: 15), zodat hierdoor dan zou zijn aangewezen, dat het trotse en grootsprekende Edom, eerlang zou veranderd worden in een stilzwijgend Duma; dat eerlang zich over hetzelfde zo'n nare nacht van schromelijke verwoestingen verspreiden zou, dat het geheel uitgeroeid en tot een diep stilzwijgen gebracht zou zijn (**Staring**, Bijbels Woordenboek 31, A. 556).

Wat schrikkelijk oordeel dan wordt reeds in het opschrift dezer profetie aangekondigd! Edom zal stil zijn als het graf. Edom is Duma. Dat was wat voor de nakomelingen van Ezau! Die Edomieten toch waren een sterk krijgslustig volk. Steeds weer kwam in hen uit, wat Iza5k, zijn zoon zegenend, gesproken had: "Op uw zwaard zult gij leven." De Edomieten gingen prat op hun krachtige weerbaarheid. In hun in het gebergte uitgehouwen burchten waanden zij zich veilig tegen alle aanval, hun sterke steden achtten ze onneembaar. Dat deed hen met zoveel trots spreken; zo onverschrokken elke vijand onder ogen zien. Er was moed en leven en vastheid van gang in de Edomieten.

Ook hun handel bloeide; en de wetenschap der wereld, door haar zo hoog geschat, vernachtte er. In één woord het gebergte van Seir was zeer bedrijvig; het leefde er; het was groot en sterk. Maar nu zal het uit zijn, roept Jesaja de Edomieten toe. Edom is Duma; het zal er stil zijn als in het graf. Edom zal geheel verwoest. De profeet heeft een last des Heeren ontvangen voor Duma. Hij mag niet zwijgen. God legde hem de taak op, Edom de ondergang aan te zeggen. O, wat woog het Gods knecht. Als onder een zware last, ging Jesaja gebogen onder die opdracht van God gegeven. De Heere geeft Zijn knechten te verstaan, wat zij hebben te verkondigen. Hij, die Goddelijke boodschap heeft te brengen, doorleefde in zijn ziel, wat hij spreekt. En daarom grijpt het hem zo aan wanneer hij het "wee" de goddelozen aanzeggen moet. Hij glijdt er zo maar niet overheen. O, ver is het er van, dat hij vanuit de hoogte dat wee oplegt, onder de zware persing zijner ziel, vanwege Gods gramschap, die hij op de onrechtvaardigen dalen ziet, roept hij het uit, wat de Heere hem beval te zeggen. De aankondiging van Edoms oordeel is Jesaja een last.

Ach bedenkt dat eens. Maakt nimmer toch verkeerde toepassing van de getrouwe bediening van 's Heeren Woord. Weet toch, dat de van God geroepen knecht, met zielesmart u een schrikkelijk einde aanzegt, zo u in uw eigen weg voortleven blijft; als hij u bidt, als een gezant van Christus wege: "Laat u met God verzoenen." Doe met dat Woord dan uw winst, eer het te laat is.

Voor Edom liep het op een einde. O, hoe duur zou de bittere vijandschap tegen Gods volk de Edomieten te staan komen. Want bittere vijanden waren de Edomieten van 's Heeren volk; met onverzoenlijke haat, met eeuwige vijandschap was hun ziel vervuld. Zij verloochenden ook daarin de aard van hun stamvader niet. Ezau toch zwoer niet alleen Jakobs dood, toen de zijn broeder reeds lang verkochte zegen hem ontging; maar twintig jaren omzwerven van Jakob zijn niet in staat de toorn van Ezau te verkoelen. Gewis, zo God niet Jakob overwinnaar had gemaakt aan de Jabbok, Ezau had met zijn vierhonderd mannen zijn broeder de ingang in Kanaän betwist.

Ach, hoe is het kortgeleden nog uitgekomen, dat de haat der Edomieten onverzoenlijk is, waardoor zij eens Israël de doortocht door hun land weigerden. Het was bij de verwoesting van Jeruzalem, toen de Edomieten het voor Nebukadnezar vluchtende volk op de kruiswegen tegenhielden, en de volle verdelging van Jakobs nageslacht begeerden, roepend: "Ontbloot ze, ontbloot ze tot de fundamenteën toe" (Psalm 137). Het was hun niet genoeg, dat het huis Jakobs werd gescheurd, neen afgebroken moest het, om nooit weer te worden opgebouwd; zijn fundamenteën moesten omgeworpen, dat geen overblijfsel gelaten werd. Maar nu is de tijd hunner verwoesting daar. O schrik!

Voor Gods volk blijft wat over, ook in de nacht der vervolging. Maar de goddelozen hebben geen toevlucht. Gods volle gramschap breekt over hen los: "Alzo zegt de Heere Heere: Zie, Ik wil aan u, o gebergte Seïr, en Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken, en zal u stellen tot een verwoesting en tot een schrik. Omdat gij een eeuwige vijandschap hebt, en hebt de kinderen Israëls doen wegvloeien door het geweld des zwaards, ten tijde der uiterste ongerechtigheid" (Ezech. 35). Ach, waar zullen zij zich nu bergen?

Hetzelfde zwaard, dat Juda sloeg, doodde Edom. De nacht van de Babylonische overheersing kwam over Israël, ja, doch ook over Edom. Of meende men op Seïrs gebergte tegen de wereldmacht der Chaldeeën bestand te zijn? Juichte Edom over Juda's val, in de hoop zelf verschoond te blijven? Bittere misleiding dan. God zou hun hoogmoed breken. Gods voorzienigheid regeert ook het staatsbeleid der machtigste volken. Babel en Egypte dingen samen naar de wereldheerschappij. Babel en Egypte botsen in wat elk van hen najaagt. En nu kan de Babyloniër Edom niet laten, wat het is. Zou misschien straks in de machtige kamp met Egypte, het oorlogszuchtige Edom de Chaldeeër van achteren aanvallen en ter nederlaag doemen? Ook Edom moet buigen voor Nebukadnezar. Geen vijf jaren verlopen na Jeruzalems val, of Seïrs gebergte wordt tot de uiterste verwoesting gesteld, en zijn bergen worden met verslagenen vervuld; en in zijn heuvelen en dalen en stromen liggen de verslagenen van het zwaard. Nacht is het geworden, ook voor Edom; de donkere nacht der verwoesting is op Seïr gedaald.

Zo komt de dag der vergelding eens. Ach, het kan Gods volk wel te moede zijn, vanwege des vijands onderdrukking. O, hoe zielgrievend is die honende taal der goddelozen soms; hoe bitter hun onderdrukking. Inwendig en uitwendig kan dan soms bij het volk alles samenpakken. Het is of degenen, die God haten, doen kunnen naar welgevalen; hun voet zetten ze op de nek van het volk; ze moeten het eens laten gevoelen, dat zij hier de heerschappij hebben; het schreiend volk roepen ze smalend toe: "Ontbloot ze, ontbloot ze tot de fundamente!" Ze moeten van de wereld af! Maar straks wordt het hun tijd. En dan! ja, wat dan?

Dan roepen ze om hulp tot het vertreden volk, dan willen ze zich vastklemmen aan de Godzaligen, eerst door hen verworpen. Want in hun vreselijk oordeel staan ze alleen. Merkt er toch op. Bij Juda is het Woord des Heeren nog. En te Jeruzalem én in Babel zijn nog de profeten, die het licht der belofte en der trouw Gods doen schijnen in de duisternis. Maar Edom kent die stem des Heeren niet. De goddeloze staat alleen. Ach, wat is hij diep ellendig hier reeds in de tijd, die geen Borg voor zijn ziel heeft, de Heere niet kent, die Zijn volks God is voor tijd en eeuwigheid; wat is zo een ongelukkig; hij moet de last zijner ellende alleen dragen. En dan, ja dan zegt hem zijn consciëntie: Gods volk is gelukkig; voor dat volk is nog uitkomst, maar voor hem .... te laat!

Laat onder ons de ziekbedden eens getuigen! Hoe schrikkelijk velen werden het heengevlogen jaar op het ziekbed geworpen, gebracht nabij de dood! Wat angsten zijn doorstaan! Wat vrees bij een ontwakende consciëntie voor dood en eeuwigheid. En, ach! wilde, kon dan Gods volk, 's Heeren dienstknecht maar eens bidden; was er dan maar eens een bemoedigend woord bij hen!

"Wachter", heette het dan, "Wachter, wat is er van de nacht?" Want dat is de betekenis van deze vraag. De wanhopige Edomiet roept tot Jesaja om enig licht der vertroosting. De profeet in Israël is de wachter. Zo een wachter de poort bewaakt; zo hij van uit zijn hoge toren van verre alle onheil naderen ziet, of ook het heil der verlossing bemerkt; en de bazuin blaast als zijn oog iets bespeurt; zó is de profeet des Heeren. Men wilde daarvan niet weten in dagen van voorspoed, doch nu klimt de nood en de wanhopige roept de wachter aan: "Wat is er van de nacht? Speurt uw oog voor ons nog geen verlossing? Wachter, wat is er van de nacht."

Helaas, bij zulke vragen wordt het ene nodige gemist. Er is namelijk geen boetvaardigheid over de zonde. Ontzettende breuk!

De nacht was over Europa gekomen; de nacht van Gods heilig misnoegen; de nacht van bloedvergieten; van verwoesting en verbanning uit der vaderen erve; de nacht van kommer en ellende; van stil lijden en gebrek aan het nodigste levensonderhoud; van ondervoeding en uittering der krachten; van pestilentie en dood; van oproer en revolutie. Onbeschrijflijk leed is er geleden. En in die donkere nacht, staart aller oog naar de hemel om een enkele verheldering. Dat toch het einde kwam!

Maar het klagen over de zonde wordt gemist; het vragen naar de levende God, onze Maker, die de psalmen geeft in de nacht. Verlossing, ja, dat willen we, maar geen verlossing uit de zonde. En juist daarom is onze plaag dodelijk. "Vernedert u onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoogt te Zijner tijd." Ach, mochten we eens leren onze Rechter om genade te bidden. Naar de rijkdom Zijner genade wil Hij de donkere nacht verdrijven. Hoort het in de ontvouwing onzer tweede hoofdgedachte. Jesaja verkondigt:

2. Een dagende verlossing.

De wachter op Sions muren heeft een goed Woord voor Gods volk: "De morgenstond is gekomen"; de morgenstond namelijk van verlossing. Aan de ballingschap in Babel zal een einde komen. Die nacht van Gods verbolgenheid zal met zeventig jaren van verdrukking eindigen.

Al moet het machtige Babel er om vallen, Juda zal vrijkomen uit de klauw van de Chaldeeër. De Heere zegt tot Cores, Zijn gezalfde: "Wiens rechterhand Ik vat, om de volken voor zijn aangezicht neer te werpen; en Ik zal de lenden der koningen ontbinden om voor zijn aangezicht de deuren te openen en de poorten zullen niet gesloten worden", Jes. 45:1. O, bemoedigende taal van Sions wachter, de morgen der verlossing is er. "Er is een stem uwer wachters; zij verheffen de stem, zij juichen te zamen; want zij zullen oog aan oog zien, als de Heere Sion wederbrengen zal", Jes. 52: 8.

Die verlossing uit Babel had meer dan nationale waarde voor de rechte Israëliër. u kunt er in komen nietwaar, dat het door de oorlog van zijn erve verbannen Belgische volk, met onweersstaanbaar gejuich wederkeerde tot zijn land, en met onbeschrijflijke geestdrift zijn steden en woningen weer binnentrok. Zo iets mocht ook zijn bij Juda's wederkerenden, niet uit vier-, doch uit zeventigjarige ballingschap. Maar dat nationale was voor de ware Judeeër lang niet het voornaamste. Israël was een symbolisch volk. Israëls leven wees naar Christus heen; in zijn lendenen droeg Jakobs nageslacht de Messias, Die het in de belofte mocht omhelzen. En nu stond de wederkeer uit Babel in verband met de komst van Christus in het vlees. Nooit konden Gods beloften dienaangaande vervuld, zo Jakobs zaad in Babel bleef geknecht. "Uit Sion zal de wet uitgaan en des Heeren Woord uit Jeruzalem", Jet 2: 3.

Naar Sion dus moest Israël terug. Ja, zo eens in de uitgang uit Egypte, als het ware Christus zelf in Juda's lendenen uit Egypte optrok (vergelijk Hoséa 11:1 en Matth. 2: 15), zo keerde de Heere in en met Zijn volk weder tot Zijn woningen. De morgenstond van de verlossing in Christus was gekomen voor het ware volk.

Ach, nee, geheel Israël verstond dit geheim niet. Bij een deel was alle vaderlands gevoel zelfs gedood. Zacharia moest hen dringen: "Hui, hui, vliedt toch uit het Noorderland." Al wat van Juda uit Babel wederkeerde, kende de verborgenheid des geloofs niet. Zo min thans ieder, die in de kerk geboren is en de doop ontving, en belijdenis deed en misschien ten avondmaal gaat, kent de verborgenheid des Heeren die voor Zijn gunstgenoten is. Bij alle godsdienstige aandoening en verheuging blijven zij dan ook vreemd van het blijde aanbreken van de

morgenstond der verlossing in Christus. Die verheuging is alleen voor de oprechten, die hun verbanning om de zonde leerden kennen. O, wat banden binnen hen in ballingschap.

Tegen die balling getuigt alles van de gramschap Gods om het bedreven kwaad. Zijn ziel heeft geen rust. Hij leert het kennen, dat hij van God verbannen is; hij is een uitgedrevene uit het paradijs; hij is God kwijt. En hij moet het uitroepen, vanwege zijn zonden, zal de Heere duizendvoudig recht zijn, zo Hij hem eeuwig uit Zijn gemeenschap uitstoot. Ai, hoe zal hij met God verzoend, wederkomen tot de staat der genade, hoe zal hij ooit weer God ontmoeten in Zijn heilige woning? Verre is God van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht en hij, hij zelf is enkel goddeloosheid, en al wat in hem woont is onrecht. De zonde sloeg hem die kloof, die bij hem nimmer te helen is. "Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid", maar bij hem is enkel duisternis Nog een weinig, zo vreest zijn ziel, en hij zal in de eeuwige duisternis verzinken, waar wening is en knersing der tanden. "Wachter", zo roept hij uit in angst en vrees, "Wachter, wat is er van de nacht?"

En deze gedrukte Sionieten nu roept des Heeren mond toe: "De morgenstond is gekomen." O, er is een licht der verlossing in Christus opgegaan. Het volk dat in duisternis wandelt zal een groot licht zien; degenen die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelve zal een licht schijnen." Voor de ware Israëliet komt gewis eens de morgen der verlossing.

*Hoe donker ooit Gods weg mooi wezen
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen.*

Steeds weer zal Jesaja's woord voor de droeve balling klinken: "De morgenstond is gekomen." Is het donker, voor de hopende op Gods beloften, in het uitzien naar de vervulling; steeds weer donkerder, o, wonder van Gods trouw, straks zal zijn verkwijnende ziel het horen: "De morgenstond is gekomen." Als Christus doorbreekt en snellijk tot Zijn tempel komt, die Heere die hij zoekt, te weten de Engel des verbonds. "Vlieden, die de Heere vreest, zal de zon der gerechtigheid zien opgaan."

Zijn er nachten van Godsverberging, dat het volk klaagt: "Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts zo verneem ik Hem niet", dat Sion zegt: "De Heere heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten", eens daagt weer de morgenstond. Want zo zegt de Heere: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfermt over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik u toch niet vergeten! Zie Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij."

Komen nachten van verdrukking en bestrijding, dat het licht over Gods weg is ondergegaan en "Hij ons heeft geleid in de duisternis en niet in het licht", zodat we met Jakob klagen: "Al die dingen zijn tegen mij", en vrezen één der dagen nog in Sauls hand om te komen; dat het ons te moede wordt en wij bitter klagen: "Neem nu, Heere! mijn ziel want ik ben niet beter dan mijn vaderen"; of dat Gods weg ons een verwarring schijnt en onze ziel boos is op God, haar Formeerder, en Asafs woord het onze wordt: "Immers heb ik tevergeefs mijn hart gezuiverd, en mijn handen in onschuld gewassen. Dewijl ik de ganse dag geplaagd ben, en mijn straffing is er alle morgens." Straks, als de Heere ons in Zijn heiligdom doet ingaan, zal de morgen komen.

De Heere Jezus heeft Zijn volk een lied in de verdrukking verwonen. Toen Hij zich zou geven in de dood; in diezelfde nacht, toen Hij dragen wilde de eeuwige last des toorns Gods tegen de zonde, toen Hij tot driemaal toe in doodsbenauwdheid Zich van Zijn jongeren zou afzonderen en bad: "Mijn Vader! indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan tenzij dat Ik hem drink, uw wil geschiede." In de nacht zong de Heere met zijn jongeren de Paaslofzang: "En als zij de lofzang gezongen hadden gingen ze uit naar de Olijfberg." Toen heeft de Heere Jezus

gezongen voor Zijn volk; toen verwierf Hij hun een lofzang in de verdrukkingen; ja zelfs in de poorten des doods. "De morgenstond is gekomen", zo roept Jesaja, en het volk zal het beamen en zingen:

***Ik zal Zijn lof zelfs in de nacht
Zingen daar ik Hem verwacht.***

Ja, de morgenstond der eeuwige verlossing komt. Het sterven straks zal geen sterven meer zijn. Hij, die het geweld des doods had, is te niet gedaan. Met het sterven van Gods volk is de morgenstond gekomen van eeuwige zaligheid. Hun sterven is een doorgang tot het eeuwige leven. En eenmaal als de morgenstond komt van de dag waarop Christus ten andermale gezien zal worden, opdat Hij oordeelt de levenden en doden, zal het al Gods lievelingen worden toegeroepen: "De morgenstond is gekomen", de morgenstond van eeuwige zaligheid naar ziel en lichaam; in die heerlijkheid waar geen inwoner zeggen zal: "Ik ben ziek" en waar de tranen van hun ogen worden afgewist. Dan is alle schaduw gevloeden, en de eeuwige dag opgegaan. In alle druk en ellende, hoe zich ook herhalend voor de ware kinderen Slons, roept de wachter van Stans toren de dagende verlossing uit, zeggende: "De morgenstond is gekomen."

Komt, zingen wij nu van die verlossing met de dichter van Psalm 118: 3 en 8:

*Ik werd benauwd van alle zijden,
en riep de Heer' ootmoedig aan;
de Heer' verhoorde mij in 't lijden
en deed mij in de ruimte gaan.
De Heer' is bij mij, 'k zal niet vrezen;
de Heer' zal mij getrouw behoên;
daar God mijn Schild en Hulp wil wezen,
wat zal een nietig mens mij doen?*

*Gods rechterhand is hoog verheven;
des Heeren sterke rechterhand
doet door haar daân de wereld beven,
Houdt door haar kracht Gods volk in stand.
Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
maar leven, en des Heeren daân,
waardoor wij zo veel heil verwerven,
elk, tot Zijn eer, doen gadeslaan.*

Toepassing.

Maar ach, die morgenstond zal niet een ieder die verlossing brengen. O nee. Onze tekst spreekt, en dat vraagt nu onze aandacht:

3. Van een schrikkelijk oordeel.

Ach hoe schrikkelijk is Gods Woord voor de wanhopige vrager uit Edom. De morgenstond, zo heet het, de morgenstond voor Gods volk is gekomen. Maar voor u: "Het is nog nacht." De vrijlating van Juda uit Babel, zal Edom niet smaken. Integendeel steeds donkerder werd de nacht der verdrukking; steeds nieuwe verwoestingen kwamen over Sein gebergte. "Zijn erve is gesteld voor de draken der woestijn." Want de Heere was er op vergramd in eeuwigheid (Maleachi 1). O, schrikkelijk oordeel voor de goddelozen. Een eeuwige nacht komt over hen.

Zal dat ook, onbekeerde toehoorder, uw einde zijn? Gewis ja, zo gij in uw onbekeerlijkheid volhardt! Zo u niet komt tot het waarlijk invallen voor de Heere, om belijdenis te doen van uw schuld, en verzoening te zoeken in het bloed des verbonds. Bedenkt het, het is voor u niet genoeg mee te trekken met Gods volk; door doop en belijdenis te behoren tot Gods kerk; persoonlijk moet u deel ontvangen aan Christus en Zijn gerechtigheid. Toen de hoofdman van Kapernaüm ootmoedig gelovig tot de Heere Jezus was gekomen om de genezing van zijn knecht, toen sprak de Heere dit voor alle uiterlijk godsdienstigen zo schrikkelijk woord: "Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen van Oosten en Westen, en zullen met Abraham, Izak en Jakob aanzitten in het koninkrijk der hemelen; en de kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis; aldaar zal weinig zijn en knersing der tanden."

Ach, ziet dan nog eens terug op het jaar dat zijn laatste uren telt; uw hart mocht in deze stonde nog breken! Buigt voor Hem, Die slechts van verre dreigde en met gematigde toorn Zijn afkeer van de zonde kennen deed. Vraagt het die van God geroepen wachter: "Wat is er van de nacht?", en weet dan, dat een God vergetend volk zijn nacht van ondergang zeker tegemoet gaat O, gedacht ons lieve vaderland Edom, opdat de Heere op ons niet eeuwig toorn.

Vragen wij het onszelf af: "Wachter, wat is er van de nacht?" Raadplegen we toch met Gods getuigenis. Nee, ach nee, niet om onze ijdele zorgen nog te vermeerderen; niet om voor alle gevreesde ramp der toekomst buiten God meer nog ons te dekken. Maar z6, dat we ons einde mogen bezien. Wat zal dat donkere eind van ons leven brengen nog? Zal het eeuwig wel zijn? of onherroepelijk kwalijk? Zal nog een morgen van verlossing dagen of zal een eeuwige nacht over ons gaan? u behoeft niet te raden; ik bid u, ga op een onzeker misschien de reis naar de eeuwigheid niet aan. Maar zoek uw grond door waarachtige bekering alleen in Christus' borgwerk. Ach, hoeveel roepstemmen kwamen daartoe tot u, ook de afgelopen tijdkring. Roepstemmen uit het Woord, dat onder u verkondigd is, en u leven en dood, zegen en vloek voorhield. Hoe stond het met u op het ziekbed? Wat overlegde u in uw hart toen? Wat begeerde u van Gods volk en knechten, toen u angstig vroeg: "Wachter, wat is er van de nacht?" Wat beloofde u de Heere, zo Hij u weer oprichten wilde?

En waar nu blijven die schone beloften? Meent u dat de Heere ze vergeet, evenals gij? Zal nu dit jaar, niet zoveel getuigen van Gods goedertierenheid, uitreddingen, verschoningen; zal nu dit jaar, zo vol van onze schuld, weer door ons beëindigd worden, zo het is begonnen: zonder God? Zal nu, jongens en meisjes, uw leven in ijdelheid worden voortgezet?

Zal, middelbaren van leeftijd, uw ziel op Gods dagen niet letten? Zullen wij de avond van ons leven in verharding eindigen doen? O, vreselijk dan te vallen straks in de handen van de levende God. Het einde is er. Uw einde komt. "Wilt u vragen, vraagt, keert weder, komt." Geen andere last heb ik aan u, dan deze: "Het is nog nacht" U wordt de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard."

Met innerlijk medelijden breng ik die boodschap u: ik moet het u aanzeggen, omdat de Heere die last mij op de ziel legde. Maar het belang in uw eeuwig behoud doet mij tevens roepen: "Ai, hoort nog de roepende stem Gods, die in de last aan Duma is: "Keert weder."

Valt, zo bid ik u, voor God in het stof deze laatste avond van het jaar; zoekt met de grootheid uwer schuld te komen tot Zijn genadetroon. Met het oude jaar mocht ook uw oud leven heengaan opdat u door de vernieuwing van de Heilige Geest straks eens zeggen zou: "Het oude is voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden."

Dat is het deel van Gods volk. Alles is nieuw geworden. De morgenstond kwam, de morgenstond van Gods ontferming en genade, die hen levend maakte terwijl zij dood waren. En toch, o, nog zoveel donkere nachten gaan over hen heen.

Ai, gij bedrukte ballingen, uw ziel grijpe moed. De morgenstond der verlossing komt; o, legt u met al uw beschuldigen eens voor de Heere neer, in dit avonduur. Loopt Zijn genadetroon nog eens aan, dat Hij u het morgenlicht doe aanschouwen. "Ulieden zal de Zon der gerechtigheid opgaan." Alleen die Zon kan het licht der verlossing geven.

Zou dat te groot zijn voor u, zo vreest ge? Ach, bestreden volk, wie het zo donker is menigmaal, of wel nooit de morgenstond voor u komen zal; vreesachtige zielen, die wel voor al Gods volk het licht in Christus zien mogen soms, maar in uw schuld van verre blijft staan, en vreest nooit, nee nooit zal het mij gebeuren die dag te beleven, dat ik door het geloof Christus mijn eigendom noemen mag, hoort gij allen wat de wachter u uit Gods mond toeroept: "De morgenstond is gekomen." O, het worde u gegeven als een verlorene, afgesnedene, u in Christus te verliezen. Deze avond geve u de Heere uw boeken af te sluiten voor Hem. Dat uw schuld worde uitgedelgd en uw ongerechtigheid verzoend. Dan zou u mede jubelen met de kerk van de oude dag: "De morgenstond is gekomen." nee, niet alsof geen schaduw van donkerheid meer op uw weg valle.

Het pad van de rechtvaardige loopt door zoveel duisternissen en schaduwen heen. Strijd en druk wisselen elkaar gedurig in het leven van het volk af. Te strijden heeft het met een driehoofdige vijand. En nu mag het door het geloof wel zien soms, dat haar overwinning reeds door Christus de Koning werd bevochten; maar dat belet anderzijds niet, dat de zielevijanden met te verwoeder kracht aanvallen, wetende dat zij slechts een kleine tijd hebben. O, wat nachten gaan er dan over onze ziel heen. Wat donker wordt het ons, bij het gemis van Gods lieve gunst. Ai, is er erger? "Als Gij Uw aangezicht verbergde, word ik verschrikt." Hoe wordt de blijdschap onzer ziel geroofd; hoe komt verslapping in onze geestelijke verrichtingen, en dringt de wereld onze ziel binnen.

Gods kerk heeft haar plaats in de wereld; maar helaas! zo menigwerf dringt de wereld de kerk in, tot haar geestelijke schade. Nachten zijn er, donkere nachten, die de ziel angstig doen vragen: "Wachter, wat is er van de nacht? Wachter, wat is er van de nacht?"

En nu heeft de wachter ook in die nachten een goede tijding.

"*De morgenstond is gekomen.*" O, de duisternis drijve van uw ziel af, deze ure. "Versterk de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast." Wandelt niet als een onbedachtzame alsof geen kwaad ware te duchten; bekampt de macht der zonde niet in eigen kracht. Want de jongelingen zullen gewisselijk vallen. Maar Hij geeft de moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte die, die geen krachten heeft. Jaagt toch daarnaar, dat uw ziel door de kracht van Christus worde vrijgesteld van de banden der zonde, die u zo benauwen. "Weest sterk, en vreest niet; ziet ulieder God zal ter wrake komen en ulieden verlossen."

En komen nachten der verdrukking, ook dan staat de Heere voor Zijn volk in, en roept de wachter van de komende morgenstond. Bange tijden kondigen zich als een rechtvaardig oordeel Gods ook voor de toekomst aan en gaan Gods kerk niet voorbij. In de verdrukking deelt ook zij. En de vrees, die ze vreest, doet ze wel soms vragen: "Wachter, wat is er van de nacht?" Maar dan toch niet, is het wel volk, als een wanhopige? Want er blijft ook in de grootste smarten iets van het licht, in de morgenstond opgegaan.

Een jaar ligt weer achter u. Een jaar, ach, wie zal het ontkennen, onzerzijds zo vol ontrouw en Godsverlating. O, het vernedere ons nog eens deze ure, in het zalig bukken voor de hoge God, die steeds Dezelfde bleef voor ons, en redde uit de nood, en overstortte met Zijn goedertierenheid.

Vergeet nooit één van Zijn weldadigheden, ook deze avond niet! Erkent in het terugzien op het heengevlogen jaar: "Ik ben geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt." Hij hielp u door wederom een jaar, met alle wederwaardigheden.

Hij zal u uithelpen ook in alle komende noden. Keurt Hij het vuur van de smeltkroes voor u goed, o, Hij geeft u gedurig te ervaren, dat de Goudsmid niet ver is van het goud dat beproefd wordt. En als de Heere bij u is, wat zal dan schaden? Zal Hij niet alles, ook het kwaad dat Hij u toeschikt, ten goede keren?

O, volk, klaagt niet te zeer. Eenmaal zult u eeuwig van Gods wegen zingen, ook van de wegen die u nu zo tegen schijnen. En zou u hier dan klagen over wat u eenmaal eeuwige stof van Gods verheerlijking zal zijn? Ook in de diepste droefenis mocht uw oor uit de last van Duma vernemen: "De morgenstond is gekomen." En steeds weer: die morgen komt. De Heere zal u geleiden tot de dood toe. De morgen daagt ook bij het verlaten van het oude en het ingaan in het nieuwe jaar. De Heere bemoedige u bij die wisseling en vertrooste uw ziel met de hoop op de eeuwige morgenstond, waarvan het u tot zaligheid straks, bij het beëindigen van uw loopbaan zal worden toegeroepen, opdat u God eeuwig dienen zult zonder zonde: "De morgenstond is gekomen." Amen.

6. Het Goddelijk welbehagen in Christus

Paaspredikatie over Jesaja 53: 10

Psalm 2: 4.

Lezen: 2 Corinthe 4.

Psalm 89: 12 en 15.

Psalm 20: 3.

Psalm 144: 7.

De opstanding van Christus uit de doden wordt aan de drie Goddelijke Personen toegeschreven, maar in het bijzonder aan de Vader, gelijk u voorgelezen is uit 2 Corinthe 4: 14, dat de Vader Hem heeft opgewekt. Hetzelfde getuigenis geeft de apostel in zijn eerste Corinthenbrief, lerende, dat God de Heere opgewekt heeft.

Nu rijst de vraag: Hoe kan dat, dat God God opwekt uit de doden? Er is toch maar één Goddelijk Wezen, er is maar één enig God. Maar in dat ene Wezen zijn drie Personen, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest; en elk van die Personen heeft zijn eigen huishoudelijk werk. Niet alleen daarin, dat de Vader schept, de Zoon verlost en de Heilige Geest heiligt, maar ook in het werk der verlossing werken de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Waarop valt nu bij zulk een getuigenis, als de apostel geeft, de volle nadruk? Dat Hij, Die Zichzelf de Vader geofferd heeft, dat Hij, Die door de Vader opgewekt is uit de doden, Zelf is de Heere, de waarachtige God, eenswezens met de Vader en de Heilige Geest. Daarom heeft de offerande, die Hij aangebracht heeft in Zijn dood een eeuwige waardij om de schuld van Zijn volk weg te nemen. Daarom heeft Zijn opstanding een eeuwige kracht, omdat Hij de waarachtige God is, Die naar Zijn menselijke natuur in de dood inging. Hij is de waarachtige God, Die ten leven is opgestaan, de eigen en natuurlijke Zoon van de Vader, Die Borg en Middelaar voor Zijn volk geworden is; maar Die dan ook in gans Zijn borgwerk en Zijn verrijzenis en in Zijn verheerlijking een voorwerp van des Vaders welgevallen is.

Van dat welgevallen van de Vader in Christus wens ik een enkel woord te spreken, naar het getuigenis van de profeet Jesaja in zijn 53ste hoofdstuk, daarvan het 10e vers:

"Doch het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen; Hij heeft Hem krank gemaakt; als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien; Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.

Ziet, dat woord spreekt ons van het Goddelijk welbehagen in Christus. Dat welbehagen is:

- 1. In Zijn diepe vernedering.***
- 2. In Zijn volkomen voldoening.***
- 3. In Zijn opstanding ten leven;***
- 4. In de volvoering van Gods raad.***

Ik zal het u nog eenmaal aan de hand van de tekst herhalen. Zij spreekt ons:

- Van het welbehagen van de Vader in de diepe vernedering van Christus; immers zo staat er: *Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen.*

- In de tweede plaats spreekt zij ons van het welbehagen in Christus' volkomen voldoening: *Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal heben. Hij heeft Hem krank gemaakt.*
- Zij spreekt ten derde van het welbehagen van de Vader in Zijn opstanding ten leven: *Hij zal de dagen verlengen.*
- En ten vierde van de volkomen volvoering van Gods raad: *Het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkig voortgaan.*

1. In Zijn diepe vernedering.

Onze tekstwoorden zijn genomen uit de rijke profetieën van Jesaja aangaande Christus, aangaande Zijn lijden en sterven, maar ook aangaande Zijn verheerlijking. In die profetieën van Jesaja is overvloedig stof om van Christus te spreken en van de verlossing, die Hij teweeggebracht heeft. Jesaja heeft deze verlossing in de geest verbonden aan de verlossing van het volk van Israël, dat Hij Gods oordelen aankondigen moest. Straks wordt Juda naar Babel gevoerd en Israël zou worden weggevaagd van de aardbodem, indien de Heere Zijn hand ten goede niet wenden zou. En de Heere heeft Zijn hand ten goede gewend, en in die verlossing nu ziet Jesaja een type van de grote verlossing, die God in Christus werkt tot de zaligheid van Zijn uitverkoren volk, en heeft hij Hem gezien, Die van de Vader beloofd is, en hij heeft van Hem getuigd, dat Hij gekomen is om Zijn volk te behouden, opdat het oog van de kerk door alle schaduwen heen op Christus zou geslagen zijn.

Ziedaar wat wij in de eerste plaats uit deze tekstwoorden lezen: hoe noodzakelijk het is een oog op Christus te slaan, opdat het arme volk alleen bij Hem de behoudenis zal zoeken, bij Hem Die een rantsoen voor de zonden heeft opgewogen, zo in onze tekst staat. Want het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen. In dat woord wordt ons het sterven en de diepe vernedering van Christus getekend; Zijn inwonen in de wereld, gelijk de Apostel zegt, dat Hij om ulieden is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat Hij Zijn arme volk eeuwig rijk maken zou. Armer kon het niet. Daarin ligt Zijn hele leven getekend op aarde: verachting en uitwerping van de Zijnen. Hij is tot de Zijnen gekomen en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. En in het bijzonder aan het eind van Zijn leven, als Hij Zich onderwierp aan de volle uitstorting van de toorn Gods, die op Zijn volk rustte. En Hij heeft in de hof van Gethsémané de bange zielestrijd gestreden toen Zijn zweet geworden is als grote druppelen bloeds, die op de aarde afliepen. Hij is niet alleen gekomen in lichaamslijden als Hij Zich alle folteringen onderwierp aan het vloekhout, maar daar aan het hout is Hij gekomen in de verlating Gods, en Hij riep het uit: *Mijn God. Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Hij kwam in de verlatingen van Zijn Vader Hij Die trad in de plaats van Zijn volk, om te dragen wat zij eeuwig hadden moeten lijden. Verbrijzeld is Hij tot in de dood, gevende de geest in de hand van Zijn Vader en daarmede voldoening brengend voor de schuld van Zijn uitverkorenen. Dat volk is duur gekocht; niet met vergankelijke dingen, zilver of goud, maar voor dat volk is een prijs gebracht die de waardij van hemel en aarde verre te boven gaat. Dat volk is gekocht met de prijs van de Zoon Gods!

O, mijne hoorders, een ieder die daar iets van mag ervaren en door het geloof verstaan, zal in verwondering hier wegzinken vanwege de grote liefde waarmee de Heere hen heeft liefgehad, toen zij nog vijanden waren en wegzinken in verwondering over Hem Die ze gekocht heeft met Zijn bloed. Dat volk zal in de hemel eeuwig, eeuwig zingen en zij zullen het hier door het geloof en aarde doen: *Gij, Gij hebt ons Gode gekocht door Uw bloed.* En nu gaat de profeet verder. Hij zegt niet alleen: Christus is verbrijzeld, Hij werd krank gemaakt, maar hij zegt: *het*

behaagde de Heere Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem krank gemaakt. Want wie heeft Hem gebracht tot de dood? Ja, dat deden wel de Joden, die Hem overleverden, en die zeiden: Zijn bloed kome over ons en onze kinderen. En zij houden dat vol tot op de huidige dag; en dat deden die heidenen, aan wie Pilatus Hem overgaf om gekruisigd te worden; die krijgsknechten hebben dat gedaan. En hun aller schuld staat opgetekend voor het aangezicht des Heeren, gelijk ieder wel zien kan die zijn oog opent, vooral wat de Joden betreft, voor het wereldgebeuren. Maar hoewel dat alles door hun handen geehted fe, en zij ook voor die daad verantwoording af te leggen hebben voor God, nochtans God heeft in alles Zijn eeuwige raad volbracht. Want God de Vader eiste de dood van Christus. Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen. Gelijk ook geschreven is: *Zwaard ontwaakt tegen Mijn herder, tegen de Man Die Mijn metgezel is; sla die Herder en de schapen zullen verstrooid worden.* Dat was het zwaard van Gods gerechtigheid dat over Christus ging. Want Hij stond daar als Borg voor de Zijnen, Hij stond daar in plaats van een volk dat zich aan het eeuwig oordeel had onderworpen en waarvan het recht Gods betaling eiste, tot de eeuwige dood, en toen heeft de Vader van die Borg geëist, van Hem gevorderd dat lijden Zich te onderwerpen dat Zijn volk onderworpen was.

Wat is hier door Jesaja voor onze ogen geopend? Het Borgtochtelijke van Christus' lijden en sterven. Want wij dwaalden allen als schapen, en keerden ons een ieder naar zijn weg, doch de Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. Nietwaar, dat is het wat door Jesaja in deze profetie, in deze hoofdstukken zo klaar gezegd wordt: Christus heeft als Borg geleden; Hij betaalde de schuld voor de Zijnen, en Hij Die geen zonde gekend noch gedaan heeft, Hij is zonde gemaakt, een schuldenaar aan het recht Gods geworden; en de ongerechtigheid Zijns volks is op Hem gelegd: Als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt. En door Zijn striemen is ons genezing geworden.

Wat is het dat het lijden en sterven van Christus zo groot maakt? Zo onuitsprekelijk groot voor Gods lieve volk? Dat Hij in onze plaats geleden heeft en gestorven is. Dat dat mijn plaats was, mijn oordeel dat ik mij onderworpen heb in aller eeuwen eeuwigheid. En daar kwam Christus; Hij heeft mijn schuld gedragen en Hij is voor Zijn kerk ingetreden om ze met God te verzoenen. De Vader eiste van Hem: Hij heeft Hem krank gemaakt. En de Vader vorderde van Hem dat de laatste penning zou betaald worden. En zie nu hoe diep Jesaja de kerk inleidt in het soevereine van het zalig worden dat hier in Christus ontsloten wordt.

Want in dat alles was het welbehagen van Zijn Vader: *Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen.* Het behaagde! Mijn hoorders, er blijft geen grond meer over om te staan; dat worden wateren der zwemmingen voor Gods lieve kerk dat God een behagen had in de verbrijzeling van Christus. Wie kan dat vatten? Dat het een verlustiging was van de Vader in Hem Die daar helse smarten lijdt voor Zijn sterven. En waarom?

Omdat al Gods deugden, die geschonden zijn door de zonde, hier verheerlijkt worden. Omdat de gerechtigheid Gods hier voldaan is; omdat God naar Zijn welbehagen Zijn barmhartigheid verheerlijken zal in Zijn gunstgenoten. Ja hier spreekt de profeet van het welbehagen dat de Vader had in Christus ook in zijn diepste vernedering, opdat het volk in dat welbehagen Gods zich verliezen zou. Doch Hij heeft Hem ook van voor de grondlegging der wereld een zaad gesteld en Zijn deugden doen uitblinken in de eeuwige behoudenis van Zijn kerk. Christus was vóór de grondlegging naar Spreuken 8 spelende voor het aangezicht Zijns Vaders met de mensenkinderen. De profeet wijst er dan ook op dat het dat welbehagen niet op zichzelf was in het lijden van Christus, maar dat Zijn welbehagen was in de volkomen voldoening die Hij gebracht heeft.

2. In Zijn volkomen voldoening

Als Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien. Het schuldoffer werd onder het Oude Testament gebracht tot boetedoening voor de zonden, opdat zij zouden worden weggenomen. Zo ook, wanneer iemand een vloek gehoord had en hij had het niet aangegeven, dan moest een schuldoffer gebracht worden; of als iemand onbedacht lichtvaardig gezworen had, of bij een reiniging van een melaatse, kwam telkens weer dat schuldoffer, dat gebracht moest worden voor het aangezicht des Heeren; en dat bestond uit een ram of een jonge geit of voor wie arm was een paar tortelduiven of jonge duiven of een halve epha bloem. Een offer moest gebracht worden. Maar wat brengt Christus nu voor schuldoffer? Hij brengt zijn ziel tot schuldoffer! Zo zegt immers Jesaja: *Als Zijn ziel zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben, zo zal Hij zaad zien.* Zijn ziel geeft Hij Zijn Vader tot een schuldoffer Zijns volks, omdat Hij Zelf van de Vader tot Borg voor de Zijnen is gesteld.

Zie, Zijn hele lijden en sterven, heb ik reeds opgemerkt, is Borgtochtelijk, maar dan ook betalend. Hij geeft voldoening, Hij geeft volkomen voldoening aan alles wat het recht Gods eiste, en Hij heeft de zonde en schuld van Zijn volk weggenomen. Dit is de waardij van Christus' diepe vernedering dat Hij de schuld van Zijn volk heeft betaald. Voor de ganse kerk heeft Hij het verklaard: het is volbracht! En zo openbaart Hij Zich in het hart van Zijn volk. Wij vernemen het van onze jongste dagen af dat Hij Borg geworden is, en Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld heeft. Maar hoe zuiver die historische kennis ook is, die laat ons hart toch vreemd van Christus. Wat is er dan nodig om die rechte kennis van Hem, van dat schuldoffer te verkrijgen? Daar is voor nodig Zijn werk in ons hart, de bediening van Zijn heilige Geest Die in alle waarheid leidt, en Die onze ziel tot Christus brengt.

O, dat gebracht worden tot die Middelaar! Soms kan het volk zo ruim alles in Hem zien en toch zelf zo van verre staan. Maar als de Heere geloofsoefeningen geeft, komen zij uit. Die geloofsoefeningen en omgangen met Christus geven een meer eigenen, een meer zich verlaten op Hem, een meer vertrouwen dat Hij Zijn werk in hen volbrengen zal. Daar horen zij: het is volbracht, Zijn werk is beëindigd.

En toch, u gevoelt het, er is iets meer nodig geweest dan dat Christus zeide: het is volbracht. Hij moest ook worden opgewekt! En daar gaat de kerk uit om Hem te kennen in dat volbrachte werk. Daar is de bedekking van hun zonden en de verberging van hun ongerechtigheden. Maar het is zo nodig om Hem te kennen en met Hem verenigd te worden en die vrijmaking in ons hart te verkrijgen. Want: *Hij zal zaad zien.* Dat zaad is Gods uitverkoren kerk. Het zijn de gegebenen van de Vader aan Hem. De Heere Jezus sprak Zelf eenmaal tot Zijn discipelen; dat het tarwegraan in de aarde sterven moest om vrucht te dragen. Zo ook moest Hij sterven om vrucht voort te brengen, om Zijn kerk te verkrijgen, om het zaad te verkrijgen, dat Hem van de Vader was toegezegd als loon op Zijn arbeid. Dat zaad nu verkrijgt Hij als Hij hen wederbaart door Zijn Woord. Het Woord is het onveranderlijk zaad waaruit de kerk geboren wordt. Hij bekrachtigt Zijn Woord in het hart van verloren zondaren. Hij zegt: ontwaakt gij die slaapt en staat óp uit de doden. Dan rijdt Hij zegenrijk op dat Woord van Zijn waarheid in heilige zachtmoedigheid, de harten innemende en vertederende opdat zij zullen zijn van Hem een zaad door Zijn Heilige Geest getrokken, door Zijn Geest bediend, die Geest, Die Hij in Zijn genadewerk verworven heeft, voor Zijn ganse kerk; het is Zijn werk dat Hij doet, het is de vrucht van Zijn offerande: als Zijn ziel zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben, zo zal Hij zaad zien. Dat zaad zal er komen en wel daarom, omdat Hij dood geweest is en leeft; want, ziedaar het welbehagen van de Vader: dat was niet alleen in de vernedering van Christus en in Zijn voldoening, maar ook in Zijn opstanding en leven.

3. In Zijn opstanding ten leven;

Zo zegt onze tekst: *Hij zal de dagen verlengen.* Toen Christus in de dood gebracht werd, is alles samengetrokken om Hem in de dood te houden: Hij Die daar neerligt, zal niet wederopstaan. En een grote macht stond om het graf, maar de Leeuw uit de stam van Juda verrees in eeuwige triomf. De Vader wekte Hem op uit de doden. Johannes zag Hem op Patmos in Zijn volle glorie en heerlijkheid, en Hij sprak: Ik ben dood geweest en Ik leef en Ik ben levendig tot in alle eeuwigheid. Ik heb de sleutelen der hel en des doods. Hij zal de dagen verlengen, zegt Jesaja, en zie daar komt het antwoord uit de hemel. Christus had uitgeroepen: Het is volbracht; en hier roept de Vader Zelf: Het is volbracht; er is voldoening gegeven op uitspraak van de Vader. En hier wordt de ganse kerk in Christus vrijgemaakt. Paulus zegt: het is meer dan Zijn sterven. Zijn opstanding moest volgen. Was die er niet, dan was het voor de ganse kerk verloren; dan waren zij verloren die in Christus ontslapen zijn. Daardoor wordt het leven waarheid, dat Gods volk dat niet in zichzelf vinden kan. Want wat vinden zij in zichzelf? Dat zij midden in de dood liggen, hoe langer hoe meer. Maar hier is de Levensbron, Christus, Die is opgewekt en die hun een onderpand is van de zalige opstanding, waardoor zij eenmaal zalig met Hem leven zullen. Hij leeft en daardoor zal het volk eenmaal eeuwig met Hem leven. Zijn werk gaat door wat er ook tegenop komt; ja Zijn werk gaat door, *want het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.*

4. In de volvoering van Gods raad.

Wat is dat welbehagen des Heeren? Het welbehagen van de Vader van voor de grondlegging der wereld, Zijn soeverein welbehagen Zich te verheerlijken in Zijn uitverkorenen, Zich te verheerlijken in de deugd van Zijn barmhartigheid. En nu zal dat welbehagen des Heeren door de hand van Christus gelukkiglijk voortgaan. Zullen er nog mensen bekeerd worden? Gewis ja, omdat het welbehagen Gods nog niet ten einde is. De wereld maakt zich op om, indien het mogelijk ware, de kerk te vernietigen; en satan is daaraan bezig reeds van het begin van de wereld aan. Zie op de broedermoord. En er hebben wat brandstapels gerookt en er zijn wat wilde dieren op het volk van God losgelaten. Maar het is in de hand van Hem Die dood geweest is en leeft. Daar zal niets hen kunnen deren. List, bedrog, leugen, alles moet dienen om, was het mogelijk, die kerk van Christus af te trekken. Maar het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. Ook in deze tijden van verharding. De Heere gaat met Zijn werk door tot aan het einde der dagen, en tot de laatste uitverkorene zal zijn ingezameld. Dan zal het einde wezen. Maar zolang zal het welbehagen des Heeren door de hand van Christus voortgaan. Geen tegenspoed zal dat kunnen keren. Dat welbehagen gaat door, ook al staat in ons alles tegen.

Wij kunnen wel gelovige mensen zijn en wel bekeerd wezen, maar Gods werk staat tegenover het onze. We stellen ons tegen Hem, want wij willen niet dat Deze Koning over ons zij. Maar hier komt Hij in de harten van Zijn volk, en Zijn werk gaat door, hoe dikwijls zij het ook hebben willen afschudden. Maar als dat ogenblik komt, werkt Hij met kracht en al komt alles er tegen op, dat welbehagen des Heeren zal er zijn en dat zal gelukkiglijk voortgaan opdat God in Christus in Zijn volk verheerlijkt worde. Zullen er nog mensen bekeerd worden? Ja! En het mocht u uitdrijven om te zeggen: Och, dat die grote en eeuwige Koning in mijn hart verheerlijkt werd! Die grote Koning, Die op Zijn troon zit en Wie geen heilgoed zal ontbreken, gelijk wij nu willen zingen uit Psalm 20: 3:

*Dan zal 't gejuich ten hemel dringen;
Dan zullen wij Gods eer,*

*Bij opgestoken vaandels, zingen.
 Uw wens vervuil' de HEER.
 'k Weet nu, dat Gods gezalfde Koning
 Geen heilgoed zal ontbreken.
 Want God zal, uit Zijn hemelwoning,
 Hem sterken op zijn smeken.*

Toepassing.

Zie daar een volle Jezus en Zaligmaker voorgesteld in de profetie van Jesaja, zo Hij gestorven is onder de diepste versmading en zo Hij opgestaan is uit de dood en leeft in alle eeuwigheid, en zo het welbehagen van de Vader door Zijn hand gelukkig zal voortgaan. O zeg eens, wat weerhoudt ons toch? Wat weerhoudt ons toch om tot die Christus te komen? Hij kwam als Borg. Voor wie? Voor degenen die met alle Adams-kinderen zich losgescheurd hebben van God en het oordeel van de eeuwige dood zijn onderworpen. Zij zijn allen gelijk, kinderen des toorns, zegt de Apostel, gelijk de anderen. Daar staat nu diezelfde Jezus, nodigend en roepend, opdat wij tot Hem komen zullen om het leven te hebben in Zijn naam. En wat weerhoudt ons? Waarom wandelt de mens toch altijd weer zijn zelfde wegen en blijft in zijn onbekeerlijkheid? Is het dan niet nodig dat wij bekeerd worden? Vraag het maar aan de jonge kinderen en de ouden van dagen. O ja, daar zijn ze van overreed, dat zij met God verzoend moeten worden in Christus. En wat weerhoudt ons dan?

De Heere zegt het Zelf, want Hij betuigt: *Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven hebt in Mijn Naam.* Een mens wil niet bekeerd wezen, wil niet door Christus zalig worden, wil niet uit genade verzoening van de zonde hebben, wil bij dat hemels pardon niet leven; dat zegt de Heere van u en mij. En gaat uw eigen hart maar na; zeg maar waar het u om Hem te doen geworden is. Er was een man die een parel van grote waarde vond; en hij verkocht alles wat hij had om die ene parel deelachtig te mogen worden. Geven wij ook alles wat wij hebben om Christus? Die rijke jongeling was een vrome jongen. Hij leefde naar de wet onberispelijk; hij was ernstig. Hij zei het zo maar niet; alle geboden heb ik van mijn jeugd aan onderhouden. Maar hij meende: ik heb alles; wat onbreekt mij nu nog? Hij kon het antwoord van Christus maar niet begrijpen, en hij ging bedroefd heen. Want zijn geld was hem veel meer waard dan Christus te volgen. Maar wij moeten alles verliezen om Zijnentwil. Zeg eens of wij alles kwijt willen om dat ene geluk deelachtig te worden?

Wij moeten de schuld niet op God of op Christus werpen. Maar ga uw eigen leven eens na, en zie eens of er nog indrukken van de waarheid zijn om God te zoeken. Het is toch nu de welaangename tijd. En er moeten nog mensen toegebracht worden. Want Gods welbehagen zal voortgaan. Buigt gij uw knieën wel eens voor God als gij naar de kerk komt? Want meestal gaan wij naar de kerk en er weer net eender uit; want het raakt ons niet. O, wat zal dat straks zijn als dat Woord tegen ons zal getuigen en als alle vigebladeren weg zullen vallen! Dan zal het eigen schuld wezen. Ik zou u willen dringen met de liefde van Christus; haast u om uws levens wil! Ik wijs u op de verantwoordelijkheid die gij draagt. Het is een nauwe weg; maar het is eigen schuld als een mens er niet komt.

Maar ik wijs u ook de andere zijde: *Als Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien.* Dat zaad wordt geboren uit het Woord Gods. Als dat met kracht op de ziel komt, moeten zij het opgeven. Misschien zijn er die het voor de mensen niet willen weten, en die het verbergen en zeggen: ach, het is toch maar uit kracht van opvoeding. Dat zijn diegenen die een pijn in het hart omdragen. Misschien zijn er, bedekt voor de mensen, maar die verborgen plaatsen zoeken om de Heere te bidden om met Hem verzoend te mogen worden;

diegenen die geen rust kunnen vinden in de wereld en in hun eigen gerechtigheid; dat rustige leven is verstoord; want de Heere schoot een pijl uit Zijn goddelijke koker in hun hart en zij hebben zich als schuldenaren aan het recht Gods leren kennen. Maar hier staat het: het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen. Hij is gekomen om verloren zondaren te behouden, om te zoeken en zalig te maken wat verloren is.

O, dat Christus toch eens dierbaar werd voor hun ogen. Want, volk van God, een oog te slaan op die grote koperen Slang zal onze ziel redden van de dood en van de beet van de slang uit het paradijs. Er is in Hem behoudenis voor gans verlorenen. Ik kan het nooit in woorden zeggen: o, die ruimte die in Christus is.

*Beminnelijk Vorst, Uw schoonheid hoog te loven,
gaat al het schoon der mensen ver te boven!*

Nietwaar, laat dat volk eens verklaren wat zij in Christus gezien hebben, wat zij van Hem genoten hebben toen Hij daar stond en zeide: *Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven!* Maar nu die ruimte in Hem maakt het aan onze kant nauwer. Maar het is volbracht, opdat zij zullen rust vinden in het volbrachte Borgwerk van Christus. De hoop die zij op de zaligheid hebben kunnen zij niet ontkennen, maar de doorbrekende kracht wordt zo vaak gemist. En toch is Christus niet in de dood gebleven. Anders was het voor de kerk verloren. Het volk kan bij een dode Jezus niet leven. Maar Hij zal de dagen verlengen. Hij is opgestaan uit de doden, nietwaar, en Hij leeft en Hij is de levensbron voor Zijn kerk. En nu moet gij daar altijd op letten: de rechtvaardigmaking is de uitspraak van de Vader. God heeft de Heere uit de dood opgewekt. O wij leven zo oppervlakkig, en onder het volk breekt het ook zo door. Zij zeggen zo gauw: Wij zijn gerechtvaardigd. Maar er is een uitspraak van de Vader nodig. Die spreekt Zijn kerk vrij. En dan wordt de gerechtigheid van Christus de mijne en mijn schuld de Zijne. En daar leide de Heere u naar toe om die ruimte in Christus te zien door het geloof. Zo zal het welbehagen des Heeren door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan.

O, dat welbehagen dat God daar had van voor de grondlegging der wereld, dat Hij Zijn volk beminde in Christus, de voorwerpen van Zijn eeuwige liefde. Zo verheerlijke de Immanuël Zich in ons geduriglijk door de oefeningen van het geloof. Hij is de Levensvorst, maar ook de Levensbron en buiten Hem kan dat volk niets. Zonder Mij kunt gij niets doen, zegt de Heere. Dat zij maar een afhankelijk leeg volk in zichzelf mochten worden om altijd weer te mogen wachten op de beroering des waters; en Hij moge hart en mond vervullen met Zijn vreugd en ons op Hem doen zien Die Zijn kerk eenmaal tot Zich nemen zal. Want Zijn opstanding is een onderpand van onze zalige opstanding. Zo moge het welbehagen Gods voortgang vinden in de uitdrijving van Zijn kerk en de wederbaring van degenen die hun eigen weg nog wandelen en in de vervrolijking van Gods kinderen, opdat zij Zijn naam loven en prijzen zullen. Amen.

7. Een krachtige nodiging van Christus op de rijkdom van Zijn genade

Vorbereidingspredikatie voor het Heilig Avondmaal over Jesaja 55: 1

Psalm 19: 5

Lezen: Jesaja 55

Psalm 139:1 en 14

Psalm 42: 1

Psalm 65: 3

Zo de Heere wil, hopen wij zondagmorgen het Heilig Avondmaal te houden. Thans wensen wij een woord van voorbereiding te spreken, waarin wij nauwkeurig hebben te letten op het liefdebevel des Heeren, zowel als op de genodigden tot des Heeren tafel.

Van het liefdebevel des Heeren spreekt de apostel in deze woorden: "In de nacht, in welke Hij verraden werd, nam de Heere Jezus het brood en als Hij gedankt had, brak Hij het en zei: "Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt, doet dat tot Mijn gedachtenis." Desgelijks nam Hij ook de drinkbeker na het eten des Avondmaals en zei: "Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed; doet dat, zo dikwijls als gij die zult drinken, tot Mijn gedachtenis."

Aldus heeft de Heere Jezus als met Zijn laatste woorden Zijn volk bevolen het Nachtdmaal te houden, tot Zijn gedachtenis. Dat bevel Zijner liefde moest al Gods volk voortdurend dringen om met een onvoorwaardelijke overgave, trots alle bestrijding en bezwaren te komen tot des Heeren tafel. Al was het, dat het volk zeggen moest, zoals eens Esther: "Kom ik om, dan kom ik om", de liefde van Christus dringt hen, die Hij gekocht heeft niet met vergankelijke dingen, zilver of goud, maar met Zijn dierbaar bloed en die Hij trok door Zijn Geest uit de macht der duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Dezen zijn het, die de Heere nodigt aan Zijn tafel, om met Hem gemeenschap te oefenen door het geloof. Maar ook dezen alleen. Wie vreemdeling is van de hartvernieuwende bediening des Heiligen Geestes, heeft tot 's Heeren Avondmaal geen recht, ook niet, al is hij belijder van de zuivere Waarheid en lid van de zichtbare kerk.

Daarom is het zo nodig onszelf te onderzoeken, eer wij tot het Avondmaal komen. Dat onderzoek gaat over onze staat. Velen, die hun gezond geloof roemen, achten zo'n onderzoek niet nodig. Zozeer wensen zij zichzelf en anderen op hun bedriegelijke gronden van de zaligheid verzekerd te houden, dat zelfs elke zelfbeproeving wordt veroordeeld. Toch is niets minder nodig. In het bijzonder ook onderzoeken een ieder zijn hart of hij waarlijk onder de genodigden behoort tot 's Heeren tafel.

En dat te meer nog, omdat een verschrikkelijk oordeel geveld is over hen, die onwaardig eten en drinken. En dat zijn zij, die het lichaam van Christus niet onderscheiden; dat zijn allen, die leven zoals zij geboren zijn; die uit hun stamhoofd Adam nooit zijn afgesneden; die in Christus niet zijn overgezet. Die eten en drinken zichzelf een oordeel. Gods Woord zegt het ons en aan dat Woord hebben wij ons te toetsen. Laat uw zielen niets misleiden door hen, die pleisteren met loze kalk en naar de bloem-hoven jagen. Beproof uzelf of u in waarheid uzelf door de ontdekking van de Heilige Geest hebt leren mishagen vanwege de zonde en of u door het geloof in Christus verzoening hebt mogen vinden, daarvan getuigenis gevend in een heilige wandel. Ik moet u met de sleutel van het Woord des Heeren uitsluiten van de tafel des Verbonds, al is uw leven en belijdenis onberispelijk, zodat de sleutel van de ban op u niet van toepassing is. Er zijn twee sleutels van het Koninkrijk der hemelen en met de verkondiging

van het Woord moet elke getrouwe dienaar van Christus hen uitsluiten, die geen kennis hebben aan de wederbarende genade van God.

Christus kent hen en Hij zal tot hen zeggen: "Vriend, hoe bent u hier binnengekomen, geen bruiloftskleed aanhebbende?"

Daarentegen hebben wij hen met grote ernst te dringen zich niet te onthouden, in wie Gods werk verheerlijkt werd. Hun wordt het Koninkrijk der hemelen geopend en hen nodigen wij in de Naam des Heeren uit om Zijn dood te verkondigen.

Daartoe kiezen wij tot onze tekst het woord uit Jesaja 55: 1:

"O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk."

Dit woord bevat: *Een krachtige nodiging van Christus op de rijkdom van Zijn genade.*

Wij slaan in die nodiging het oog:

- 1. Op Hem, van Wie die nodiging uitgaat.***
- 2. Op hen, die genodigd worden.***
- 3. Op het heil, dat deze nodiging ontsluit.***
- 4. Op de wijze, waarop aan deze nodiging wordt voldaan.***

1. Op Hem, van Wie die nodiging uitgaat.

In onze tekst wordt Christus sprekende ingevoerd. Hij, de enige en volkomen Zaligmaker nodigt Zijn amechtig volk uit om te komen tot de wateren des heils en te drinken om-niet. Van Hem is Jesaja's profetie vervuld. "De Evangelische Jesaja" spreekt van Hem als van de Man van Smarten. De profetie openbaart Hem als in Zijn diepe vernedering, waarin Hij Zijn eeuwige heerlijkheid verbergt achter het voorhangsel Zijner menselijke natuur. Hij was veracht en de onwaardigste onder de mensen; een man van smarten, en verzocht in krankheid; en een ieder was als verbergende het aangezicht voor Hem. In die diepe vernedering droeg Hij de toorn van God, staande in de plaats Zijns volks, Hij is de Borg, van Wie door het onkreukbaar recht des Heeren volkomen voldoening geëist werd voor de schuld der uitverkorenen. Hij is om onze overtredingen verwond; om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem en door Zijn striemen is onze genezing geworden.

Hij kan nodigen, omdat Hij de zaligheid verworven heeft en deze ook Zijn volk deelachtig maakt. Gods toorn is door Hem gestild en de Vader Zelf betuigt en verzegelt het Zijn volk: "Dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen ik zwoer, dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch schelden zal." Christus heeft het vuur van Gods brandende toorn geblust. De gerechtigheid en de vrede hebben elkaar gekust in Zijn volkomen voldoening aan het hout des kruises. Christus alleen heeft de volkomen gerechtigheid en heiligheid, waarop Hij verlorenen in Adam nodigen kan en wil, opdat zij van hun eeuwige honger en dorst bevrijd worden.

Heel de wereld roept, als zou zij wateren des levens hebben, om de holle en ledige zielen te vervullen. En toch is zij niet in staat enige ware voldoening te geven. Met haar zondendienst maakt zij de ellende steeds meer; met haar eigengerechtigheid misleidt zij tot het verderf. Wie van haar wateren drinkt, zal sterven.

Maar Hij, Die in onze tekst nodigt, heeft wateren des levens. Hij zei tot de Samaritaanse vrouw: "Indien gij de gave Gods kende en Wie Hij is, Die tot u zegt: "Geef Mij te drinken", zo

zou gij van Hem hebben begeerd en Hij zou u levend water gegeven hebben." Want Christus heeft het water, waarvan Hij Zelf zei: "Wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten, maar het water, dat Ik hem geven zal, zal in hem worden een fontein van water, springende in het eeuwige leven."

In de woestijn dreigde Israël van dorst te versmachten: maar de Heere drenkte het volk uit een steenrots. Ter gedachtenis aan dat wonder van Gods liefde, plengde het nageslacht van Jacob, jaar na jaar, op het Loofhuttenfeest, water voor het aangezicht des Heeren. Door zilveren teemsen stortte de priester het water plechtig uit, het volk bepalend bij de wateren, die vloeien uit de steenrots. En zie, toen de Heere op de grote dag van het Loofhuttenfeest in de tempel bij die waterplenging was, riep Hij: "Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke." Want de rotssteen, die volgde, is Christus. Hij heeft eeuwige gerechtigheid en vlekkeloze heiligheid; in Hem is het vermogen om te verlossen uit de staat des verderfs. Hij alleen kan de dorstigen te drinken geven. "Die dorst heeft kome, en die wil neme het water des levens om niet."

Hij roept tot de tafel des verbonds. "O, alle gij dorstigen! komt tot de wateren en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk."

O, dat ons hart op de stem van deze grote Nodiger mocht opengaan. Het is er van nature voor gesloten. Wij zijn van nature als een dove adder en weigeren naar Hem te horen, Die nodigt op de goederen des heils. Maar ook Gods volk keert zich veelal van Hem af. Hij wekt Zijn eigen volk op: "Hooft aandachtiglijk naar Mij en eet het goede; en laat uw ziel zich in vetzigheid verlustigen." Zijn nodiging mocht ons harde hart verbreken en onze tegenstand overwinnen. Zijn grootheid moet ons niet verschrikken, want Hij heeft Zijn volk liefgehad tot het einde en Zichzelf voor hen overgegeven in de dood, toen zij nog vijanden waren. En zo wij een Middelaar zoeken, die macht en aanzien heeft, wie is er, die daarvan zoveel heeft, als Degene, Die gezeten is aan de rechterhand Zijns Vaders en Die alle macht heeft in de hemel en op de aarde? Hij spreekt Zijn kerk aan. Hij nodigt, opdat Zijn dorstig volk uit Hem alleen verzadigd wordt.

Zijn er schuldigen? Hij heeft de zonden Zijns volks betaald. Zijn er naakten? Hij heeft de klederen des heils. Zijn er onreinen? Hij is de Fontein, geopend voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem. Zijn er gebondenen? Hij roept de gevangenen vrijheid uit en de gebondenen opening der gevangenis. De Heere heeft Hem gezalfd om uit te roepen het jaar van het welbehagen van de Heere en de dag der wraak van onze God, om de treurige Sions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor as; vreugdeolie voor treurigheid; het gewaad des lofs voor een benauwde geest, opdat zij genaamd worden eikebomen der gerechtigheid; een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde."

Zijn nodiging is waardig gehoord te worden. Wendt dan uw oren af van allen, die uw ziel ophouden, en zwijgendraf slechts bieden kunnen. Waarom weegt u geld uit voor hetgeen geen brood is en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan?

O, volk van God, hoort de stem van uw Liefste. De Gezegende van de Vader, de enige Zaligmaker, Die u behouden en verlossen kan. Hij nodigt u uit, opdat gij drinken zou om niet. Komt op Zijn stem dan, en wendt u tot Hem met al uw zonden en ellende. Er is hulp besteld bij een Held, Die verlossen kan. Hoor, o dochter en neig uw oor en vergeet uw volk en uws vaders huis; zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid; dewijl Hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neer." Wie van Hem het oor afwendt, zal in eeuwige dorst omkomen. Maar, wie Hem door genade horen mag, zal het ervaren, dat Hij de dorstigen geven zal uit de fontein van het water des levens om niet. Van Hem gaat de nodiging uit, die komt tot de dorstigen. Op hem slaan wij nu het oog.

2. *Wij letten thans op hen, die genodigd worden.* Zij worden in de tekst genoemd: "Dorstigen en die geen geld hebben."

De genodigden zijn dan de dorstigen. Met deze benaming worden zij aangeduid in het levendig besef van hun geestelijk gebrek. Dit behoeft geen nadere verklaring. Het is toch ieder duidelijk, dat in onze tekst niet gehandeld wordt van een lichamelijk dorsten, maar van de geestelijke zielenood, die alleen door Christus kan vervuld worden.

Deze dorstigen zijn dan de door 's Heeren Geest levend gemaakten. Van nature toch dorst niemand naar God. Wel is elk mens door zijn diepe val in Adam van God vervreemd en mitsdien in een aller ontzettendst gemis, maar zijn ziel keert zich niet naar God om vervulling. Integendeel, hij zoekt lessing in de wereld met haar zondevermaak of in zijn geld en goed of in zijn godsdienst, maar niemand zoekt van nature Christus. Ook van de tijdgelovige is de waarlijk dorstende in aard en wezen onderscheiden. Zijn er in de tijdgelovige al enige overtuigingen van zijn ellendestaat, en acht hij mitsdien Gods volk gelukkig, omdat het, zo het sterft, ten hemel zal gaan; ja al zoekt hij enige tijd de omgang met Gods kinderen en al heeft hij enige vermaking in Gods Woord, zijn ziel begeert nooit in oprechtheid de wateren des levens, die in Christus zijn. Niet alle dorsten is het rechte geloofsverlangen waarvan in onze tekst gesproken wordt. Wij dienen daarop wel te letten. Gods Woord geeft dit klaar aan en de praktijk des levens bevestigt het.

Ik heb mensen gekend, die met vele angsten in de consciëntie waren aangedaan, zodat zij het vel van handen en voeten wreven; die ook de gezelschappen van Gods kinderen voor een tijd bezochten en die, zodra hun consciëntie een weinig tot rust gekomen was, tot hun vorig leven wederkeerden, gelijk een hond tot zijn uitbraaksel en als een zeug tot de wenteling in het slijk. Deze mensen zijn sprekende waarschuwingen voor een ieder, opdat wij geen rust zoeken in onze overtuigingen maar in Christus.

Gelijk toch een dorstige niet gebaat is met zijn dorst, maar water behoeft tot stilling er van, zo is de geestelijk dorstende door niets te bevredigen dan door de genade in Christus, die hem alleen vervullen kan. Zulk dorsten nu is alleen in degenen die uit de dood zijn opgewekt. Zo min als een dode in de natuur dorst, zomin kan een geestelijk dode ooit recht naar God en Christus dorsten. Maar hij, wiens ogen voor de staat van zijn ellende geopend worden, krijgt een dorst naar God van Wie hij zich gescheiden ziet door de zonde en naar Christus, Die een verzoening is voor de zonden van Zijn volk. Hij kan het in zijn vorig leven, bij zijn vorige vrienden en op zijn vorige gezelschappen niet meer houden. De zonde, die hem schuldig stelt voor God, Die van Zijn recht niet afstaan kan, doet hem uitroepen: "O, God! wees mij, zondaar, genadig!" Hij ziet zijn afgelegde levensweg, waarin hij God de rug heeft toegekeerd en alle roepstemmen tot zijn behoudenis heeft versmaad, roepende met woord en daad: "Wijk van mij, aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust." O, de zonde wordt hem een innerlijke smart. Hij durft met de tollenaar zijn ogen niet opheffen; staat van verre en slaat zich op de borst. Kon hij de afgelegde weg ongedaan maken, dan zou hij op zijn knieën willen terugkruipen, doch er is geen herstellen aan. Gods recht eist voldoening; Gods heiligheid sluit hem uit Zijn gemeenschap. En er is geen herstellen mogelijk. Dit doet hem in banden van de dood verkeren en tot God roepen en schreien om genade.

Dezen dorsten naar God. Het is de oorzaak van hun ellende, dat zij uit Gods gemeenschap gebannen zijn door de zonde en niets kan hun ziel bevredigen, dan dit ene, dat zij met God weder verzoend en bevredigd worden. God te missen is hun erger dan de dood, maar wat zij ook aanwenden, alles is ongenoegzaam om de geslagen kloof te helen.

Deze dorstigen blijven dan ook onbevredigd bij alles wat zij tot hun ondersteuning en verkwikking somtijds genieten. De Heere is ook hun geen land van uiterste duisternis. Hij

hoort hun geschrei en vertroost hen meermalen uit Zijn Woord en als zij hun harten voor Hem mogen uitstorten. Maar al valt in die ogenblikken het pak van hun zonden als van hun schouders af, evenwel hebben zij geen vrede. Gods recht moet voldaan worden en dat 'kan noch door hun tranen noch door hun gebeden. Daarenboven wordt hun zonde dagelijks meer en in plaats van beter wordt hun hart steeds slechter. Menigmaal zijn zij bevreesd, dat hun einde zal zijn in het verderf, waar zij van God eeuwig gescheiden zullen zijn, buiten Wie zij niet zijn kunnen. Dat doet hen naar God dorsten, gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen. Zij dorsten dan ook naar de verzoening en verlossing, die in Christus is. Zij hebben een Borg voor hun ziel nodig. Vele mensen schijnen te denken dat zij zonder Jezus kunnen zalig worden. Hun bevindingen en gestalten zijn de grond, waarop zij de zaligheid bouwen. Hoe bedrogen zullen zij uitkomen. De oprechte dorstigen echter zoeken Christus als Borg en Zaligmaker voor hun zielen. Het wordt hun om Hem te doen. En Hij wil Zich aan hen openbaren door Zijn Woord en Geest.

O, hoe dierbaar wordt Christus deze zielen. In Hem is alles wat tot hun zaligheid nodig is. Nu gaat hun dorst uit naar Hem. Hoe dierbaarder Hij hun wordt, hoe minder zij buiten Hem het houden kunnen. Zij hebben een sterke zielsbegeerte om in Hem in de vierschaar van Gods recht vrijgesproken en in Zijn bloed geheiligd te worden voor God. Zo dorsten zij naar de gemeenschap Gods. In de tweede Adam zoeken zij de herstelling van hun bondsbreuk in de eerste Adam geslagen. Het gemis doet hen dikwijls met vele gelovige werkzaamheden Christus benodigen. Zij dorsten met een sterk verlangen, dat vervuld worden moet. Gelijk Ismaël in de woestijn zou sterven van dorst, zo dreigt hun ziel te bezwijken buiten de dadelijke inlijving in Christus tot de vrijspraak van hun zonden in de vierschaar van Gods recht. Dit dorsten is van een dodende werking voor het vlees. Gelijk het recht Gods de uitverkoren zondaar afsnijdt van alle leven en als een hel- en doemwaardige rechtvaardigt, zo is er in de oefening der heiligmaking een sterven. Nu is er niets dat de krachten van mens en dier meer ondermijnt dan dorst. Alzo ook heeft de geestelijke dorst naar de gemeenschap Gods in Christus een dodende kracht voor het vlees opdat de ziel al haar vermaking in God vinden zal. Voeg nu hierbij nog, dat deze dorstigen een zalig verlangen hebben naar de hemel. Zij wandelen op aarde door geloof, doch eenmaal zal hun geloof verwisseld worden in aanschouwen. Daarheen gaat hun sterk verlangen uit. Hier is het land der rust niet. In de wereld hebben zij de strijd te voeren tegen de driehoofdige vijand: satan, wereld en hun eigen vlees, en zijn zij vele verdrukkingen onderworpen. De Heere heeft het hun gezegd: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." En al laat Hij Zijn volk in die verdrukking niet zonder troost, Hij Zelf wees naar de hemel heen, toen Hij Zijn jongeren toesprak: "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga henen om u plaats te bereiden." Hij geeft de eerstelingen van de eeuwige vreugde des hemels in de harten en trekt de zielen soms op boven het stof. Zou dan dat volk niet dorsten naar de volmaakte heerlijkheid? Zou het niet met Paulus begeren: Ontbonden en met Christus te zijn? want dat is zeer verre het beste. Toch begeert deze dorstige niet anders dan wat God in Zijn raad besloten heeft. Hij zal mij leiden naar Zijn raad en daarna in heerlijkheid opnemen. Daar zal alle zonde zijn teniet gedaan en zullen alle tranen van de ogen worden afgewist:

Daar zal ons 't goede van Uw woning,

Verzaden, reis op reis

En 't heilig deel, o grote Koning

Van Uw geducht paleis.

Deze dorstigen hebben also een levende zielsbehoefte naar God en Diens zalige gemeenschap, en hun dorst zal eerst dan recht verzadigd zijn, als zij eeuwig bij de Heere zullen zijn.

Deze dorstigen worden voorts beschreven als degenen, die geen geld hebben. Het zijn armen. Kopen kunnen zij niet. Al gaat, naar Oosters gebruik (op welk gebruik in deze tekst als beeld gezien wordt) een koopman met watervaten door hun straten, zij hebben geen geld en moeten van dorst versmachten. Maar Christus nodigt de geestelijk armen om te drinken van het water des levens om niet. Hij deelt uit genade. De goederen van het genadeverbond zijn niet te koop. Ware dat wel, de wereld zou het hare offeren om ze te verkrijgen. Doch tegen de bedeling der genade komt onze hoogmoed, eigengerechtigheid en vijandschap steeds in verzet. Wij hebben wel koopgeld, wij zijn rijk en verrijkt en menen geen ding gebrek te hebben en weten niet, dat wij zijn jammerlijk, arm, blind en naakt. Wij moeten arm gemaakt worden; d.w.z. aan onze armoede worden ontdekt.

Ja, steeds meer ontdekt. Hoeveel koopgeld wil Gods volk nog geven om zalig te worden. Met hoeveel voornemens, beloften, tranen, werken, wil een overtuigde zijn schuld afkopen; met hoeveel bewegingen wil hij Christus zoeken te gewinnen. En zie nu nodigt de Heere degenen, die geen geld hebben. Christus en Zijn bediening zouden meer waarde voor ons hebben, als wij ons koopgeld waardeloos mochten achten en als doem- en hel-waardige, gans verdorven zondaren tot Hem mochten komen, om door Hem behouden te worden. Toch doet de Heere Zijn volk ervaren, dat alles van 's mensen zijde ongenoegzaam is, om voor God te bestaan. De schuld wordt dagelijks meer; het hart steeds slechter; de zieletoestand hopeloz. Dezen nu nodigt de Heere Jezus uit tot Zijn dis. Hij wil hun het levend water geven. Niets, neen niets hebben zij mede te brengen. Door Hem zal hun dorst worden gelest, door Hem alleen zullen zij in de gemeenschap met God worden hersteld. O, dat nu die dorstigen, die geen geld hebben, tot Hem vluchten. Hij nodigt op een heil, dat al het goed der wereld overtreft. Staan wij dan nu stil bij het heil, dat deze nodiging ontsluit.

3. Dat heil wordt in onze tekst voorgesteld als water en melk.

Het is het al-verzadigend heil in Christus, tot lessing van de dorst, tot vervrolijking en versterking der ziel. Dat heil wordt gegeten en gedronken zonder geld en zonder prijs. Het is de verzoening met God in Hem, Die een eeuwige voldoening gaf aan het recht van Zijn Vader en Die Zijn uitverkoren kerk heiligde en volmaakt aan Zijn Vader voorstelde. Hij heeft de schuld der uitverkorenen op Zich genomen en is zonde gemaakt voor hen. In de nooit begonnen eeuwigheid is Hij met Zijn hart Borg geworden voor hen, die in Hem zijn uitverkoren. Gelijk alle mensen in tweeërlei betrekking staan tot Adam, zo staan de uitverkorenen in tweeërlei betrekking tot Christus. Adam is ons aller vader; alle mensen zijn krachtens schepping in hem. Maar Adam is ook ons aller verbondshoofd; al zijn nakomelingen zijn in hem gerekend. Zo nu zijn de uitverkorenen in Christus, dewijl zij in Hem uitverkoren zijn. Hij is het Hoofd der gemeente. Daarenboven is Hij hun Verbondshoofd. In het verbond der verlossing representeerde Christus de uitverkorenen. Die zijn Hem gegeven op grond van Zijn Borgstelling voor hen. In Christus heeft de Vader de uitverkorenen van eeuwigheid gerechtvaardigd en omhelsd. In de verbondssluiting van eeuwigheid hebben de gerechtigheid en de vrede elkander gekust (Psalm 85).

O, dat Gods volk meer buiten zichzelf, omhoog zag en de gronden zijner volkomen behoudenis in God vinden mocht door het geloof. "Die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt." Zij zijn in Christus verheerlijkt en begiftigd met genade voor de tijden der eeuwen, (2 Timotheüs 1: 9). Al de duivelen zijn niet in

staat deze gronden der zaligheid te doen wankelen. Zij liggen vast in God. Naar dat voornemen en verbond nu, kwam de Zoon Gods in ons vlees en stelde Hij Zich onder de eis van Gods gerechtigheid. Hij heeft gehoorzaamheid geleerd, hoewel Hij de Zoon is. Hij onderwierp Zich aan de vloek der wet en heeft zo Zijn volk met God verzoend. Ook nam Hij de ongerechtigheid Zijner kerk weg en verwon Hij satan met al diens helse machten. Zo is Hij voor de Zijnen een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden. In Hem is gerechtigheid tot voldoening van de schuld; heiligheid tot reiniging van alle zonden; kracht ter eeuwige overwinning. Deze weldaden nu stelt Hij Zijn volk voor als water en wijn en melk. Zij zullen de dorstigen doen eten en drinken, zonder prijs en zonder geld.

O, hoe moest het hart van Gods volk uitgaan tot Christus op zo'n nodiging. Voor doodschuldigen is hier een volheid van gerechtigheid, voor verworpenen op het vlakke des velds is hier reiniging; een fontein is geopend voor het huis Davids en voor de inwoners van Jeruzalem; Hier is de sterkte ter overwinning voor alle gebondenen in de macht van satan en zonde. Geheel het Woord van God is vol van getuigenissen aangaande de volkomen en volheerlijke bediening van Christus.

En in het bijzonder wordt ook in het Heilig Avondmaal het nut van rechtvaardiging en heiligmaking en verlossing in Christus voorgesteld. Beide Woord en Sacrament zijn daar henen gericht, dat zij ons op Christus als op de enige grond onzer zaligheid wijzen, opdat onze harten zullen uitgaan tot Hem, Die nodigt: "Die dorst kome tot Mij en drinke." Hij wil Zijn vork rechtvaardigen en in een verzoende betrekking met God stellen. Hij wil de zonden afwassen en ten onder brengen en u, o volk doen triomferen, als Hij Zijn kracht in zwakheid volbrengt. Voorwaar, die Christus mist, mist alles; maar die Hem heeft, heeft alles ter zaligheid. Hoe noodzakelijk is het dan ook Hem te gewinnen en door het geloof in Hem gevonden te worden. Zijn nodiging moet betracht worden.

4. Spreken wij dan een kort woord over de wijze waarop deze nodiging wordt voldaan.

Zij wordt in onze tekst beschreven als een komen, kopen en eten. Deze drie woorden geven dezelfde werkzaamheden des geloofs te kennen, nl. de vereniging met Christus. Dewijl Hij de enige en volkomen Zaligmaker is, is het ons ter zaligheid van node, dat wij met Hem verenigd worden; dat wij tot Hem komen; dat wij Zijn weldaden kopen; dat wij Zijn vlees eten en Zijn bloed drinken; in één woord, dat wij door het geloof Hem aan onze ziel toeëigenen.

Van deze toeëigening van Christus en Zijn weldaden hebben velen in deze tijden een zeer grote misvatting. De Remonstranten, die de doodsstaat van de mens loochenen, kennen dezen het vermogen toe om uit zichzelf te geloven en de zaligheid zich toe te eigenen. Helaas! duizenden die zich Gereformeerd noemen houden er geen andere praktijk op na. De kinderen wordt het reeds ingeprent en de ouderen gaan er gerust op: wij gaan tot Jezus; wij geloven, wij nemen Hem aan en wij hopen op de zaligheid. Hoe bedrogen zullen velen uitkomen. Het komen tot Christus is toch geen vrucht van onze akker. De Heere Jezus heeft het Zelf gezegd: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven hebt in Mijn Naam." Wij willen niet kopen zonder geld, noch ook eten het vlees van Christus. Al wat in ons is, staat met kracht en in volle vijandschap tegen. Wij willen niet *uit genade* zalig worden; ook niet al hebben wij het grote voorrecht de zuivere belijdenis te zijn toegedaan. Een Goddelijke, onwederstandelijke trekking is nodig om tot Christus te komen. God de Heilige Geest overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel. Ware het mogelijk, deze overtuigde zielen zouden buiten Christus hun zaligheid zoeken. Met hun tranen en werken zouden zij God bewegen hun genadig te zijn. Zover ia het er van af, dat een mens uit zichzelf tot Christus komt. De Heere echter snijdt alle wegen af; het wordt een omkomen met al het onze; er blijft geen uitkomst; niemand 'kan de ziel redden van

de dood. Het wordt een roepen: "Is er nog een middel, waardoor wij de welverdiende straf ontgaan mogen en weder tot genade komen?"

O, wonder van Gods eeuwige liefde, hier behaagt het de Heere Jezus Zichzelf te openbaren als de Weg, de Waarheid en het Leven. In Hem is een eeuwige volheid van genade en de zondaar komt, arm en ellendig om in Hem gezaligd te worden; om te kopen zonder geld; hongerig om te eten, en dorstig om te drinken Christus' gebroken lichaam en Zijn vergoten bloed. Naarmate Gods recht op de ziel gebonden wordt, drukt het gemis van Christus en wordt de honger en dorst naar Hem levendiger. Het wordt een dorsten tot bezwijkens toe, waaruit Gods volk in ware geloofsoefening tot Christus gaat, zeggende: "Wees Gij mijn Borg, ik word onderdrukt." In de vierschaar van Gods recht wordt de gans ontblote zondaar afgesneden en wordt Christus hem toegeëigend door de Heilige Geest.

O, dat komen tot Christus, dat kopen zonder geld; dat eten en drinken van Hem, het is de oefening van het geloof, in geheel het leven van Gods kinderen. De armmakende bediening van de Heilige Geest maakt de ziel dorstend naar Christus, om uit Zijn volheid te ontvangen genade voor genade; zij doet in Christus wandelen, gelijk zij Hem hebben aangenomen, dat is als gans verloren en verdorven zondaren, die met de bruid zeggen: "Ik ben zwart, doch lieflijk." Zwart van zonden, zwart van druk, doch lieflijk in Hem, in Wie zij volmaakt zijn en het aangezicht van de Vader aanschouwen. Zo wordt niet in eigen kracht, doch door het geloof, dat van de Heilige Geest wordt gewerkt, aan de nodigheden voldaan van Hem Die spreekt: "O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren en gij die geen geld hebt, komt koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk." Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, zo dorst hun ziel naar God.

Komt, zingen wij hiervan Psalm 42: 1:

*'t Hijgend hert, der jacht ontkomen,
Schreeuwt niet sterker naar 't genot,
Van de frisse waterstromen,
Dan mijn ziel verlangt naar God.
Ja, mijn ziel dorst naar den Heer';
God des levens, ach wanneer,
Zal ik naad'ren voor Uw ogen,
In Uw huis Uw Naam verhogen.*

Toepassing.

Aan de tafel des verbonds nu nodigt Christus Zijn dorstend volk om Hem te eten en te drinken, d.w.z. Hem door het geloof te eigenen als onze enige en volkomen Zaligmaker.

Als wij nu het ware geloof missen, hebben wij geen toegang tot 's Heeren Avondmaal. Wij missen de mond om Christus te eten. Wij zouden komen zonder bruiloftskleed en de Heere zal ons uitwerpen. O, onbekeerden van hart, gedenkt het ontzettend woord, dat u afmaant van de tafel des Heeren: "Wie onwaardig eet, die eet en drinkt zichzelf een oordeel." God binde die vermaning op uw hart. Hij doe u de staat van uw ellende kennen en make u verliefd op het heil van Gods kinderen, die uit uw midden genodigd worden. Laat uw hart niet vervuld zijn met allerlei aanmerkingen maar let op de vromen en zie op de oprechten. De Heere trekke u eer ook deze tafel tegen u getuigen zal, vanwege de moedwillige versmading van 's Heeren nodiging om te kopen zonder geld en u uit genade te doen zaligen. Want voorwaar, het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in de dag van het oordeel dan ulieden.

Eindelijk, de Heere vervrijmoedige Zijn volk om Zijn dood te verkondigen. Laat uw ziel niet afhouden van 's Heeren tafel, waar Christus u nodigt. Hij wil uw grote schuld en al uw zwarte zonden wegnemen; zij staan Hem niet in de weg. O, dwaalt toch niet langer buiten Hem om. Hij openbare Zich aan u als de enige Naam die de mensen onder de hemel gegeven is door Welke wij moeten zalig worden. Dat toch meer ons hart naar Christus dorste. Helaas! zovele van Gods kinderen zijn geen vreemdeling van hetgeen zij nog missen, maar hun kwaal is veelal zo gemakkelijk te dragen; zij zeggen niet: "Ik ben ziek", 't is niet buiten hoop. Maar de Heere trekke u en doe u tot Hem vluchten. Hij ontneme u al uw kooppeld. Hoort Zijn stem gelijk Zijn schapen Zijn stem horen en komt, uw geloof op Hem stellend. Hij bevestige u aan Zijn tafel van Zijn liefde tot u en van uw deel aan Hem, opdat gij Hem als uw Borg en Zaligmaker erkennen moogt, zeggende: "Hij is de mijne en ik ben de Zijne, Die weidt onder de leliën."

Hij sterke en vertrooste u, o volk van God, in al uw noden en verdriet. Zijn liefde is sterker dan de dood en Zijn gunst doet alle verdrukking licht achten. Uw strijd is kort; uw druk gaat zeer haast voorbij; uw Heere en Koning bereidt alrede uw plaats in de hemel. Hij trekt uw hart omhoog en geeft aan Zijn dis de voorsmaken van de eeuwige gelukzaligheid, opdat Zijn Naam door u geprezen worde.

*Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen,
Men loof' Hem vroeg en spa.*

Komt dan tot de wateren, o alle gij dorstigen, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk .... en eet het goede en laat uw ziel zich in vettigheid verlustigen. Amen.

8. Een ernstige ondervraging des Heeren

Predicatie over Jeremia 2: 31

Psalm 130: 2

Lezen: Jeremia 2

Psalm 115: 1 en 6

Psalm 86: 6

Psalm 147: 6

Voor al in dagen van bange nood, hielden onze vaders bede-, dank- en boetedagen, en de ernstige tijden, die wij beleven moeten ons wel nopen, om in boete en vernedering het aangezicht des Heeren te zoeken en naar Zijn Woord en wet te vragen. Dit was de praktijk van de Godzalige koning David. Hij zei:

*Als 't mij benauwd of bang gevallen is,
Dan heb ik mij vermaakt in Uw geboden.
De zuiverheid van Uw getuigenis
Blinkt altijd uit, zelfs in de zwaarste noden.*

En dit wordt de praktijk van al het volk van God. Voor hen is het benauwd en bang geworden, toen God hun ogen opende voor de diepe staat van hun verderf, en hen bekend maakte met het eeuwig oordeel, dat om der zonde wil op hen rust. Banden des doods hebben hen toen getroffen en uit hun verloren staat heeft de Heere hen gered door Zijn Woord aan hun zielen te openen en toe te passen. O, toen hebben zij de kracht van Gods getuigenis ervaren. De Heere werkte in hen een heilige vermaking in al Zijn geboden en een lust tot heiligheid, die in hen een verlangen doet zijn naar de volmaakte heerlijkheid. In welke zware noden Gods volk nu ook komen moge, steeds meer blinkt de zuiverheid van Gods getuigenis in hen uit.

Zware noden komen ook over Gods kinderen. Enerlei wedervaart de rechtvaardigen en de goddelozen. De verdrukking en tegenheden in de wereld gaan Gods volk niet voorbij. De Heere heeft het Zelf gezegd: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." En die verdrukkingen drukken Gods kinderen ter neer. Het is bij hen niet zo, als de wereld spreekt: Gij moet er u maar niets van aantrekken. In die Laodiceese gestalte ten opzichte van de verdrukking kan Gods volk niet leven. De Heere brengt hen in de engten, doch niet, om hen daarin te doen omkomen.

Dan geeft Hij de vertroosting van Zijn Woord en doet Hij de zuiverheid van Zijn getuigenis smaken. Daaruit heeft dat volk dan meer troost, dan over alle rijkdom. En dit doet hen bij vernieuwing en steeds meer Gods geboden beminnen.

Hoe geheel anders is de openbaring van de wereldling. Onder de zegeningen Gods wordt hij vet als Jeshurun en hij slaat God in het aangezicht met al de weldaden die hij geniet. En de oordelen vernederen hem niet. Laat deze dagen maar eens spreken! Zie door de gehele wereld heen. Gods gerichten zijn op de aarde, doch wie vraagt naar de geboden des Heeren? Waar is het afstaan van de zonde? Ons volk maakt geen uitzondering. Hoe zwaarder de dagen vallen, hoe groter de verharding en hoe driester het bedrijven van de zonde. Het is, alsof Nederland het niet zien wil en niet ter harte nemen, dat Gods hand tegen dit land is opgeheven. In Gods geboden vindt het geen vermaking, maar wel in de zonde en de ijdelheid.

O, dat het eens anders werd! Want toch in het houden van Gods geboden ligt groot loon. Heeft de Heere dat niet aan Nederland op bijzondere wijze betoond van oude dagen af? Met diepe schaamte mochten wij ons op deze dag voor God verootmoedigen en ons tot Hem wenden, Wiens lankmoedigheid ons nog verdraagt en van de oorlog verschoont. Hij had eens een beschamende vraag tot Zijn volk; met een ernstige ondervraging richtte Hij Zich tot Juda, gelijk wij vernemen uit Jeremia 2: 31:

"O geslacht! aanmerkt toch gijlieden des Heeren Woord: Ben Ik Israël een woestijn geweest, of een land van uiterste donkerheid? Waarom zegt dan mijn volk: Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot U komen?"

Zie hier:

Een ernstige ondervraging des Heeren, waarin wij, beluisteren:

- 1. Een ontroerende aanspraak.**
- 2. Een beschamende herinnering.**
- 3. Een ontdekkende vraag.**

1. ***Ja, met een ontroerende aanspraak***, wendt zich de Heere door Zijn knecht Jeremia tot het Juda van die dagen. Hij zegt: "O, geslacht! aanmerkt toch gijlieden des Heeren Woord."

In die aanspraak ligt:

- De tekening van het verval des volks.
- De betoning Zijner liefde.
- Het uitroepen van de genadetijd.
- De opwekking om het Woord des Heeren te horen.

De aanspraak: "Gij geslacht" wijst allereerst op het diep verval van het volk van Juda in Jeremia's dagen. Het was het verkoren geslacht, waarvan Mozes eenmaal zei: "Des Heeren deel is Zijn volk, Jakob is het snoer Zijner erve." Maar thans heeft het tegen de Heere het verdorven, het zijn Zijne kinderen niet; de schandvlek is hunne; het is een verkeerd en verdraaid geslacht. De Heere klaagde in de 95ste Psalm reeds over het oude bondsvolk in de woestijn: "Veertig jaar heb Ik verdriet gehad van dit geslacht en heb gezegd: Zij zijn een volk dwalende van hart en kennen Mijne wegen niet." En de nazaten van dit volk der woestijn verdienen het te erger voor de Heere, zodat Jesaja reeds moest uitroepen: "Wee, het zondige volk, het volk van zware ongerechtigheid; het zaad der boosdoeners, de verdervende kinderen. Zij hebben de Heere verlaten zij hebben de Heilige Israëls gelasterd, zij hebben zich vervreemd, wijkende achterwaarts." In Jeremia's dagen is de maat vol gemeten. God zal haastig zijn over Zijn Woord, om dat te doen. Het oordeel der verwoesting, zo lang bedreigd, komt. O, geslacht, zegt de Heere! Op menselijke wijze gesproken, is God ontroerd als Hij, de zonden en het diep verval aanschouwt van Juda, die haar trouweloze zuster Israël nahoereerde. O, geslacht! roept de profeet in de Naam des Heeren ook tegen ons. Wij zijn gevallen in ons verbondshoofd Adam en een zaad der boosdoeners geworden O, werden onze ogen toch eens geopend voor ons diep verderf. Dan zou die uitroep Gods door onze ziel heensnijden. De Heere heeft Zich ontzet vanwege onze zonden en Zijn gerechtigheid velt over ons het oordeel des doods. En Gods volk kent de tijd, dat het innerlijk ontzet wordt vanwege zijn zonden en ongerechtigheden.

Maar, en daarbij moeten wij toch in het bijzonder op deze dag en in deze tijd stilstaan, zo roept Gods Woord over Nederland. Het geldt ons volk: O, geslacht; een geslacht van zware overtreding, dat van de Heere zich afkeert, wijlende achterwaarts. De zonden liggen opgestapeld ten hemel toe. Al Gods geboden worden openlijk met voeten getreden en er gaat een geroep van dit geslacht op, dag bij dag: "Wij doen het zonder God." De Waarheid Gods, eens op onze erve geplant met de neerwerping van de afgoderij van Rome, wordt veracht. Dit geslacht heeft zich van de Waarheid vervreemd. Afgoden en ongodisterij zijn de wortelzonden, waaruit het bedrijven van alle kwaad voortvloeit. Zo gaat het met bloed gekochte land zijn verderf tegemoet. *O, geslacht, zegt de Heere.*

In die aanspraak ligt ook de betoning van Gods liefde. Het is alsof de Heere het naderend verderf ziende, dat nog in de dagen van Jeremia met de verwoesting van stad en tempel komen zal, Juda met medelijden toeroept. Zijn onveranderlijke liefde, roept het volk van zijn zondeweg af te houden en te redden van de dood. De profeet, die de smart van dat volk doorleeft, schreide het uit: „O, mijn ingewand, mijn ingewand: wanden mijns harten; ik heb barenswée." Voorwaar wij mochten wel barenswéeën in onze ziel hebben als wij het Woord van Gods liefdebetoning vernemen: O, geslacht van Nederland!

Nee God is geen mens. Zijn medelijden wordt niet opgewekt door het aanschouwen van onze ellende. Hij is in Zichzelf bewogen, uit loutere soevereiniteit van de grondlegging der wereld, door de heilige vermaking, die Hij heeft in de verheerlijking Zijner deugden in Zijn schepselen. Maar als de Heere spreekt, gelijk Hij doet in onze tekst, bij de volvoering van Zijn raad, dan getuigt Zijn liefde te scherper tegen onze zonden opdat ons hart verbroken worde.

Zo wij op onze zondeweg voortduren zal straks in het voltrekken van het rechtvaardig oordeel, dat Woord van God te meer tegen ons getuigen. Wij staan allen aan de rand van de afgrond; ook ons land en ons werelddeel. O, geslacht van onze dagen, Vorsten en onderdanen, hoort toch wat de Heere zegt.

Het is de uitroep van de genadetijd. Van die genadetijd zegt Gods Woord, dat het is de welaangename tijd, de dag der zaligheid. Dat is de tijd, aan elk mens gegeven, opdat hij voor God zich buige in het stof en zijn Rechter om genade bidde. Dat is de tijd, waarin de Heere een mens laat vermanen en tot Christus nodigen. Ongewaarschuwd gaan wij de eeuwigheid niet tegemoet. O, geslacht, het is nog het heden der genade voor u. "Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet." Laat ons dan ons benaarsstigen, zegt Paulus, om in die rust in te gaan, opdat niet iemand in hetzelfde exempel der ongelovigheid valle."

Zulk een genadetijd is er voor ons volk, als God de welverdiende straf nog uitstelt. De Heere spreekt Oranje en Nederland nog aan: O, geslacht, zo diep vervallen, het is nog tijd om weder te keren tot de Heere. Hij zegt, eer Hij met de roede slaat: "Hoort de roede en wie ze besteld heeft." De Ninevieten hadden maar een uitwendige bekering, doch de Heere keerde hun stad niet om. Het staat er tot ons voorbeeld geschreven. Nog is het voor het geslacht dezer dagen tijd, om de Heere te zoeken; nog zijn wij buiten de oorlog gebleven door de verschonende hand des Heeren over ons hoewel ook wij onze weg voor God verdorven hebben. Hoe lang nog?

Ongewaarschuwd gaat ook Nederland zijn weg niet. Bedenk maar eens door hoeveel trouwe Godsgezanten de Heere ons van oude dagen af heeft doen vermanen; lees maar eens de biddagpredikatiën van v. d. Gros e.a. En nog is *het Woord des Heeren onder ons* om van de zonde af te manen en Gods gerechtigheid te ontbloten tegen onze ongerechtigheden. Niemand zal kunnen zeggen, dat Nederland ongewaarschuwd zijn verderfelijke weg bewandelt, nog worden wij *opgewekt om het Woord des Heeren te horen*. Want zulk een opwekking ligt tenslotte in deze aanspraak. De Heere spreekt. Hij, Die volmaakt is in gerechtigheid; de God

der goden en de Heere der heren. Zouden wij niet moeten horen? "Aanmerkt toch gijlieden des Heeren Woord", staat er in de tekst. Aanmerken wil zeggen: het hart er op zetten en er zich onder te vernederen. Dat was er juist zover van bij Juda. "Tevergeefs zegt de Heere, heb Ik uwe kinderen geslagen, zij hebben de tucht niet aangenomen; Wieders zwaard heeft uwe profeten verteerd als een verdervende leeuw." In plaats van het Woord des Heeren aan te merken, sloeg Juda dat in de wind; het wilde er niet van horen en verhardde zich er tegen. O, geslacht dezer tijden, neemt toch een voorbeeld aan dat volk. Ja ieder voor zichzelf. Gods Woord zal niet ledig wederkeren. Het zal zijn een reuk des doods ten dode, zo het ons niet wordt een reuk des levens ten leven. Neem het toch ter harte en aanmerk het toch, eer het in aller eeuwen eeuwigheid tegen u getuigen zal. Dat ons land tot Gods Woord wederkere. Er is veel gesproken over de christelijke regering, maar ons volk werd met al die christelijkheid steeds meer van Gods Woord afgetrokken en zijn voorgangers knielden voor de vervloekte afgoderij van Rome's mis. Wat zal echter de ware staatkunde zijn? Die, welke het Woord des Heeren aanmerkt en ons God-verlatend volk onvoorwaardelijk tot de Heere terugvoert. Daartoe spreekt de Heere ons op zulk een hartontroerende wijze aan: "O, geslacht! aanmerkt toch gijlieden des Heeren Woord." Op de ontroerende aanspraak volgt in onze tekst

2. *Een beschamende herinnering*, waarbij wij nu enige ogenblikken stilstaan.

Die beschamende herinnering ligt in de vraag des Heeren: "Ben Ik Israël een woestijn geweest of een land van uiterste donkerheid?" Een woestijn is een dorre wildernis, vol gevaren voor ieder die er doortrekt; een land van kuilen. Niet minder gevaarvol is een land van uiterste donkerheid, waar het wild gedierte op zijn prooi aast en geen lichtstraal der hoop doorbreekt. Daar heerst de dood, tastend naar een ieder, die in zulk een land inkomt. Heeft nu de Heere Zijn volk zó geleid, dat Hij alle licht en leven hun onttrok. Wie is God geweest voor de geslachten Jakobs! Laat de geschiedenis van Israëls geboorte af het antwoord geven.

Was de Heere een dorre woestijn of een land van uiterste donkerheid, toen Hij het tot een volk vermenigvuldigende geslacht van Jakob uit de vuuroven van Egypte voerde? Toen Hij Farao en zijn volk plaagde en hun eerstgeborenen aan de engel des verderfs overgaf, maar Israël verschoonde door het bloed van het lam, dat gestreken was aan de bovendorpel en de zijposten hunner woningen? Heeft Hij niet het volk, overladen met de rijkdom der Egyptenaren doen uittrekken door Zijn machtige en wonderlijke arm? Hij kliefde de zee en deed de wateren tot twee hoge muren oprijzen, te midden waarvan de twaalf geslachten Israëls doorgingen, betredend de fundamenteën der aarde, waarover geen mens ooit gewandeld had. En de Egyptenaren, hetzelfde beproevend, om het uitgaande volk te niet te maken, zijn verdrongen. De Heere heeft de strijd gekampt en Zijn volk verlost. Van Zijn grote daden heeft dat volk dan ook gezongen aan de rand der woestijn, die het doortrekken zou: "De Heere heeft Farao en zijn heir verdrongen in het Rode Meer." Zelfs de woestijnreis is geweest een aaneenschakeling van wonderen.

De Heere was Zijn volk ook in de woestijn niet een woestijn, noch een land van uiterste donkerheid. *Hij was die God, die de oren wond'ren deed op wond'ren horen.* Hij maakte het bitter water zoet. Hij gaf brood uit de hemel en water uit de steenrots. Ja meer. Hij nam dat volk aan tot Zijn eigendom uit al de geslachten des aardbodems en Hij verwierp het niet, hoewel het zich door zijn goddeloze handelingen der verwerping waardig maakte. Hij kastijdde het en drong het de ongerechtigheid te verzaken, opdat het in de zonde niet omkwam. Hij gaf de wolkkolom des daags en de vuurkolom des nachts en was Zijn volk ten licht in plaats van een duisternis. De machtigste vijanden bezweken. Jericho's muren vielen door Zijn kracht, op bazuingeschal. De vorsten, die ten oorlog zich opmaakten vielen, de een

na de ander. Een land, vloeiende van melk en honing viel het volk ten deel. Israël bezweek keer op keer, toen God het beproefde ten tijde der Richteren, of het in Zijn wegen zou wandelen; maar de Heere redde het telkens weer. Zij maakten zich een woestijn en een land van uiterste donkerheid, doch de Heere was een licht van verlossing en behoudenis. Ga de weg des volks na van Sittim af tot Gilgal toe. Laat de geschiedenis der Koningen spreken, waarvan zovelen trouweloos en goddeloos handelden, maar nooit was de Heere voor Israël een land van uiterste donkerheid.

O, dat het volk toch betuige: Wat heeft de Heere gedaan en waarmee heeft Hij het vermoeid? nee, God deed geen kwaad aan dat volk. Hij deed nooit dan enkel goed; Israël echter heeft zijn weg voor de Heere verdorven; het deed nooit dan kwaad.

Dat is de geschiedenis van het volk Gods. In die historie van Israël is meer dan in de geschiedenis van een enig volk op aarde. Israël is een type van het volk, dat de Heere Zich, uit loutere genade soevereiniteit ten eeuwigen leven verkoren heeft. Dat volk wordt door God getrokken uit het Egypte van satans macht en wereldlust en zonde-overheersing. Het wordt verlost uit het land van de schaduwen des doods; uit de dood geroepen tot het leven.

Voor dát volk breekt het stondekje aan van Gods eeuwig welbehagen waarin de Heere het te sterk wordt en tot hun eeuwig zaligheid behoudt in het bloed van het Lam, waarvan Paulus schrijft: "Ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus." En voor dat volk is de Heere nimmer geweest een woestijn of een land van uiterste donkerheid. De wildernissen der woestijn en de donkerheden zijn veel. Maar zij verwekken die in hun hart door hun zonden. Het is eigen schuld, dat Gods volk in vele duisternissen wandelt. Het zijn hun zonden, die een scheiding maken tussen de Heere en hen. Zo de Heere wilde handelen naar hun overtredingen, Hij zou hen rechtvaardig kunnen overgeven tot het verderf. Dat moet Gods volk van dag tot dag wel erkennen. Maar desniettemin was de getrouwe Jehovah hun nooit een woestijn of een land van uiterste donkerheid. Hij gaf de ziel Zijner tortelduif aan het wild gedierte van het veld niet over. Hij betuigt het keer op keer. Zo een man zijn huisvrouw verlaat en zij gaat van hem en wordt eens anderen mans, zal hij ook tot haar wederkeren? Zou dat land niet grotelijks ontheiligd worden? Gij nu hebt met vele boelearsers geboeeld: keer nochtans weder tot Mij, spreekt de Heere." Zie in al de wegen terug, die de Heere Zijn volk leidde. Was Hij hun ooit een woestijn of een land van uiterste donkerheid?" Hoe zwaar en donker de weg van Gods kinderen ook wezen moge, terugziend moet dat volk met Asaf uitroepen: "Immers is God Israël goed degenen, die rein van harte zijn." Ja, God is Zijn volk goed. O, laat dat volk het uitroepen met heilige schaamte over al zijn zonden en in verbreking des harten. Nooit is God de Zijnen een woest land of een land van uiterste donkerheid.

Maar in de leiding van Israël ligt ook zeer veel, dat ons land en volk raakt. Daarop vestigen wij deze dag in het bijzonder onze aandacht. O, het mocht ons wel diep vernederen voor Gods aangezicht. De Heere heeft eens in de 80-jarige oorlog ons volk uitgeleid uit de overheersing van Rome. Spanje's koning stelde zich met al zijn macht in dienst van de paus en knevelde ons land onder Rome's macht. Het behaagde echter de Heere Zijn Woord te planten op Nederlands bodem. Hij deed onze vaders door de kracht van Zijn Getuigenis, dat Hij in de gezegende Reformatie weer aan het licht had gebracht, in de geloofsoefening de strijd kampen, die ons, gelijk eens Israël toen het uit Egypte werd geleid, tot een zelfstandig volk deed geboren worden.

O, welk een zware strijd is dat geweest! De Roomse geweld-hebben tiranniseerden en martelden degenen, die de Heere Jezus beleden als de enige en volkomen Zaligmaker. Als speur- en bloedhonden werkten de dienaren der Roomse inquisitie. De schavotten dronken het bloed der martelaren; de brandstapels rookten. Wat was dat een bange tijd. Maar de Heere gaf

kracht om al de martelingen te dragen. Die door het geloof op de Leeuw uit Juda's stam mochten zien, overwonnen zelfs in de dood. Boven de vlammen hunner brandstapels uit klonken hun zegeliederen van eeuwige overwinning en de Roomse geweldenaren mochten tandknarsend hun prooi zien ontkomen in de handen van die God, Die Zijn volk geen woestijn is noch een land van uiterste donkerheid. Zelfs werd ook hier, gelijk weleer onder de wrede vervolgingen der Romeinse keizers, het bloed der martelaren het zaad der kerk. Steeds meerderen schudden het Roomse bijgeloof af. De kerken werden alras van de beelden gezuiverd. Zeven Provinciën unieerden bij de Unie van Utrecht, om tegenover de Roomse verbintenis van Atrecht zich te verzetten.

Dit was de vrucht van het heldhaftig optreden van de stoere Stadhouder van Gelderland, Jan van Nassau, die meer dan zijn broer, Prins Willem, Rome als de vijand van ons volk zag en daarom openlijk bestreed en neerwierp. Zo werd niet alleen de kerk, maar ook de staat als een ringmuur rondom de kerk, gebouwd op de vaste rots van Gods eeuwigblijvend woord.

Laat onze historie getuigen, of de Heere ons geweest is een woestijn of een land van uiterste donkerheid? Het is er verre van. Integendeel, ons land werd een land van melk en honig vloeiende. Nooit hebben de Nederlanden een zo rijk gezegende tijd gekend, dan toen Gods wet ten richtsnoer diende voor de regering van het volk; toen Rome's afgoderij werd neergeworpen en het de Overheid als haar heilige roeping, van God haar opgelegd, ten taak werd gesteld: het rijk van de Anti-Christus te gronde te werpen, opdat God van een iegelijk geëerd en gediend werd, niet naar eigen willekeur, maar zo Hij in Zijn Woord gebiedt. De Heere betoonde Zich de Getrouwe, niettegenstaande de zonden des volks. Hij gedacht het verbond, door onze eerste Willem van Oranje in de hachelijkste uren, toen bij de val van Haarlem het land reddeloos verloren scheen, gesloten met de Potentaat der potentaten en met de Heere der heren. Toen na de neerwerping van Rome's afgoderij de Remonstrantse gruwel de kop opstak, bevestigde de Heere land en kerk beide bij de zuivere leer van Zijn getuigenis. Hij gaf getrouwe Oranjevorsten, die op de handhaving van Gods Woord en wet zeer krachtig aandrongen. En toen Rome in Europa weer naar de macht greep, verwekte Hij een Willem van Oranje, die tot Koning van Engeland gekroond, Rome neerwierp en de sluwe politiek verijdelde.

Nee, de Heere is ons land niet een woestijn geweest, noch een land van uiterste donkerheid. Als door de zonden wij ons de gramschap Gods waardig maakten en oorlogen tegen ons verwekt werden, verootmoedigde de Heere het volk, dat het weer naar Hem vroeg en Hij hielp ons uit, zelfs uit de allergrootste gevaren.

De herinnering aan hetgeen God voor Nederland geweest is van de dagen onzer landsgeboorte af, is een beschamende herinnering. Dat was zij voor Israël, dat in Jeremia's dagen, de mate der ongerechtigheid vol mat, en dat is zij niet minder voor Nederland, dat de ganse leiding Gods ten spijt, met een hond wederkeert tot zijn uitbraaksel en met een gewassen zeug tot de wenteling van het slijk. Enerzijds wordt door toenemende onverschilligheid de zuivere leer van Gods getuigenis als verouderd opzij gezet, zelfs door velen, die zich nog met de naam Gereformeerd sieren willen; bij duizenden heeft zelfs het Woord van God afgedaan; zij hebben de godsdienst uitgeschud. Anderzijds wordt Rome op de troon verheven en het land aan de Roomse Anti-Christ overgeleverd dat gekocht is ten koste van het bloed der martelaren, wier zielen in de hemel roepen om de dag der wraak.

Arm Godvergetend Nederland! O, word beschaamd en schaamrood, als gij hoort de beschamende herinnering van Gods daden in de vraag des Heeren, die tot ons komt: "Ben Ik Israël een woestijn geweest, of een land van uiterste donkerheid? Gods volk moet die vraag in de ziel dringen, opdat het in het stof gebogen, betuige dat er een ogenblik slechts is in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid. Maar ook Nederlands volk en Vorstenhuis

worde beschaamd onder de herinnering van Gods daden. Het buige de knieën voor de God der vaderen en kere tot Hem weder, eer de dag der bekering zal zijn voorbijgegaan.

Nog wilde de Heere in Zijn grote lankmoedigheid Juda ontdekken aan zijn gruwelijke dwaasheid, opdat het tot inkeer kwame. Dat blijkt ons duidelijk uit:

3. De ontdekkende vraag.

Daarvoor vraagt het laatste gedeelte van onze tekst nog onze aandacht.

"Waarom zegt dan Mijn volk: Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot u komen?"

"Wij zijn heren", zó luidde de droeve, hoogmoedige taal van het volk. Heren: ons zelf heer en meester. In die spraak kwam wel ten volle openbaar dat zij kinderen Adams waren, in ons aller verbondshoofd van God afgefallen. Die val toch is geweest een losrukken van God. Satans woord heeft de naar Gods beeld geschapen mens bekoord boven de plaats, hem van God gegeven, waarin hij het leven verkrijgen kan, onverliesbaar in alle eeuwigheid. Die plaats was onder God. Adams leven was God te gehoorzamen met een volkomen hart; te doen wat Hij gebood; te laten wat Hij verbood. Maar satan sprak: "Gij zult, zo gij van de verboden boom eet niet sterven, maar als God zijn, kennende het goed en het kwaad." In dat woord openbaarde de duivel zich als de leugenaar. God zei: "Gij zult sterven"; satan sprak: "Gij zult niet sterven." Het woord des duivels stond lijnrecht tegenover Gods Woord. Van die beide moest één leugen zijn. En zie nu het ontzettende van des mensen moedwillige val, hij geloofde satan en stelde God tot een leugenaar.

Maar dat niet alleen. Daarbij kwam, dat in de val de mens zei: "Wij zijn heren"; hij deed naar satans woord: "Gij zult als God zijn, kennende het goed en het kwaad." Wat wil dat zeggen? Dat Adam en Eva nu alleen maar wisten wat goed was en als zij van de vrucht des booms aten, ook het kwade zouden kennen? nee, dat beduidde dit woord niet. Wat bekoring moest er in liggen, ook te kennen wat de mens wist, dat kwaad was en waarop de dood volgen zou? Hij had toch een begrip van goed en kwaad en van de straf, gelijk duidelijk uit het antwoord bleek, dat Eva de slang gaf. Nee de betekenis was dieper, veel gruwelijker. Satan bedoelde, dan zult gij zelf kennen en uitmaken wat goed is en wat kwaad. Nu staat gij onder God; Hij kent voor u wat goed is en wat kwaad; gij zijt knecht. Maar als gij van die boom eet, zult gij zijn als God, kennende het goed en het kwaad; los van God; u zelf heer en meester. Dat is de betekenis: God van de troon en de mens er op; dat is de gruwel van de val, die Adam en al zijn nakomelingen stortte in de slavernij des satans. En dat is de gruweltaal van Jakobs nageslacht in Jeremia's dagen: "Wij zijn heren"; wij willen onder God niet buigen. Daarom ook zeiden zij: "Wij zullen tot U niet meer komen." In welke vrome woorden men zijn gedrag ook kleedde, deze sprake lag in al hun gedragingen. En dit was te schrikkelijker, omdat de Heere Zijn volk nimmer een woestijn was geweest, noch een land van uiterste donkerheid. Het volk sloeg God in het aangezicht met al de ontvangen weldaden. De oorzaak van dit gruwelijk gedrag lag niet bij God. Indien Israël tegen de Heere getuigen moest en antwoorden: "Wat heb Ik u gedaan en waarmee heb Ik u vermoeid", gewis het zou verstommen. God heeft dat volk nooit anders gedaan dan enkel goed; doch zij deden niet anders dan enkel kwaad. Hun goddeloos, zonde-lievend hart verkoos niet onder God te staan en naar Zijn Woord te horen. Heren wilden zij zijn; zonder God, zich alzo de ondergang bereidend.

Dat is ons aller leven van nature. Wij zijn zonder God in de wereld; en zonder Christus; en zonder hoop voor de eeuwigheid. Wij weigeren in het diepst van ons hart voor God te bukken en onze Rechter om genade te bidden. Heren zijn wij en wij willen tot God niet komen. O, diepe ellendestaat. Naast de duivel is er geen ongelukkiger schepsel dan een onbekeerd mens. Met rasse schreden gaan wij de dag tegemoet, waarop wij voor God zullen verschijnen; de dag

dat Christus zeggen zal: "Die niet gewild hebben, dat Ik Koning over hen ben: brengt ze hier en slaat ze voor mijn voeten dood"; de dag die ons voor eeuwig van God zal scheiden in de plaats, die brandt van vuur en sulfer.

En wat doet ons God; waarom wij ons van Hem afkeren? Hij verschoont ons tot op deze dag van de dood en doet Zijn zon opgaan over ons; Hij wandelt ons na met Zijn Woord. De oorzaak ligt niet bij God, maar bij ons. De zonde; de rust der wereld; de slavernij des satans zijn ons lief. De hoogmoed en vijandschap van ons hart beletten ons, om tot God te komen en de genade in Christus te zoeken, hoe godsdienstig wij overigens ook mogen zijn.

Gods volk leert zijn schrikkelijke vijandschap tegen God kennen. Ze worden als vijanden met God verzoend, dewijl Christus de vijandschap aan het kruis te niet gedaan heeft. De eeuwige liefde Gods overwint hen en deze doodt hun vijandschap, opdat zij God lief krijgen en zij met David zeggen: "God heb ik lief."

Maar nu wordt het voor een volk zulk een schrikkelijke zaak, als zelfs de band van Gods Woord verscheurd wordt en de touwen afgeworpen, en openlijk met God en Zijn dienst wordt gebroken. En dat wordt meer en meer zichtbaar onder alle volkeren der aarde en ook onder ons. Het is onze taal en in steeds breder kringen: "Wij zijn heren; wij zullen niet meer tot komen." Wij willen van God af. Weg met Gods ordinantiën voor onze staat; weg met God uit de maatschappij; weg met God uit ons huiselijk leven. Wij doen het zonder God. Wij bioscopen, en dansen en willen eten en vrolijk zijn. Wie bekommert zich om God en om Zijn wet? Wie ijvert voor Zijn getuigenis?

Zelfs de kerk zonk meer en meer van het hechte fundament der apostelen en profeten. Een mond van leugenleer is over Nederlands kerk gegaan en de levende God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, is verbannen. Een heir van valse profeten is opgestaan en stelt een andere God voor, dan Hij, Die Sion door recht verlost in Christus. De getrouwen zijn weinig geworden onder de mensenkinderen. Zo ligt dan ook Gods wet verbroken; al Zijn geboden worden veracht; in het bijzonder Zijn Naam en dag. Zelfs onder de oordelen, die op aarde zijn, roept ons volk steeds luider: "Wij zijn heren; wij zullen niet meer tot God komen." De machtigen der aarde zullen, alsof geen God in de hemel is, de wereld richten.

Een Volkenbond kondigde een altijddurende vrede aan. Gods Woord gold in zijn vergaderingen niet. En nog, terwijl voor aller oog duidelijk zijn moet, dat Die in de hemel woont, licht en de dwaasheid der volken openbaar maakt, nog worden de tonnen goud geofferd aan het Babel, dat de mens gebouwd heeft. En dat, terwijl ons werelddeel dreigt in vuur en bloed ten onder te gaan, nu de fiolen van Gods gramschap worden uitgegoten. De paus wordt verheerlijkt; volk na volk zendt zijn gezanten tot hem, die op de stoel van Christus zich zette en als een God vereerd wordt.

Waarom toch? Is God dan niet meer de Machtige, Die ons redden kan? Zijn armen zijn nog uitgebreid. Hij zelf vraagt uit de drang Zijner liefde: "Waarom zegt dan Mijn volk also." Nog wilde Hij het nageslacht van Israël Zijn volk noemen, niettegenstaande het met vele boeleerders boeleerde en Hem een scheidbrief gegeven had. Nog sprak hij van Zijn volk door Jeremia om het schandelijke van het gedrag des volks op hun hart te binden; hun ogen mochten er nog ter elfder ure voor open gaan. Zo sprak Hij om te tonen, dat Hij de Getrouwe en onveranderlijke Jehovah bleef, bij Wien vergeving is opdat Hij gevreesd worde. Maar ook door zo te spreken, kondigde Hij het zware oordeel aan, dat komen moest vanwege de gruwelijke ongerechtigheden, waarmee het volk God op het aller-diepste krenkte.

Nog is de tijd der genade voor Nederlands volk niet ten einde. Nog roept de Heere ons toe: "Waarom zegt dan Mijn volk: Wij zijn heren." O, brak het hart van ons volk, bij deze betoning van Gods lankmoedigheid.

Dat Woord roept ons van de afgrond des verderfs terug. Dat Woord dringt ons voor God te buigen in het stof. Vorsten en volken moeten van hun hoogten en tronen af voor God. Hij is God en niemand meer. Hij alleen is soeverein. Alle machten, die er zijn, die zijn van Hem. Een omwenteling is nodig tot welzijn van ons Vaderland; een verlaten van de boze wegen; een hernieuwen van het verbond met de Potentaat der potentaten; een terugkeren tot de geboden des Heeren en tot Zijn Woord, met neerwerping van alle godsverzaking en afgoderij en valse leer. Nog is het de welaangename tijd, waarin de Heere roept: "Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, o alle gij eindigen der aarde; want Ik ben God en niemand meer." Waarom breken wij de band, die God gelegd heeft? De gezochte vrijheid buiten God is slavernij. Waarom toch zeggen wij: "Wij zijn heren." Zonder tot God te komen, zullen wij welhaast van vreemden overheerst en in gevangenschap gebracht worden. Het moge eens de taal nog worden van Vorstenhuis en volk, wat wij nu ook willen zingen uit Psalm 86: 6:

*Leer mij naar Uw wil te han'dlen:
'k Zal dan in Uw waarheid wand'len;
Neig mijn hart, en voeg het saam
Tot de vrees van Uwen Naam.
HEER', mijn God, ik zal U loven,
Heffen 't ganse hart naar boven;
'k Zal Uw Naam en majesteit
Eren tot in eeuwigheid.*

Toepassing.

Wat geschreven is, dat is tot onze lering geschreven. De ontroerende aanspraak des Heeren aan Zijn volk Israël raakt ons. Zij raakt ons land en volk. De Heere heeft van oude tijden af, Zijn wonderen aan ons groot gemaakt. En hoe is de openbaring van ons volk ten opzichte van Gods geboden? De zonde wordt vrijuit bedreven. Gods gerichten zijn op de aardbodem; sinds zeer lange tijd twist de Heere een twist met de inwoners der wereld. Zijn hand drukt jaar op jaar zeer zwaar ook op ons land. Menigeen weet niet meer zijn zaken staande te houden. Landbouw en handel; visserij en scheepvaart, ja alle takken van bestaan worden zwaar gedrukt. De lasten, die ons volk te dragen heeft, worden van jaar tot jaar verzwwaard. En boven dat alles dreigt het rode paard van de oorlog ook onze erve te berijden. Wij mochten eens schuldenaren worden voor God. O, het is er echter ver van, dat ons volk onder de oordelen vernederd wordt. Veeleer dreigt het in verharding zijn oordeel te verhaasten. Wij weigeren de zonde te verlaten. Gelijk Israël van de oude dag, zeggen wij: "Wij zijn heren; wij zullen tot God niet meer komen."

O, arm Nederland. Wat zal uw lot zwaar zijn, als de Heere naar Zijn rechtvaardig oordeel de zonde eens bezoeken zal. En die dag komt. Hoe groot de lankmoedigheid des Heeren ook zijn moge, Hij zal eens de zonden bezoeken. Och, dat dit geslacht zich tot de Heere wenden mocht en zijn wegen verlaten, die het gewis naar het verderf voeren. *O land, land, land, hoort des Heeren Woord.* Vernedert u onder de krachtige hand Gods, terwijl God nog een tijd der bekering geeft. En zo het oordeel over de zonden komen mocht, er is een volk, dat zijn ziel tot een buit hebben zal.

Zou gij, mijn medereizigers naar de eeuwigheid, het deel van dat volk niet verkiezen? Des Heeren Woord raakt een ieder onzer. De Heere zegt het ons: O, gij geslacht, dat onder het Woord des Heeren leeft; dat Zijn vermaningen en nodigingen hoort; hoe lang nog zult gij in uw onbekeerde staat verharden? Jongens en meisjes, leent toch het oor aan de verleidende

stem der wereld niet. Wandel niet in de raad der goddelozen en staat op de weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters. Houdt toch uw weg naar het Woord des Heeren.

Ouders, zoekt met uw kinderen de weg der gerechtigheid. Dat jong en oud de klacht des Heeren eens ter harte neme, waar de Heere roept: O, gij geslacht. Voor de poorten van Jeruzalem weende de Heere Jezus, zeggende: "Hoe menigmaal heb Ik u bijeen willen vergaderen, gelijk een hen hare kiekens vergadert, maar gij hebt niet gewild." Zou Hij die klacht over ons niet moeten wenen? Zullen wij zo voortgaan en sterven gelijk wij geboren zijn?

O, geslacht! aanmerkt toch gijlieden des Heeren Woord. Is Hij u een woestijn geweest of een land der uiterste donkerheid? Wandelt Hij u niet na met Zijn Woord? Nodigt Hij u niet tot op deze dag tot uw zaligheid? Zal uw hart zich dan tegen al die bemoeienissen blijven verharderen? Wat zal dan eens uw oordeel zwaar zijn, als Hij u uitwerpen zal in de dikke duisternis, waar wening is en knersing der tanden. De liefdeklacht des Heeren mocht uw hart eens breken, opdat gij uw Rechter om genade leerde bidden, terwijl het heden genaamd wordt. Velen zijn ontroerd vanwege het oorlogsgevaar. Maar het behoeft geen oorlog te worden, om te sterven. Heden dan, zo gij Zijn stem hoort, verhardt u niet, maar laat u leiden.

Ja, geliefden, de Heere heeft een aanspraak aan Zijn volk, aan dat volk, dat Hij trok uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht. Gods kerk naar haar uiterlijke openbaring, ligt in het stof verzonken. Zij zonk weg van de vaste grondslagen der apostelen en profeten, waarop zij eens was gebouwd. Zij werd verdeeld en gescheurd, als of iemand op de aarde gekloofd en gedeeld had. Och, dat ons hoofd water ware en ons oog een springbron van tranen, om de breuk van Sion te bewenen.

Maar dat niet alleen. Gods kerk in engere zin, ik bedoel het volk van God, vertoont zo weinig de heerlijkheid des Heeren over haar, dat de Heere wel zou moeten klagen: O, gij geslacht! aanmerkt toch gijlieden des Heeren Woord. Is de Heere u een woestijn geweest, of een land van uiterste donkerheid? Vanwaar dan dat verlaten van uw eerste liefde? Het schijnt wel, dat een ieder het houden kan bij hetgeen geweest is. Onderzoek uw hart eens op deze dag. Is het u in waarheid om het herstel in de gemeenschap Gods te doen? Gaat uw ziel uit naar die rust, die alleen in Christus is, door de ware geloofsvereniging met Hem? Hoe weinig zielesmart dragen velen over hun gemis van Hem; wat komen er dan ook weinigen tot de blijdschap des geloofs. Een donkerheid bedekt Gods volk. Ja, hoe weinig gaat de liefdegeur van Christus uit bij het bevestigde volk van God. Het schijnt wel of wij uit de ontvangen weldaden leven kunnen, terwijl het levend volk alleen in Christus is.

Toen de Bruidegom was heengegaan en de handvaten van het slot drupten van vloeiende mirre, toen ging de bruid door de wijken en straten der stad, om haar Liefste te zoeken; doch waar is nu het treuren over het gemis van Hem, bij 's Heeren volk. Is dan de Heere u een woestijn geweest of een land van uiterste donkerheid? Betuig het eens o volk, dat met zulk een dure prijs is gekocht. Och, dat wij met ootmoed bekleed werden. "Wij zijn heren", maar het betaamt ons niets te wezen voor God; gelijk Paulus zei: "Hoewel ik niets ben." O, verlaat toch alles wat uw ziel van Christus afrekt. Het moge de sprake onzer ziel worden wat de bruid zei: "Ik zal opstaan en wederkeren tot mijn vorige man, want toen was mij beter dan nu." De Heere heeft Zijn volk op aarde, om Zijn lof te vertellen.

In het bijzonder in tijden van grote nood en bang gevaar, mocht toch Gods volk opwaken. De Heere heeft wat goeds voor Zijn volk te verrichten in de oorlogen, die op aarde zijn. Hij wil Zijn erve bezoeken met Zijn gunstbewijzen. Toen het ganse land stil was, bleef Gods volk in banden. Maar toen de Voorbidder kwam (in Zach. 1) toen veranderde de toestand en reden de oorlogspaarden uit en werden de volken beroerd, opdat het witte paard der overwinning voor

de kerk komen zou. Geheel de wereld weeklaagt over de vreselijke tijd en over de gruwelen van de oorlog. Maar er is een volk, dat over de zonde leerde weeklagen en zich zal verheugen vanwege Gods oordelen.

Komt dan volk van God, heft uwe hoofden op en prijst Hem, Die door de bange wereldweeën heen, Zijn kerk de eeuwige heerlijkheid tegemoet voert. O, dat wij daartoe meer werden losgemaakt van de wereld met al haar bekommernissen en onze vermaking in de Heere zij. Moet het ons niet het aangezicht doen steken in het stof, als de Heere zegt: O, geslacht aanmerkt toch gijlieden des Heeren Woord: "Ben Ik Israël een woestijn geweest of een land van uiterste donkerheid?" Nee nooit. Schrei het uit volk; schrei het uit voor God: "Nee, nimmer waart Gij een woestijn of een land van uiterste donkerheid." Zoek dan de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende ter rechterhand Gods, niet de dingen die op de aarde zijn.

O, vreest niet de dingen, die gij lijden zult. Ook in verdrukking zal de Heere u niet een woestijn wezen. Zijn gunst sterkt meer dan de uitgezochte spijs. Zijn stok en staf zullen u vertroosten. Bovendien is uw verdrukking ook in de bangste tijden, die komen, maar een verdrukking van tien dagen. Welhaast zult gij Gods raad hebben uitgediend en worden opgenomen in heerlijkheid. Uw woestijnreis zal straks eindigen in het hemels Kanaän dat boven is. Wandelt dan in vreze de tijd uwer inwoning in deze wereld. De Heere geve u de gedurige zuchtingen, verlangende met onze woonstede, die uit de hemel is, overkleed te worden. Gij zou altijd goede moed hebben, en meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij de Heere in te wonen. Het zou ons zeer begerig maken, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om de Heere welbehaaglijk te zijn. De God des vredes heilige u geheel en al en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus. Amen.

9. Weldadigheid verwacht van een dreigend God

Dankdagpredicatie over Jeremia 14: 22

Psalm 86: 3

Lezen: Jeremia 14

Psalm 66: 4

Psalm 27: 7

Psalm 25: 4

Wel mogen wij samen zingen: *"De ganse aarde aanbidde U, en psalmzingen U: zij psalmzingen Uwen Naam. Sela."* De Heere heeft Zijn weldadigheid aan ons groot gemaakt, in de tijd, die van zaaiing tot oogst weer verlopen is. "Zijn goedertierenheid is tot de hemelen"; ach, mochten we het maar eens opmerken. Het "Sela" staat in dat aangehaalde psalmvers niet vergeefs; het wil zeggen "rust"; het roept ons toe: "Staat hier eens stil, zet er uw hart eens op, dat God waardig is geprezen te worden van de ganse aarde." Wij lopen daar zo licht overheen. Ons oog is zo blind, om de weldadigheden des Heeren te zien. Bij tegenheden murmureren we zo licht; bij voorspoed gaan we zo in ons zelf op; in hetgeen wij deden; in het beleid, dat wij hadden bij de uitoefening onzer zaken. Dan bewieroken wij ons zelf; in plaats van de Heere de eer te geven. We zijn er van nature vol van.

Hoe komt dat? Doordat we van onze Schepper ons hebben losgescheurd in Adams bondsbreuk; doordat we toen de duivel en ons zelf toegevallen zijn; en nu ons zelf leven. En zal er nu ooit weer zijn een de Heere geven de eer Zijns Naams, o, dan moeten we ganselijk vernieuwd worden, en tot de Heere teruggebracht. Zal dat de praktijk onzer ziel zijn, dan moeten we er bij stil gehouden worden, keer voor keer, dat God alleen alle lof en aanbidding toekomt. En om ons stil te zetten, staan die "Sela's" in Gods Woord.

Ook deze dag zij ons een "Sela", een dag der stilhouding, bij de weldadigheden des Heeren, ons en ons land weder betoond, met de inzameling van de oogst; betoond in de landbouw, maar ook in de handel, en de nijverheid; betoond een ieder in zijn beroep. Ach, zette de Heere zelf ons eens stil, opdat we waarlijk verootmoedigd worden; vernederd voor Hein, Die zegent, waar het oordeel der verderving vallen kan. De rechte vernedering des harten toch doet het voor de Heere erkennen dat oordeel waardig te zijn. Want we kunnen nooit stilstaan bij de goedertierenheden Gods, tenzij we eerst stil gezet worden bij onze zonden. Daarom is er geen rechte dankdag, tenzij hij ook zij een bede- en boetedag. De lofzang van Gods volk komt ook uit de diepte; anders is hij ijdel, leeg, hol; een stank in de neusgaten des Almachtigen. Alleenlijk uit de wezenlijke erkenning onzer misdaden en onzer gehele afhankelijkheid van de Heere, kan de ware dankensstof vloeien. Die erkenning zou ons doen vrezen vanwege Gods rechtvaardigheid en toch, hoe groot onze zonden ook zijn, hoe Gods gerechtigheid ook wraak eist over het kwaad, toch doen hopen op Zijn barmhartigheid, gelijk het Jeremia gegeven werd, in het woord dat we tot onze tekst kozen voor deze ure, uit Jeremia 14: 22:

"Zijn er onder de ijdelheden der heidenen, die doen regenen, of kan de hemel druppelen geven? Zijt Gij die niet, o Heere, onze God? Daarom zullen wij op U wachten, want Gij doet al die dingen."

In de u voorgelezen tekst wordt:

Weldadigheid verwacht van een dreigend God.

1. Door een pleitend profeet.

2. Omdat de Heere is de Bron van alle goed.

3. Opdat Jehovah gedenke Zijn wachtend volk.

Jeremia, de pleitende profeet in onze tekstwoorden, was een man teer van hart; geen Petrus, die met het zwaard sloeg, die zich sterk waande in eigen kracht. O nee, veeleer schroomvallig was Jeremia, de zoon van Hilikia; kleinmoedig; Gods Woord sprekend, alleen omdat de Heere dreigde: "Wees niet verslagen voor hun aangezicht, opdat Ik u voor hun aangezicht niet versla", Jer. 1: 17. Door die teerheid grepen de ellenden dee volks te meer hem aan; daardoor te meer weende hij. Geen loflied zong Anatoths priesterzoon, klaagliederen treurde hij over Juda zijn volk; de zonden blootleggend en wenend bestraffend. Want vleien met bedriegelijke redenen, mocht, maar ook kon Jeremia niet. Dat vermochten alleen de valse profeten Hananja en de zijnen. Om eigen voordeel dacht Jeremia niet, gelijk Pasgur en die met hem waren. Hilikia's zoon zocht het heil van Zijn volk, met verloochening van zichzelf. Had hij zichzelf gezocht, zijn lied op de dood van koning Josia zou hem in ere hebben gebracht. Had hij eigen eer gezocht, hij zou tijdens Jojakims 'krachtig' wanbestuur bedachtzaam gezwegen hebben, of dubbelzinnig gesproken. Indien hij een politieke rol had willen spelen, de innerlijk machteloze Zedekia had evenzeer zijn speeltuig kunnen worden, als hij het nu van anderen was. Wanneer hij zichzelf op het oog gehad had, hij zou een duurdere prijs hebben bedongen voor zijn geheim onderhoud met Zedekia aan de derde ingang van het huis des Heren, en hij zou hem daar een andere tijding hebben aangezegd. Of, indien ook al dit alles niet, hij zou althans zijn verhoging hebben aanvaard, toen Behels koning hein bevrijdde uit de kerker, waarin zijn eigen volk hem had geworpen, en hem verzadiging aanbood voor rijkdom en eer beide. En zeer zeker zou hij niet al de ellende en al de smaad hebben afgewacht, die door de achtergeblevenen in het land over hem kwam, na de vermoording van Gedalja, Alulcams zoon."

Maar keer op keer heeft Jeremia eer en aanzien en rijkdom versmaad voor het welzijn van Zijn volk. Zelfs dreigingen voor de dood schuwde hij niet, om slechts het diepbedorven Juda te redden van het verderf. Steeds harder, altijd met meer ernst heeft hij geroepen, naarmate Juda meer het verderf naderde. Hij heeft op 's Heren last gedreigd, hoe zeer het zijn ziel ook deed, herhaaldelijk gedreigd met de dodelijke oordelen van de strafvorderende gerechtigheid Gods. Onder die oordelen behoort ook de grote droogte, waarover de profeet in ons teksthofdstuk schrijft, en waaronder hij zich voor God smekend buigt om zijn volk. Ziet, dat is het kenmerkende in Jeremia; telkens is hij voorspreker, pleitbeslechter der zaak van Zijn volk bij God. Hij kan niet afdaten de Heere te manen op Diens beloften en trouw. Dat doet hem weldadigheid verwachten van een dreigend God.

Driemaal zelfs komt dat uit in het hoofdstuk waaruit we onze tekst kozen. Lees maar vers 7 tot 9, daarna vers 13 en eindelijk vers 19 tot 22.

Eerst vers 7 tot 9, nadat het oordeel der grote droogte is bekend gemaakt; zulk een droogte, die niet alleen de armen, maar ook de rijken treft. "Want hun voortreffelijken zenden hun kleinen naar water; zij komen tot de grachten, zij vinden geen water, zij komen met hun vaten ledig weder, zij zijn beschaamd, ja worden schaamrood, en bedekken hun hoofd, omdat het aardrijk gescheurd is, dewijl er geen regen op de aarde is." "Ja, de hinden in het veld werpen jongen en verlaten die, omdat er geen jong gras is; en de woudezels staan op de hoge plaatsen, zij scheppen de wind, gelijk de draken hun ogen versmachten, omdat er geen kruid

is." Vreselijk, zulk een oordeel. Jeremia kan het niet harden; zijn ziel verteert er onder. O, het is rechtvaardig dat oordeel; Zijn volk heeft het zich waardig gemaakt. Met Gods recht kan de profeet niet twisten. Maar toch, er is nog één pleitgrond, trots alle schuld en zonde; één grond in de heerlijkheid van Gods Naam, aan Israël verbonden. En daarvan klaagt Jeremia in vers 7 tot 9: "Hoewel onze ongerechtigheden tegen ons getuigen, o Heere! doe het om Uws Naams wil, want onze afkeringen zijn menigvuldig; wij hebben tegen U gezondigd. O, Israëls Verwachting, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid! Waarom zou Gij zijn als een vreemdeling in het land, en als een reiziger, die slechts inkeert om te vernachten? Waarom zou Gij zijn als een versaagd man, als een held, die niet kan verlossen? Gij zijt toch in het midden van ons o Heere! en wij zijn naar Uwe Naam genoemd; verlaat ons niet." Als Mozes roept de profeet: "Wat zou Gij met Uwe grote Naam doen." Hij grijpt de Heere als in het ingewand. En dan vers 13.

De Heere heeft Israël zelf als de oorzaak der ellende aangewezen. "Zij hebben zo liefgehad te zwerven. Zij hebben hun voeten niet bedwongen, daarom heeft de Heere geen welgevallen aan hen, nu zal Hij hun ongerechtigheden gedenken, en hun zonden bezoeken." Ja, zover is het gekomen, dat de Heere zei: "Bid niet voor dit volk ten goede." Het kwaad is ten volle besloten. Het dodelijk drievoud: Zwaard, honger en pestilentie zal Israël verteren.

Maar Jeremia kan niet aflat. Zal dan het kwaad geheel het volk treffen? Ach, dat de valse profeten werden geslacht, als de Baälpriesters in de dagen van Elia. Want zij verleiden het volk. En dus onderwindt de profeet zich de Heere te zoeken: "Ach, Heere, Heere! zie die profeten zeggen hun: Gij zult geen zwaard zien, en gij zult geen honger hebben, maar Ik zal u een gewisse vrede geven in deze plaats."

Nog eens in ons teksthofdstuk pleit Jeremia voor zijn volk; in vers 9 tot 22.

God heeft over de leugenprofeten Zijn oordelen bekend gemaakt, maar ook over het volk. "Die profeten zullen door het zwaard en door de honger verteerd worden. Maar ook het volk, tot hetwelk zij profiteren, zullen op de straten van Jeruzalem weggeworpen zijn, vanwege de honger en het zwaard, en er zal niemand zijn, die hen begrave, hen, hun vrouwen, hun zonen en hun dochteren, also zal Ik hun boosheid over hen uitstorten." Dat heeft Jeremia slechts te boodschappen. Maar de profeet kan voor de Heere niet stilzwijgen. Zal Israël verworpen worden? Heeft dan de Heere niet een eeuwig verbond met dat volk gesloten! Gaat het niet Zijn trouw en waarheid aan! Och, dat Jehovah dan het volk gedenke met ontfermingen. Hoor, hoe Anatoths priester pleit: "Hebt Gij dan Juda ganselijk verworpen? Heeft Uw ziel een walging aan Sion? Waarom hebt Gij ons geslagen, dat er geen genezing voor ons is? Versmaad ons niet om Uws Naams wil, werp de troon Uwer heerlijkheid niet neer, gedenk, vernietig niet Uw verbond met ons. Zijn er onder de ijdelheden der heidenen, die doen regenen? Of kan de hemel druppelen geven? Zijt Gij die niet, o Heere, onze God? Daarom zullen wij op 17 wachten."

Kent gij krachtiger pleidooi voor een schuldig volk! Jeremia is als de man, die de bres toemuurt. Och, had Israël het eens kunnen waarderen, dat zulk een profeet in het midden van hen was. Ach, hadden wij zulk één die de zaken van ons volk en van onze kerk voor Heere der heirscharen droeg.

De zaken van ons volk. Ja, want het is nodig. O, hoe zinkt ons Nederland steeds dieper in de poel des ongeloofts. Wat krijgen de revolutiemachten altijd weer meer de overhand, die machten die ons in de waarheid getekend zijn, als zich tegenstellend en verheffend boven al wat God genaamd, of als God geëerd wordt." Zulke mannen zullen nu ons volk moeten regeren. Wij, Nederlanders hebben het zelf gewild. Het koste wat het wil, als het toch maar uit is met die Bijbel, met die gehate Gereformeerde leer, met die oude Dordtse stelregels en wat er

mee in verband staat. Wij, vrije Nederlanders, willen vrij, zijn, ook in onze opvattingen van de godsdienst, echt liberaal.

Wij kunnen wel christelijk zijn, al lezen we de Bijbel niet; al gaan we niet zondag voor zondag naar de kerk.

Christelijk ja, maar zonder Christus; godsdienstig, doch zonder God. En dan zijt u het socialisme nabij; u zult het te laat zien; o liberaal Nederland! Revolutie kweekt u met de verzaking van de Potentaat der potentaten; straffeloos kunt u dat niet. Afwijking en oordeel zijn aan elkaar verbonden.

Denk slechts aan hetgeen vóór honderd jaren geschiedde. Wij begeerden toen hetzelfde van nu. Frankrijk was ons in alles ten voorbeeld, gelijk ook thans. Franse revolutie werkte hier na, zodat onze vijfde Willem van Oranje het land ruimen moest. Met gejuich werden de Fransen ingehaald; men droomde van vrijheid, gelijkheid en broederschap. Zelfs van de kansel werd de omwenteling toegejuicht. O, hoe zwaar moest ons volk de Godsverzaking boeten. Hoe spoedig was het met het vrije Holland gedaan, en waren we een Frans wingewest. Onze handel stond stil; onze koloniën gingen in de oorlog met Engeland verloren; ons geld werd opgeëist voor Franse belastingen; onze jongelingen vulden Franse legers. Van de 15.000 die de tocht naar Rusland onder Napoleon meemaakten, keerde slechts een enkele terug. Ach wat een ellende!

En zo de Heere nu met ons gaat rechten, wat zal het dan zijn? Ach, dat de toenemende zonde Gods volk in de behoefte bracht, opdat het worstelde voor de Heere, dat Hij Zijn Geest in ons midden zond, ter vernedering; tot wederkering van ons Vorstenhuis en volk. O, het gaat ons te weinig aan; we kunnen er te goed over spreken, zonder te zijn in zuchten en geweën.

Ook in deze zin roepen we u toe: "Ga heen mijn volk! ga in uw binnenste kamers en sluit uw deuren na u toe." Als Jeremia mocht het u gegeven worden te pleiten voor de Heere, te pleiten op het verbond, dat Hij met ons en wij met Hem sloten, toen onze Willem I zei: "Ik heb met de Heer der heren een vast verbond gemaakt." Met ontferming mocht Hij zich wenden. Het is tijd voor de Heere, dat Hij werke, want zij hebben Uw wet verbroken.

En hoeveel te sterker pleitgrond ligt er voor Nederlands kerk.

De kerk eigenlijk werd door Israël afgeschaduwd. Het verbond met Jakobs zaad, is het verbond met Zijn Sion. Jeremia's pleitgrond geldt nog voor de kerk: "Wij zijn naar Uw Naam genoemd"; God en Zijn kerk zijn één. Doch daarom juist is het verval van de kerk te smartelijker; te smadelijker voor de Naam des Heeren!

Ook het verval van de kerk in ons Vaderland.

Maar is dan die kerk in verval! Leeft zij dan integendeel niet op! Hebben we dan geen krachtige reformatie gehad, reformatie door doleantie, een wederkeer tot de oude belijdenis, een herstel van de lang versmadede Waarheid! Ach, onze ziel is met droefheid vervuld, als we die dingen gadeslaan. Wat herstel van de oude Waarheid! Merkt u dan niet het grote onderscheid tussen de oude schrijvers, **Comrie, Boston, Erskine**, en die van deze tijd? Een onderscheid, dat men onder de schijn van zeer Schriftuurlijk te zijn, niet schroomt ronduit te zeggen: "Geen bevinding meer van de preekstoel." Want met al die bevindingen predikt u mystiek;? Predikt u de "christen en niet de Christus", zo zegt men.

Maar toch, met de christen te prediken, verheerlijkt men de mens en wordt Christus van Zijn heerlijkheid beroofd; doch de rechte onderwerpelijke prediking doet de christen in het niet lopen, opdat Christus de hoogste plaats in het hart hebbe. En het is geen Evangeliebediening, die niet zich daarheen uitstrekt; die niet doet horen de bevindelijke weg, waardoor een arm zondaar met een rijke Zaligmaker verenigd wordt. Met beschouwing er van, zonder ervaring, komt men er niet. Geen hoorder van het Woord kan zonder bevinding zalig worden. En dat heeft de prediker te verkondigen; hij heeft Christus te verkondigen aan de mens; Diens

vernedering en verhoging beide; maar ook in Zijn hartinnemende, allesoverwinnende genade, waardoor Hij verheerlijkt wordt in de mens. En van dat laatste nu zijn velen afkerig, tengevolge waarvan de gemeente wordt gebouwd in historieel geloof, men verstandelijk Jezus aanneemt, om straks bij de dood Hem te missen; de prediking ook het wee en het wel mist, dat de dienaar des Woords beide ta verkondigen heeft.

O, hoe bedroevend! Hoe ontzettend! Hier komt de duivel als een engel des lichts, en geeft de theorieën om een welgeordend stelsel van godsdienst in elkander te zetten, waarin de mens als vermoedelijk hemelburger en verondersteld wedergeborene geblinddoekt wordt voor oordeel en verdoemenis.

Och, dat mijn hoofd water ware en mijn oog een springader van tranen, om die breuken te bewenen. Dat de Geest des Heeren over Zijn volk in ons midden was, als over Jeremia, om te pleiten voor de troon der genade, of het de Heere behagen mocht de oude Waarheid te doen herleven onder ons. Want met die bloot voorwerpelijke leer gaat de kerk ten gronde; houden we een gedaante der godzaligheid, doch missen het wezen. Dat de Heere Zich ontferme over Sion; en dat zal zijn, als des Heeren knechten een welgevallen hebben aan haar stenen en medelijden hebben met haar gruis. Dan zal op grond van Gods trouwverbond weldadigheid kunnen verwacht worden van een dreigend God. Omdat, zo zien we nu voorts:

2. Omdat de Heere is de Bron van alle goed.

Immers daarvan spreekt onze tekst: "Zijn er onder de ijdelheden der heidenen, die doen regenen? of kan de hemel druppelen geven? Zijt Gij die niet, o Heere onze God?"

Van de Heere alleen moest het komen voor Israël. Als straks het oordeel der grote droogte er zijn zou, als wezen zou wat vers 2 beschrijft: "Juda treurt en haar poorten zijn verzwakt; zij zijn in het zwart gekleed ter aarde toe, en Jeruzalems geschrei klimt op." Wie, wie zou dan buiten de Heere uitkomst geven? Als God de hemelen toesluit, wie zal ze dan doen druppelen? Of is nevens Hem nog een God? Vermogen der heidenen goden de aarde te doorvochtigen?

Nee, o nee, het is het werk van Israëls God; het Zijne alleen. Want der heidenen goden hebben geen macht; ze zijn een nietig ding; ijdelheden; slechts bestaand in de verbeelding van die volkeren Vergeefs verwacht men van hen hulp. Dat de grote droogte uit Achabs tijd slechts ons onderwijze.

Baäl begeerde Israëls volk te dienen. Wel brak het volk niet geheel met de dienst van Jehovah; wel was er enige vorm nog van de oude tempeldienst, maar toch Baäl was de God voor wie men zich neerboog. Hemelhoog werd de zonde opgestapeld; Gods lankmoedigheid was ten einde. Door tuchting zou Hij Zijn volk wederbrengen. En geen regen viel er, drie jaar en zes maanden. Vreselijk oordeel.

Maar heeft toen Baäl verlost; heeft Baäl, op wie men vertrouwde, toen de hemelen doen druppelen? Was der heidenen afgod in staat het gebed van een mensenkind van gelijke beweging als wij, te niet te doen? Kon hij antwoorden door vuur? Immers neen! Der heidenen goden zijn ijdelheden. Weet dat toch, Jehovah alleen is de bron van alle goed.

Maar de natuurkrachten dan? Kan de hemel zelf geen druppelen geven, buiten God om?

Ja, zo wil men. Dat te leren is de hoge verlichting van onze tijd. Zo hoog klimmen we, dat we het buiten God redden. Het is al de natuur; het komt vanzelf; het gaat vanzelf. De zon warmt; de hemelen druppelen. Los van God, dat is de leuze. Ach, in Jeremia's dagen reeds woedde dat kwaad der natuuraanbidding. Het dienen van andere goden bracht dat mee. En Jeremia toont het ijdele van zulk een steunen op hetgeen buiten God is aan, in de vraag: "Kan de hemel druppelen geven?" Kan dat? "Zijt Gij het niet, o Heere onze God?" Ja, de Heere alleen.

O, dat dan Jakobs zaad zich voor de Heere buige en van Hem heil en uitkomst wachte; dat dan met Israël een iegelijk schepsel op de Heere zijn betrouwen stelle. Ook wij en ons volk. Want het kwaad door Jeremia in de tekst aangewezen, woedt onder ons. Het kan niet anders. Een geslacht is op onze scholen gekweekt buiten het Woord Gods om; geleerd naar het stelsel der natuurlijke rede. Wind is gezaaid, storm moeten we oogsten. O, die scholen zonder Bijbel zijn een vloek in ons Vaderland. Dat we toch dit op het hart mochten dragen: de zegeningen vloeien van de Heere af; opdat we tot Hem opzien, gelijk een dienstknecht ziet op zijn heer en een dienstmaagd op de hand harer vrouw; opdat we ook Zijn Naam erkennen voor het goede ons geschonken.

Weer hebben onze akkers vrucht gedragen. Weer zijn de schuren gevuld. Het was des Heeren hand alleen, die het alles gaf. Wie deed het gestrooide zaad ontkiemen? het opwassen? Wie vulde de aren met korrels? Wie gaf zonneschijn en regen op de tijd als het nodig was? Waart Gij het niet, o Heere onze God? O, hoe moest het ons in het niet doen verdwijnen, wijl tegenover al die zegeningen staan zoveel zonden. Waarlijk de goedertierenheid Gods roemt tegen het oordeel. Daarom is ze hemelhoog.

Nooit hebben we Gods weldadigheid recht gesmaakt, zo we Zijn rechtvaardigheid niet kennen tegenover onze schuld en zonde. Van goedertierenheid kunnen we niet zingen of we zullen het nok doen van recht, (Psalm 101). Gods volk verstaat dat wel.

O, wat zwaar drukt, in de weg der overtuiging, de gramschap Gods, wat bang Is het, als de dood dag en nacht de ziel vervolgt; als het is:

'k Bracht mijn nachten door met klagen;

'k Liet niet af mijn hart en oog

Op te heffen naar omhoog.

Wat bange tijd, als vanwege het oordeel Gods over de zonde de ontdekte zondaar niet anders wachten kan, dan dat elk ogenblik voor hem het laatste zijn zal.

Maar o, hoe groot dan tegenover dat verwachte oordeel de goedertierenheden Gods. Wat wonder dan in de morgenstond de ogen te openen in het heden der genade nog. Hoe groot worden voor de mens dan de zegeningen Gods; dat de Heere kleedt en voedt en verzorgt, in plaats van rechtvaardiglijk te werpen in de poel, die brandt van vuur en sulfer.

En wat daar bij aanvang geschiedt, is de aanwijzing van de weg, waarin de weldadigheden Gods groot worden; het is als we ze zien tegenover het welverdiende oordeel. Ook de lofzang die uit Slons zalen klimt, komt uit de diepte.

Zo alleen zullen we dankdag kunnen houden. Want als we de welverdiende straf niet in het oog hebben, dan is er geen ware erkenning van de Heere; dan ook is er zoveel, dat ons met boosheid vervult, en murmureren doet tegen de Almachtige. Ast was nu te droog, dan te nat; onze weiden waren te dor of de vrucht op onze akker kwijnde van het water; onze kracht was te klein, of het werk te weinig; een ander ging het wel, ons liep het tegen. En waarom? Hebben we niet evenveel recht als zij, wie het steeds voor de wind gaat?

Recht, ja recht menen wij te hebben op de zegeningen Gods; op de weldaden die we verbeurd hebben door de zonde. Reeds in het Paradijs werd het aardrijk om onzentwil vervloekt; en schuld met schuld vermeerderd heeft die vloek verzaamd, ook over ons Nederland. Daar zou het moeten komen met ons, dat we voor de God onzer Vaders het recht kregen te belijden, elke zegening ons te hebben onwaardig gemaakt; daar, dat het ons een wonder werd, dat de Heere met ons geen voleinding heeft gemaakt nog; dat Hij ons land en volk nog niet heeft prijs gegeven. Dat Hij ons droeg honderd jaren reeds bij de onafhankelijkheid van andere rijken, die Hij ons schonk na Franse overheersing. Dat Hij zoveel onheil van ons keerde, wat andere

volkeren trof: oorlog en pestilentie en honger; en zo rijkelijk zegende en nog zegent in landbouw en veeteelt en handel en nijverheid. Onmetelijk groot zijn de weldadigheden Gods over ons. Wel is waar, Zijn hand dreigde soms. Zijn grimmigheid, door onze zonden opgewekt, werd soms van verre gezien. Ook over ons dreigde een enkel jaar geleden een oordeel van grote droogte; de zee daartegenover, door de winden woest gemaakt, brak hier en daar door onze dijken heen; de handel werd soms zwaar gedrukt, dat het volk leeg liep waar het vóór dien bij overvloed van arbeid het werk staakte. Maar steeds nog in de toorn gedacht God des ontfermens. Waartoe? Opdat we Zijn hand erkennen zouden; opdat Zijn krachtige hand ons vernedere; opdat de weldadigheid, geschonken door een dreigend God, ons vernedere; opdat Hij liefde afdwinge van ons, die steeds meer onze vijandschap betonen tegen Hem. Och, dat we het eens erkennen nog, eer het te laat is, dat de Heere is de Bron van alle goed. Dat we niet langer roepen: "De sterkte onzer hand heeft ons dit vermogen verkregen. Maar gedenken de Heere, onze God, dat Hij het is, Die ons kracht geeft om vermogen te verkrijgen; opdat Hij Zijn verbond bevestigte, dat Hij aan onze Vaderen gezworen heeft", Deuteronomium 8: 17 en 18. Daartoe liet Hij ons ook nog Zijn Woord, trots alle verminking, en roept: "O land, land, land, hoort des Heeren Woord."

O, dan zou er hoop zijn voor de toekomst. Nu mag ons hart wel beven. En toch, zo we enig houvast kregen aan Gods onveranderlijke trouw, als Jeremia, de profeet, we zouden weldadigheid verwachten van een dreigend God:

3. Opdat Jehovah gedenke Zijn wachtend volk.

Van dat wachten zegt de profeet: "Daarom zullen wij op U wachten, want Gij doet al die dingen."

Maar was er dan voor Israël nog iets te hopen? Van de zijde des volks niet. Alleen verdelging van de aardbodem, door het dodelijk drievoud: pest, zwaard, honger. Geenszins het goede en de weldadigheid.

Doch wat bij de mensen onmogelijk is, dat is mogelijk bij God. Hij vermag in de toorn des ontfermens te gedenken; regen te schenken in plaats van droogte; Zijn hand weet te redden van de dood, van pestilentie en oorlog. Hij doet recht, maar ook barmhartigheid. "Gij Heere, doet al die dingen." En daarom zal het levendgemaakte volk, dat de schuld erkent, en het oordeel zich waardig keurt, daarom zullen wij op U wachten.

Want op de Heere wachten is alleen het deel van de levendgemaakte; het is een werk des geloofs. Kwam dat bij Jeremia niet uit? God dreigde oordelen, en het was recht; de profeet zelf moest het erkennen. Bidden voor Israël ten goede mocht 's Heeren knecht niet meer. En toch, toch zal hij op de Heere wachten; omdat Jehovah de Almachtige is en de Trouwhoudende. Dat wachten dan zal insluiten: Een waardig keuren van het oordeel Gods. Die onder Gods recht niet buigt, kan het goede van de Heere niet verwachten. Twisten en murmureren met Gods doen maakt rijp voor het oordeel; daarin is miskenning van schuld; verkrachten van het recht des Heeren, en juist daardoor wordt 's Heeren ijver opgewekt ten oordeel. De verwachting der goddelozen is verbolgenheid, (Spreuken 11: 13). Maar de gelovige wachter heeft geleerd stil te zijn en onder Gods recht te buigen; hij legt de hand op de mond, en zwijgt Gode stil, ook al roofde de Heere het goede en de weldadigheid, ja, al stiet Hij ter hel neer, hij zou zeggen: "Rechtvaardig, Heere, zo Gij mij verdoemde, mijn huis en mijn volk voor Uw aangezicht wegdeed."

Nochtans, die op de Heere wachten, zijn geen onverschilligen; die erkenning van Gods recht maakt hen niet onverschillig in hun behoud. O nee, Gods grimmigheid drukt hen zwaar; gelijk

Jeremia's sterkte verging en zijn hoop van de Heere, (Klaagliederen 3: 18), zo is het met hen, die weldadigheid verwachten van een dreigend God.

Zij kunnen het onder de dreiging van Gods grimmigheid niet houden. Ze verstaan wat van de gerechtigheid des Heeren, die is in hun ziel afgedrukt. De goddeloze verhardt zich tegen alle dreiging van het oordeel, gelijk aan Juda in Jeremia's dagen te zien is; doch de wachten op de Heere krimpt het hart ineen, als ze slechts van verre Gods dreigende hand zien. Want zij weten het, dat de Heere een verterend vuur is en een eeuwige gloed, bij Wien niemand wonen zal. Het gedreigde oordeel, de opgewekte grimmigheid vervult hen met vreze. En wat vooral hun ziel kwelt, is, dat de Heere hun God op hen met gramschap vervuld is. Dat is voor de gelovige wachter niet te dragen. Gods gunst en gemeenschap staat hem op zo'n hoge prijs, dat hij met de bruid zegt: "Al gave iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten", Hoogl. 8: 7. En die liefde nu te moeten missen; ja in plaats daarvan de grimmigheid Gods te ontwaren, o, dat is niet te dragen, dat is erger dan de straf op zichzelf. Dat doet de ziel uitroepen: "Als Gij Uw aangezicht verbergt, word ik verschrikt."

Daarom schreeuwt die wachter naar de Heere, gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen; hij wacht op de Heere, meer dan de wachten op de morgen, de wachters op de morgen! Zijn ziel dorst naar God, in een land, dor en mat, zonder water. "Uwe goedertierenheid is beter dan het leven." Ziet, daarom zegt Jeremia: "Wij zullen op U wachten." Het is wonderlijk, dat werk des geloofs. Hoe de grimmigheid des Heeren ook dreigt, de "wachter" verlaat zich op de Heere.

Zoals u in Job vindt, als hij zegt: "Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?" En wie onzer kent niet het gebed van Habakuk, de profeet, op Sigjonothe; dat gebed uit de diepte, met die hoge vluchten des geloofs, waarin hij wachtend op de Heere zegt: "Zekerlijk, ik zal rusten ten dage der benauwdheden, als hij optrekken zal tegen het volk, dat Hij het met benden aanvalle." Alhoewel de vijgeboom niet bloeien zal, en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal; dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijs voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallen wezen zal; zo zal ik nochtans - o, dat wonderlijke nochtans - in de Heere van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in de God mijns heils. Is het niet dezelfde werking des geloofs, als bij Jeremia: Wachten op de Heere, ook al getuigt de zonde; al roept de schuld om wraak? Zulk wachten bemoedigt het verslagen hart. Met David mag hij die op de Heere wacht, wel zeggen: "Zo ik niet had geloofd, dat ik het goede des Heeren zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan. Wacht op de Heere; zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, ja, wacht op de Heere." Komt, zingen we dat uit Psalm 27 vers 7:

*Zo ik niet had geloofd, dat in dit leven
Mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou,
Mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed, gebleven?
Ik was vergaan in al mijn smart en rouw.
Wacht op den HEER, Godvruchte schaar, houd moed:
Hij is getrouw, de bron van alle goed;
Zo daalt Zijn kracht op u in zwakheid neer;
Wacht dan, ja wacht, verlaat u op de HEER.*

Toepassing.

Kent gij iets van dat wachten op de Heere? Kent u er iets van voor uzelf? Want toch, voor het gemeen, voor kerk of staat, kunnen we geen weldadigheid verwachten, tenzij we eerst voor

ons zelf het geleerd hebben. Zo menig een heeft de mond vol over de zonden van anderen; over de boosheid van ons volk; over de ellende van Gods kerk; maar bij eigen schuld stond hij nimmer stil; eigen ellende kent hij niet. Ach, dezulken brengen het land geen behoudenis aan. Hun redeneren doet geen goed; ze houden zichzelf buiten de schuld; ze kennen niet het pleiten als Jeremia. Integendeel, met hun beschouwingen, die buiten hun hart omgaan, zijn zij de christen. Ach, hoe ellendig, zulk een staat. Misleid uzelf niet. Sta eerst bij uw eigen ellende stil. Het zij dank- en bededag eerst voor ons persoonlijk.

Kent u iets van dat verootmoedigd zijn voor de Heere? Zijn de weldadigheden, die Hij u schonk immers u wonderen geworden? Hebt gij het leren verstaan, bevindelijk doorleefd, dat alles, zelfs een bete broods en een dronk koud waters is verbeurd door de zonde? dat onze plaats rechtvaardig in de hel is?

Verstandelijk dat alles toestemmen, gelijk gij allen doen zult, is u niet genoeg. Uw belijdenis, gepaard aan voorzichtige wandel, moge schijnsel geven als de lampen der dwaze maagden, doch uw hart blijft bij dat alles koud; u hebt daarmede geen olie in de vaten. Bedenkt dat toch wel, de bevinding werkt hoop. Onze val is te groot; de verduistering der zonde heeft ons te zeer verdwaasd, dan dat wij met een beschouwen van onze ellende vatbaar zouden worden voor de enige Zaligmaker.

Wij hebben geen Jezus nodig, tenzij we eerst ons gans verloren kennen, nademaal Christus gekomen is, om te zoeken en zalig te maken wat verloren is. Hebt gij u dan als een verlorene leren kennen; dat gij niet verloren gaat, maar verloren ligt, geworpen op het vlakke des velds. Zo nee, ach deze dag worde u een dag van ware verootmoediging. Merk toch eens op de grote goedertierenheid Gods aan u bewezen nog; op Zijn lankmoedigheid aan u; niettegenstaande elke polsslag roept om het verderf. Of weet gij niet, dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt? Zet er uw hart op, eer het te laat is.

O, wat zouden we voor de Heere verlegen worden, indien we Gods bemoeienissen zien mochten tegenover onze zonden. Onze ziel zou een spijs en drank hebben in de weldadigheden des Heeren. We zouden uitroepen:

*Een volle beek van wellust maakt
Hier elk in liefde dronken.*

Het kan bij Gods volk wel zo vol zijn in het hart, dat aardse spijs hun niet van node is. Hun Heere behoefde geen spijs, toen de discipelen zeiden: "Rabbi, eet!" Maar Hij zeide tot hen: "Ik heb een spijs om te eten, die gij niet weet." En iets er van is in ons hart bij de verbreking onder de zegeningen Gods; dan zegt het volk ook: "Ik heb een spijs om te eten." Dan kan hun tafel wel weder afgenomen worden, zonder dat hun mond die spijs proefde. Waarlijk, er is reden te over om zo ootmoedig en verbrijzeld voor de Heere te zijn, deze dag, vanwege de weldaden geschonken ons, en ons huis; ons land en volk. Of heeft het ons aan iets ontbroken? Droegen nog de akkers niet rijkelijk vrucht? Deed de Heere ons naar onze zonden? Maar, immers neen! Ook al was Zijn hand soms zwaar over ons, Hij vergold ons niet naar onze ongerechtigheden; want zo hoog de hemel is boven de aarde, is Zijn goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vrezen."

Geweldig, zo zijn de goedertierenheden des Heeren; niet te stuiten. Het zou meer nog uitkomen, indien de vreze Gods meer over ons was. Doch, helaas, die vreze is zover van ons, zelfs over Zijn volk moet de Heere klagen: "Ben Ik een Vader, waar is mijn vreze." Ach, dat de zonde meer verzaakt werd, o volk; dat Gods goedheid ons aan Zijn wegen bond, nauwer en vaster; dat we het kwaad niet konden dragen in ons hart; noch in ons huis. Gewis we zouden smart hebben ook over het verval van onze kerk en van ons volk en Vorstenhuis.

Een dure roeping vloeit er voor u, kinderen des Heeren, in ons tekstwoord, namelijk dat gij voor Gods aangezicht smeken, pleiten zult als Jeremia. Ach, dat het ons meer ter harte ging.

Het schijnt soms, of het ons niet aangaat; of we in slaap gevallen zijn; wijze en dwaze maagden samen. Rechtvaardigen willen we onze lauwheid soms, met te zeggen: "God heeft de zaken van ons land en van de kerk uit het gebed weggenomen." Beven mochten we, zo we er iets van geloofden. Maar gestel dat het zo was, hield de profeet niet aan nog, ook nadat de Heere gezegd had: "Bid niet voor dit volk ten goede"? Beschaamd moesten we zijn, vanwege onze lauwheid. Ach, drong ons het gevaar, waarin wij verkeren.

Want toch, de Heere laat zich niet bespotten. Zijn lankmoedigheid neemt eenmaal een einde. Reeds hier en daar ontbloot zich Zijn verbolgenheid. Hoe lang nog zal ons Nederland zich van der vaderen God afwenden? des afvals vele maken? betuigen: "Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust!" en maar roepen: Het komt van zelf; het gaat al buiten God om; de hemel geeft druppelen; onze ijver, onze kunstmest, onze oude handelsgeest, in één woord de sterkte onzer hand geeft ons dit vermogen. Wat moet er van ons worden als de vrucht der Godsverzaking geoogst zal worden in pest, honger, zwaard. O land, land, land, hoort des Heeren Woord." Dat weegt Gods volk te weinig. Het is al mede vrucht van de donkerheid, die onder Gods kerk verspreid is.

Ja waarlijk, een donkere wolk hangt over Nederlands Sion. Wat weinig horen we van het werk der waarachtige bekering. Hoe duister is over het algemeen het Verzoenings- en Verlossingswerk van de Heere Jezus, in het volk. Hoe kunnen we het veelal stellen met onze tranen en gestalten. Ach, mocht Christus een gestalte in ons verkrijgen. O volk, wacht op de Heere.

Nog was er verwachting, zo we, door Gods genade, ons voor de Heere mochten neerbuigen en wederkeren tot Hem, Die nog nodigt: "Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, o alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer"; zo we op Hem mochten wachten, onder het ons zelf en ons volk waardig keuren van het oordeel Gods; met een verbrijzeld hart; zonder te kunnen aflaten. Want de zulken wachten niet vergeefs. Al gaat het door de diepte heen, de Heere zal hen horen. Zou Hij geen recht doen Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen! *Godvruchte schaar, houd moed*. Al dreigt Gods gramschap, weldadigheid moogt gij wachten van een dreigend God. Zij de Heere, meer en meer onze toevlucht en ons betrouwen, opdat we Hem ook deze dankdag erkennen mogen, als de zeer overvloedige fontein aller goeden, met Jeremia zeggende: "Zijn er onder de ijdelheden der heidenen, die doen regenen? of kan de hemel druppelen geven? Zijt Gij die niet, o Heere, onze God? Daarom zullen wij op U wachten, want Gij doet al die dingen." Amen.

10. Gegronde hoop in droeve klacht

Dankdagpredicatie over Klaagliederen 3: 21

"Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen."

Psalm 79: 4

Lezen: Klaagliederen 3: 21

Psalm 60: 2, 3

Psalm 27: 7

Psalm 130: 2

Wij zijn heden samengekomen, om dankdag te houden. Maar zo ooit, dan moet wel ieder thans zijn hart er op zetten, dat de ware dankbaarheid in de diepte der vernedering geboren wordt. De omstandigheden toch, waaronder ons land, ons werelddeel, ja geheel de wereld verkeert, zijn zo ontzettend bang, dat wij daarop Ziende, wel in bittere klachten mochten uitbreken. Hoe zullen wij dan dankdag houden? De dankdagen kenmerkten onze vadersen echter ten rechte als bede- en boetedagen. Och, dat deze dankdag ons, ja geheel ons volk een bede- en boetedag werd voor het aangezicht des Heeren. Dat wij in rouwkleederen over onze zonden voor Hem komen mochten en gevoerd worden met smekingen en geweën, wie weet, Hij mocht Zich over ons ontfermen, nu de hitte van Zijn rechtvaardige toorn als van verre tegen ons brandt.

God heeft een twist met de inwoners der wereld. Zijn hand drukt reeds lang zeer zwaar. Een algemene verarming is gekomen en een vreselijke oorlog woedt niet alleen in het verre Oosten en in het zichzelf vernielend Spanje, dat eens het bloed der martelaren dronk, maar een wereldoorlog bedreigde ons. Niettegenstaande onze zonden, heeft de Heere deze genadiglijk afgewend en roemt Zijn goedertierenheid tegen een welverdiend oordeel. Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Wij hebben ons door erf- en dadelijke zonden de vernieling waardig gemaakt. Ook ons volk verliet trouweloos de God onzer vadersen en het stapelt zonde op zonde, zodat het geroep aangaande ons groot geworden is voor het aangezicht des Heeren en wij, op de moedwillige en stoute vertreding van al Gods geboden ziende wel vrezen moeten dat de Heere ons zal verderven. Nóch de zegeningen, die God in de rijke dagen, die achter ons liggen ons schonk, nóch de oordelen, die Hij ons zendt, vernederen ons voor Hem. Wij verhardten ons. En er is geen zwaarder oordeel, dan dat der verharding. Ook ie Gods kerk in zeer diep verval en het volk van God is over het algemeen weer ver er van, om nabij God te zijn.

Zo wij nu enige indruk van onze doemwaardigheid mochten ontvangen, wij zouden onder de slaande hand des Heeren bukken; wij zouden klagen over onze zonden. En in die oprechte klacht zou een levende hoop geboren worden op de goedertierenheden des Heeren, die redden van de dood.

Ik wens nu van zulk een hoop thans te spreken, kiezend tot onze tekst Klaagliederen 3: 21, waar des Heeren Woord aldus luidt:

"Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen."

Dit woord getuigt van: *Een gegronde hoop in een droeve klacht.*

Het moge ons nader blijken als wij achtereenvolgens stilstaan bij:

1. *Jeremia's klacht.*
2. *Jeremia's opmerking.*
3. *Jeremia's hoop.*

1. Jeremia klaagt.

Het is niet zonder reden. De ellende van zijn volk heeft de profeet sterk aangegrepen en ter neer gedrukt. Jeremia is de man, die ellende gezien heeft door de roede van Gods verbolgenheid. Ook de profeten die voor Jeremia geleefd hebben, hebben van Israëls ballingschap en van de verwoesting des lands gesproken in weedom des harten. Want zij stonden zelf niet buiten de boodschap, die zij hun volk te brengen hadden. God bond de bange nood, waarin Israël komen zou, hun op het hart. Maar toch, zij spraken vele jaren vóór het bedreigde kwaad kwam Jeremia echter heeft de verwoesting van stad en tempel en de wegvoering van zijn volk meegemaakt. Op de puinhopen van Jeruzalem klaagde hij zijn klaagliederen. God had hem daartoe verwekt, dat het Woord komen zou in zijn dagen. Gelijk een amandelroede haastig ontwaakt uit de winterslaap en bloeit éér ander geboomte zich met blad en bloesem tooit, zo zou de Heere haastig zijn over Zijn Woord door Jeremia gesproken. Dat Woord zou met haast komen. Het zou geschieden in de dagen des profeten. En het is in zijn dagen vervuld, wijl de vernedering voor God onder Israël niet werd gevonden en men weigerde van de zonde af te staan.

O, wat heeft dit alles des Heeren knecht gesmart; ja zozeer gesmart, dat hij het leed niet meer dragen kon. Hij werd gevoerd in duisternis en niet in het licht. Des Heeren toorn perste hem. Hij heeft Zich immers tegen mij gewend. Hij heeft Zijn hand de ganse dag veranderd. Hij heeft mij ommuurd, dat ik er niet kan uitgaan. Hij heeft mijn koperen boeien verzwaard. Hij is mij een loerende beer, een leeuw in verborgen plaatsen. Hij heeft Zijn pijlen in mijn nieren doen ingaan. Hij heeft mijn tanden met zandsteentjes verbrijzeld. Hij heeft mij in de as neergedrukt. In één woord, des Heeren toorn over Juda heeft Jeremia getroffen. In de bres staande, om Gods gramschap af te wenden, is de knecht des Heeren bekneld tussen des volks zonden en Gods toorn. Het is hem onhoudbaar geworden. "Mijn sterkte is vergaan en mijn hoop van de Heere."

O, hoe anders zouden velen klagen, als zij eens waarlijk in de nood kwamen en hun hoop verging. Daar zal het toch eens moeten komen, zullen wij rechte klagers worden voor God. Jeremia klaagt niet zonder reden. Hij heeft volk en Vorstenhuis getrouw gewaarschuwd. Eigen eer heeft hij niet gezocht. Zijn eigen leven heeft hij veil gehad voor de eer des Heeren en voor het heil van Zijn volk. Kerker en kuil zijn zijn deel geweest. Maar hij mocht en kon niet zwijgen. Hij zocht zijn volk te redden, als een brandhout uit het vuur. Niets heeft mogen baten. De toenemende zonden hebben de onbeschrijflijke ellenden veroorzaakt, waarin zich Juda thans bevindt. En toch over die ellende klaagt Jeremia niet in de allereerste plaats. Zijn klacht gaat dieper; zij raakt de oorzaak van die ellende, namelijk de zonde zelf. Hij zelf betuigt het: "Wat klaagt een levend mens? Een iegelijk klage vanwege zijne zonden." De ellende van Zijn volk waren Jeremia niet onverschillig. Het is er verre van. Maar meer dan al het uiterlijk kwaad, greep hem het innerlijk kwaad, namelijk de zonde aan. Door de zonde was Gods toorn opgewekt; de zonde eiste wraak en bracht de verwoesting, waardoor Jeruzalem tot steenhopen gemaakt was. De ware klacht voor God is hierin gekenmerkt; die klacht beweent de zonde meer dan alle gevolgen er van in uiterlijk leed.

Och, of deze ware klacht ons deel zijn mocht in deze bange en ernstige tijden. Wij klagen; geheel de wereld klaagt. En niet zonder reden. Gods hand is tegen ons opgeheven. Een grote verwoesting is gekomen. De Heere, Die wonderlijk is van raad en groot van daad, heeft een ontzaglijke ommekeer teweeg gebracht in het maatschappelijk leven der volkeren. De rijkdom der natiën is in armoede verkeerd; land na land bezwijkt schier onder de last zijner schulden en tekorten; werkloosheid trof miljoenen nijvere arbeiders, zonder dat hun hoop overbleef op hervatting, noch wat de jongeren betreft op aanvang van het werk; de middenstand, van onberekenbaar belang voor elk land, ligt ter aarde neergedrukt; land- en tuinbouw en veeteelt, scheepvaart, handel en nijverheid zijn in het hart getroffen. Armoede deed haar intrede. Met zorg en kommer worden in duizenden gezinnen de dagen doorgebracht. Klacht op klacht wordt geslaakt. En dat niet zonder oorzaak. Het hart moest ons breken bij de beschouwing van de ontzaglijke ellende, die de volkeren, en onder hen ook Nederland trof.

Doch waar is nu de klacht over de oorzaak van al dat leed? Waar wordt die oorzaak ook maar gekend? Sinds jaar en dag vergaderen de machtigen, de groten, de wijzen der wereld te Genève, om de oorzaak van de wereld-ellende op te speuren, in het besef dat zo men de oorzaak maar kende, het geneesmiddel te vinden ware. Men zoekt echter vergeefs. Vergeefs? Ja, omdat men het oog moedwillig gesloten houdt voor de zonde, waardoor wij al het kwaad over ons brachten, dat ons trof. Ook ons land beijvert zich om de zonde te verzwijgen; toe te dekken, ja in het leven te houden. Met koortsachtige ijver wordt gewerkt, om uit de put zich op te werken; met taaie volharding gaan regering en volk voort van jaar tot jaar om middelen te beramen, waarvan men verbetering van het droevig lot des kinds verwacht, niettegenstaande elk middel faalt en de ellende slechts vermeerdert. Van de zonde echter wordt niet gesproken; zij wordt niet als zonde gekend. Halsstarrig weigeren wij er van af te staan en voor God te bukken in ons leed. De klacht der levenden kennen wij niet, die Jeremia slaakte. En toch, tot zulk een klacht zal het moeten komen. De steeds dreigender gevaren dringen er toe. Oorlogsrumoer is rondom ons.

De Volkenbond is een bespotting geworden. Die in de hemel woont zal lachen. Het ene land na het andere voert oorlog; alle volken zijn tot de tanden toe gewapend. De sterkte van het zwaard heerst boven het recht. Geen natie is meer veilig. Een wenk van de Almachtige en Europa is geworden tot een nieuw oorlogsveld, waarop miljoenen zullen vallen. Reeds dreigde het rode oorlogspaar te worden losgelaten. De Heere heeft echter het oordeel opgebonden. Tot hoe lang nog? En als het oorlog wordt, zal Nederland dan ook verschoond blijven, gelijk weleer? Of zal de mate der ongerechtigheid worden vol gemeten tot het rode paard van de oorlog ook op onze erve rijden zal? O, land, land, land, hoor des Heeren Woord! Buig onder uw zonden. De zonde worde schuld voor God; de zonde van Vorstenhuis en volk tesamen. Laat ons wederkeren tot de Heere. Hij heeft verscheurd; Zijn handen kunnen helen.

Er is reden tot klagen.

Niet alleen de zonden en ellenden des lands, maar ook die van Gods kerk zouden ons, indien ons oog er voor geopend werd, in het zwart doen gaan voor het aangezicht des Heeren. Gods kerk, in het bijzonder op Nederlands erve, eens met grote heerlijkheid bekleed, ligt in diepe verachting neer. Duizenden en nog eens duizenden keerden haar de rug toe. Talloos velen haten de rechte leer, die haar kenmerkt als het Huis des Heeren. Vijanden van de vrije genadeleer heersen over haar. Gods knechten zijn uit haar verjaagd, vervolgd, verbannen. Scheur op scheur verbrak haar eenheid. De klacht van ouds geldt haar: "'t Ligt al verwoest door die geweldenaren." En maar al te zeer ongevoelig kan zij haar diep verval en haar smaad dragen.

Ja erger, Gods kerk in engere zin, des Heeren uitverkoren, met Zijn bloed gekochte en door Zijn Geest vernieuwde volk, het kostelijk goud des Heeren is verdonkerd en de aarde flessen gelijk geworden. Zou het ons niet betamen te weeklagen voor God? Och, dat ons hoofd water ware en een springbron van tranen. Maar de rechte klacht ontbreekt, zelfs bij al ons lamenteren over Sions verval en breuk, zo wij niet schuldenaren worden voor God. Want de breuk in Gods kerk, de overheersing der vijanden over haar, hoe schuldig deze de vijand zelf ook stelt, en welke ellende meer in Sion heerst, dat alles is om haar zonde. De schuld hebben zij bij zichzelf te zoeken. Zolang wij bij al ons ijveren alleen een ander de schuldige stellen, gewis, zolang zal de klacht van een levend mens ons ontbreken, de klacht namelijk over zijn zonde.

Deze klacht is vrucht van ware ontdekking. De Heilige Geest zal de wereld overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. Hij maakt Zijn volk bekend aan de breuk des harten. Hij stelt onze zonden in het licht Zijns aangezichts. Die door Hem wordt levend gemaakt leert de klacht over zijn zonde klagen. Hij klopt op de heup en heeft berouw zich kledend in zak en as. En die ontdekking aan de zonde is noodzakelijk. Hoe zal ooit één zondaar tot Christus vluchten, zo hij zijn zonde niet recht leert kennen? En hoe zal Gods volk door het geloof een recht gebruik van Christus maken, zo de ontdekking ontbreekt? Ligt hier niet een van de droeve oorzaken der donkerheid van Gods kinderen, dat er zo weinig ontdekking is? In het algemeen over des Heeren volk gesproken, zijn dit de grote kwalen, die het ware leven krenken. De zonde weegt niet. Dientengevolge komen de kinderen tot aan de geboorte en er is geen kracht om te baren. Er is over het algemeen geen lopen om in de vrijstad geborgen te worden; geen zoeken van de verzoening met en vrijspraak door God in de gemeenschap met Christus alleen. En zo er al doorbrekend licht in de ziel kwam, hoe weinig geurt de hof des Heeren van de uitbottende specerijen. Menigwerf wordt de wereld aanstoot gegeven en de eer des Heeren gekrenkt door de onheilige wandel van Gods kinderen. De hand in eigen boezem, volk van God! Bij ons is de oorzaak der ellende. God doe ons klagen met een levende klacht. Wat baat werpt de dode klacht af, die van uit de hoogte ons doet neerzien op Sion?

Moet menige klacht niet tegen ons getuigen, wijl de smart der zonde er in ontbreekt? Jeremia klaagde; doch in smart der ziel; dragend de blijken van de gramschap Gods en worstelende voor Hem. Die klacht lere de Heere ons kennen; een klacht over ons zelf; een klacht over de zonden en ellenden van Sion; een klacht over ons zinkend vaderland. De Heere sta op en doe ons tot Hem wederkeren, met oprecht berouw en innerlijk leedwezen, bukkend onder Zijn slaande hand; zeggend met Naomi: "Noemt mij Mara, want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan." Een levende klacht zou ons van alle schepselen doen afzien en tot de Heere brengen om van Hem alleen hulp te verwachten.

De ware klacht wordt also gekenmerkt daarin, dat zij niet alleen de ellenden, die om der zonden wil gekomen zijn, beweent, maar dat zij doordringt tot de oorzaak van het leed, namelijk, de zonde. De oprechte klager buigt voor Gods recht. Dat recht eist wraak over de zonde, ja het oordeel van de eeuwige dood. Van nature kan noch wil de mens voor het onkreukbaar recht Gods buigen. In aller eeuwen eeuwigheid zal hij de tanden knersen en twisten met het recht, dat hem doemde in de plaats, die brandt van vuur en sulfer. Het is echter een onbedrieglijk kenmerk van genade, zo wij God mogen rechtvaardigen, al zou Hij ons eeuwig verdoemen. Wie in die diepte voor God nooit boog, heeft nimmer nog een levende klacht leren klagen, met hoeveel aandoeningen hij soms ook was bewogen. Ja, uit die diepte komt steeds weer de levende klacht van het volk Gods op.

De oorzaak daarvan, dat Gods kinderen dikwijls lange tijd omzwerven, bedrukt, bezwaard, klagend, zonder in die klacht de ziel te kunnen uitstorten, ligt dan ook daarin, dat zij niet tot

die diepe vernedering onder Gods recht komen kunnen. De ware klacht komt uit de diepte van schulderkenning, gelijk de dichter betuigt: "Uit de diepte roep ik tot U, o Heere! Heere, hoor naar mijn stem, laat Uwe oren opmerkende zijn op de stem mijner smekingen. Zo Gij, Heere, de ongerechtigheid gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?" Die klacht heft de ziel op. Zij doet opmerken, dat bij de Heere vergeving is, opdat Hij gevreesd wordt. Ook Jeremia heeft dat ervaren. Wij geven daarop nu in het bijzonder acht, als wij stilstaan bij:

2. Jeremiate opmerking.

"Dit zal ik mij ter harte nemen", zegt de profeet. Wat zal hij zich ter harte nemen? De ellende en ballingschap; de alsem en gal, waarvan hij zei: "Mijn ziel gedenkt er wel terdege aan, en zij bukt zich neer in mij." Maar die ellenden waren het niet alleen; ook de goedertierenheden des Heeren mocht de profeet opmerken. "Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben; Zijn trouw is groot." Dit zal Jeremia zich ter harte nemen. Hoe schrikkelijk Gods misnoegen over de zonde ook is; hoe vreselijk de slagen Zijner hand over Israël! nog was het volk niet vernield. God had rechtvaardig een einde kunnen maken. Het volk had het zich waardig gemaakt; ja duizendvoudig waardig. Rechtvaardig en recht waren de handelingen des Heeren met Israël, toen Hij het volk overgaf in de hand van de Babyloniër; toen stad en tempel werden verwoest en Juda's nageslacht in ballingschap werd geknecht. Maar toch waren die vreselijke oordelen nog gemengd met de grote goedertierenheden des Heeren. Zij deden Zijn beloften niet te niet aan David eens gegeven. God bleef de Getrouwe, ook in de weg Zijner gerichten. Dat mocht Jeremia zich ter harte nemen, toen hij, in diepe weemoed neer gezegen op Jeruzalems puinhopen, klaagde als een levend mens over de zonde. En nooit heeft één mens geklaagd, met de klacht eens levenden, zonder deze opmerkingen, die hem bemoedigden in zijn bitter leed.

De oprechte klacht over de zonde, over het gemis van Christus of van de gemeenschap Gods; over donkere ziels gestalten en bange Godsverbergingen; over met schrik vervullende aanvechtingen des satans; over druk en tegenheden, of waarover het volk van God in dit aardse leven meer te klagen heeft, zo die klacht een levende wordt, geeft de Heere de klager op te merken, dat het de goedertierenheden des Heeren zijn, dat hij niet vernield is.

O, hoe kan het de overtuigde en in zichzelf gans ellendige zondaar tot een wonder worden, dat hij nog leeft; dat hij het morgenlicht nog aanschouwen en in het heden der genade nog zijn mag t En waarom wordt hem dit zulk een groot wonder? Juist omdat hij zich de eeuwige dood waardig keurt. De Heere doet Zijn zuchtend en klagend volk ter harte nemen, dat Hij goedertieren is. Gelijk Benhadads knechten opmerkten, dat de Koningen Israëls goedertieren Koningen waren en hoopten dat hun ziel in het leven behouden zou worden, als zij tot Israëls Koning uitgingen met zakken om hun lenden en koorden om hun hoofden, alzo valt Gods volk de Heere te voet, dewijl hun ziel opmerken mag, dat Hij recht en goed is. Deze opmerking vertedert en vervrijmoedigt de oprechte klager. Zij deed David in het bewenen van zijn zware val smeken: "Wees mij genadig, o God, naar Uwe goedertierenheid." In welke diepten Gods volk ook moge verkeren, de Heere wekt de ziel op, doordat Hij Zich bewijst te zijn, die God, Wiens goedertierenheid is in der eeuwigheid. Ook de opmerking: "Dit ter harte nemen", is van de Heers. De blote wetenschap, dat God goed is, laat ons hart koud en ons oog blind.

Maar de Heilige Geest verwekt die opmerking en bindt ze op het hart Zijner uitverkorenen, opdat hun ziel tot God vluchte en Zijn sterkte aangrijpe. Zonder dit ter harte nemen is er geen toevlucht tot Hem, die in Zijn Woord gezegd heeft: "Die tot God komt, moet geloven dat Hij is en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken." Hoe zullen wij tot God komen, zo Zijn gramschap niet werd gestild in de verheffing Zijner goedertieren-held in Christus?

En gelijk het nu in het persoonlijk leven van des Heeren gunstelingen wordt gekend, zo ook is het in betrekking tot de klacht over het land en over Gods kerk.

Ons land is onder de rechtvaardige slagen des Heeren tot grote vernedering gebracht. Wij merkten het reeds op. Erger staat te vrezen, vanwege de verharding onder de slagen. Van jaar tot jaar stijgt de nood en wordt het leven banger. En toch mengen zich in al deze oordelen nog de grote goedertierenheden des Heeren, die ons nog van zeer veel kwaad verschoonden, dat wij om der zonden wil ons waardig maakten. En in al die bewijzen Zijner lankmoedigheid liggen de vele roepstemmen tot overheid en volk om tot de Heere weder te keren en in de weg Zijner geboden te wandelen.

O, dat wij mochten ter harte nemen, dat het de goedertierenheden des Heeren zijn, dat wij nog niet vernield zijn, eer door de versmading van Gods weldadigheden de mede zal slaan tot het verderf. Ninevé zou tegen ons opstaan in het gericht, dewijl dat volk boog voor God en met vasten en gewezen tot Hem riep. Och of Nederland zich aan het heidenvolk van Ninevé spiegelde. Dwaalt niet, God laat Zich niet bespotten. Tot onze verootmoediging mochten wij de weldadigheden des Heeren opmerken en ter harte nemen. Ik bid u, overheid en volk, roemt op de goedertierenheden des Heeren niet met het vasthouden aan de zonde, maar staat af van ongerechtigheid. Want zo niet, gewis dan zal vanwege de verbolgenheid des Heeren der heirscharen het land verduisterd worden en het volk zal zijn als een voedsel voor het vuur.

Maar ook dan zal de Heere Zijn trouw aan Zijn volk niet krenken. Dat de bedroefde klagers zich dit ter harte nemen. God draagt de wereld om hunnentwil en Hij zal Zijn uitverkorenen op de wereld bewaren en verzorgen en troosten in hun leed. Merk op en neem ter harte, dat God Zijn volk spijsde uit de hemel en drenkte uit de steenrots; dat David zich in de uiterste nood sterkte in de Heere Zijn God; dat de beek niet uitdroogt om Elia in het leven te houden, en olie en meel niet verminderen bij de weduwe te Sarfat; dat op één koek de man Gods veertig dagen gaan kon; in één woord, dat God een God der wonderen is, Die de Zijnen door Zijn wonderlijke hand redt en onderhoudt. Onder de bangste levensomstandigheden moge toch Gods volk moed houden. Dat volk heeft een klacht, die de wereld niet kent, maar merkt dan ook op en neemt ter harte wat de wereld niet ziet. Een godvrezende vrouw placht meermalen tot haar enige zoon te zeggen: "Verheug u niet te zeer over de voorspoed der wereld, maar laat ook haar tegenlieden u niet te zeer bedroeven."

Het moge een les zijn voor Gods kinderen ten tijde van des Heeren oordelen. Merk bij verlies van geld en goed en werk en eer en aanzien toch op dat het de goedertierenheden des Heeren zijn, dat wij niet vernield zijn. Zie, in uw leven terug. Gedenk uw krankheden, soms tot nabij de dood; uw gevaren; de bittere vijandschap die u aangrijpt en roep dan uit met de profeet: "Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen."

*De Heer' zal in dit moeilijk leven,
Zijn volk en erfdeel niet begeven.*

Ja ook voor Gods kerk betaamt het ons op te merken, dat het de goedertierenheden des Heeren zijn dat wij niet vernield zijn. Van haar ellende sprak ik reeds. Maar is zij er niet, in ons land, tot op deze dag? Zo haar vijanden de macht er toe verkregen hadden, zij hadden haar uitgeroeid. Dat had Rome gedaan. Dat hadden de Libertijnen gedaan. Dat zouden legerscharen van haters der rechte Waarheid nog doen. Maar zij hebben geen kracht. De Heere heeft nog een overblijfsel onder ons naar de verkiezing Zijner genade.

O, betuig het eens voor het alwetend oog des Heeren, hebt gij ooit met een levende klacht over Sion mogen klagen? En zo gij er toe verwaardigd werd, kon gij dan klagen zonder opmerking en zonder hoop? Blijft er geen verwachting voor het erfdeel des Heeren onder ons? Dode

klachten, ja die zijn er veel. Klachten uit de hoogte. Klachten van hen, die de puinhopen van Jeruzalem verschoppen, in plaats van er op neerhurken om van daar tot God te roepen, gelijk Jeremia. Maar in die klachten zijn geen opmerkingen. Het wordt steeds donkerder. Alsof God veranderd is, en afscheid genomen heeft van Zijn kerk, zo klagen veel hoogmoedige klagers. De klacht echter der vernederden onder de ellende, ja meer onder de zonde, doet ter harte nemen, dat Nederlands kerk nog staat en zij niet is vernield. Zo wij de klacht des levenden mochten klagen wij zouden minder door blinde kerkijver ons laten leiden, maar meer zoeken bijeen te brengen wat tot des Heeren kerk behoort en nu verstrooid ligt als de beenderen aan de mond van het graf. Neem toch, o volk van God, ter harte, dat de Heere dezelfde blijft. Zijn jaren zullen niet geëindigd worden. Die opmerking zal ons ook in het droevigst leed op de Heere doen hopen.

In de derde plaats nu spreken wij over:

3. Jeremia's hoop.

Hoezeer Jeremia in diepe droefheid op de puinhopen van Jeruzalem neerzeeg, zonder hoop bleef hij niet. Die hoop was niet gebouwd op omstandigheden waaruit hij verbetering in het lot van zijn volk verwachtte. Nee, de profeet had hechter grond dan dergelijke ijdele berekeningen; zijn hoop was gefundeerd op des Heeren onveranderlijke trouw.

Zo menigeeen vleit zich met een ijdele hoop, waarvan Job S: 14 zegt: "Alzo zijn de paden van allen, die God vergeten; en de verwachting des huichelaars zal vergaan; van dewelke zijn hoop walgen zal en zijn vertrouwen zal zijn een huis der spinnekop."

Denk, lezer, slechts aan de hoop die regering en volk in het algemeen koesteren omtrent verlossing uit de ellende, waarin ons Nederlandse volk wegzinkt. Men ontdekt een lichtpunt hier; een verademing daar; men neemt maatregel op maatregel, waardoor men meent verbetering aan te brengen, doch waar is het opzien tot Hem, Die nooit beschaamt degenen, die op Hem vertrouwen? Is het wonder, dat de gekoesterde hoop in rook verdwijnt? De ellenden worden van jaar tot jaar groter. En donkerder steeds wordt de toekomst. De sterkte des mans kan ons volk niet behouden. Beschaamd moeten wezen allen, die de beelden dienen, die zich op afgoden beroemen; buigt u neer voor Hem alle gij goden. De Heere is een jaloers God op Zijn eer.

O, dat ons volk voor Hem neerbuigen mocht en zijn betrouwen van alle schepselen aftrekken en op Hem alleen stellen. Hoe donker de toestand dan ook wezen mocht, Hij zou verlossen en onze hoop niet beschamen. Want er is een hoop voor een volk, dat in de wegen des Heeren wandelt. Van onze hoogten moeten wij af, ons vernederend onder de slaande hand Gods. In de erkenning onzer hemeltergende zonden moeten wij bij het verlaten ervan alle hoop verliezen en in de erkenning van Gods rechtvaardigheid als alles-verbeurd hebbenden bij Hem alleen schuiling zoeken. Voorwaar, indien van het buigen onder God en van het verlaten der gronden buiten Hem iets gevonden werd, de goedertierenheden des Heeren waardoor wij nog niet vernield zijn, zouden ons op Hem doen hopen.

En niet minder zou er in ons hoop zijn voor Nederlands kerk. Haar verval is groot. En aan het kleine overblijfsel ontbreken maar al te zeer de getrouwe leidslieden. God onthoudt ons veelal de mannen, die toegerust met genade en gave de rechte weg wijzen. Wat moet er van Gods kerk worden? De wereld lokt. Vele geesten komen op, om zich van het opkomend geslacht meester te maken. Sport, bioscoop, radio, dans en tientallen andere, het vlees bekorende uitvindingen meer, werken met toenemende zuigkracht om van de Waarheid af te trekken. Zal dan de Heere Zijn kerk verlaten? Zal Rome weer het land overheersen dat eens met het bloed der martelaren uit zijn klauwen is gered? Zal God de kandelaar van zijn plaats nemen?

Rechtvaardig zou Hij dat kunnen doen. En toch is er hoop voor Nederlands Sion. Hoop, dat eens nog haar scheur geheeld zal worden, in de kerk gescheurd. Wij zijn uitgeworpen uit de kerk onzer vaders, maar ons hart trekt naar haar. Zal de Heere ze ons niet eenmaal wedergeven? Zal Hij Zijn volk dan steeds laten in het verdriet? Hoe lang nog? Wanneer zal Hij opstaan en Zich ontfemen? In ons leeft een stille hoop. Maar wij gevoelen het, om die hoop levendig te oefenen moet alle verwachting van het schepsel prijsgegeven. Geen reformatie in eigen kracht kan baten. Zij vermeedert slechts het kwaad, gelijk een ieder wel bemerken kan, wiens oog voor Gods kerk niet geheel gesloten is. De Heere mocht ons reformeren. Hij doe ons tot Hem wederkeren. Zijn geboden en rechten mochten ons boven alles lief worden. De smart van Gods kerk worde onze smart; haar zonden onze zonden. Onze hoop verga. God werkt in het verlorene. Zullen wij in waarheid op Hem hopen, dan zal het van onze zijde een verloren zaak moeten worden.

Dit geldt ook voor ons persoonlijk leven; het geldt een ieder hoofd voor hoofd. Duizenden belijders hopen op de hemel, omdat zij gedoopt zijn en uiterlijk tot de kerk gerekend worden. Grote scharen vleien zichzelf en anderen met enkele gemoedelijke bewegingen. De enkele traan, die zij schreien; een vrome gedachte, die zij hadden; en wat niet al meer is de grond, waarop zij hopen, dat het wel met hen is en dat hun einde vrede zijn zal. Maar het werd hun nooit buiten hoop. En als het bij ons niet buiten hoop wordt, dan blijven wij rusten op onze eigen gronden en bedriegen onszelf. Onze hoop is ijdel. Jeremia's sterkte was vergaan en zijn loon van de Heere eer hij getuigen mocht: "Daarom zal ik hopen."

En Gods volk leert het ongenoegzame kennen van alles wat buiten Christus is. Als schuldenaar aan Gods recht en gans verdorven door de zonde blijft voor dat volk geen verwachting over dan de eeuwige dood. De bemoedigingen verkregen uit de verkwikking die de Heere geeft hetzij in het gebed; hetzij uit Zijn Woord; hetzij door den omgang met Gods kinderen, bieden geen grond om op te bouwen. De schuld wordt meer; de hoop kleiner. Het wordt onmogelijk om zalig te worden. En juist in dat onmogelijke wil Christus Zich openbaren in Zijn volle algenoegzaamheid als de enige Zaligmaker. Hij is de hoop der Zijnen. Wordt het bestreden of wij deel aan Hem hebben, Zijn beloften versterken de hoop op Hem, Die niet zal achterblijven. Dringt Gods recht op volkomen voldoening, terwijl wij geen kwadrantpenning hebben, en snijdt de Heere ons leven af, het is om in Christus in te planten en onze hoop op Hem alleen te stellen, door Wien een verloren zondaar wordt met God verzoend en in Wien de fontein des levens is. Ja, aan elke oefening der ware, levende hoop gaat het verlies van alle sterkte buiten God en Christus vooraf. Het doet de nood zo hoog stijgen in ons, dat wij onze verwachtingen zien falen en tot de sterkte vluchten die in Christus is. Ziele-en lichaamsnaden werken menigmaal tezamen om Gods kinderen in die engten te drijven, dat de Heere alleen hun toevlucht is. Op puinhopen neergezegen, gelijk Jeremia, als hun sterkte vergaat, dan zullen zij op de Heere hopen. Maar dan ook wordt die hoop sterk. Het is een krachtig hopen op de Heere en Zijn goedheid. Al dode Hij mij, zegt Job, zo zal ik nog op Hem hopen. Dat is een hopen op Gods Woord en belofte, en doet Gods volk zeggen:

*Gedenk aan 't woord, gesproken tot Uw knecht,
Waarop Gij mij verwachting hebt geschonken.*

De ziel van Gods kinderen rust door de belofte in de Belover, Die niet liegen kan. Hij verlost uit zes benauwdheden en zal in de zevende niet doen omkomen. De levende hoop heeft een onwankelbare grondslag. Zij rust op het welbehagen van de Vader en steunt op de volkomen zoenverdiensten van Christus en stelt de verwachting alleen van de bediening van de Heilige

Geest. God zal in Zijn eigen werk verheerlijkt worden. Hij zal Zijn werk doen zegevieren over duivel en wereld en zonde. Hij geeft de ziel Zijner tortelduif aan het wild gedierte des velde niet over. Op Hem is de ware hoop gevestigd. Zij strekt zich uit tot het hemels goed, dat de uitverkorenen bereid is van de grondlegging der wereld. Over dood en graf doet zij heenzien en hijgen naar de volmaakte heerlijkheid. Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo schreeuwt mijn ziel tot U, o God! In de doodsrivier houdt Hopende het hoofd van Christen boven water. De levende hoop is de grote sterkte van Gods kinderen. Zij doet hier reeds triomferen en opstaan uit de grootste noden. Al getuigt alles rondom ons van de macht des vijands en al ziet ons oog niets dan verwoestingen, nochtans doet de hoop sterken in Hem, Die niet verlaten zal het werk Zijner handen. Zij doet het volk zingen met de dichter uit Psalm 27: 7:

*Zo ik niet had geloofd, dat in dit leven
Mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou.
Mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed, gebleven?
Ik was vergaan in dl mijn smart en rouw.
Wacht op den Heer', Godvruchte schaar, houd moed;
Hij is getrouw, de bron van alle goed;
Zo daalt Zijn kracht op u in zwakheid neer;
Wacht dan, ja wacht, verlaat u op den Heer'.*

Toepassing.

En nu geliefden, beproeft u zelf, of u die levende hoop kent. Werd het u ooit buiten hoop? Elk mens vleit zichzelf van nature met een hoop, die vergaan zal. Zo God de Heilige Geest ons niet verontrust, gaan wij in onze blindheid voort tot het verderf. Bij de dood zal onze hoop ons ontvallen en aan de wanhoop zullen wij zijn prijsgegeven. Och, of onze ogen geopend werden. Wij reizen naar een nimmer eindigende eeuwigheid. IJdel is de hoop op zijn grote kracht, op de jonkheid zijns levens. Elke dag kan voor ons de laatste zijn. En dan? Wat zal het dan zijn? Hoe vreselijk zal het zijn te vallen in de handen van de levende God.

O, ik bid u, stel de dag des doods niet ver. Maar bind de kortstondigheid des levens op uw hart. Vraag u af, of u God kunt ontmoeten. Werp van u alle hoop, die niet gegrond is op Christus, noch gewrocht door de bediening des Geestes in het verliezen van alle hoop uwerzijds. Wie zich nimmer als verloren voor God leerde kennen heeft geen ware hoop op de behoudenis. Hij bedriegt zichzelf en bouwt op een zandgrond, hopen wat hij nimmer verkrijgen zal.

Te meer moeten wij op uw bekering aandringen omdat de tijden boos zijn en de fiolen van Gods gramschap worden uitgegoten. Wie weet, hoe kort de tijd van onze vrede nog zijn zal? Hoe haast wellicht wij ook op het oorlogsveld geroepen worden? En in welke put van ellende voorts ons volk wegzinken zal? Zie toch op het gelukzalig volk van God. De Heere zal dat volk nooit verlaten, ook niet in de bangste tijden, ja zelfs niet in de dood. Maar een vreemdeling van God en Christus staat alleen in leven en sterven; zonder ware toevlucht. O, haast u, om uws levens wil. *Ontwaakt, u die slaapt en staat op uit de dood.* Vraagt het al Gods kinderen; zij zullen het u zeggen hoe de Heere hun de rust opgezegd en van hun gronden hen afgestoten heeft, hun gevend een levende hoop op God.

Wordt die hoop menigmaal door vrees bekneld, evenwel komen zij niet om De Heere zal Zijn werk bevestigen. Houdt moed, bestreden zielen. Hoe menigmaal wilde de Heere u sterken, toen duizend zorgen, duizend doden uw angstvallig hart kwelden. Hoe ruim werd het u in het

oefenen van die hoop, die zich vestigde niet op enige deugd in of enig werk van u, maar op Christus en Zijn gerechtigheid. Zoek Hem door het geloof. De Heere drijve u van alle gronden buiten Hem af en geve u geen rust dan alleen daar waar uw ziel rusten zal in God.

Gedenk volk des Heeren de bange noden van ons volk. Gedenk ons zinkend land in uw verzuchtingen. Ruige de Heere u onder Zijn rechtvaardig oordeel. Ons vlees staat tegen God op; maar genade doet ons de Heere recht en gerechtigheid toeschrijven. Moge Gods volk gedurig in die ootmoed voor het aangezicht des Heeren verkeren.

De Heere doe ons de nood der kerk gedenken. Geef de hoop voor het Sion Gods niet op. Moge het volk worden bijeengebracht en het onder ons nog eens worden een lichaam en een geest, een Heere, een geloof, een doop. *Bid de Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in Zijn wijngaard uitstote want de oogst is groot en de arbeiders zijn weinigen.*

Bent u vele verdrukkingen onderworpen, de Heere geve u er die oefeningen daarin, waardoor u meer en meer uw vertrouwen op Hem alleen stellen moogt. Hoe dikwijls zijt u beschaamd geworden doordat u uw verwachtingen op een mens bouwt en de Heere voorbij zag. Hoe menigmaal moest de nood zo hoog stijgen, dat elke uitweg afgesneden werd, gelijk eens bij Israëel voor de Rode Zee, opdat de weg naar boven alleen u overbleve. Maar nog nooit zijt u met God beschaamd uitgekomen, en dat zult u ook niet, al worden de tijden banger nog en al zou de wereld in vuur en vlam gezet worden.

O, zie toch volk van God op Hem, Die ook in de weg der gerichtten verheerlijkt wordt en toont dat Hij God is. Dit op te merken deed Juda's dochteren zich verheugen vanwege des Heeren oordelen. O, volk verheugt u in de Heere, ook als Hij in heilige gerechtigheid de zonde wreekt, en geen vlees spaart. Zijn gunst zal Hij niet onthouden, degenen die Hem vrezen. Neemt dit ter harte, opdat u op Hem moogt hopen.

De levende hoop bedriegt nooit. In dit leven reeds strekt zij zich uit tot de volmaakte heerlijkheid, die u eens zult beërven. Uw verdrukking zal niet altijd duren. Welhaast zal de Heere de tranen van uw ogen afwissen. Buigend onder Gods slaande hand, opmerkend dat het Zijn goedertierenheden zijn dat wij niet vernield zijn, moge uw ziel de voorgestelde hoop vasthouden. Want wij zijn in hope zalig geworden. *De hoop nu die gezien wordt, is geen hoop, want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen? Maar indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zo verwachten wij het met lijdzaamheid*, om eens van de puinhopen dezer wereld in te gaan in de stad, welks Kunstenaar en Bouwmeester God is om te beërven de zaligheid, die God bereid heeft degenen, die Hem vrezen. Amen.

11. Braakt u een braakland

Dankdagpredicatie over Hoséa 10: 12b

Psalm 79: 4
 Lezen: Hoséa 10
 Psalm 32: 3, 4
 Psalm 138: 4
 Psalm 119: 83

Wij mochten in het bijzonder op deze dankdag wel met ernst de vraag op ons hart binden, die de apostel doet, zeggende: "Weet gij niet, dat de goedertierenheden Gods u tot bekering leiden?" Dat jaar, dat achter ligt, heeft de Heere wederom groot gemaakt. De Heere deed niet naar de zonden en Hij vergold niet naar de ongerechtigheden. En de granen zijn in onze schuren en het voedsel des lands wordt ingezameld, en zo het de Heere behaagt met de wintertijd de vorst een weinig van ons te weren, dan zal worden opgelegd hetgeen ons volk tot spijsz dienen kan. Het zijn de goedertierenheden des Heeren, aan ons bewezen. Maar dan spreek ik niet alleen met het oog op de inzameling van de vruchten des velds, maar met het oog op ons allen, onze gezinnen. Voorwaar, de goedertierenheden des Heeren, zij zijn groot; en zij zullen ons groot worden, indien wij een indruk mogen hebben van onze zonden en ongerechtigheden, want voor wie hellediep voor God mag bukken, reiken Zijn goedertierenheden tot de bovenste wolken toe.

Dat geldt voor uitredding van ziekten, als Hij het leven ons schonk; dat geldt voor ons volk in het algemeen. De Heere heeft Zijn weldadigheden bewezen en het betaamde ons om met dankzegging Hem te eren. Maar die dankdag is ook tegelijk de dag, die roept tot bekering. Weet gij niet, dat de goedertierenheden Gods u tot bekering leiden? Dat wil zeggen: een afkeren van de zonde en een wederkeren tot die God, Die wij de rug hebben toegekeerd en in de gemeenschap met Wie ons heil en leven ligt. Daarom is nodig, dat gedurig ons volk gewezen wordt op de oorzaak van alle kwaad, namelijk de zonde, en dat wij er bij bepaald worden en gedenken: *Er is een tijd van bekering*. Want God kan ons afsnijden in Zijn rechtvaardig oordeel, ons uit het leven wegnemen en de fiolen van Zijn gramschap over de wereld uitgieten. Maar Hij geeft nog een tijd om weder te keren, eer Hij met Zijn oordelen komt en met vernieuwing de aarde met de ban slaan zal. Welnu, op die gegeven tijd om God te zoeken wens ik thans in het kort u te bepalen naar het woord van de profeet Hoséa in het 10e hoofdstuk van zijn boek, het laatste gedeelte van vers 12:

"Braakt u een braakland; dewijl het tijd is de Heere te zoeken, totdat Hij kome en over u de gerechtigheid regene."

Dit woord spreekt ons van: ***De van God gegeven zoekentijd.***

En wij merken op:

- 1. Een ernstige vermaning: braakt ulieden een braakland.***
- 2. Een heilige plicht: dewijl het tijd is de Heere te zoeken.***
- 3. Een verheven belofte: totdat Hij kome en over u gerechtigheid regene.***

1. *Een ernstige vermaning: braakt ulieden een braakland.*

Hebt gij wel eens zien ploegen? Hier in de naaste omgeving van Rotterdam ziet u dat niet veel. Daar zijn hier veel gronden, waar men met een ploeg zelfs in het land niet komen kan. Maar als gij op de vaste gronden komt, vooral op de kleigronden, dan kunt u dat zien, vooral in deze tijd van het jaar, dat de landman ijverig bezig is van de vroege morgen tot de later avond zijn land te beploegen.

Wat betekent dat nu, dat die landman die zware ploegschaar door zijn akker trekt? Dat hij diepe voren maakt en maar omlegt? Wat betekent dat? Dat doet de landman om het onkruid, dat in zijn akker is, bij de wortelen af te snijden en door de omkering van de grond onder te brengen, opdat het sterven zal. De landman ploegt ook om die grond open te maken, opdat straks te beter de zon en het licht indringen kunnen en de regen doorgang kan hebben en het gezaaide wortelen zal kunnen schieten en vrucht voortbrengen, dertig-, zestig- en honderdvoud. Maar nu is alle ploegen niet aan elkaar gelijk. Als u komt direct nadat het graan geoogst is en die korte stoppels van het graan nog opstaan, dan ploegt die landman, zo hij het noemt, met zijn stoppelploeg; dat wil zeggen: hij gaat er licht over. Het is hem daar om te doen die bovenste laag een keer om te wenden. Straks, in het najaar, komt hij met een zware ploeg met twee, soms drie paarden, die alle krachten moeten inspannen om die ploeg te trekken.

En nog meer in het bijzonder wordt hier in onze tekst gesproken van het "braken", het ploegen met een braakploeg. Dat kennen wij tegenwoordig niet meer. In mijn jeugd, toen ik in mijn eerste gemeente kwam, waren er nog oude boeren, die hun land braakten, dat wil zeggen, gelijk God het door Mozes bij Israël in het Oude Verbond had ingesteld, dat eens in de zeven jaren het land rusten zou. Dan bezaaide men het niet. Zó nauw was des Heeren oog over die zevende dag, die Hij verordineerd had in de schepping, toen God rustte van Zijn arbeid en toen de Heere die zevende dag geheiligd heeft; geheiligd heeft voor de mens, maar ook voor de beesten, zoals u in het vierde gebod lezen kunt. Hij gaf zelfs een verordening voor het land, dat het eens in de zeven jaren rust zou hebben. Dan liet men echter dat land zo maar niet liggen. Als de Heere zegt: "Braakt ulieden een braakland" - ik kom straks op de geestelijke betekenis daarvan - dan wil dat niet zeggen: geeft dat land maar aan zichzelf over en bemoeit u er een jaar niet mee, als de ploeger dat land braakt.

Nu zaait men daarvoor in de plaats stikstofhoudende gewassen, bijvoorbeeld klavers, die enige vruchtbaarheid aan het land kunnen toebrengen, en daarvan niet zo veel eisen als het gewone gezaaide. Maar vroeger kende men dat in die mate niet, en dan werd - en nu ga ik terug naar het Oude Verbond - dat land gebraakt, dat zeggen: men was er voortdurend mee bezig dat land te beploegen en om te keren, maar dan veel dieper dan men gewoonlijk deed, niet met een stoppelploeg en met een gewone ploeg, nee, men maakte daarvoor afzonderlijk zeer zware ploegscharen en die trok men dieper en dieper door die akker heen, om die om en om te keren. Dan kwamen de onderscheiden grondlagen boven en men bereikte daardoor dat bij vernieuwing dat land werd vruchtbaar gemaakt en het bij vernieuwing zijn vrucht zou voortbrengen.

Zo was het onder Israël. En nu van dat gewoon zijn naar de inzettingen des Heeren met het land te doen, ontleent de profeet hier die ernstige vermaning, die hij te brengen heeft tot het volk van Israël.

Hoséa zelf is uit het rijk der tien stammen, en zijn profetieën betreffen in hoofdzaak dat rijk van Efraïm, hoewel hij in het voorbijgaan ook het rijk van Juda het Woord des Heeren brengt. Nu stond het ten dage van Hoséa zo, dat dit rijk van de tien stammen tot grote bloei gekomen

was onder de regering van Jerobeam II. De grenzen van het rijk waren zozeer uitgebreid als nog nooit tevoren, en zijn rijk wies in grootte en het volk wandelde in weelde.

Daarom staat er in het begin van ons teksthoofdstuk: *Israël is een uitgeleide wijnstok; hij brengt weder vrucht voor zich*. Hij begon weder uit te schieten; de leeuw begon zich te verheffen en Efraïm begon krachtig te worden. Maar wat was het ergste? Dat met die bliken, met de betoning van al de goedertierenheden Gods, men het oor niet neigde naar de vermaningen des Heeren, maar in zijn afgoderij voortging. Want zo staat er: "Naar de veelheid zijner vrucht heeft Efraïm de altaren vermenigvuldigd." Hoe groter hij werd, hoe groter zijn afgoderij. En naar de goedheid zijns lands hebben zij de opgerichte beelden goed gemaakt. De profeet zegt: "Hoe harder het volk groeit, hoe harder de zonde wast." Dat is de gruwel van dat volk. Zij hebben woorden gesproken, vers 4, valselyk zwerende in het verbond maken; daarom zal het oordeel als een vergiftig kruid groenen op de voren der velden.

Het volk gaat het oordeel tegemoet, het verderf komt, het komt, *doornen en distelen zullen op hunlieder altaren opkomen en zij zullen zeggen tot de bergen: valt op ons, en tot de heuvelen: bedekt ons; het volk zal verwoest worden*. Zo zal de Heere met Zijn volk gaan handelen en Hij zal de ongerechtigheid van dat volk gaan bezoeken; Zijn oordelen komen! Maar nu, eer die oordelen komen, zegt de Heere: "Braakt ulieden een braakland, opdat gij de ongerechtigheid ontkomt en het oordeel van u zal worden afgewend." Zoekt de Heere nu het tijd is, eer dat die genadetijd zal zijn voorbij gegaan.

Zie, daar hebt gij de betekenis van ons tekstwoord. De Heere houdt een nauw oog over Zijn dag, over die dag der rust, die ontheiligd wordt, ook onder ons; en er is niemand, die er enige aandacht aan schenkt. Het is of de overheid de teugels viert aan het volk; en vandaar die afgoderij en dat doorbreken van de zonde, die God vertoornt. Want Hij is een jaloers God op Zijn eer.

Zeg nu niet: wat geef ik er om wat die roomsen doen; zeg niet: dat is anti-papisme. God in de hemel ziet het. Die zag het bij Israël; en Die ziet het bij ons. Hij zegt: 'Dit volk heb Ik eenmaal uit de hand van Rome verlost; het bloed der martelaren roept nog in de hemel om de dag der wraak.' Daarom, daaromvermaan ik het volk, dat het tegenstaan zal tegen de afgoderij van Rome. Er is nog een vindenstijd; een tijd om God te zoeken. Wat moet er dan gebeuren? Braakt ulieden een braakland! Laat de ploegschaar er eens doortrekken; laat het kwaad in zijn wortel eens afgesneden worden; laat er eens een ontdekken komen van de zonde; leg ze eens bloot, opdat de kracht er van worde weggenomen en er een sterven aan de zonde kome.

Braakt ulieden een braakland, staat er. Niet maar zulk een lichte stoppelploeg, om er overheen te huppelen en waardoor alleen de bovenste lagen worden omgekeerd, maar ga naar de landman, en laat hij het u zeggen; daarmee kan hij niet volstaan. Er is een diepere ploeg nodig! En zo vermaant Gods Woord ons: *Braakt ulieden een braakland!* Als het maar niet zo diep gaat, zeggen wij. Dat is de geest van onze tijd. U moet vooral niet te diep doortrekken met de ploegschaar en het land nog meer omkeren. Zo spreekt men in onze tijd. Dat is niet licht te noemen! Wij moeten christelijk wezen en van de zonde wat afstaan, maar verder, u gaat toch naar de hemel toe; wij geloven toch in Jezus en wij nemen toch Zijn Woord aan en gaan ook aan het avondmaal; ja en zo wordt u opgebouwd tot een christen!

Maar, nietwaar, snijdt daar nu die ploegschaar eens door. Zegt eens: Braakt ulieden een braakland; mensen, komt eens tot jezelf; want straks zul je staan voor de rechterstoel van God en dan is het: gewogen, gewogen, en te licht bevonden. Wij ploegen zo vaak, als wij tenminste nog ploegen. Wij, kunnen het zo in de hand houden een bekeerd mens te wezen. Maar het moet met ons verloren worden om behouden te worden. Trekt er toch eens dieper door. Die ploegschaar van het Woord van God moet door ons hart. Keert toch eens tot u zelf in. Als u

voor Gods rechterstoel gedaagd wordt, kunt u dan zonder Borg sterven? Waar is Mijn volk, dat Ik gekocht heb met Mijn bloed? Ben ik daarvoor gekomen, verlatende de hemel, om Mijzelf dood te lieven aan het hout des kruises, dat Mijn volk zo buiten Mij kan leven? Braakt ulieden een braakland. Zegt eens: Ik kan God niet ontmoeten en ik moet een Borg voor mijn ziel hebben. Laat die grond eens omgekeerd worden en trekt er met de ploegschaar doorheen. Als wij zo leven kunnen bij hetgeen wij hebben en zo weinig oefeningen kennen in heiligmaking, in het sterven aan onszelf, laat de ploeg er dan eens doorgaan. Dit is het wat de Heere wil zeggen. Het volk draagt zo weinig vrucht en er gaat zo weinig geur van af. Kan die landman iets verwachten van zijn land, als hij de ploegschaar er niet in zet? Moet zo ook ons hart niet gebroken worden?

Er staat geschreven in het vierde vers: "Daarom zal het oordeel als een giftig kruid groenen op de voren der velden. Als een vergiftig kruid! Wilt gij dat oordeel van het vergiftig kruid, dat die gehele akker aansteekt en verderf over het land brengt, wilt gij dat oordeel weg hebben? Dan moet er gebroken worden; dan moet het zo zijn, dat wij tot onszelf inkeren. Daar worden Gods knechten toe geroepen om te braken. Voor het land, opdat de zonde bestraft wordt; voor onderdaan en overheid zonder onderscheid, zonder aanzien des persoons, dat er zal zijn een behouden worden in Christus, een verloren gaan in onszelf. Want met minder kan het niet. En als dan dat ploegen gedaan is, wat dan? Ploegt die ploeger de gehele dag? Is het daar om begonnen? Is dat alles, wat hij beoogt, om zijn hand te doorsnijden en te kerven? nee, hij ploegt niet de gehele dag; hij houdt niet altijd aan; maar hij ploegt om dat land te bereiden en dan keurt hij zijn akker en dan zaait hij zijn graan er in, want zijn God onderricht hem, staat er in Jesaja's profetie, en straks zal hij zijn graan dorsen. Dat is de bedoeling van dat braken.

In die ernstige ploegingen, in die doorsnijdingen, in dat afsnijden van al hetgeen van de mens is, in het bestrijden van de zonde, wat is dan de bedoeling? Niet dat wij met onze wettische ijver grond zullen vinden om voor God te bestaan. Denkt aan de regering van de Godvruchtige Hiskia en Josia, die het volk omkeerden en de ploegschaar er in zetten; maar er kwam bij het volk geen braken van het braakland; op de platte daken en in het verborgene, als het niet door de koning gezien werd, deden zij hun afgodendienst en hun hart bleef er aan hangen. De Heere zeide het door de knechten, die Hij zond, door Zijn getrouwe profeten: "Gij zijt vals, gij zijt ontrouw in het verbond-maken." Daar moet zijn een breken met het kwade en een betrachten van Gods geboden in het binnenste van het hart, opdat wij de dienst des Heeren zullen waarnemen. Dat braken van een braakland en dat doorsnijden heeft ten doel het land te bezaaien en vrucht daarvan te hebben. Welnu, dat vinden wij ook in onze tekstwoorden, want, er wordt hier gesproken van:

2. Een heilige plicht.

Er staat: "Dewijl het tijd is de Heere te zoeken." Het is tijd om de Heere te zoeken, daarom, braakt ulieden een braakland. Welk land vraagt om de regen, vraagt dat de wolken zwaar worden van water? Het is de opgeschudde akker. Hebt u nooit uw aandacht er aan gegeven, dat het land zo toegeslagen kan zijn? En zo hard, dat het als met een korst bedekt is? Zulk een land roept niet om regen. Daar dringt die regen ook niet in. Maar dat opgeploegde land, dat doorsneden land, die opengelegde akker, die gescheurd is, die roept om regen. Het is tijd om de Heere te zoeken. En als die akker als voorbeeld gesteld wordt van onze heilige plicht, die er is in het zoeken van de Heere, dan wordt het eerst gewezen daarop, dat dat zoeken van de Heere niet alleen maar recht is bij die gescheurde akker, maar wilt gij het in het algemeen nemen: voor u en mij en voor ieder van ons ganse land. Welnu, als die harde korst van de zonde er op blijft, en er is geen opmerken en geen verstaan, en gij zegt, gelijk één van die

ministers ons eens heeft toegeroepen, als wij het over het erge van de toestand en het schrikkelijke van de zonde hadden: Het is zo erg niet! Als wij dat zeggen en God ons met blindheid geslagen heeft, dan vragen wij om de regen niet en dan komt er geen weken van de Heere, want het is zo erg nog niet. Wij zijn het verharde volk van Israël gelijk; het is zo erg niet; en zij wendden het oor niet tot de roepstemmen van de profeten en er kwam geen verlaten van de zonden.

Zo roept ook ons volk zijn eigen oordeel in; ja zowel vorstenhuis als volk. En dat is het ontzettende, het oordeel Gods wordt uitgeroepen terwijl het nog tijd van bekering is; het is nog tijd om God te zoeken. Dat wil zeggen: God heeft nog geen voleinding met ons gemaakt. Ik heb onlangs nog gelezen, dat na de dertigjarige oorlog in Duitsland in 1630 er zulk een verwoesting en uitroeiing van het volk gekomen was, dat in de steden, die 800.000 inwoners hadden, er maar 18.000 waren overgebleven en dat het volk zulk een honger leed, dat men zelfs mensenlijken opat. Die lust heeft er iets van te lezen, zie het na in *Vos' Kerkelijke Historie*.

Denkt eens, dat Gods oordelen zwaar worden over een volk, dat naar God niet hoort. En dan heeft de Heere ons nog gespaard en in die grote nood ons bewaard, toen wij met kilo's gelijk ons gewicht zagen afnemen, en Hij heeft een wending gegeven. Maar, daar staan nieuwe gerichten van Gods gramschap voor de deur, en de Heere zegt: Er is nu nog een tijd van bekering. Ik geef u een tijd eer het komt, opdat wij buigen zullen voor de hoge God en met de zonde zouden breken en de rechten en inzettingen des Heeren houden. Als het ooit tijd is om God te zoeken, is het nu! Want de Heere maakt Zich klaar voor nieuwe oordelen en slagen. Ik zeg u, dat de oordelen, die ons troffen, niet genoeg doen aan de eis van de gerechtigheid Gods. Dat wordt gevonden in de weg van bekering; en mijne hoorders, dat geldt ons bijzonder, die onder de waarheid leven, dat het tijd is om God te zoeken, eer onze levenslamp wordt uitgeblazen en ons lot beslist is in het eeuwig verderf. God geeft de mens nog een bekeringstijd, en die wordt in de Schrift genoemd: *de welaangename tijd, de dag der zaligheid*. In welke tijd leven wij? Wij leven in de dag der zaligheid, in een tijd, dat een mens nog bekeerd kan worden. Als de dood komt, is het afgesneden. Waar de boom valt, daar zal hij wezen, eeuwig wel of eeuwig kwalijk. Maar wij zijn nog in de bekeringstijd om God te zoeken en te vinden in Christus Jezus.

Zet ge uw hart er wel eens op? En daar komt die vermaning tot het volk van God, dat zij de Heere zoeken zullen eer de tijd voorbij zal gaan. Het volle verderf zal aan Gods volk niet komen, maar als Gods kerk zo ver van huis af is, dan brengt God haar terug met slagen. Denkt maar eens aan Naomi. Haar man en twee zoons weg! Weet u wat dat betekent? Ja of niet. Ik heb het niet beleefd. Maar o die mensen, die rouwkleren moeten aantrekken; kennen dat verdriet. En toen zij terugkwam naar Bethlehem, stond zij daar naakt uitgekleeft. Denkt er om, dat het verschrikkelijk is als zij terug komt en zegt: "Noem mij niet Naomi; noem mij Mara, want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan."

En als God de zonden bij Zijn volk komt te bezoeken, dan zal dat tranen kosten. De Heere zegt nu tot Zijn volk: "Zie toe, dat de kerk op zijn plaats komt. Het volk van God moet op zijn plaats komen, dat zij de Heere zullen zoeken en er worstelingen zullen zijn als aan Pniël, en dat de praktijk der godzaligheid beoefend wordt in het hart. Dat wil het zeggen: Braakt ulieden een braakland. En dan moet het niet zo zijn, dat het volk maar over de oppervlakte ploegt, maar dat die ploegschaar er door gaat en het land omgekeerd en omgekeerd wordt. Hier binnen in ons hart mochten wij de Heere nodig krijgen. De kerk zei eenmaal: "Ik zal opstaan en wederkeren tot mijn vorige man, want toen was het mij beter dan nu." O, wat is het een zalig werk om God te zoeken met een opengescheurd land, te roepen om de regen met een

verscheurde ziel, en te zeggen: O God, ik kan niet buiten U; o dat mijn ziel gered werd van de dood, dat Gij Uw gunstrijk aangezicht in Christus eens mocht laten lichten en Uw zalige liefde bewijzen.

Het is tijd de Heere te zoeken. *Braakt ulieden een braakland.* Er mocht eens werk gemaakt worden van die ontdekkingen. Dat is Gods werk. Ja, daar hebt gij het nu, dat is Gods werk. Buiten de bediening des Geestes vermag een mens niets van nature, vermag een volk in het gemeen niets en vermag het volk van God ook niet zich te bekeren. Dat is Gods werk. Maar o, dat ontzettende, dat een mens op de geboden Gods niet ziet. Dan houdt de Heere Zijn Geest wel eens in, zodat de mens zijn hart niet braakt en de Heere niet wekt, dat hij zijn hart er niet op zet om die waarachtige bekering deelachtig te worden, en dat het volk van God zo maar in slaap kan vallen. Maar dat volk heeft ook gezegd: "Heere, waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen?" Alsof zij zeggen wilden: Och Heere, geef ons toch aan onszelf niet over, want wij zullen van onszelf toch nooit naar U zoeken of vragen. Daar komen zij in de ootmoed voor God. En dan, dan krijgt de ziel een zeer voortreffelijke belofte, waarmee onze tekst sluit: "Totdat Hij kome en over u de gerechtigheid regene." Dit is ons derde punt van overdenking.

3. *Een verheven belofte.*

Gij kunt het wel verstaan, dat de Heere komt, dat Hij komt in Christus en dat Hij zich ontfermt over Lo-Ruchama en tot Lo-Ammi zegt: "Gij zijt Mijn volk." De Heere komt en Hij regent gerechtigheid; gerechtigheid in Christus, gerechtigheid om de wegen des Heeren te gaan, gerechtigheid, dat wil ook zeggen, dat de Heere het hart bekeert. De Heere werkt bij dat volk een braken van het braakland. God heeft het menigmaal betoond bij de koningen van Juda, als Zijn geboden betracht werden en het volk wederkeerde tot de Heere, dat Hij dan in het midden van hen woonde en tekenen en wonderen deed. En dat heeft de Heere aan Nederland ook zo dikwijls bewezen. Gaat terug naar de tachtigjarige oorlog. Neemt dat boek van *Van der Velde eens: De wonderen des Allerhoogsten*; en dan zegt u: Wat was God wonderlijk in Zijn doen.

Leest eens bij anderen in onze historiën: het ene oordeel kwam na het andere; er was oordeel op oordeel. Maar de Heere werkte een braken van een braakland. Ik heb wel mensen in mijn jeugd gekend, die een offer kwamen brengen. Zij zeiden: Ik zal gaan, want mijn gehele stal wordt mij ontnomen en ik heb God tegen. Ja, het hangt aan elkaar vast, dat braken van een braakland en dat regenen van de Allerhoogste.

En zo is het bij het volk van God ook. Als wij het zo buiten Christus houden kunnen en wij hebben iets om elkaar nog mee te troosten, dan moet gij eens zeggen waar de regen van de gerechtigheid vandaan moet komen, waar Christus verheerlijkt wordt in het hart van verloren zondaren. Gij moet de kerk maar eens zien in deze dagen. Als er echter dat braken komt, dan zeggen zij: Lieve Heere, ik weet geen andere weg en wil ook geen andere om zalig te worden; en dan gaat de gerechtigheid over hen regenen om hen uit de banden te brengen. O, dat aanhouden bij de Heere en dat hun ziel in de ruimte gezet wordt en de gerechtigheid in Christus over dat volk regent. In hun noden, verdrukkingen en verlatingen kan het zijn, dat zij zeggen: Heere, o die ploegschaar snijdt zo hard, maar ik kan U niet missen, al gaat het nog zo diep. En dan dat regenen van Zijn gerechtigheid, dat de zegeningen van het Verbond uit Zijn gerechtigheid hun hart vervrolijken; o die blijdschap, dat zij de Heere gedenken, zelfs in de tegenheden en dat zij de strijd niet vrezen en de beroeringen, die komen in de wereld; maar zij zien op het einde en dat is hun eeuwige verlossing en zaligheid.

Zo zal dat volk die bekeringstijd tot nut zijn door de bediening van de Heilige Geest en zij verkrijgen op het geroep die weldadigheid Gods, dat regenen van zijn gerechtigheid, zodat zij hier de eerstelingen hebben van dat heil, dat hun bereid is in Christus en dat hun hart van de

wegen des Heeren gaat zingen en van de onveranderlijke trouw Gods, gelijk wij ook samen doen willen uit Psalm 138: 4:

*Als ik, omringd door tegenspoed,
 Bezwijken moet,
 Schenkt Gij mij leven.
 Is 't, dat mijns vijands gramschap brandt,
 Uw rechterhand
 Zal redding geven.
 De Heer' is zo getrouw als sterk,
 Hij zal Zijn werk
 Voor mij volenden
 Verlaat niet wat Uw hand begon,
 O Levensbron,
 Wil bijstand zenden!*

Toepassing.

Ziet de ernstige vermaning, uit het Woord van God gegeven aan geheel de wereld: "Braakt ulieden een braakland!" Snijdt toch het onkruid af, want het oordeel Gods komt; het komt zekerlijk. Het zal het oordeel van het vergiftig kruid zijn tussen het koren. En waar gaat het nu met die wereld naar toe? Zegt het maar eens. Laat uw consciëntie maar spreken. Nee, nee, laat Gods Woord het u zeggen, want dat Woord wordt vervuld. En met welk een kommer en zorg moeten wij de toekomst niet tegemoet zien, als wij bedenken dat God ons rijp maakt voor nieuwe wereldoordelen.

U moet eens teruggaan in ons vorig leven. Die eerste wereldoorlog, toen God aan onze grenzen waakte. Er was distributie, maar wij werden bewaard. En welk een rijkdom was er daarna niet. Er was overvloed; maar er was geen opmerken. Weet u niet, dat de goedertierenheden Gods u tot bekering leiden? nee, zei ons volk, wij klimmen hoger en hoger en er is geen opraken van onze rijkdom. En daar sloeg God met werkeloosheid. Die ging over de gehele wereld en de mensen wisten geen raad. Niemand wist het vraagstuk op te lossen en wij leden gebrek bij alle overvloed. u hebt het kunnen merken: God maakte het verstand der verstandigen te niet. Er liggen de bewijzen, maar niemand wil het opmerken. De mensen gingen door en daar kwam die nieuwe oorlog en daar kwam die ellende, die wij ons nooit hadden kunnen voorstellen. u moet eens zien in de geschiedenis van Israël Daar klommen de oordelen, het werd al zwaarder en zwaarder en het kwam tot een wegvoering van dat ganse volk naar Babel. Als dat braakland niet gebraakt wordt en de zonde niet bij de wortel afgesneden, dan gaan wij met de stroom van de zonde mee, is er een meegaan met Rome en worden wij verkocht aan degenen, van wie God ons heeft vrijgemaakt.

En de Heere ziet het. Hij zegt: "Braakt ulieden een braakland!" Het is nog tijd om God te zoeken. O, het mocht ons eens aangrijpen, dat wij vernederd werden voor het aangezicht des Heeren, opdat ons land behouden werd, eer dat God het moe wordt met ons. En nu wil ik er niet meer van zeggen. De wereld rekent maar en de politiek stelt het voorzichtig voor, maar laten wij toch naar Gods Woord vragen. Dat Woord zegt: "Braakt ulieden een braakland", gaat er niet licht overheen, maar snijdt er eens diep door. Het geldt ook voor de kerk: "Braakt u een braakland." Gods Woord moet er doorheen; het moet worden: Heere, wij moeten in ons binnenste veranderen. Het is tegenwoordig een zalven en zaligspreken van: *lieve broeders en zusters in de Heere, wij gaan naar de hemel toe*. Maar dat zal verkeerd uitkomen. En daar zijn

wij wel van overreed, nietwaar? Dat wij niet allen in het verbond zijn. Ik zou wel eens willen weten hoe een mens uit een gebroken werkverbond in een verbond met God komt buiten Christus. Dat kan een kind onder ons begrijpen. Dat is ploegen met de stoppelploeg. Dat is licht over de akker heengaan en wij praten wat over bekering. Maar mijne hoorders, zegt mij eens: Waar zijt u een doemwaardig zondaar voor God geworden? Zegt u: dat is te hard en wat is dat voor een leer? Maar kan het dan anders dan dat wij alles kwijtraken en met alles omkomen? O, wat zouden wij toch gelukkig zijn. De Heere brengt een mens in de put. O, kon ik een mens eens in de put krijgen, zodat hij gaat zeggen: "O God, wees mij zondaar genadig!" Maar als wij gaan zeggen: Die braakploeg moet er niet in, dan wordt Christus op de achtergrond geschoven en dan is het zo nodig. Maar de Heere geeft nu een tijd om God te zoeken. Het kon wel eens de laatste dankdag zijn, dat wij bij elkaar zijn.

Och, laat Gods Woord er toch eens ingaan. Braakt ulieden een braakland! Dat wij ons mochten haasten en spoeden om onzes levens wil. Als straks de dood komt, dan valt de wereld weg en al die belangrijke dingen, waar wij het nu zo druk mee hebben, en dan moeten wij voor God verschijnen. En hoe zal dat dan gaan? De Heere mocht dat Woord heiligen aan onze harten.

Nog een weinig tijds op de wereld, en dan zal dat volk van God toch gelukkig wezen! Dat volk, dat een braakland heeft mogen braken voor God en dat er winst mee mocht doen, want de Heere kwam er Zelf aan te pas. Maar welke arbeid was er dan in hun ziel? Dat hebben zij van zichzelf niet; zij houden alleen roem over in God en in Zijn vrije genade. Maar daar tegenover: wat werd zulk een ziel arm. Als die boer aan het ploegen gaat, dat betekent wat werk en daar wordt wat zweet gelaten. u moet het eens aan die oude boeren vragen. En hier komt arbeid voor de kerk van God; worstelingen voor zichzelf in het verborgene; want zij hebben met God te doen gekregen. Zij krijgen het alleen met God te doen en zeggen: Ach Heere, ik heb gezondigd en ik moet een Borg voor mijn schuld hebben. Hun zaak is: *Ik heb tegen God gezondigd. Hoe groot ook de schuld van anderen zijn moge, ik heb gezondigd.*

Mijn onbekeerde medereiziger naar de eeuwigheid, zoek de Heere eer uw lamp wordt uitgeblust. Want er moeten nog mensen tot God bekeerd worden. Jongens en meisjes ik heb een woord van bemoediging voor jullie. Jullie zijn nog in de wel-aangename tijd, in de dag der zaligheid. God trekt nog door Zijn Woord en Hij wil nog zondaren bekeren.

Dat geldt ook voor ouderen van dagen en het geldt ook voor het volk van God. Mochten wij meer tot een innerlijk leven bekeerd worden en worstelingen kennen aan Gods genadetroon, om Hem te kennen, opdat gerechtigheid over ons van de hemel regenen zal.

Het wordt veel onder Gods volk gevonden, dat zij zo licht ploegen. Is het niet waar? En o, één indruk van de goedgunstigheid en liefde Gods in ons hart heeft aan Christus, de Borg, de dood gekost; want buiten Hem is God een verterend vuur en een eeuwige gloed. Is God niet waard om er eeuwig in geprezen te worden? Gewis ja! Maar dat wij daar onze grond in hebben, dat deugt niet en dat wij elkander zalig gaan spreken, dat deugt ook niet. Want het werk van de Heilige Geest is een braakland te braken.

En nu kunnen wij elkaar wel zeggen: wat is het toch een lichte tijd. Ik heb als jongen wel op een stoof gezeten onder het oude volk van God en hun gesprekken gehoord en hen wat horen verklaren. Maar gelooft u wel, dat u soms gaat vragen: is dat nu een vreemde taal in deze tijd? Is dat een vreemde zaak geworden, dat vragen en zoeken van God? Ik heb het nu over het volk van God, over degenen, in wie bij aanvang het werk aangevangen is. Nu moet u niet zeggen: Preek toch eens anders en bouw toch eens op!

O, ik wil zo graag opbouwen en de kerk tot de vrijheid voeren, die in Christus is; dat er goud en zilver en kostelijke stenen gebouwd worden; want de kerk komt in het vuur. In het vuur van

Gods beproeving, en als er niet goud en zilver en kostelijk gesteente gebouwd wordt, dan zal het verbranden.

Braakt ulieden een braakland, volk van God! de ploeg er in! En dan blijken wij verloren aan onze kant met onze bevinding, maar behouden in Christus alleen, opdat onze blijdschap en roem in de Heere zij. Wij mochten zo de Heere zoeken en vinden, want o, dat gescheurde land roept om regen. Zeg• het kan niet anders en ik wil ook niet anders, want het is het leven van mijn leven geworden. En dat het nu in oefeningen kome voor onszelf, want anders kunnen wij de zonde zo doen. Ik herinner mij een voorbeeld uit mijn jonge dagen. Als er van Gods kinderen over de dijk gingen, namen de kinderen soms hun speelgoed mee en verborgen zich, want zij waren bevreesd aangesproken te worden. Er was ontzag voor dat volk van God.

Maar wat is dat ver weg in deze tijd. Waarom? Omdat het leven zo ver van God af is en het gaat om hun eigen gezag. Wij mochten Hem zoeken, opdat gerechtigheid regene over ons. God moge Zijn kerk bewaren, in welke benauwing zij ook kome. Wij komen er uit, volk! Het is een geploegd volk en dat zal vrucht dragen om zalig te worden. Dat dat ons sterke en ons trooste. Wij zullen straks eeuwig God gaan loven in de volmaakte dankdag van dat volk, dat hier bij aanvang God leert prijzen. Zo moge Hij ons dan geven dat braken van ons braakland; ook in de ernst van de tijd, dat wij bij de Heere schuilen mochten en Hij over ons de gerechtigheid regene van de hemel, opdat Hij van Zijn volk de eer en de aanbidding en de dankzegging ontvangen moge. Amen.

12. Gods onderzoekende aanspraak tot Zijn volk

Biddagpredikatie over Micha 6:3

Psalm 43: 3

Lezen: Micha 6

Psalm 79: 4 en 5

Psalm 81: 15

Psalm 119: 69

U hebt, mijn geliefden, wel meermalen gehoord van een "Jeremia's gestalte." Gedurende de oorlogsjaren hebt u er meermalen in scherp veroordelende zin over horen spreken. Maar in Gods Woord vindt u die gestalte beschreven, doch niet veroordeeld, maar ons allen ten voorbeeld gesteld.

Jeremia was reeds op jeugdige leeftijd tot profeet geroepen. Die roeping viel hem, gelijk al Gods getrouwe knechten, zeer zwaar. Hij klaagde dan ook in het besef van zijn onbekwaamheid om die roeping op te volgen: "Ach, Heere Heere, zie ik kan niet spreken, want ik ben jong." Allerminst is Jeremia de man om de taak te vervullen, door God hem opgelegd: "Om uit te rukken en af te breken en te verderven en te verstoren; ook om te bouwen en te planten." Jeremia, de zoon van Hilchia, uit de priesteren, die te Anatoth waren, is een jongeling met een week gemoed; een man, die weent en kreit en klaagt: "Och, dat mijn hoofd water ware en mijn oog een springbron van tranen. Zo zou ik dag en nacht bewenen de verslagenen van de dochter mijns volks."

Hoe ver is hij er dan toch van af, om de strijd aan te binden tegen de samenrottende benden, die vlees tot hun arm stellen, hun hoop op Egypte bouwen, van een verlaten der Godtergende zonden niet willen weten en aan het naderend oordeel der verwoesting van stad en tempel door Babel niet geloven. En toch dat oordeel heeft Jeremia vorstenhuis en volk aan te zeggen en het voortdurend van de zonde af te manen. De Heere zal hem de woorden in de mond geven, die hij te spreken heeft. Ja, Jeremia zal in onderscheiding van de profeten, die vóór hem geweest zijn, de val van Jeruzalem en de wegvoering van Juda naar Babel meemaken. Met heilige ernst heeft hij, door zijn Zender bekwaamd, zijn roeping vervuld. En met welke uitwerking?

Dat men hem hield voor een landverrader! Dat de vorsten tegen hem opstonden; hem in de gevangenis ten huize van Jonathan wierpen, waarin hij zou gestorven zijn, ware het niet dat de koning na een geheime samenspreking met de profeet, hem in de voorhof der bewaring opsluiten deed.

De "Jeremia's gestalte" is door de zich van God losmakende vorsten veroordeeld, ja als doodschuldig gerekend. En toch is Jeremia's woord vervuld en was zijn "gestalte" de rechte; de "gestalte" van te buigen voor God; de "gestalte" die de zonde verzaakte en Gods geboden zocht; de "gestalte" die Gods vreselijke oordelen inwachtte vanwege de verharding des volks. Die gestalte is aan Gods kinderen niet vreemd. Voor zichzelf hebben zij Gods recht moeten billijken, al zou Hij hen eeuwig verdoemen; maar ook voor land en volk, voor vorstenhuis en onderdaan moeten zij Gods oordelen rechtvaardigen.

Tot op de huidige dag worden zij, die ook maar een weinig van Jeremia's gestalte mogen beoefenen, uitgekreten voor landverraders; in de oorlog werden zij aangezien als mensen, die het met de vijand hielden, hoewel zij met Jeremia konden zeggen: "Het is vals"; en na de oorlog maakt zich alles op, om niet alleen hun mond te snoeren, maar in de verharding des

harten de zonden vrij te dienen, het land tot het verderf. Zonder twijfel toch zal God Zijn eeuwige raad volvoeren en over de wereld komen, wat in Zijn Woord geschreven is; maar de oordelen Gods komen niet buiten de oefening Zijner gerechtigheid en de wereld zelf maakt zich die oordelen waardig. Wie niet gans verblind is, moet in deze dagen dan ook reeds zien, dat de Heere Zijn gerichten oefent en met vreze de toekomst tegemoet zien, omdat er geen vragen is naar de God onzer vadersen.

Zelfs des Heeren kerk zonk zozeer van haar hechte grondslagen af, dat zij nauwelijks van de wereld is te onderkennen en over Gods lieve volk heerst veelal zulk een donkerheid, dat de vermanende stem schier ontbreekt en hij, die nog in getrouwheid, uit liefde tot vorstenhuis en volk spreekt, is als de stem des roependen in de woestijn, ja, hij wordt bespot en uitgeworpen als de man met een „Jeremia's gestalte." En toch die gestalte mochten wij begeren; 'die gestalte van verootmoediging, van wenen over de zonden, van vermaning en waarschuwing eer het Woord des Heeren van verderving en wegvoering klinken zal.

Nog geeft God in Zijn grote lankmoedigheid de tijd, om tot Hem weder te keren; om met verbreking des harten, klagend als een levend mens over de zonde Zijn aangezicht te zoeken en Hem te eren en te dienen, gelijk Hij in Zijn Woord gebiedt. Ai, zeg wat onrecht hebben wij en onze vadersen toch aan God gevonden, dat wij Hem de rug hebben toegekeerd en niet het aangezicht? Moge deze bededag ons met schaamte vervullen en doen roepen tot de levende God, opdat Hij Zich onzer ontferme en de hitte van Zijn gramschap moge overgaan.

Nog wil de Heere in Zijn grote verdraagzaamheid de weg ons openen, om met verootmoediging tot Hem weder te keren. Hoe klaar blijkt dat uit het Woord, dat Hij door Zijn 'knecht Micha gesproken heeft tot het ontrouwe en afvallige Juda, als Hij in laagbukkende goedertierenheid dat rijk aanspreekt en ter verantwoording roept in Micha 6:3, bij welk woord wij thans nader stilstaan:

"O, Mijn volk! wat heb Ik u gedaan en waarmee heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij."

Leest dan in deze tekst:

Gods onderzoekende aanspraak tot Zijn volk. En zie daarin achtereenvolgens:

- 1. Een bevoorrecht volk.***
- 2. Een beschamende vraag.***
- 3. Een geëiste verdediging.***

1. Een bevoorrecht volk.

Micha was een Morasthiet, geboren dus te Moreset, een plaats in de vlakte van Juda, niet ver van het Gath der Filistijnen gelegen. Hoewel een weinig later tot profeet geroepen dan Jesaja, heeft hij met deze het Woord des Heeren tot het afvallig volk gesproken in de dagen van de koningen Jotham, Achaz en Hiskia; beurtelings dus onder godvrezende en goddeloze koningen, die Davids troon beklommen hadden.

Jotham toch deed wat recht was in de ogen des Heeren, naar alles was zijn vader Uzziā gedaan had, deed hij. Desniettemin offerde en rookte het volk nog op de hoogten, in plaats van alleen in de tempel, die de Heere Zich ter woning verkoren had. Het volk weigerde dus zich tot de dienst des Heeren te bekeren, het Meld aan zijn afgoderij vast. Toen dan ook de zeer goddeloze Achaz aan het bewind kwam, vond hij de weg open voor de gruwelijkste afgodendienst. Voor Hata, zelfs voor Moloch werden beelden opgericht en de koning deed zijn eigen zonen (was er groter gruwel denkbaar?) door het vuur gaan. Gods toorn ontbrandde

over deze gruwelen en Pekah van Israël en Rezin van Damaskus trokken ten strijde op tegen het rijk van Juda. 120.000 van Juda's dapperen vielen in de bange strijd en 200.000 vrouwen en kinderen werden gevangelijk weggevoerd; tegelijkertijd werd het land beroofd van al zijn kostbaarheden en voorraden. O, merkt toch op, dat de oorlog een van de oordelen Gods is. "Ik maak de vrede en schep het kwaad; Ik, de Heere, doe al deze dingen", sprak God door de mond van Jesaja, de profeet. De koningen van Israël en Syrië konden beraadslagen, wat zij wilden, maar buiten Gods toelating en medewerking vermochten zij niets.

En datzelfde geldt tot op de huidige dag, ja tot het eind der dagen toe. Hitler mocht zijn gruwelijke plannen opzetten, een roede worden voor geheel de wereld, ook voor ons land, dat zo onnoemelijk veel onder het onrechtvaardig, verraderlijk geweld van de Duitser geleden heeft .... maar de eerste oorzaak van wat geschied is, is God, Die onze zonden bezoeken ging en onder Zijn oordeel ons deed doorgaan, ja doet zuchten tot op deze dag. De oorlog moge ten einde zijn, doch wij lijden meer dan wij beseffen onder de gevolgen ervan en de rust onder de volkeren is wedergekeerd.

Niet meer in het geheim wordt gemompeld, maar openlijk wordt de vrees uitgesproken voor een nieuwe wereldoorlog, die alle andere in de schaduw stellen zal. Ik wijs slechts op de verhouding tussen Rusland en Amerika; ik doe u alleenlijk de blik slaan op het zich steeds vaster nestelen der communisten in de Balkan; ik roep in uw herinnering alleenlijk, wat ons land betreft, de troebelen in Indië, waar onze zonen en jonge mannen bij duizenden zijn en worden heengezonden en aan de grootste gevaren zijn blootgesteld; waar een bende revolutionairen de macht zoekt in handen te krijgen, terwijl onze regering de handen slap liet hangen, toen het mogelijk was geweest hen weg te blazen. De arme inlandse bevolking mag aan zichzelf niet worden overgelaten; ook eist het belang van ons land dat de band, die Indië aan ons bond, niet worde doorgesneden.

Hoe schuldig Nederland ook sta in de beheersing zijner koloniën, het is in strijd met zijn dure roeping los te laten, wat God het toebetrouwde. En te vrezen is, dat het daartoe komen zal, zo regering en volk vergeten, dat God ons land boven andere volken rijk beweldadigd heeft. Grijp slechts in de geschiedenis onzer natie terug en die bevoorrechting blinkt van de dagen onzer landsgeboorte af ons tegen.

De gezegende Reformatie opende in deze gewesten de ogen des volks voor de afgoderij en gruwelleer van Rome. Bij duizenden vloeiden de scharen samen om het Woord Gods te horen en dat Woord droeg rijke vrucht. Maar het verwekte ook de bittere haat van Rome. De koning van Spanje stelde zich met geheel zijn macht in Rome's dienst, en zocht te vuur en te zwaard Gods werk uit te roeien. De hel was op de been, om ons zelfstandig volksbestaan in de kiem te smoren. Maar Gods werk verkreeg de overhand. De Heere verwekte onze eerste Willem van Oranje om, hoewel rooms opgevoed, de zijde van het onderdrukte volk te kiezen. Geld en goed en leven waagde hij ten koste van het vervolgde volk.

En naast hem, zijn broeder Jan van Nassau, die tegenover de Unie van Atrecht, die van Utrecht tot stand bracht, waarin hij de zeven Noordelijke Provinciën verenigde. Holland en Zeeland verbonden zich om alleen de Gereformeerde religie te handhaven. Wat de vijand ook bedacht, in welke noden het land ook verkeerde, de Heere heeft Nederland verkoren tot Zijn erve om er te wonen. En Hij zegende dit land. Hij maakte het vrij van Spanje en van Rome en opende de schuren des hemels. "De gouden eeuw" was de eeuw van voorspoed en welvaart, die samenviel met de tijd, dat de Gereformeerde religie gehandhaafd werd.

O, gelukkig Nederland! O, bevoorrecht volk. Micha's woord, dat op de bevoorrechting van Israël wijst, gold voor ons. Gewis, Israël was een theocratisch volk, d.w.z. een volk met een Godsregering. De Heere Zelf was Israëls Heere en Koning en Wetgever. Zulk een volk komt

na de vervulling van de dienst der schaduwen nimmer meer op aarde. De Joden mogen vechten om Palestina; al gelukte het hun dáár opnieuw een Joodse staat te vestigen, al vonden zij een nakomeling van David, die zij op de troon brachten, al bouwden zij te Jeruzalem een nieuwe tempel, toch zal Israël nooit meer worden wat het geweest is, n.l. een theocratisch volk *De schaduwen hebben afgedaan*. "Indien gij u laat besnijden zo is Christus u geen nut."

Maar dat volk was type van de Godskerk; van de uitverkorenen van de Vader, van de gdkochten met Christus' bloed, van de geleiden door de Heilige Geest. Hen zal de Heere nooit verlaten; nimmer aan zichzelf overgeven. De ziel Zijner tortelduif zal Hij niet overgeven aan het wild gedierte des velds. Die uitverkoren kerk is het rijk bevoorrecht volk van God. De Heere zal haar zijn een hoog Vertrek ten tijde van benauwdheid.

Maar al keert de Godsregering van dat volk nimmermeer terug, toch lag daarin een norm, die voor alle eeuwen geldt. Gewis, het gaat door dat degenen, die naar Gods geboden wandelen, Zijn heil zullen zien. Vorsten zijn ook in hun ambtelijk leven voor God gehouden Zijn geboden te bewaren en de volkeren zullen ervaren, dat in het houden van Gods geboden groot loon ligt, terwijl de overtreding van des Heeren wetten hen onder Gods gramschap brengt. En nu heeft God Nederland eenmaal uit het roomse Egypte uitgevoerd en het gezegend; rijkelijk bevoorrecht en groot gemaakt. Laat toch de historie spreken!

Leest, mijn geliefden, leest wat de geschiedenis van ons volk ons zegt en roept in verwondering uit: "De Heere heeft ons volk rijkelijk bevoorrecht, opdat gij zien moogt, hoe ver wij van het heilspoor zijn afgegaan." Immers de aanspraak, die God tot Juda richt, is een beschamende; zij dient om het volk te vernederen, terwijl het nog is de tijd om de Heere te zoeken. Want God wil Zich met Israël in recht begeven. Daarom bevat onze tekst dan ook, zo wij nu in de tweede plaats bezien:

2. Een beschamende vraag.

Het rijk van Juda, dat aan Davids huis was trouw gebleven en te midden waarvan de Heere Zijn tempel had, heeft God verlaten. Reeds vernamen wij tot welke gruwelen het volk niet alleen onder de Godvruchtige koningen gekomen was, maar ook, dat het in het bijzonder uitbrak onder de regering van de goddeloze Achaz. Zó diep was het verval, dat de godvrezende Hiskia het volk niet meer van zijn naderende ondergang kon weerhouden. Het zou weggevoerd worden naar Babel, vanwege zijn Godsverzaking.

Hoe toch was het daartoe gekomen en waarom? "Wat heb Ik u gedaan en waarmee heb Ik u vermoeid?" spreekt de Heere. Wat God gedaan heeft wordt door Micha beschreven in het begin van ons téksthofdstuk. De profeet roept het volk op te horen, "wat de Heere zegt", de getrouwe en onveranderlijke Jehovah, Die de volle betekenis van Zijn allerhoogste naam aan Mozes heeft bekend gemaakt, toen Hij zeide: "Ik zal zijn, Die Ik zijn zal", van eeuwigheid tot eeuwigheid Dezelfde; bij Wien geen schaduw van omkering is; Die Mijn belofte handhaaft en vervult. Hoe moest toch het volk de oren wijd openen voor Zijn Woord en wij met hen. Of is God niet waardig gehoord te worden? Luister dan, o land, luister dan Nederlands volk en kerk; luister dan overheid en onderdaan; luister dan hoorder, klein en groot, de Heere spreekt. Nog is het tijd om te horen; nog maant de levende God, Die de zonde niet ongestraft laten kan: "Hoort de roede en Wie ze besteld heeft" eer Hij met die zwiepende roede slaan zal. Stopt uw oren niet toe als een adder, want Gods Woord zal zijn kracht doen; het zal zijn een reuk des doods ten dode, zo het u niet wordt een reuk des levens ten leven.

Wat de Heere dan te zeggen heeft? "Maak u op, twist met de bergen en laat de heuvelen uw stem horen." God heeft een twist met Zijn volk en Hij roept het Zijn daden te gedenken, die Hij van ouds gedaan heeft. Hij heeft Israël door Zijn sterke arm, om het bloed van het

Paaslam, uitgeleid uit het diensthuis van Egypte, waar het de dood nabij was. Toen leidde God dat volk niet op de weg van het land der Filistijnen, hoewel die nader was, maar God leidde het volk om, langs de weg van de woestijn der Schelfzee, hen voorgaand door de wolkkolom bij dag en de vuurkolom bij nacht, dat Hij hen lichtte om voort te gaan bij dag en nacht. Op Zijn bevel legerden zij zich voor Pi-Hachlróth, tussen Migdol en tussen de zee voor Baill-Zefon. Toen verstokte de Heere het hart van Farao; Hij gaf hem aan zichzelf over en onthield hem de algemene genade, die voor verder verderf Hem zou bewaard hebben, opdat de Heere aan Farao en aan al zijn heir verheerlijkt worden zou "alzo dat de Egyptenaars zullen weten, dat Ik de Heere ben." God Zelf werkt de zonde nooit; ook niet de verharding des harten; maar Hij schenkt of onthoudt Zijn genade naar Zijn welbehagen tot Zijn verheerlijking. Wee onzer, zo zelfs die algemene genade door God wordt ingetrokken. En dat doet Hij naar Zijn soevereine wil, doch ook rechtvaardig om onzer zonden wil. Dan hollen wij voort, ons verderf tegemoet. Wij hebben dan wel wat anders te doen, dan naar God te horen; dan Zijn wet te overdenken, te gehoorzamen en te handhaven. Openlijk spreken zelfs overheidspersonen het uit, terwijl niet alleen in ons land, maar over geheel de wereld zulk een verharding gekomen is en een doorhollen op het hellend vlak der zonde, dat men met toenemende vaart zich de ondergang bereidt. Farao zij ons ten voorbeeld.

Met al zijn paarden, vreselijke strijdagens, ruiters en zijn ganse heir trok Egyptes koning het uitgeleide volk achterna. Uitkomst was er naar de mens gesproken voor Israël niet. Vóór hen de zee; ter rechter- en linkerhand het gebergte en achter hen geheel de woedende legermacht van Egypte. En wat heeft God toen gedaan? Deed Hij naar het wantrouwen van Zijn volk? Handelde Hij naar hun ongeloof? Vergold Hij hen de woorden, die zij tot Mozes spraken: "Houd af van ons en laat ons de Egyptenaren dienen, want het ware ons beter geweest de Egyptenaren te dienen, dan in deze woestijn te sterven." Laat de bergen antwoorden. "Wat heb Ik u gedaan, spreekt de Heere en waarmee heb Ik u vermoeid?" Twist met de bergen aan de Schelfzee. Zij zullen u de mond sluiten, want de God Jacobs heeft van tussen die bergen het volk uitgevoerd door de verheerlijking van zulke wonderen, die de heidenen het hart smelten deed, gelijk gebléken is uit het woord dat Rachab tot de verspieders van Jericho heeft gesproken.

De sterke fundamenten der aarde zijn blootgelegd. Op Gods bevel heeft Mozes de staf over de zee uitgestrekt en deze gekliefd; de wateren stonden als twee muren en tussen deze door ging het volk over de vaste weg van de fundamenten der aarde. Blind voor de daden van Gods macht tot verlossing van de hoop Zijner ellendigen, rende Farao met zijn ganse heir hen achterna. Maar zie, de engel Gods, Die voor het heir van Israël ging, vertrok en ging achter hen; de wolkkolom vertrok ook van hun aangezicht en stond achter hen. En zij kwam tussen het leger der Egyptenaren en tussen het leger van Israël en de wolk was tegelijk duisternis (n.l. voor de Egyptenaren) en verlichtte de nacht voor het volk Israëls. Daardoor werden de Egyptenaren verhinderd met haast voort te trekken, zodat de een tot de ander niet naderde de ganse nacht. Bovendien verschrikte de Heere luit leger der Egyptenaren en Hij stiet de raderen hunner wagens weg en deed ze zwaarlijk voortvaren. En eindelijk toen de laatste Israëliet de voet aan de oever der zee had gezet, strekte Mozes op Gods bevel zijn hand uit over de zee en de wateren keerden weder over de Egyptenaren.

De zeemuren stortten zich op hen en niet één man van hen bleef er over. Toen heeft Israël gezongen het lied van Mozes; Mirjam nam de trommel in haar hand en al de vrouwen gingen uit, haar na, met trommelen en met reien, zingende: "Zingt de Heere, want Hij is hooglijk verheven. Hij heeft het paard met zijn ruiters in de zee gestort." Laat nu die bergen en blootgelegde afgronden eens spreken tot het Godvergeten volk! Wat heeft Hij het gedaan dan

enkel goed? In de woestijn sprak Hij tot hen van de berg Sinaï en sloot Hij met hen een verbond; de bergen goten water uit.

Twist dan met de bergen, o volk, dat God beschuldigen wil en met de sterke fundamenteën der aarde! Gedenk wat Balak, de koning van Moab, beraadslaagde, toen hij Bileam huurde om het volk te vloeken en hoe God Bileam verhinderde, ja zelfs de vloek in een zegen veranderde. Meer nog: ga geheel de weg na, die God Israël geleid heeft van Sittim af tot Gilgal toe en betuig welk onrecht God gedaan heeft. Licht het aan Hem, dat gij Zijn wegen niet langer verkiest? Bergen en afgronden zullen u de mond snoeren. Het zijn uw zonden, die het u zo bitter maken. En nu zij het nog eens gezegd, dat in de leiding Gods met Israël wij maar niet blotelijk hebben te zien een stuk historie van het oude Joodse volk, doch de weg, die God Zijn uitverkoren volk leidt. Dat volk wordt uit het Egypte der zonde en des doods verlost door het bloed van het Lam; dát volk wordt geleid door de Rode Zee van Christus' bloed; met dát volk sluit God het verbond der genade; dát volk drinkt Hij uit de steenrots Christus en zegent Hij met de zegeningen Zijner barmhartigheden. Vloek en verderf keert Hij van hen. Zij zijn Zijn volk.

Dát is de diepe zin van wat in Israël ons aanschouwelijk wordt voorgesteld. Maar hoe diep moet het dan toch ingrijpen in de ziel van dat volk, als de Heere spreekt: "Ik heb een twist met u"; met u, volk van God, omdat gij zover van de Heere af leeft, de wereld zozeer zijt gelijkvormig geworden; zo weinig ernst betoont om in Christus uw leven te hebben en te zoeken de dingen, die boven zijn, waar Christus is en niet de dingen die op aarde zijn. Een weeklagen ga op deze biddag op uit de harten van Gods kinderen; een betuigen met de bruidskerk: "Ik zal wederkeren tot mijn vorige man, want toen was mij beter dan nu." Ja, toen was het beter, toen het ons goed was, om nabij God te zijn; toen de wereld onder de voet lag en de vrouw bekleed was met de zon; toen die kerk met haar schoonheid praalde. Het door God beminde volk wordt hier aangesproken met de tedere liefde, die de Heere het toedraagt: "O, Mijn volk! wat heb Ik u gedaan en waarmee heb ik u vermoeid?" Zouden wij niet uitbarsten in tranen en het aangezicht met beide handen bedekken?

En toch ook wordt de zichtbare kerk des Heeren in deze liefdesbestrafing betrokken. Nee, niet alle leden der zichtbare kerk zijn levende leden; niet alle uit Egypte geleiden kenden de verlossing in Christus; niet allen gingen in het verbond der genade in. Maar wel stonden allen onder de bediening des verbonds en wel zwoeren allen te doen wat de Heere gesproken had. En dat woord hadden zij verbroken; die uitwendige betrekking des verbonds hadden zij geschonden. Tot gruwelijke afgoderij vervallen, keerden zij de Heere de rug toe. "O, Mijn volk! zegt de Heere, wat heb Ik u gedaan en waarmee heb Ik u vermoeid?" Spreek, Nederlands kerk! De Heere heeft u geplant; wonderlijk was Zijn weg met u. Hij nam het licht dat in de Zuidelijke Nederlanden was opgegaan van dáár en bracht het naar de Noordelijke gewesten over. De kerk stond hier vast op de onwrikbare rots van Zijn Woord.

Uit de felle strijd der Remonstranten deed de Heere Zijn kerk zegevierend opkomen. Waar is die oude, beproefde leer? Wat hebben wij gevonden, kostelijker dan het goud van de leer der Schriften? Wat heeft de Heere ons gedaan, dat wij Hem en Zijn Woord verlieten en Nederlands kerk alle, ja alle ketterijen inhaalde?

Zelfs onder Gereformeerde naam worden de fundamenteën ondergraven. Een veronderstelde-wedergeboorte-leer nam de klem der waarheid van de consciëntie des volks weg; een drie-verbondenleer moet geloof en bekering opdringen en een vermeend recht aan allen toekennen op de beloften Gods, die toch alleen ja en amen zijn in Christus Jezus voor Zijn uitverkorenen. Is het wonder, dat scheur op scheur ontstaat? Waarom toch de oude leer verzaakt? Waarom de dienst van God veranderd, waarin eens de kerk tot hoge bloei gebracht is? "Wat heb ik u

gedaan en waarmee heb Ik u vermoeid?" zo vraagt de Heere ons. Terug, terug tot de leer der Vaderen.

En niet minder roept in heilige ernst dit Woord des Heeren vorstenhuis en volk tot Hem terug. Naar het getal onzer steden lijn onze afgoden geworden. Gods geboden worden niet geteld; aai hebben afgedaan. En dat niettegenstaande ons land groot geworden is, toen die geboden als grondregel voor de regering dom lands geacht werden. Och nee, geloof niet dat alle bewone', hoog en laag, ooit met de vreze Gods zijn vervuld. Onze vaderen hebben de strijd gevoerd niet alleen met Rome, maar mik met de Libertijnen. Doch de vijanden van de God onzer vaderen hebben de overhand gekregen, doordat de oprechten de wacht niet hebben betrokken. Men heeft gepleit zelfs voor son samengaan met Rome; alleen kerkmuren, zo zeide men, scheiden ons.

Hebben onze Godvruchtige vaderen dan daarvoor goed en bloed en leven geofferd? Getuigen dat al Gods grote daden van Sittim aan tot Gilgal toe? De gevolgen zijn ontzettend. Wij zijn verkocht; door de oorlog verarmd; beknot in onze vrijheden. Nog een weinig en wij tellen als volk niet meer mee. *O land, land, land, hoor des Heeren Woord.*

Nog spreekt God in ontferming: "Wat heb ik u gedaan en waarmee heb Ik u vermoeid, o, Mijn volk." Want Ik heb u tot Mijn volk aangenomen opdat Ik van u geëerd en gediend worde naar Mijn Woord. Beschamend is de vraag, die God ons stelt, van troon tot bedelstaf toe; de vraag, die Hij door Micha eens Juda stelde. En welke uitwerking had die diep beschamende vraag?

3. Laat ons dat vernemen als wij acht geven op de geëiste verdediging.

Die verdediging eist God in het laatste gedeelte van onze tekst: "Betuig tegen Mij."

Wij tegen God betuigen? Ge zou u moeten bergen onder het stof der aarde. "Wie zijt gij, o mens, die tegen God antwoordt?" En toch vernedering voor de hoge God was verre van het volk, dat de Heere in Zijn verdraagzaamheid aansprak. Voort ging het op zijn weg, zich verhardend. Schuld was bij hen niet te vinden. Wat wilde de Heere dan toch van hen? "Waarmee zal ik de Heere tegenkomen en mij bukken voor de hoge God?"

Nee, o nee, leest in dit antwoord geen heilige verlegenheid; geen zoeken van een weg van verzoening. Het volk wil zich rechtvaardigen, nu God Zich met hen in het recht begeven zal. Laat de Heere maar zeggen, wat Hij dan toch van hen eist. "Zal ik Hem tegenkomen met brandofferen, met eenjarige kalveren? Zou de Heere een welgevallen hebben aan duizenden van rammen, aan tienduizenden van oliebeken?" Nu dan zullen zij, die harden van hart het wel geven. Of "zal ik mijn eerstgeborene geven voor mijn overtreding, de vrucht mijns buiks voor de zonde mijner ziel?" Zó antwoordt het volk, hoewel de Heere scherpelijk door Mozes alle mensenoffer verboden en de lossing ingesteld heeft.

Dat inderdaad alle schulderkenning en vernedering ontbreekt, blijkt wel duidelijk uit het antwoord, dat Micha geeft: "Hij heeft u bekend gemaakt, o mens, wat goed is." Gij hoeft niet te vragen, wat de Heere wil. Hij wil verheerlijkt worden in Christus in recht en weldadigheid en ootmoedige wandel met Hem. "Wat eist de Heere van u, dan recht te doen en weldadigheid lief te hebben en ootmoediglijk te wandelen met uw God." En waar dat ontbreekt, *roept de stem des Heeren tot de stad (want Uw naam ziet het wezen) hoort de roede en wie ze besteld heeft.* Juda gaat als volk zijn ondergang tegemoet, al zal de Heere Zijn overblijfsel behouden.

Werp de schuld maar op God als de gevolgen onzer zonde ons treffen. Zo deed het volk van Micha's dagen en zo doen wij allen van nature. Een mens kan noch wil onder Gods recht buigen. Kon ook maar één verdoemde in de hel erkennen, dat God rechtvaardig is, de hel ware geen hel meer voor hem. Maar wij zullen God eeuwig vloeken, als wij de tanden zullen

knersen. En dat vloeken van God is in de grond ons bestaan van nature reeds in dit leven, zelfs onder de rijkste betoningen van Zijn goedertierenheid en lankmoedigheden. Betuig tegen Hem! Wat heeft Hij u gedaan en waarmee heeft Hij u vermoeid? Hij legde Israël geen zware dienst op; Hij vorderde geen oliebekken, noch hun eerstgeborenen. Hij wees hun de weg der zaligheid in Christus, gelijk Hij ons die wijst in Zijn Woord. Hij roept ons toe: "Verlaat de slechtigheden en leeft en treedt op de weg des verstands." Betuig tegen Hem! Breng uw redenen voort, gij zult verstommen voor Zijn rechterstoel. Wie door Gods Geest ontdekt wordt aan Zijn zonden, ziet in het licht van Gods alwetendheid geheel zijn leven tegenover als Gods goedertierenheden; de miskenning van Gods weldaden; de verachting van Gods roepstemmen, van Sittim aan tot Gilgal toe .... schuld met schuld vermeerderd. Dan wordt God door ons gerechtvaardigd, al zou Hij ons voor eeuwig verdoemen. En ga voort, de weg van Gods 'kinderen op, die tegen Hem het hebben volgehouden, zolang zij konden; het recht zochten te ontvluchten; rammen en oliebekken en de vrucht huns buiks zouden aanbieden in plaats van als een verloren zondaar gezaligd te worden uit genade alleen. Zie Gods kinderen in hun afdwalingen volhardend tot de Heere hun de boodschap brengt: "Gij zijt die man." Betuig dan tegen de Heere. Maar o, dan wordt het zo geheel anders. "Gena, o God, gena, hoor hoe een boeteling pleit."

En tot die erkenenis wil de Heere Zijn kerk brengen, ook de zichtbare kerk, opdat zij tot Hem wederkeren en tot Zijn Woord; opdat zij de wereld met haar vermaken uit haar midden weg doet en Hij haar afkeringen geneze. Geen bondgenootschap met hen, die de Waarheid loochenen, kan de kerk redden; maar het onvoorwaardelijk wederkeren tot Zijn dienst, van ouds ons gegeven. Wereldwijsheid, wereldtheorieën, humanistische verzinsels, loochening van des mensen doodstaat en wat zich alom binnen de muren der kerk ook openbaart, dat alles moet prijsgegeven voor de zuivere leer, waarop de kerk eens werd gegrondvest. Waarom die leer verlaten? „Betuig tegen Mij”, spreekt de Heere. Hij heeft Nederlands kerk eens doen zijn de roem der kerken in geheel de wereld. Wat eist Hij anders, dan nehublerkenenis; buigen voor Hem en wederkeren tot de weg, dir wij verlaten hebben?

Dat is het, wat niet minder ons land nodig is. Betuig maar tegen God, welk kwaad Hij ons gedaan heeft. Niet alleen verlost Hij ons van het toen zo machtige Spanje en uit de greep van Rome, maar Hij redde keer op keer. Onze eerste Willem van Oranje heeft eens, toen geheel de zaak verloren scheen geantwoord aan hen, die hem vroegen of hij met enig machtig vorst een verbond gesloten had: "Niet met enig aards vorst, maar met de Heere der heren en de Potentaat der potentaten heb ik een vast verbond gemaakt." Zo schreef Willem I in de allerhachelijkste toestand van ons land. En de Heere heeft naar dat woord gehandeld. Ik noem u slechts het rampjaar 1672; de vier Engelse oorlogen; het verlossen van de Franse revolutie en nu weder het redden uit de hand van het alles vernielende Duitsland. Viermaal bracht een bedreigde scheiding van Nederland en Oranje ons aan de rand des afgronds; viermaal heeft God de band hersteld en ons volk gered; tweemaal na het stadhouderloos tijdperk; toen na de schandelijke bejegening van Willem V en nu weer nadat de Duitser met bebloede kop moest aftrekken. Betuig dan tegen de Heere; laat onze historie zeggen wat God aan Nederland gedaan heeft, niettegenstaande onze zonden. Hoelang ons dan nog verhard! Gods onderzoekende aanspraak tot Zijn volk doe ons uitroepen, wat wij nu willen zingen uit Psalm 81: 15:

*Och, had naar Mijn raad
Zich Mijn volk gedragen!
Och, had Israels zaad
Op Mijn effen padn*

*IJv'rig willen gaan,
Naar Mijn welbehagen!*

Toepassing.

Is er nu, mijn geliefden, één weg te wijzen tot behoud van ons land, tot wederkeren van de rust in de wereld dan die van de onvoorwaardelijke terugkeer tot Gods geboden? Roept de nood der tijden onze overheid niet met alle ernst om het volk van de paden der zonde af te trekken en te dringen naar Gods wet te wandelen? Wie enige aandacht verlenen wil aan de aanhoudende beroeringen in de wereld, moet wel vrezen dat een nieuwe uitbarsting in een wereldoorlog komen zal, erger dan te voren. De lankmoedigheid en verdraagzaamheid Gods is groot en het past ons niet die te beperken tot door ons te berekenen tijden. Maar op Zijn tijd zal Gods rechtvaardig oordeel de zonde straffen en die stapelen zich op, schier ten hemel toe. Nog is ons een tijd van bekering gegeven; och of Nederland in deze zijn dag bedacht, wat tot zijn vrede dient. De Heere verwekke in ons geliefd Oranjehuis een heilige ijver, om naar het voorbeeld van Israëls Godvruchtige koningen, de afgoderij, de ongodisterij, de vertrapping van Gods geboden uit te roeien. Hij geve daartoe een gebed in het hart dergenen, die Hem vrezen en zich zo nauw aan ons vorstenhuis verbonden gevoelen, omdat het God belijft, gelijk Hij in geheel onze historie bewezen heeft, ons door dat Huis te regeren. Dat wij voor de hoge God samen buigen en Hem aanlopen als een waterstroom. Hij mocht Zich onzer ontfemen.

Een zware druk ligt op ons volk. Wij vernamen van dag tot dag; klacht op klacht wordt geslaakt en dat niet zonder reden. Och, of wij in dit alles de hand des Heeren mochten opmerken en beschaamd voor Hem ons buigen onder onze zonden, die het ons zo bitter maken. Laat toch Gods Woord op u die indruk behouden, dat gij de wereld met haar genoegens verzaakt.

Voor al onze zonen en jonge dochters moge ik opwekken het hart op de zuivere leer te zetten. Bij velen is er grote verkoeling. Een nieuwe leer komt op, die bekoorlijk is voor ons vlees, doch de Heere behoede ons voor afglijden van de oude Waarheid. God ontdekkte ons aan de staat onzer ellende, eerst dan zal er een roepen geboren worden om verlossing.

O, ik bid u, overdenkt, bepeinst, onderzoekt de Schriften, die u wijs kunnen maken ter zaligheid. Leest de oude geschriften der rechtgeaarde godgeleerden. Heeft de Heere bij die leer de kerk niet gebouwd? Wat heeft Hij ons dan gedaan en waarmee heeft Hij ons dan vermoeid, dat wij daarvan zouden afwijken? Staat toch, schouder aan schouder, om de strijd tegen de vervalsing van die leer te kampen. En bovenal doe de Heere u bevindelijk kennen, wat het zeggen wil uit de diepe staat onzer ellende alleen door Christus verlost te worden. Stel uw verwachting niet van de wereld. Donkere wolken drijven over ons heen en wie zegt, welke bange tijden gij, geliefde jeugd, nog zult doormaken. Maar hoe groot zou uw voorrecht zijn, zo gij voor de hoge God mocht buigen en uw Rechter om genade bidden.

Denk gedurig aan het heil dat Gods volk deelachtig is geworden, niet omdat zij beter waren dan gij, doch uit genade alleen. Daarom is ook voor u de deur der genade nog niet gesloten. Het worde biddag voor u.

Overzie, jong en oud, uw weg. Wat heeft de Heere u gedaan en waarmee heeft Hij u vermoeid? Moet u niet erkennen, dat de Heem aan allen goed is en met ons niet deed naar onze zonden? Oeh, of Hij uw hart bewoog de vrede Gods te zoeken, die alle verstand te boven gaat.

En tenslotte, zou het volk dat uit het Egypte der zonde getrokken is, niet in schaamte buigen voor de hoge God? Hoezeer kunnen wij teren op de eens ontvangen genade? De bekommerden over hun staat kunnen het houden buiten de bewuste inlijving in Christus; de bevestigden

leven dor en droog voort. Waar zijn de levende werkzaamheden; de verborgen omgangen met God? Welke besprekingen worden gehouden op de gezelschappen, zo deze er nog zijn? Welke oefeningen hebben wij in de kennis der waarheid? Is het wonder, dat afwijkingen van Gods Woord, bedekt ingevoerd, niet worden opgemerkt? U hebt betere tijden gekend. Betuig eens tegen de Heere, wat heeft Hij u gedaan en waarmee heeft Hij u vermoeid? Gods oordeel begint van het huis Gods. Is de oorzaak van het verval der kerk en van het verval des lands niet allereerst bij Gods lieve volk te zoeken?

Och, of wij met al onze verlatingen en afwijkingen, in al onze drukwegen en tegenheden, te midden van een wereld, - die rijp wordt voor Gods oordelen - in Hem ons leven mochten zoeken, Die gezeten is aan de rechterhand van de Vader, om altijd voor Zijn kerk te bidden. Welke bange weeën ook over de wereld komen zullen, en die komen gewis, grijpt toch moed, dat de Heere u niet zal doen omkomen. Hij heeft beschikt, dat de olie en de wijn niet beschadigen, want voor Gods lieve volk blijft over wat tot verkwikking en vervrolijking hun dienen zal.

Zoekt veel een "Jeremia's gestalte" opdat gij aan de zijde Gods staan moogt, al werd uitbanning en gevangenis uw deel. Ook daar kan de Heere het wèl maken en u vertroosten met Zijn tegenwoordigheid. De Heere doe u nabij Hem verkeren en verberge u niet, wat Hij doen zal, opdat uw oog open zij voor de tijden, die wij beleven en gij vernachten moogt onder de schaduw des Almachtigen. Zij ons leven meer een biddagsleven; een in het zwart gaan over de zonde en sterke ons anderzijds de hope op de zaligheid, die in de hemelen u bereid is. Daar zal geen zonde meer zijn; geen afwijken van Hem, Die van u zal ontvangen alle lof en aanbidding en dankzegging in alle eeuwigheid. Amen.

Gods liefde-zwijgen

Predicatie over Zefanja 3: 17m

Lezen: Zefanja 3

Psalm 85: 3

Psalm 74: 20

Psalm 103: 7 en 9

Psalm 84: 6

Hebt u wel eens ter harte genomen, wat de mens van nature door woord en daad tot zijn Schepper spreekt? Wat hij zegt ten dage van voorspoed, als hij van God steeds verder afwijkt; wat hij spreekt in zijn murmurering bij tegenheden? Dan zegt hij in zijn hart: "Wijl van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust", dan spreekt hij: "Het is tevergeefs God te dienen: want wat nuttigheid is het dat wij Zijn wacht waarnemen? en dat wij in het zwart gaan voor het aangezicht des Heeren der heirscharen?" Wij spreken hovaardig tegen de Heere; alhoewel we bij Hem geacht zijn als een stofje aan de weegschaal, rebelleren we tegen de hoge God. Ach, het is er in ons en rondom ons vol van. Hoe dieper ons volk zinkt, hoe stouter het tegen de Heere spreekt.

En wat doet nu des Heeren mond ons horen? Hij spreekt in het dragen Zijner lankmoedigheid: "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere, Heere, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve!" Tegen onze hoogmoedige verheffing betoont de Heere te zijn vol van goedertierenheid, gevend zaad den zaaier en brood den eter. Ja, nog doet Hij uit Zijn Woord ons de taal des vredes horen, die Hij tot Zijn volk spreekt: "Want Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken." Van vrede. Wie kan het verstaan? De Heere, beledigd door onze zonden, vergramd door onze ongerechtigheden, zal van vrede spreken. Het was recht, zo Hij ons verwierp van Zijn aangezicht. Maar nee, Zijn volk, Zijn gunstgenoten, die Hij van eeuwigheid heeft liefgehad, die Hij minde, terwijl zij Hem haatten; die Hij kocht, toen zij vijanden waren; Zijn volk doet Hij vrede horen. O, wonder aller wonderen, vrede dalend van de Heere af; een vrede, die alle verstand te boven gaat; vrede in het bloed des kruises, door de engelen reeds aangekondigd in Bethlehems velden: "Vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." In die vrede is hemel en aarde verzoend; het is een vrede met het gedierte des velde en de stenen des aardbodems. Van die vrede spreekt de Heere. Hij doet Zijn volk er van in de ziel horen. En waar Hij spreekt, schenkt Hij die vrede. Want Hij neemt de zonde weg. Zijn toorn is gestild in Christus; daardoor kan zijn mond vrede spreken en stil zijn; zwijgen van het oordeel. Het behoort dan ook tot de beloften Zijn kerk toegezegd, opdat zij vrede vinden zal, dat Hij zwijgen zal over de zonde.

Komt, staan we bij dat liefdezwijgen Gods wat breder stil.

Onze tekst zij daartoe Zefanja 3: 17m:

"Hij zal zwijgen in Zijn liefde."

Onze tekst spreekt van:

Gods liefde-zwijgen.

Het beduidt niet steeds hetzelfde, wanneer de Heere gezegd wordt te zwijgen. O, hoe bang was het de Messias, dat Zijn Vader zweeg, toen Hij klaagde: "Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?" Hoe vreselijk dat roepen zonder beantwoording: "Mijn God, Ik roep des daags, maar Gij antwoordt niet, en des nachts, en Ik heb gene stilte", Psalm 22. God zweeg, omdat de Borg toen dragen moest de last des toorns Gods tegen de zonden voor Zijn uitverkorenen. Ook Gods volk kan van dat smartelijk stilzwijgen soms wat ervaren. Het is soms zo, of de Heere niet weet van hun ellende, en op het geschrei van Zijn volk niet let. O, wat is dat bang. Daarom roept de kerk in de 35ste Psalm, als de vijanden hun mond wijd opensperren en zeggen: "Ha, ha! ons oog heeft het gezien!" Daarom roept het volk daar: "Heere! zwijg niet." Want als God nu stille zweeg dan was er geen ontkomen; dat zwijgen des Heeren zou daar een teken van misnoegen zijn, voor de bedrukte niet om te dragen. Het volk zucht dan ook: "Hoor, Heere mijn gebed, en neem mijn geroep ter oren, zwijg niet tot mijn tranen; want ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijn vaders. O God! zwijg niet, houd U niet als doof, en zij niet stil, o God!" Het kan zo nood voor de ziel zijn, dat de Heere spreekt; en als dan de hemel zo gesloten is, de Heere stille zwijgt, om der zonden wil, de liefde Gods zich zo verborgen houdt, dan is het de ziel een oordeel. Het was de kerk ter verlossing, doch de vijand ten verderve, dat de Heere niet zweeg in Psalm 50 vers 3: "Onze God zal komen en niet zwijgen; een vuur voor Zijn aangezicht zal verteren en rondom Hem zal het zeer stormen."

Maar in onze tekst spreekt de Heere juist van een zwijgen in Zijn liefde. Meermalen leest u daarvan in de Schriften. In Zijn lankmoedigheid had de Heere gezwegen van ouds, "en Mij stil gehouden; en Mij ingehouden." Toen de Heere zweeg, was er uitstel van het oordeel. En zo ook in onze tekst. Zwijgen zou de Heere, terwijl Hij zoveel spreken kon; spreken van Israëls schuld en afhoerering; spreken, rechtvaardig, het oordeel der verwoesting. Hoe heeft Jacobs zaad het zich waardig gemaakt, dat de Heere zal uitschreeuwen, als een die baart: "Ik zal ze verwoesten en tezamen opslokken. Ik zal niet zwijgen maar Ik zal vergelden, ja, in hun boezem zal Ik vergelden." Beschouwt de toestand des volks maar eens wat nader.

Zefanja, de profeet, leefde in de dagen van de Godvruchtige koning Josia, toen ook Jeremia profeteerde, en Habakuk. Voor het rijk van Juda scheen een nieuw tijdperk aangebroken. De oude leeuwenstam scheen zich uit het verderf op te heffen. Josia vroeg weder naar de God zijns vaders Davids. Land en tempel begon Hij te zuiveren van alle gruwel der afgoden. Des Heeren tempel, zolang versmaad, werd weer hersteld, onder leiding van de hogepriester Hilkia. Daar vond men het wetboek des Heeren, door Mozes gegeven, maar lang reeds - hoe is het mogelijk! - door Israël vergeten. Ontzettend! Vol van vloek en oordeel was dat boek voor een afhoererend volk. Zal al die vloek komen dan? Ja, gewis, zo spreekt Jehovah door Hulda's mond; maar niet in de dagen van Josia. Het volk zal niet meer te redden zijn van het verderf. Toch weerhoudt ook het vast besloten oordeel Josia niet van zijn hervormingen. Met krachtiger hand nog grijpt hij aan. Het afgodsbeeld van Astarte verwijdt hij uit de tempel; de huizen der schandjongens breekt hij af, ja de hoogte te Bethel neemt hij weg, volvoerdend het oordeel Gods aan Jerobeam bedreigd in 1 Kon. 13. Kortom, geheel Juda wordt omgezet; het is of het ganse volk tot God bekeerd wordt. Men offert zijn goud en zilver voor de tempelbouw; men slacht duizenden slachtschapen en viert Paasfeest, als sinds Samuëls dagen niet gevierd is.

Maar nee, waarachtige bekering is het niet; bij al die ijver houdt Jakobs zaad het hart van Jehovah ver, en de Heere let juist op waarheid in het binnenste. Aan Zijn knechten, de profeten, maakt de Heere dan ook de toestand bekend. "Hebt gij gezien", zo vraagt de Heere aan Jeremia in die dagen, "wat het afgekeerde Israël gedaan heeft? Zij ging heen op alle hoge

berg en tot onder alle groene boom, en hoereerde aldaar." En Juda, het rijk van Josia, maakte het erger nog dan haar zuster Israël: "Want zij bedreef overspel met steen en hout." En, hoor nu wat onder Josia's hervorming met het volk geschied is: "Zelfs in dit alles heeft zich haar trouweloze zuster Juda tot Mij niet bekeerd met haar ganse hart, maar valselijk spreekt de Heers." Daarom roept de profeet: "Besnijdt u den Heere, en doet weg", niet de voorhuiden van uw vlees, zo gij deed, maar "de voorhuiden uwer harten", die u behouden hebt, "gij mannen van Juda en inwoners van Jeruzalem! Was uw hart - niet alleen uw handen - van boosheid, o Jeruzalem."

Oppervlakkig mocht het schijnen, dat het oude Juda tot de Heere wedergekeerd was, in werkelijkheid was het er verre van. Valse profeten en huichelachtige priesters, wien het slechts om vuil gewin te doen was, spanden samen om het volk van de Heere af te voeren. Van die leidslieden klaagt dan ook de Heere in ons teksthoofdstuk, vers 3 en 4: "Haar vorsten zijn brullende leeuwen in het midden van haar; haar richters zijn avondwolven, die de beenderen niet breken tot aan de morgen; haar profeten zijn lichtvaardig, gans trouweloze mannen; haar priesters verontreinigen het heilige, zij doen der wet geweld aan." En was het volk afkerig van zulke leidslieden? Ach nee: "Mijn volk heeft het graag alzo."

Zo dan nu de Heere spreken ging - spreken over die profeten en priesters en over dat volk - wat zou dan uit zijn mond komen, anders dan - "Wee der ijselijke, en der bevleete, der verdrukkende stad", vers 1.

"Daarom verwacht Mij, spreekt de Heere ten dage, als Ik Mij opmaak tot den roof: want Mijn oordeel is de heidenen te verzamelen, de koninkrijken te vergaderen, om over hen (n.l. over de Joden) Mijn gramschap, de ganse hittigheid mijns toorns uit te storten, want dit ganse land zal door het vuur Mijns ijvers verteerd worden", vers 8.

Verteerd, ja maar niet vernield. Gewis, Jehovah ijvert voor Zijn rechten. Hij stapt de zonden ook in Zijn volk niet over. "Indien Zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen; indien zij Mijn inzettingen ontheiligen, en Mijn geboden niet houden: zo zal Ik hun overtredingen met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheden met plagen."

Gods volk moet zwaar boeten voor de zonde. O, wat valt het dat volk bitter van 's Heeren geboden af te wijken. Hoe keert telkens in het leven de bitterheid der zonde terug, zodat we klagen moeten: "Gedenk niet der zonde mijner jonkheid", en onze ziel zich voor de Heere buigen moet in het stof, als Zijn grimmigheid over ons is. O, wat is Gods gramschap zwaar. Maar toch, hoe heet ook 's Heeren toom vernielen zal Hij Zijn volk niet. "Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen. Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit mijn lippen gegaan is, zal ik niet veranderen." Spreken zal de Heere van de overtredingen Jakobs, maar als het op vernieling aankomt zegt Hij: "Ik zal zwijgen in Mijn liefde."

Hoe onbegrensd toch is de liefde Gods over Israël

Ligt in de toestand van Juda ten tijde van Josia niet de tekening van ons kerkelijk volk in deze dagen? Ook onze kerk reformeerde. Nu het was nodig; het was eis van 's Heeren Woord. Te lang reeds had het volk Gods geslapen, en zich gebogen onder het knellend juk, de kerk opgelegd. Maar als we nu over dat gereformeerde volk het oog laten gaan, hoe is het dan gesteld? Oppervlakkig gezien schijnt het wel, of alles vraagt naar de rechten des Heeren en opkomt tegen de verkrachting van de Waarheid Gods. Men wil o zo graag voor des Heeren volk worden aangezien, en van Christus roemen. Maar wat weinig horen we toch van hartvernieuwende genade; van de waarachtige bekering tot de levende God

O, wat is dat droevig; te meer, als we voor de noodzakelijkheid van die bekering de ogen toesluiten, ja in de grond der zaak er vijandig van zijn; zodat velen de zuivere prediking niet behagen kan. En hoe staat het met de wandel? Ach, we kunnen christen zijn, en tegelijk onder de leuze, dat men God overal moet dienen, alle gemakkelikheden van de wereld nawandelen. Alles kan er bij door. Maar waar is het in stilte klagen, worstelen voor de Heere; het roepen uit de diepte, dat de Heere behagen kan? We behoeven niet ver te gaan.

Dat een ieder de hand steke in eigen boezem; wie zal ze niet melaats uithalen? Dat we onze eigen gemeente bezien. Hoe ver is het toch weg. De zuivere Waarheid, o ja, die willen we horen, en het is goed. Gepredikt moet er leven en dood. Maar wat laat die prediking bij ons na? Hoe is onze godsdienst? Hoe brengen wij de zondagen door? Hoe gaat het ons in onze werkkring? Zijn we waarlijk onderscheiden van de wereld? Of spotten wij met de spotter, en vloeken met de goddeloze, die in zijn hart zegt: "Er is geen God?" Weet de ganse stad onzes volks van onze deugdelijkheid, als van Ruth? Als het op het wezen van de zaak aankomt, o wat is er dan weinig oprechte godsdienst onder ons; wat zijn onze gemeenten ver gezonken. Beschaamd moesten we zijn en schaamrood, want bij alle vormdienst, die er nog is, hebben wij de stem des Heeren onzes Gods niet gehoorzaamd, dat wij in Zijn wetten wandelen zouden.

Is het wonder, dat er zulk een dodigheid over ons komt, zodat het kostelijke goud verdonkert. Wij zijn de aarde flessen gelijk geworden. Doet de Heere onrecht, als Hij Zijn Heilige Geest inhoudt, zodat Christus heerlijkheid zo weinig in Zijn volk uitblinkt? De kinderen zijn tot aan de geboorte gekomen en er is in Sion geen kracht om te baren. En het is of het ons niet raakt. We dragen er zo weinig smart van; we kunnen onszelf zo goed helpen. Het is soms zo, alsof we zonder Jezus kunnen zalig worden.

En zo nu de Heere spreken ging, spreken naar Zijn gerechtigheid, wat zou er van ons worden? "Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere! wie zal bestaan?" Maar nog zwijgt de Heere: "Ik zal zwijgen in Mijn liefde." Hij heeft ons nog niet gans verlaten. O, nee. "Indien ik zou zeggen: Ik zal ook alsoz spreken", gelijk velen doen in onze dagen, die geheel onkerkelijk leven, "zie, zo zou ik trouweloos zijn aan het geslacht Uwer kinderen", Psalm 73: 15. De Heere is Zijn volk geen land van uiterste duisternis, noch een dorre woestijn. Hij wil Zich openbaren aan de Zijnen; Zijn vriendelijk aangezicht heeft vrolijkheid en licht voor alle oprechte harten. In liefde zwijgt Hij over hen.

Verdoemelijke schepselen zijn we. Door erf- en dadelijke zonde hebben we ons het eeuwig oordeel waardig gemaakt; zijn we voorwerpen van Gods toorn, reeds van het uur onzer geboorte af. Zo de Heere spreken wilde naar Zijn grimmigheid, we waren lang weggevaagd met de bezem des verderfs. Maar de Heere zwijgt in liefde nog. "Hij richt niet naar het gezicht Zijner ogen, en bestraft niet naar het gehoor Zijner oren."

O, hoe groot is de lankmoedigheid Gods. Hoe baart het de ontwaakte zondaar verwondering, wijl hij niet anders dan het oordeel Gods verwachten kan. Want hoe onderscheiden de toelidende weg ook wezen mag, hetzij wij onder het licht van Gods Woord zijn groot geworden, of niet; hetzij we volop de wereld dienen, of trouw van kindse dagen naar de kerk gingen en onze belijdenis zover mogelijk beleefden steeds; of wij een onberispelijke Saulus zijn of een tollenaar, als God ons de ogen opent voor onze zonden, worden we verslagen en beschaamd en beven we voor het rechtvaardig oordeel onzer verdoemenis. God doet het de Zijnen verstaan, dat ze vanwege hun zonden niet anders te wachten hebben dan dat de Heere spreken zal: "Brenge ze hier en slaat ze voor Mijn voeten dood." Met hun bloed willen ze onderschrijven, dat de Heere recht is in Zijn richten en rein in Zijn spreken. Dat maakt hen hopeloos, dat doet hen uitroepen: "Het is te laat; voor mij te laat."

Het is niet in woorden uit te drukken hoe gans ellendig onze natuurstaat is, hoe bang de ervaring van Gods kinderen door de overtuiging van de Heilige Geest. Bij ons geen raad; van God geen verwachting, dan het rechtvaardig oordeel. Maar evenmin ook is te zeggen, hoe zoet en zielzaligend is de bevinding van het liefde-zwijgen Gods. Dat de Heere niet het oordeel velt; dat Zijn mond zich niet reeds lang heeft geopend, om hen weg te nemen, als Korach, Dathan en Abiram. O, dat wonder! God zwijgt; ik leef nog; ik ben nog in het heden der genade; nog in de welaangename tijd; nog in de mogelijkheid om zalig te worden. Alleen dit te mogen opmerken geeft de del blijdschap, hoop. Zij roept uit: "Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen."

Maar hoe kan het, dat de Heere zwijgt. Stapt dan God over de zonde heen? Ziet Hij ze door de vingers? Kan de Heere afstand doen van Zijn recht? de minste zonde ook maar ongestraft laten? Neen! God kan Zichzelf niet verloochenen. Zijn gerechtigheid eist voldoening voor het bedreven kwaad. God zou ophouden God te zijn, zo Hij de zonde ongestraft liet blijven. Daarom ook kan het niet anders, of Christus moest de beker des toorns drinken, om Zijn volk te verlossen.

O, hoe vreselijk was Zijn zielelijden, bijzonderlijk toen Hij in de hof van Gethsémané inging, en klaagde: "Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe: blijft hier, waakt met Mij." Toen heeft zich Gods Zoon afgezonderd, een steenworp van Zijn geliefde jongeren. En een weinig voortgegaan zijnde viel Hij op Zijn aangezicht, biddende, en zeggende: "Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan!, doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." En nadat Hij Zijn discipelen slapende gevonden had, wederom ten tweede maal heengaande bad Hij, zeggende: "Mijn Vader! indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij Ik hem drinke, Uw wil geschiede." En Hij ging wederom heen, en bad ten derde male, zeggende dezelfde woorden.

O, wat geweld op het liefde-hart van de Vader gepleegd door Zijn enige Zoon. En hoewel Hij de Zoon is, mogelijk was het niet; Hij moest die beker drinken, want de zonden Zijner uitverkorenen riepen om wraak. Gods recht eiste betaling. "En als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt." Toen sprak Gods recht de vloek. Maar daardoor is het mogelijk, dat de Heere zwijgt over de zonden van Zijn volk. Het is een liefde-zwijgen, op grond van het verbond Zijner genade en om de voldoening van Christus. Dat ligt ook in het verband van onze tekstwoorden.

Het is toch door Christus alleen, dat de ongerechtigheid des volks zal worden verzoend, en het ellendige en arme volk, dat overblijven zal, zal worden toegeroepen: "De Heere heeft uw oordelen weggenomen en heeft uw vijand weggevaagd: de Koning Israëls, de Heere is in het midden van U, gij zult geen kwaad meer zien. Te dien dage (n.l. van Christus verlossing) zal tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, o Sion, laat uw handen niet slap worden. De Heere uw God is in het midden van u, een Held, die verlossen zal. Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap; Hij zal zwijgen in Zijn liefde." Gevoelt u dat nu, dat het liefde-zwijgen rust op Christus verzoening en verlossing? De Heere zou de zonden des volks bezoeken; de heidenen zouden tegen Jakobs zaad vergaderd worden.

Maar dan - o, in de toorn gedenkt God des ontfermens - dan zou een overblijfsel behouden worden, arm en ellendig, maar zijn sterkte in de Heere hebbende; een overblijfsel naar de verkiezing der genade; een hope Israëls, dat Gods liefde zou ervaren, omdat het oordeel in Christus was weggenomen. Zwijgen zou de onkreukbaar Rechtvaardige om het verbond, waarin Hij Zijn volk had ten eigendom gemaakt, en in de betaling van Christus. In het zwijgen Gods worden dus beide: liefde en recht verheerlijkt. Zo alleen kan Sions verlossing dagen.

Wat moet het voor dat ellendige volk geweest zijn, deze taal te horen. Want toch bij alle doorbreking van Jakobs zaad, was in zijn midden een volk, hier bedoeld, dat niet mee kon in de ongerechtigheid; zeventuizend die de knie voor Baäl niet bogen, maar de zonde haatten en beducht waren voor de gramschap Gods. En wat moet nu de kostelijke belofte van Gods liefde-zwijgen hun ziel dierbaar zijn geweest. Liefde in plaats van toorn; behoud in plaats van verwerping.

O, Gods volk krijgt er iets van te verstaan. Want dat maakt de weg voor de overtuigde zondaar zo bang. God kan van zijn recht niet af; de Heere kan de zonde niet door de vingers zien, Hij moet ze noodzakelijk straffen en het oprechte volk krijgt onder dat recht te bukken; het valt God toe. Maar daardoor dan ook blijft de schuld om betaling roepen. En de geëiste voldoening kan de mens zelf niet geven, want de verlossing hunner ziel is te kostelijk en zal in eeuwigheid ophouden. Ja, ook de ervaring van de verdraagzaamheid Gods; de vernedering der ziel, verkwikkingen des harten kunnen in de weegschaal van Gods recht niet bestaan.

Nee, o nee, Gods wet vordert: "Betaal alles wat gij schuldig zijt." En nu wordt zulk een alles verlorene de weg des levens bekend gemaakt in Christus. O, in Hem is alle heil. Hij heeft betaald voor verloren zondaren; Hij kan verlossen uit de macht des satans en der zonde. In Hem is de enige Naam onder de hemel de mensen gegeven, door Welke wij moeten zalig worden. Ja, in Hem kan Gods recht zwijgen, en de liefde Gods het hart van de zondaar bereiken. Die Middelaar alleen heeft het teweeggebracht. Hij heeft geroepen: "Het is volbracht." Hij heeft, nadat Hij de reinig-making onzer zonden door zichzelf teweeg gebracht heeft, ons vlees en bloed verheerlijkt aan de rechterhand van de Vader; Zijn volk, in Adam walgelijk en verloren, in Gods gunst hersteld.

O, wat wordt die Christus Zijn volk dierbaar; ja, noodzakelijk. Hoe drupt door Hem in de ziel de lieflijkheid van Gods stilzwijgen. En toch, nademaal in Hem het alleen is, dat Gods gramschap wordt gestild, toch is er voor geen schepsel rust, dan in het welbewust zijn in Christus. Het mag ons bij een hongeren en dorsten naar Christus enigermate geopend worden, wat dat zwijgen van Gods liefde is, doch er blijft een verborgenheid in.

We zien het dan zo klaar soms, zo het waarlijk is voor gans Gods kerk, dat de Heere over de zonden van Zijn volk zwijgt, en we hebben er troost en bemoediging en sterkte uit, omdat we niet kunnen ontkennen van die kerk geheel vreemd en los te zijn; maar toch, er ligt in de vereniging met Christus voor de ziel een hapering; het geestelijk één zijn met Hem mist dat volk; één plant met Hem in de gelijkmaking Zijns doods te zijn, en één plant in de gelijkmaking Zijner opstanding. Die de Heere aanhangt is één geest met Hem. En dat gemis doet de ziel vrezen dan, dat Gods recht nog spreken zal oordeel en vervloeking. Want buiten Christus komen we eeuwig om.

O, wat is het velen een zielskwaal, buiten dat in-zijn in Christus te leven. Hoe blijven de weldaden des verbonds de kerk verborgen, doordat (want daarin ligt de oorzaak), doordat we zoveel hebben, waarop we steunen; waarvan we heil verwachten, ter bevrediging van Gods grimmigheid! En daardoor juist dreigt het recht te spreken, oordeel en vervloeking. Zwijgen kan en wil de Heere, doch in Christus alleen. En om in Hem te zijn, moeten wij ons leven verliezen. God doet een afgesneden zaak op aarde, in de harten van Zijn volk. O, wat is dat bang. Er blijft geen hoop meer over. Geen sterveling kan in die afsnijding pleiten op voorgaande belofte; hopen op genade. Dat is juist van hein afgesneden, opdat het recht Gods zijn loop in het hart des zondaar hebbe: opdat dat recht doortrekke door de ziel heen; opdat het volk niet alleen dat recht toevalle, maar meer dan dat, in die bange inwachting dat Gods mond eeuwig oordeel spreekt, het recht lief krijge, beminne boven eigen behoudenis; een welgevallen krijge aan de straf zijner ongerechtigheid.

Maar dan ook is er plaats bereid om de liefde Gods te verheerlijken; dat de verlorene behouden worde, want Christus kwam om te zoeken en zalig te maken wat verloren is; om de naakte te kleden, met Zijn gerechtigheid. Daar wordt Christus aan de ziel geschonken van de Vader, *want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.* Nimmer kon de ziel die Christus aannemen; de begeerte onzer ziel kan ons tot Hem niet brengen; maar een gegeven Jezus wordt door het geloof omhelsd, toegeëigend. Hij Zelf wordt ons eigendom; Zijn gerechtigheid, onze betaling, zodat de Heere de ziel lieflijk omhelst en toeroept: "Grimmigheid is bij Mij niet. Ik zal zwijgen in Mijn liefde." Zwijgen, niet alleen omdat Zijn mond niet verdoemt, neen meer, omdat Zijn eeuwige liefde zich kwijt schenkt, omdat Hij spreken zal van vrede tot Zijn gunstgenoten; door de Heilige Geest de ziel verzegelt: "Ik, Ik ben het die uw overtredingen uitdelgt om Mijnentwil en Ik gedenk uw zonden niet."

O, dat liefde-zwijgen Gods, wat is het anders dan wat Micha's profetie zegt: "Hij zal zich weder ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen; ja, Gij zult al hun zonden in de diepte der zee werpen." Dat liefde-zwijgen maakt ons zeer vrolijk in de Heere, zodat we uitroepen: "Ik ben krank van liefde. Mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils; de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan, gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap."

Ja, dat Goddelijk zwijgen is een eeuwig zwijgen. Zoveel zou de Heere kunnen inbrengen tegen Zijn volk, vanwege het afdwalen van Zijn geboden. Want de verdorvenheid des vleses kleeft ons aan; de inwonende zonde laat in de geestelijke strijd ons geen rust; het vlees begeert tegen de geest en de geest tegen het vlees en deze twee staan tegen elkander, zodat het volk met Paulus uitroepen mag: "Ik vind dan deze wet in mij: als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt; want ik heb een vermaak in de wet Gods, naar de inwendige mens; maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is. Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods?"

En zo nu de Heere naar die zonden doen wilde; zo Hij nu spreken zou in Zijn gerechtigheid, niet een ogenblik zou dat volk bestaan. Maar dat wil, dat kan de Heere niet, vanwege Zijn trouw en eeuwige liefde; vanwege de onverbreekbare vereniging Zijner uitverkorenen met Christus, waardoor zij altijd in Hem worden aangemerkt, en zij telkens weer een God ontmoeten, die in Zijn liefde zwijgt; Die mildelijk geeft en niet verwijt; want Hij heeft Zijn volk eeuwig lief. Daardoor mogen ze het hoofd uit hun ellendigheid omhoog heffen, zeggende, trots alle ellendigheid: "Ik dank God door Jezus Christus onze Heere." En wordt de roede noodzakelijk, omdat Zijn kinderen zijn zuivere wet verlaten, Hij straft niet in Zijn toorn. Hij behoudt de toorn niet eeuwig maar doet onze overtredingen van ons, zo ver het oosten is van het westen. Zijn liefde zwijgt, en gelijk een Vader zich ontfermt over de kinderen, ontfermt zich de Heere over degenen, die Hem vrezen. laten we dan daarvan zingen Psalm 103 vers 7 en 9:

*Geen vader sloeg met groter mededogen
Op teder kroost ooit zijn ontfermend' ogen,
Dan Isrels HEER op ieder, die Hem vreest;
Hij weet, wat van Zijn maaksel zij te wachten,
Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten,*

En dat wij stof, van jongsaf, zijn geweest.

*Maar 's HEEREN gunst zal over die Hem vrezen,
In eeuwigheid altijd dezelfde wezen;
Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht,
Dat Zijn verbond niet trouweloos wil schenden,
Noch van Zijn wet afkerig d' oren wenden,
Maar die, naar eis van Gods verbond betracht.*

Toepassing.

Heeft nu dat liefde-zwijgen Gods ooit uw hart vermurwd? Want toch ook over ons zwijgt de Heere nog, en over ons huis, en over onze kerk, en over ons land. Ach, werd het recht verstaan, hoe zou het ons bewegen de zonde te verlaten; de vreze dat God zou gaan spreken in verbolgenheid enerzijds en de liefde Gods in Diens stilzwijgen anderzijds, zou ons dringen tot verzaking van de wereld met al haar genoegens. Hoe is dat nu onder ons? Is het helaas! niet zó, dat ons volk steeds meer de oren toesluit voor de Stem die is in het zwijgen der liefde, en uitstel van het oordeel toeschrijft aan alles wat des mensen is? En toch blijkbaar heeft men er geen rust bij. Wat al een bezorgdheid (ware men zo bekommerd over het gevaar, dat de ziel van de onbekeerde mens zeker treffen zal) is er voor alle slagen waarvan men ook maar enigszins denken kan, dat ze komen kunnen. Hoe zoekt men zich te dekken tegen brand, gevaar en schade; tegen ziekte en de gevolgen er van; tegen de vreselijke pokziekte; en tegen zoveel dingen meer.

De regering, ook de christelijke, gaat ons voor en verheft het beginsel der verzekeringen tot wet; brengend alzo nieuwe dwang. Ligt dat op de weg der regering? Is dat haar roeping? Mochten we van een rechts kabinet niet verwachten dat de dwang zou worden verlicht; dat die gehate vaccinatedwang voor goed ten einde werd gebracht? Maar nee, al zegt Gods Woord: "Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node", onze regering blijft dwingen: "Gij zult met de gezonden naar de dokter." Reeds op zichzelf is dit een bange dwang voor hen, wiens consciëntie gebonden is aan het Woord straks genoemd. Maar hoeveel te meer onrechtvaardig is de eis tot verplichte inenting, waar het bewijs voor de onschadelijkheid van die kunstbewerking ontbreekt; ja door vele deskundigen wordt in twijfel getrokken; tegengesproken. *Wij moeten onze kinderen overgeven tegen Gods Woord in, **aan een handeling, die op zichzelf voor elk kind hoogst gevaarlijk kan zijn.***

Van al die dingen heeft de goddeloze zijn verwachting; hij meent er mee de Heere paal en perk te kunnen zetten. O, hoe Godtergend soms is zijn taal. En nog zwijgt de Heere in Zijn liefde. Hoe lang nog? Want dwaalt niet, God laat zich niet bespotten. Veilig zijn we tegen alle gevaren; beschut tegen alle rampen, wanneer we wandelen in de vreze Gods, want dan zal de Heere alle dingen doen medewerken ten goede; het kwade van ons keren of ten onze beste wenden. En dit is wat de enige troost uitmaakt, beide in leven en in sterven, dat de Heere alle kwaad van Zijn volk weert of ten beste keren zal. Dat behoort tot het zwijgen Zijner liefde.

Och, dat ons hart hunkerde om er iets van te ervaren. Maar velen geven blijk, zich om het heil hunner onsterfelijke ziel weinig te bekommeren. Zij hebben hun vermaak in de wereld; als deze feest viert doen zij graag mee. Ze zoeken het gezelschap der goddelozen. Menigeen in de jaren waarvan de Prediker zegt: "Gedenk aan uw Schepper, eer de kwade dagen komen, van dewelke gij zeggen zult: ik heb geen lust in dezelve", zoekt u keer op keer vergeefs in het

bedehuis. O, dat zij toch eens bedenken, God zal niet altijd zwijgen. Eens zal Hij spreken tot u en uw gezellen en in Zijn grimmigheid zal Hij hen verschrikken.

O, jongens en meisjes, hoort en ziet en neigt uw oor; en vergeet uw volk, verlaat de wereld; geeft, gelijk Ruth deed, toen ze Moab verliet, uw vrienden een scheidbrief, eer gij met hen omkomt onder het rechtvaardig oordeel Gods.

God zwijgt in Zijn lankmoedigheid over ons allen nog. Hij heeft geen lust in onze dood, doch daarin, dat wij leven en ons tot Hem bekeren. Dat moest ons hart wel aangrijpen; het mocht ons wel dringen ons te vernederen voor des Heeren aangezicht, eer het besluit bare, want als kaf gaat de dag voorbij. O, bedenkt, mijn onbekeerde toehoorders, een schijnbeking geldt voor God niet.

Hoe gelukzalig zijn ze, die van het liefde-zwijgen Gods wat hebben leren kennen. O, hoe zoet is dat zwijgen onzer ziel, niet waar, volk? Als schuld en zonde ons drukken en wij Gods recht moeten toevallen; o, dat we het eeuwig oordeel verwachten, en dat de Heere zwijgt; dat Hij in Zijn eeuwige liefde onze ziel omhelst; ons een weg ter verlossing in Christus opent, en in het bloed des verbonds ons van de zonde ontheft. Ach, dat we meer nog heilbegerig mochten zijn, de lengte en breedte en diepte en hoogte van die liefde te verstaan.

Let er eens op, volk, de liefde waarin God zwijgt, is:

1e. Van eeuwigheid. Van vóór de grondlegging der wereld heeft God Zijn volk lief, want: "Uwe barmhartigheden en Uwe goedertierenheden zijn van eeuwigheid", Psalm 25:6.

2e. Zij is een vrijwillige liefde. Er is niets in ons, dat die liefde opwekken kan. Integendeel; wat in ons is kan slechts Gods toorn verwekken. Dat God Zijn volk Heft, heeft alleen zijn grond in Zijn soeverein welbehagen: "Ik zal ze vrijwillig liefhebben", Hoséa 14: 5.

3e. Zij trekt de zondaar uit de staat der zonde en des doods, volgens Hoséa 11: 4: "Ik trok ze met mensenzelen, met touwen der liefde." O, wat werkt zij onwederstandelijk in de zondaar. 4e. Zij is onovertroffen. Wat op aarde zouden we bij deze liefde vergelijken! "Uw uitnemende liefde is beter dan wijn; daarom zullen wij Uwe uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn", Hoogl. 1. Zo groot is deze liefde, dat God Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft in de dood des kruises. Gij zijt duur gekocht.

5e. Zij is onveranderlijk. "Kan een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon ze deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten! Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uwe muren zijn steeds voor Mij", Jesaja 49: 15, 16. "Maar de goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over degenen, die Hem vrezen", Psalm 103.

In deze liefde kan God zwijgen van Zijn volk; zwijgen telkens weer na afwijking van Zijn geboden. Dat liefde-zwijgen is het behoud des volks. Hier is raad, bedrukte Sionieten, voor uw schuld. Zwijgen wil de Heere over u; al waren uw zonden als scharlaken en karmozijn, dat ze u toch niet van de Heere afhouden. Gij ziet te veel op uw afmakingen, en zijt dan bevreesd, dat de Heere over u niet zwijgen kan noch zal. Maar, hoe menigmaal reeds zijt u beschaamd geworden in uw kleinachting van de liefde Gods in Christus. O, dat toch dat ongeloof eens werd ten ondergebracht. In Christus zwijgt Gods grimmig recht. Ja, in Hem is het liefde-zwijgen, heilbegerig, hoe ook uw ziel aangevallen wordt, dat Gods recht vervloeking over u spreken zal, omdat gij die verzekering der ziel mist van deel te hebben aan Christus en Zijn gerechtigheid. Zwijgen zal de Heere in liefde. Uw ziel ruste niet, vóór gij Hem gevonden hebt, Dien gij lief hebt. De Heere zal zich laten vinden van die naar Hem vragen. O, hoe spoedig, mogelijk zal uw ziel zingen door dit liefde-zwijgen:

*Ontsluit, ontsluit voor mijne schreden
De poorten der gerechtigheid,
Door deze zal ik binnentreden
En loven 's Heeren heerlijkheid.*

Het zal het oprechte volk meevallen. Tot onze sterkte staat het er: "Hij zal zwijgen in Zijn liefde." Hoe menigmaal reeds was het onze ziel een verwondering een zwijgend God te ontmoeten, vol van liefde, waar de zonde riep om wraak. Zulk een liefde, die onveranderlijk is, alleen kan ons behouden; daarom zijn wij niet verteerd. O, volk, grijp moed bij alle aanvechting en beroering der ongerechtigheid, die onze ziel zo neerdrukken, zo folteren kan. Al getuigt onze consciëntie dag bij dag, dat God recht ware, zo Hij ons verdoemde, al staat satan aan onze rechterhand om ons te weerstaan; in deze liefde spreekt God: "De Heere schelde u, gij satan; de Heere schelde u, die Jeruzalem verkiest." Eeuwig zal God uw beschuldigers schelden en zwijgen in Zijn liefde. "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt. Wie is het die verdoemt?" Eenmaal, als Christus komt op de wolken zal dit heilgeheim ten volle worden ontsluit: "Hij zal zwijgen in Zijn liefde." Dan zal het gezien worden, dat God over Zijn volk komt, omdat Hij het van de zonde vrijmaakte en reinigde door Christus' bloed en Geest.

O volk, als van zulke gekochten met het bloed des verbonds, zij onze wandel. Wandelt voorzichtig, met vreze en beven, opdat de Heere uw sterkte zij in het strijdperk van dit leven. De droeve verzinking van Gods kinderen, de lauwheid des harten, de liefdeloosheid, de wereldgelijkvormigheid make plaats voor de verlevendiging van de Heilige Geest. "Waak op, waak op, trek uwe sterkte aan, o Sion! trek uwe sierlijke klederen aan, o Jeruzalem, gij heilige stad! schud n uit het stof, maak u op; zit neer, o Jeruzalem! maak u los van de banden van uwe hals, gij gevangene dochter Slons! want, zo zegt de Heere. Gijlieden zijt om niet verkocht, Gij zult ook zonder geld verlost worden." En zwijgt God in Zijn liefde, dat volk spreke er van als het volk, dat de Heere Zich geformeerd heeft, om Zijn lof te verkondigen. Amen.

14. De paarden tussen de mirten

Dankdagpredicatie over Zacharia 1: 8

Psalm 73: 1

Lezen: Zacharia 1

Psalm 42: 6 - 7

Psalm 89: 10

Psalm 68: 17

Sinds wij de laatste keer op een biddag in des Heeren huis vergaderd mochten zijn, heeft een zwaar oordeel Gods ons land getroffen. Op het onverwachts werd ook Nederland in de vreselijke oorlog betrokken en in vijf dagen tijds overweldigd door de Duitse macht, die in Gods hand gebruikt is als een roede, om ons te slaan. Want Gods hand is tegen ons opgeheven, vanwege onze zonden. Zo menigmaal heeft Gods Woord ons, vooral met de bede- en dankdagen, vermaand om de zonden te verlaten; doch er was geen opmerken. Noch de zegeningen, noch de oordelen vermochten het harde hart des volks te breken. Steeds onbeschaamder werden de geboden Gods vertreden; steeds bruter werden de vermaningen des Heeren in de wind geslagen; tot de Heere het moede geworden is. Ongewaarschuwd is Nederland zijn diepe vernedering niet tegemoet gegaan; Gods getrouwe knechten hebben, dikwijls onder hoon en smaad der wereldlingen, op het naderend oordeel gewezen en de dag van Gods toorn gevreesd en die is ons aangekomen. Nog klinken ook de woorden van vele vromen, van wie de zielen reeds juichen voor de troon, in onze oren als zij van de bange dagen spraken, waarvan zij zeiden, die zelf niet te zullen beleven, doch waarover zij beducht waren voor hun kinderen. En die dagen zijn gekomen. Och, of wij het toch opmerkten: wij hebben met God te doen. Zijn toorn is over ons uitgestort door de macht, die zonder Zijn wil toch niets vermocht. Assyrië wordt in de Bijbel vergeleken bij een bijl en een zaag. Maar wat vermag een bijl zonder dat er één is, die er mee slaat? En wat doet een zaag, als er niet één is, die ze trekt? O, laat ons volk opzien tot de Heere! Hij sloeg. Hij trok de zaag. Zijn hand wierp ons neer en maakte al onze sterkten tot ijdelheid. Hij heeft onze ongerechtigheden samengebonden, als al de rekeningen van een schuldenmaker. Hij eiste voldoening en waar ons volk weigerde naar Hem te horen, kwam de dag der wraak.

Dat wij er het hart toch op zetten, opdat wij ons niet verder verhardden, maar voor de Heere ons vernederen en uitroepen: "Wij hebben gezondigd, omdat wij tegen de Heere gesproken hebben." Helaas! zelfs van een uiterlijke verootmoediging, als eens Ninevé van het oordeel bevrijdde, is schier niets te bemerken. Ons volk danst en springt; bezoekt de kroeg en de bioscoop als weleer. Het zoekt in de weg der zonde het bittere leed te vergeten, in plaats dat het tot de God der vaderen wederkeert.

Gods kerk ligt in het stof neergeworpen; haar fundamenten zijn ondergraven. Van haar gaat op het volk schier geen kracht meer uit. En Gods volk, voor wie de verborgenheden des Heeren zijn, gaat veelal zwijgend zijn weg; soms nog met de blinde wereldlingen mede opstandig onder de slaande hand des Heeren. Het brengt den lande geen behoudenis aan. Is het wonder, dat het geen licht heeft in de weg, die God houdt? En toch is dat volk ten aller-nauwste bij het vreselijk wereldgebeuren betrokken. Het gaat hun in de eerste plaats aan. De Heere voert Zijn raad er door uit tot hun verlossing.

Hoe duidelijk wordt ons dit voorgesteld in het nachtgezicht van Zacharia, dat spreekt van het rode paard van de oorlog, maar ook van de witte paarden der overwinning. Bepalen wij dan onze aandacht enkele ogenblikken bij die profetie, opgetekend in Zacharia 1: 8:

"Ik zag des nachts, en zie, een Man rijdende op een rood paard, en Hij stond tussen de mirten, die in de diepte waren; en achter Hem waren rode, bruine en witte paarden."

Deze tekst spreekt ons van: De paarden tussen de mirten.

Laat ons in de overdenking van dit woord stilstaan bij:

1. De kleur van die paarden.

2. De plaats van die paarden.

Onze tekst behoort tot het eerste nachtgezicht dat Zacharia gegeven werd.

Die nachtgezichten waren openbaringen Gods; bekendmakingen van Zijn onveranderlijke raad, waarin Hij naar Zijn soeverein welbehagen de eeuwige verlossing van Zijn volk bepaald heeft. Die nachtgezichten waren dus toeroepingen van het heil des Heeren. Zij werden gegeven door de Heilige Geest. Gods kerk van later eeuw mag uit deze profetieën in de bangste noden troost ontvangen. Hoe hoog de nood ook ga, bij de Heere zijn uitkomsten, zelfs tegen de dood. Al is het nacht, God geeft de profeet te zien. Want volslagen duisternis wordt het voor Gods volk nooit. Dat is het wel voor de goddelozen. Hun wordt toegeroepen door Sions wachter: "De morgenstond is gekomen (namelijk voor het Israël Gods) maar voor degenen die tot dat volk niet behoren: "Het is nog nacht." Hun lamp zal in eeuwige donkerheid worden uitgeblust. Voor Gods arme volk echter blijft er licht van verlossing in de nacht van Godsverlating en zonde en satans-aanvechting en druk en kruis en verdriet.

O, wat bange, lange nachten komen over Gods kinderen soms. Hoe schijnt het in die nachten, dat de vijand overwinnen zal; welk een moedeloosheid kan dan de ziel vervullen; hoe groot is de kracht van het ongeloof. In deze nachten riep David: "Ik zal nog een der dagen in de hand van Saul omkomen"; klaagde Jakob: "Al deze dingen zijn tegen mij"; zat Elia onder de jeneverboom, begerende te sterven. Gods volk wordt gekweld door duizend doden. Welke verwachting kon het Israël Gods menselijkerwijze gesproken, toch koesteren, dat het uit het machtige, wereldbeheersende Babel zou worden verlost? Welke hoop kon vanwege zonde en ellende het volk nog behouden op Gods beloften, zo men op de omstandigheden zag? Scheen dan de zaak Gods niet verloren? Het was nacht van alle zijden. En nacht is het zo dikwijls in de ziel van Gods kinderen. De felle bestrijdingen over hun staat zijn zo zwaar, dat zij dikwijls moeten vluchten in het verborgene en uitroepen: "Zie, Heere, of er een schadelijke weg bij mij is en leid mij op de eeuwige weg." De zonden en schulden getuigen met zulk een kracht menigmaal, dat Davids woord het hunne wordt: "Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere wie zal bestaan?"

Hoe donker is het onder de verbergingen Gods niet alleen het bekommerde, maar zelfs het doorgeleide volk. Die verbergingen doen hen soms uitroepen: "De Heere heeft mij vergeten en de Heere heeft mij verlaten." Het is of alle troost de ziel benomen is. Vorige ervaringen doen geen kracht. God te moeten missen is het oprechte volk erger dan de dood. Daarbij komen dan de vreselijke aanvallen des satans, waarvan de diepten niet te beschrijven zijn. En de nachten van verdrukking. Hier doorwandelt Gods volk een tranendal. In de wereld zullen zij verdrukking hebben. De vijandschap der wereld; smaad en hoon en verachting der vijanden; armoede, zorg en krankheid; smart van man of vrouw of kinderen aangedaan; rouw en velerlei geklag zijn in dit leven dikwijls zozeer het deel van degenen die naar Sion reizen, dat donkere

nachten de ziel verhinderen te zien op de verlossing, die de Heere de Zijnen bereid heeft. En toch nooit laat God Zijn volk in het verdriet. Hij verlaat het niet geheel. Hij geeft hen aan zichzelf niet over. Dan was het voor Gods uitverkorenen verloren. Dat zij toch moed grijpen. Zacharia zag in de nacht. God deed het licht hem opgaan. In vele nachtgezichten geschiedde het Woord des Heeren tot hem, opdat hij Gods volk vertroostte; want:

*Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen,
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen.*

Zou de Heere Zijn kwijnend volk in het verdriet laten? De ziel van Zijn tortelduif overgeven aan het wild gedierte des velde? Zal Hij dan Zijn verbond ooit schenden? *Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten dat zij zich niet ontferme over de zoon heers buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik u niet vergeten. Zie, zegt de Heere, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uwe muren zijn steeds voor Mij.* Och, dat het bedrukte volk het hoofd omhoog heffe. "Alzo zegt de Heere: In de tijd des welbehagens heb Ik u verhoord en ten dage des heila heb Ik u uitgeholpen; en Ik zal u bewaren en Ik zal u geven tot een verbond des volks, om het aardrijk op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen beërven; om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit; tot hen die in duisternis zijn: Komt te voorschijn. Zij zullen op de wegen weiden en op alle hoge plaatsen zal hun weide wezen." De nacht zal niet aanhouden.

*Want Gods goedheid zal uw druk
Eens verwiss'len in geluk;
Hoop op God, sla 't oog naar boven;
Want ik zal Zijn Naam nog loven.*

Dit is de grote vertroosting, die in Zacharia's nachtgezichten ligt.

In de achtste maand, in het tweede jaar van Darius was Zacharia ten profeet geroepen. Drie maanden daarna, in de elfde maand, ontving de zoon van Berechja het eerste nachtgezicht. Het was de vierentwintigste van de maand Sebat. Toen was het winter, het laatst van februari zouden wij zeggen. Zeer nauwkeurig heeft Zacharia de tijd dezer eerste openbaring beschreven. Die openbaring is voor hemzelf onvergetelijk geweest. Er liggen in het leven van Gods volk onvergetelijke dagen. Zo sprak Johannes zelfs van de ure, waarin zijn oog geopend werd voor de heerlijkheid van de Messias: "Het was omtrent de tiende ure." Onderscheiden malen hebben de profeten maand en dag der openbaringen Gods opgetekend. En ieder van Gods volk kent wel iets van die dagen en uren, welke nooit te vergeten zijn; uren waarin Gods heil en gunst hun werd ontsloten, waarvan zij zeggen: *Geen leed zal 't ooit uit mijn geheugen wissen.*

De bediening van Gods Geest werd des Heeren profeten bij afwisseling gegeven. Nooit trekt des Heeren Geest Zich geheel van Zijn volk terug. "Hij zal bij u blijven tot in der eeuwigheid", sprak Christus. Maar toch wisselen de tijden van licht en donker. Het gaat met Gods volk op en neer. Ook de opening van Gods raad voor de profeten was niet altijd. Alleen Christus kan zeggen: "De Geest des Heeren HEEREN is op Mij, omdat de Heere Mij gezalfd heeft." Op Hem rust de Geest des Heeren, de Geest der wijsheid en des verstande, de Geest des reeds en der sterkte, de Geest der kennis en der vreze des Heeren (Jes. 11: 6). Voor Hem was de raad Zijns Vaders nooit gesloten. Bij dag noch bij nacht week de Heilige Geest van Hem en door Zijn Geest werden de profeten bediend. Zijn raad maakte Hij Zijn knechten bekend, zo menigmaal Hij het nodig keurde tot troost van Zijn bedrukte volk. En die bekendmakingen

brachten de profeten in grote verrukking. Was het wonder? Zelfs Bileam roemde: "Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en de man, wien de ogen geopend zijn spreekt; de hoorder van de redenen Gods spreekt; die het gezicht des Almachtigen ziet; die verrukt wordt en wien de ogen ontdekt worden." En toch, Bileam miste de innerlijke, geestelijke verheuging aan Gods knechten geschonken.

Dezen waren de openbaringen Gods oneindig meer dan Bileam er van kende. De Heere deed hen smaken het heil, dat zij het volk hadden te verkondigen. Hun ziel deelde er in. Met verheuging werden zij aangedaan. Hun profetie was geen dorre verstandsbeschouwing; hoe zeer zouden zij te beklagen zijn geweest. Het zijn arme predikers, wier ziel niet delen mag in het heil, dat zij hebben te boodschappen. De heilige ernst ontbreekt hun. Het is wel een teken van diep verval als Gods kerk met zulke predikers wordt bezet. Zij wiegen het volk in slaap, sprekend zachte dingen en zij schouwen hun bedriegerijen. O, zij doen Gods kerk zulk een kwaad. God doet echter Zijn geroepen knechten leven in Zijn Woord. Op bijzondere wijze gold dit voor de profeten. Dat gaf hun woord grote kracht en deed hen moedig staan tegen de geest des tijds, en anderzijds spreken naar het hart van Jeruzalem.

1. De kleur van die paarden.

Het eerste nu der nachtgezichten is dat van de mirten in de diepte. Tussen de mirten, die in de diepte waren, zag de profeet een man, rijdende op een rood paard. De kleur van het paard heeft zowel betekenis als het paard zelf. Dit komt wel duidelijk uit in de verschillende paarden waarvan door Zacharia gesproken wordt. Achter de man op het ***rode paard waren rode en bruine en witte paarden.*** Wat die alle beduiden?

In de eerste plaats treft het machtige, het overweldigende in deze verschijning. De profeet geeft ons te verstaan, dat deze paarden en bijzonder de man op het rode paard al zijn aandacht trok. "En zie", zo schrijft Zacharia, "een man rijdende op een rood paard." Hij wekt ons op om te zien. Dit gezicht ia alle aandacht en opmerking waardig. Ook de apostel Johannes wordt op Patmos een gezicht gegeven van paarden en ruiters en tot hem klinkt het woord: "Kom en zie." Onze ogen moeten geopend worden opdat wij mogen zien en bemerken wat de Heere te aanschouwen geeft. De natuurlijke mens verstaat niet de dingen die des Geestes Gods zijn. Zonder dat wij de vernieuwing van de Heilige Geest deelachtig zijn, is het onmogelijk dat wij zien zullen de dingen van het koninkrijk der hemelen. God werkt Zijn raad uit, tot zaligheid Zijner uitverkorenen. Geheel de wereldhistorie moet daartoe dienen. Maar dit bemerkt niemand recht tenzij zijn oog wordt verlicht. Ja aan Gods volk moet het licht opgaan, zal het klaar onderscheiden. Helaas! een grote donkerheid heeft zich in deze bange tijden over Gods kinderen verspreid, waardoor zij te weinig zien van hetgeen God werkt door het wereldgebeuren. Gods weg is zelfs Gods lieve volk bedekt. De Heere zei eens: "Zou Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doe?" Doch waar is de bekendmaking van Gods doen in deze dagen? Hoe nodig toch telkens weer die aansporing en opwekking: Zie! Dat de wijze maagden uit de slaap opwaken! Het is soevereine genade alleen waardoor ons de verborgenheden van Gods raad en werk worden ontdekt; maar toch die vrije genade maakt geen zorgeloze en goddeloze mensen. Zij verwekt tot een levendig werkzaam zijn om te mogen kennen en verstaan. Zou dan Gods volk het hart niet zetten op de openbaring Gods aangaande de mirten in de diepte?

Een rood paard staat tussen die mirten en daarachter andere paarden. Wat die paarden betekenen? En wat hun kleuren beduiden? Het is eenvoudig voor wie geen vreemdeling der Schriften is.

Het paard is in Gods Woord oorlogswerktuig bij uitnemendheid. Als trekkracht gebruikte men os en rund; als rijdier de ezel. Maar in de oorlog diende het paard. Hoe kostelijk is de beschrijving die de Heere Zelf van het paard geeft in Job 39. Het graaft in de grond en het is dodelijk in zijn kracht en trekt uit de geharnaste tegemoet. Het belacht de vrees en wordt niet ontsteld, en keert niet wederom vanwege het zwaard. Tegen hem klettert de pijlkoker, het vlamvend ijzer der spies en der lans. Met schudding en beroering slokt het de aarde op en gelooft niet dat liet is het geluid der bazuin. In het volle geklank der bazuinen zegt het: Heah! en ruikt de krijg van verre; de donder der vorsten en het gejuich. Zo beschrijft niet een mens, maar de Schepper het paard, dat Hij voortbracht en met kracht en onversaagdheid bekleedde. Hoe overweldigend moet dan de verschijning van het paard voor de profeet Zacharia geweest zijn. Het paard was de sterkte der heidenen in de strijd. Israël had een andere toevlucht. De Heere was zijn overwinning. Daarom mochten Israëls koningen de paarden niet vermenigvuldigen, opdat het hart van de Heere niet werd afgetrokken. Dat volk zou zeggen: "Dezen vermelden van wagens en die van paarden, maar wij zullen vermelden van de naam des Heeren onzes Gods." Doch der heidenen hoop ter overwinning in de strijd was op hun paarden gesteld. Sisera's gevreesde macht lag in de negenhonderd strijdswagens door paarden getrokken. Krijgswagen en paard waren in oude tijden wat nu het verderf-brakend kanon is. In één woord gezegd: de paarden tussen de mirten in de diepte hebben betrekking op de oorlog. Ook de kleur der paarden wijst op de oorlog.

Het paard dat voorop gaat is rood; het heeft de kleur van bloed. Door het oorlogszwaard zal bloed vloeien. Van het rode paard staat dan ook in Openbaring 6 geschreven: "En Dien, Die daarop zat, werd macht gegeven de vrede te nemen van de aarde en dat zij elkander zouden doden; en hem werd een groot zwaard gegeven." O, hoeveel duizenden zijn reeds weder in de krijg gevallen; allen mensen voor de eeuwigheid geschapen; en op zulk een ontzettende wijze gedagvaard voor Gods rechterstoel! Mogelijk waren er ook van de uwen onder.

Van de oorlog sprak Zacharia. Het vreselijk oorlogswee komt. Een slachting zal er zijn onder de mensenkinderen. Men mocht roepen: "Vrede! vrede! en geen gevaar", doch de Heere zond een man, n.l. Zijn engel, op een rood paard. En achter deze engel waren rode, bruine en witte paarden. De oorlog brengt allerlei ellende met zich: armoede en hongersnood en pestilentie; smart en wee. Daarop ziet het bruin der paarden.

Eindelijk, witte paarden volgen! Wit ziet op hemelse overwinningen. In Openbaring 6 wordt ons de overwinning van Christus beschreven. Hij rijdt op een wit paard en gaat uit overwinnende en opdat Hij overwon. De Heere zal triomferen en door Hem zal Zijn kerk overwinnen. Want de oorlog komt om dat diep vernederde en onderdrukte volk. Dat is de betekenis van dit gezicht.

God doet de oorlog ontbranden. Hij zendt Zijn engelen uit, die de oorlog verwekken. "Ik maak de vrede en schep het kwaad; Ik de Heere doe alle deze dingen." Dat heft de verantwoordelijkheid van niet één mens op. Om hun onrechtvaardig bloedvergieten zal God de vorsten trekken voor Zijn rechterstoel. Maar om welke redenen de regeringen ook de oorlog verklaren, deze ontbrandt niet dan naar de raad des Heeren. Hij zendt Zijn engelen uit en de oorlog is er, met al het bloedvergieten en al het wee dat deze met zich sleept. Ook het einde is van God bepaald. De overwinning is des Heeren.

Och, mochten wij in onze bange tijden op deze waarheid het hart zetten. De vreselijke oorlog woedt in ons werelddeel voor de tweede maal in een kwart eeuw tijds. Het ene volk is na het andere er in betrokken. Ook ons land, eens na tachtigjarige krijg, ten prijs van het bloed van duizenden martelaren uit Rome's macht verlost. Thans is het bezwiken na een strijd van slechts enkele dagen. God deed het rode paard van de oorlog rijden. Hij beschaamde de

machtigen der aarde, die een eeuwige vrede hebben aangekondigd en een ongekeerde bloei. Ook ons volk hechtte maar al te zeer geloof aan de leuzen, die geheel in strijd waren met het Woord des Heeren. In dodelijke gerustheid leefden wij voort; zonde op zonde stapelend. Noch de zegeningen in een overvloeijende mate ons geschonken; noch de oordelen ener langdurige werkloosheid en van verarming vermochten ons te doen opwaken om tot de Heere weder te keren. Al de waarschuwingen zijn in de wind geslagen. Steeds stouter werd het kwaad openlijk bedreven en in het bijzonder Gods dag gemaakt tot een zondendag; een dag van spel en sport. De zeden verwilderden. In één woord gezegd: God werd van onze ervaarweggedrongen. Ja waarlijk, de mate der ongerechtigheid is volgemeten. En toen is de slag gevallen. Eer wij het wisten was ons land door Duitse troepen bezet. Geen tegenstand mocht baten. Wij zijn beschaamd vanwege onze diepe vernedering.

O, ik bid u, blijf niet bij die Duitse machten staan. Wij hebben met God te doen. De oorlog wordt door de Heere verwekt; naar Zijn eeuwige raad. De oorlogswagens komen van tussen de twee koperen bergen van Gods onveranderlijk besluit. En daaruit komen ook die paarden, waarvan onze tekst spreekt; ook die bruine paarden. De verharding tegen al de slagen in, die ons reeds troffen, zal meerdere oordelen doen komen.

Bekeer u, zegt de Heere; en zo niet, Ik zal u haastelijk bijkomen en zal tegen u krijg voeren met het zwaard Mijnsmonds. Bukken moeten wij; en welgelukzalig het volk, dat bukken mag voor God en Hem rechtvaardigen en Zijn majesteit aanbidden, die Hij in deze oordelen betoont. Want bij Hem is een vreselijke majesteit.

In dat bukken wordt de hoop geboren op verlossing. Want de Heere zal voor Zijn volk zorgen ook als Zijn gerichten op de aarde zijn. Dit toont de Heere Zijn knecht Zacharia als Hij hem witte paarden doet zien; dat zijn, zo wij reeds opmerkten de paarden der overwinning. Gods kerk zal overwinnen in het bloed des Lams, hoe zwaar de strijd ook wezen moge. Want de oorlog gaat niet langs Gods volk heen. Dat volk is er in betrokken. Donkere tijden tekenen zich voor Gods kerk af; voor hen, die getrouw mogen gemaakt worden en die de Heere niet sullen verloochenen. Met vreze zien wij de toekomst tegemoet; maar welke zware tijden er zullen komen, de Heere heeft ze in Zijn hand en Hij bestuurt ze zó, dat Gods volk overwinnen zal. Ja, de oorlog en de pestilentiën en de hongersnoden worden verwekt om van Zijn volk wil. Daarop letten wij nu in de tweede plaats, als wij acht geven op:

2. De plaats van die paarden.

Die plaats is tussen de mirten, die in de diepte waren.

Mirten worden de profeet getoond. De mirt is een struik die in het Oosten zeer gewaardeerd wordt. Dit blijkt wel duidelijk uit de belofte in Jesaja 55: 13: "Voor een doorn zal een dennenboom opgaan; voor een distel zal een mirteboom opgaan; en het zal de Heere wezen tot een naam, tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden." De mirt siert de tuinen en lusthoven der Oosterlingen. Zij tiert in waterachtige plaatsen; daar stoelt ze uit en vormt een boshage. Om haar blijvende groenheid en lieflijke geur was zij type van jeugd en schoonheid. Bij feestelijke gelegenheden versierde men zijn woningen en kroonde men zichzelf met de mirt. Ook diende deze sierlijke plant de Israëliet bij het maken van hutten ten tijde van het Loofhuttenfeest. De mirt is zinnebeeld van Gods kerk. Van die kerk staat geschreven, dat zij groen en fris is. Haar jeugd wordt vernieuwd als eens arends. Zij is de lieflijke in de ogen Gods. Zij is, hoewel van zichzelf zwart van zonden, lieflijk in de bediening van Christus. Zij is des Konings dochter; geheel verheerlijkt inwendig; haar kleding is van gouden borduursel; de Koning heeft lust aan haar schoonheid. Nooit zal Gods volk zijn schoonheid geheel verliezen, dewijl zij die niet in zichzelf maar door het geloof in Christus heeft. Daarvan is ook de mirt

een type. Of het zomer is of winter, het deert het groen der mirte niet. Haar naalden vallen niet af al worden zij met sneeuw bedekt; de hitte der zon verkleurt ze niet. Welnu, zo groeit Gods kerk op in ramp en tegenspoed. Niets kan haar scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus. Ook om haar reinheid, die in haar witte bloesem spreekt en om de aangename geur was de mirt zinnebeeld van Gods kerk. Dat volk is gewassen in het bloed des Tams en door de Heilige Geest gemaakt tot nieuwe schepselen, wier lust het is in Gods geboden te wandelen. In Christus Jezus is de kerk aangenaam voor God. Hij Zelf verklaart het, wat Zijn volk wel tot gedurige verwondering strekken moet: "Mijn lust is aan haar."

O, wonder van genade. De walgelijken, die geworpen zijn op het vlakke des velds en wier vader was een Amoriet en hun moeder en Hetietische, deze zijn lieflijk en aangenaam voor God, om Christus wil. Het is ook een volk, dat door genade Gode vruchten draagt. Vruchtbaar worden degenen, die uit God geboren zijn, als de mirt, die rode bessen draagt, welke dienen tot bereiding van wijn en olie. "Blijft in Mij (zo sprak de Heere Jezus) en Ik in u. De rank kan geen vrucht kan dragen van zichzelf, alleen als ze in de wijnstok blijft; alsoo ook gij niet, zo gij in Mij niet blijft." Het leven van Christus wordt het leven van Zijn volk, "opdat wij Gode vruchten dragen zouden."

Wat denkt u, geliefden, is niet de mirt een duidelijk beeld van Gods volk? Het mocht zijn gelijkheid met de mirt meer openbaren.

Wat echter bijzonder onze aandacht hebben moet, is wel dit, dat de mirt in *de diepte groeit*. In die diepte is haar plaats, niet op de hoogte der bergen. In de vallei groeit de mirt welig; daar reikt bos aan bos en hebben de mirten sterkte in elkander. Zo is de plaats van Gods kerk in de diepte. Uit de diepte is haar psalm; uit de diepte komt haar schuldbelijdenis; uit de diepte is haar dankzegging. God maakt Zijn kinderen klein. De genade verootmoedigt. Hoe meer Gods genade in ons verheerlijkt wordt hoe kleiner wij worden voor God. Ja de genade vernietigt en doet in haar overwinnende kracht met Paulus uitroepen: "Hoewel ik niets ben." Van onszelf zijn wij verheven schepselen, die weigeren voor God te bukken. Maar wanneer God ons te sterk wordt, buigen wij in het stof voor Hem. En klimt Gods volk op de hoogte van eigen zin en wil; verheft zich dat volk op de weldaden, die God eens schonk, gelijk in Ezechiël 16 de Heere er over klaagt, dan verliest het alle geur en heerlijkheid. Op de hoogten tiert het ware leven niet. Daar bevindt zich het oppervlakkig christendom in zijn element, maar Gods volk niet. Dat volk getuigt met David:

*Geen meerder goed, Heer', Gij mij geven mengt
Dan dat Gij mij vernedert en maakt klein.*

Ook is de plaats, die de ware kerk in de wereld inneemt "in de diepte". In het bijzonder was dit het geval in de dagen van Zacharia. Om eigen schuld en zonde was het Israël Gods diep vernederd. De Heere had het overgegeven in de hand der heidenen. En nu de deuren van het gevangenhuis waren geopend door Kores, des Heeren knecht, nu was slechts een handvol Joden wedergekeerd. Velen hadden de rust in Babel verkoren boven de terugkeer naar het land der belofte. De tempelbouw, die men had aangevangen, was door het woeden der Samaritanen gestaakt; Jeruzalems muren lagen nog verbroken en er was geen zicht op het herstel. De vijanden juichten Israël was een aanfluiting. De zonde vernederde het volk. De lage plaats, die de kerk in onze dagen op de wereld en bijzonder in ons Vaderland inneemt is de bittere vrucht van haar ongerechtigheden. Zij zonk van de hoge plaats, die de Heere haar eens schonk, in de diepte der verachting neer. Duizenden hebben haar met verachting de rug toegekeerd. Zij scheurde en brak en ligt gedeeld en gescheiden alsof iemand op de aarde iets gekloofd en

verdeeld had. Sion ligt daar verlaten en veracht. Het is Sion, niemand vraagt naar haar. Zij is geworden als een nachthutje in de komkommerhof. Och, dat ons hoofd water ware en ons oog een springbron van tranen om de breuk van de dochter Sions te bewenen. De Heere heffe Zijn kerk op uit het stof, opdat zij haar sierlijke klederen aantrekke. Toch is er nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade. De wortel van de mirten is niet uitgeroeid. Zoals in de dagen van Zacharia God Zich om die ellendige hoop amechtige Joden bekommerde, zo nog. Gelijk toen de machtigste wereldgebeurtenissen om Sions wil plaatsgrepen, zo nog. De Heere zal de wereld beroeren om Zijner uitverkorenen wil. Want hoe het zij, de Heere zal Zijn volk en erfdeel niet begeven.

Hoe gij de kerk ook beziet, haar plaats is in de diepte. Naar het vlees zijn het niet vele wijzen, niet vele machtigen, niet vele edelen; het onedele der wereld heeft God uitverkoren en hetgeen niets is. Daarbij komen de vele verdrukkingen, die Gods volk onderworpen zijn en die het in de diepte neerdrukken; en alle ellende en donkerheden en zonde, die het zijn armoede doen kennen en waarin en waarover het zich te vernederen heeft voor God. En toch is dat verkeren in die diepte Gods volk profijtelijk. Daar wordt de gemeenschap onder Gods kinderen levendig geoefend. Helaas, die oefening wordt maar al te zeer gemist in onze tijd. Dat is geen vrucht van het leven. Wij zouden elkander meer nodig hebben en zoeken indien ons leven ootmoediger was voor God. Hoe vreemd kunnen Gods kinderen van elkander geraken; hoe lang langs elkander heengaan. Ieder gaat zijn eigen weg, als ware het niet één volk, van een Vader geliefd, door een bloed gekocht en door een Geest geleid, sprekende een tale Kanaäns. Uitwendige omstandigheden brengen soms grote verwijderingen; kerkmuren worden soms zó hoog opgetrokken, dat de nauwste vrienden gescheiden worden. Hoe lang nog? Zal dan Gods volk door druk en ellende moeten worden samengebracht? Zal ieder eerst dan van zijn hoogten afkomen, als de nood ten hoogste gestegen zal zijn?

Och, dat de Heere Zich onzer ontferme! Dat Zijn volk in de diepte van vernedering en ware boetvaardigheid gebracht werd. Dat is ons van node, opdat wij met David mogen zeggen: "Uwe verootmoediging heeft mij groot gemaakt."

In de diepte stonden de mirten, die Zacharia zag. En daar stonden ze veilig. De loeiende orkanen gingen over deze mirten heen. Daardoor werden de cederen van Libanon geschud; maar niet de mirten in de diepte. De Heere heeft Zijn volk een veilige plaats beschikt. Zijn hoede zal er over mijn. Aan alle gevaren stond Gods volk bloot in Zacharia's dagen. En zo is het nog. Een driehoofdige vijand laat niet af Gods kerk te bespringen van alle zijden. Indien de Heere niet een beschutting ware over al wat heerlijk is, gewis het was voor de Zijnen verloren. Maar Hij zal het werk Zijner handen niet verlaten. Dat zal Hij in het leven houden in het midden der dagen. Voor elk van Gods kinderen geldt dat en voor hen allen samen. De strijd is een geestelijke, inwendige. Maar zij is in vele bange tijden ook uitwendig geweest. En wie weet hoe spoedig zich die bange tijden herhalen. Welke verwachting kunnen wij voor de toekomst koesteren, dan dat de Heere de zonden bezoeken zal? Maar nu ligt er in het vreselijk oordeel van de oorlog en van hongersnood en pestilentie, het trio van Gods oordelen, één troost.

De paarden stonden tussen de mirten, die in de diepte waren. Die ruiterschaar was er om het volk van God. Om Zijn volks wil, waaraan de Heere Zijn grote Naam verbond, zal Jehovah de volkeren beroeren. De Heere zal in Zijn volk verheerlijkt worden. In dat ellendige, bij de wereld verachte volk; in dat nietige mirtenbosje. Want het is Zijn volk! Van eeuwigheid heeft God de Vader het liefgehad. Het is gekocht met het bloed des Lams. De Heilige Geest nam het als zijn volk op van het vlakke des velds. Dat in zichzelf doemwaardige volk heeft bij God om Zijn soeverein welbehagen een waardij, die geheel de schepping ver te boven gaat. God heeft

dit volk gewaardeerd tot de prijs van Zijn eniggeboren Zoon. Als het om dat volk gaat, telt God geen volkeren meer. Toen de tijd daar was, dat Israël zou trekken uit het gevangenhuis van Babel, verwekte de Heere de oorlog. Kores was Zijn knecht. God wierp de oorlogsfakkel tussen beide machtige rijken en Babel viel. En triomferend keerde Gods volk weer tot zijn erve.

Zo is Gods handeling de wentelende eeuwen door. Hij zal aan Zijn vijand verheerlijkt worden. Hij zal Zich verblijden in hen te verdoen, omdat Zijn Naam daarin verhoogd en Zijn volk er door vrijgemaakt wordt. Helaas! Wij zien er te weinig van. De grote werken Gods zijn veelal voor ons oog zo verborgen. Het bloed van miljoenen is vergoten. Steden en dorpen; ja gehele landen zijn verwoest. En nog is het einde niet. Maar waar is nu de opmerking, dat dit geschiedde om het mirtenbosje? Afval, brute Godsverloochening; baden in de zonde; dat zien wij. Maar wie bemerkt, dat de Heere in de weg Zijner gezichten heerlijk wordt in de Zijnen? Gods volk, dat er iets van verstaan mag, zal zich verheugen vanwege des Heeren, oordelen, daarover, dat de Heere toont dat Hij God is. En waar Zijn eer op aarde uitblinkt, daar wordt Zijn kerk gebouwd en het werk Zijner handen bevestigd. Gods lieve volk mocht er moed uit grijpen. De Heere zal Zijn volk en erfdeel nooit begeven, zelfs niet in de grootste noden. Israël wordt verlost door de Heere met een eeuwige verlossing, gijlieden zult niet beschaamd, noch te schande worden tot in alle eeuwigheden. God zal de volkeren licht achten om. uwentwil. Ja, eens zal de aarde vergaan en zullen de hemelen worden opgerold, als de dag der eeuwige verlossing komt en Gods uitverkorenen volkomen zullen overwinnen.

Hiervan willen wij nu zingen uit Psalm 89: 10:

*Mijn hand zal, hoe 't ook ga, hem sterken dag en nacht;
Mijn arm zal hem in nood voorzien van moed en kracht,
De vijand zal hem nooit door wreev'le handelingen;
Door list, of hels bedrog, in uiterst' engten dringen;
Den booswicht zal 't geweld nooit tegen hem gelukken,
Noch in- noch uitlands vorst zijn zetel onderdrukken.*

Toepassing.

En nu nog slechts enkele korte opmerkingen. Wij vernamen uit Gods Woord dat de oorlogen door de Heere verwekt worden en dat Hij ook alle andere oordelen zendt, als de rechtvaardige bezoeking der zonden en ten goede Zijner uitverkorenen. Hebben wij nu de hand Gods mogen zien over ons diep verzonken vaderland, toen de oorlog uitbrak? Toen in de vroege morgen de lucht zwart werd van vliegtuigen en toen vreemde krijgsmachten ons land bezetten? Toen de bommen onze steden deden schudden; onze huizen in puin deden neerzinken en honderden en nog eens honderden het leven lieten? Welk een ontzettende verschrikking kwam over ons. Nooit zullen wij, die dagen kunnen vergeten. Maar.... hebben wij leren bukken voor God? Gij en ik? Hebben wij Gods rechtvaardig oordeel mogen erkennen en Zijn Majesteit aanbidden? Velen zien niet verder dan de macht, die ons overweldigde.

Een grote bitterheid spreekt uit hun woorden. Reeds heeft menigeen zijn onvoorzichtige uitlatingen met zware straffen moeten boeten. O, ik vermaan u in alle ernst, gelijk ik onophoudelijk heb gedaan, onderwerpt u; buigt voor de hoge God; zwijgt, wijl die macht kwam naar Gods eeuwige recht. Ik wens mij vrij te maken van ieder, die mij hoort en van ons ganse volk, opdat men, als de koorden vaster worden aangehaald, niet zeggen: gij hebt ons niet gewaarschuwd. En de bitterheid van uw hart zal breken, zo gij Gods oordeel als rechtvaardig erkennen moogt. Sinds vele jaren hebben wij met al Gods getrouwe knechten en met de

geschriften onzer vaderen, moeten getuigen tegen de zonde en moesten wij het naderend oordeel aanzeggen. Zouden wij dan nu, ziende op onze schuld en verharding, niet moeten erkennen dat God rechtvaardig is? Men moge ons smalen voor pro-Duits, *als waren wij een landverrader, de Heere is onze getuige, dat wij spreken om het heil van ons volk, opdat het buigend onder de roede waarmee God sloeg, bij Hem ontferming vinde en Hij Nederland eens vrij make.*

Arme mensen, die vol van bitterheid, bijten op de steen en met stijve nek hun weg gaan. Getuigt dan de zonde van geheel ons volk niet tegen u? Zal dan uw ziel nooit voor God buigen in het stof? Zult gij dan nimmer Gods recht erkennen? De inwoners der wereld zullen gerechtigheid leren, zegt de Schrift, als Gods gerichten op aarde zijn. Maar zult gij u verharden? Op de puinhopen der verwoeste steden moesten wij wel uitroepen met Jeremia: "Het zijn de goedertierenheden des Heeren over ons, dat wij niet vernield zijn." Zullen wij ons dan nog langer tegen God verzetten? Hoe lang zal Nederlands volk nog vasthouden aan zijn zondewegen. Ja, hoe lang nog?

O, Nederland, hoor des Heeren Woord, eer de verharding tot verdelging voert. Het worde eens onze taal: "Komt en laat ons wederkeren tot de Heere, want Hij heeft verscheurd en Hij zal ons genezen. Hij heeft geslagen en Hij zal ons verbinden." O jongens en meisjes, verzaak toch de wereld met haar vreugd en uitspatting; o, ouders, buigt u met de uwen voor de hoge God. Zoekt Hem terwijl Hij te vinden is. De dag gaat als kaf voorbij. Bedenkt eens hoe nietig het goed, de rijkdom, de grootheid van de wereld wordt ten tijde van Gods oordeel. Geld noch goed hadden in de bange dagen meer waarde, toen de bommen en kogels dood en vernieling braakten. Eén geroep was slechts bij allen; één gedachte vervulde allen, die in de verwoesting niet waren omgekomen. Het was de roep om het leven; het was de opmerking: "Wij leven nog."

Mijn vrienden, laat die noodkreten uw hart toch breken. Verlaat, o ik bid u, verlaat de slechtheden en leeft. Zet ook al uw gedachten niet op de oorlog, maar hoort naar wat de Heere u in al het woeden van de krijg te zeggen heeft. Straks zal de dood ons opeisen; dan zal geld en goed nog minder waarde hebben dan in het oorlogsgevaar; dan zal geheel de wereld ons ontvallen; dan zullen wij staan voor Gods rechterstoel, om buiten Christus het vonnis der eeuwige vervloeking te ontvangen. God geve u in dit leven Hem recht en gerechtigheid toe te schrijven en uit Zijn oordelen winst te ontvangen voor de allesbeslissende eeuwigheid.

De paarden stonden te midden van de mirten. Volk van God, hoe verkeert gij voor de Heere? Mocht gij de Majesteit Gods uitroepen, die in Zijn oordelen uitblinkt? Hij is het aanbiddelijk Opperwezen. Draagt de noden van ons land in uw gebeden; maant van de zonden af, want deze zijn erger dan de oordelen. Het Is ons verborgen wat in de raad des Heeren ligt. Noch de verdere voortgang van de oorlog, noch het einde is ons bekend.

Wij zien bange dagen voor ons; ziende op onze zonde vrezen wij grote verwoesting en ontzettende verarming. Oorlog en honger en pestilentiën zijn de oordelen die Zacharia zag komen. Maar zij komen Gods volk ten goede. Ook hier is het woord des apostels van kracht, dat alle dingen medewerken ten goede, degenen, die naar Gods voornemen geroepen zijn.

De paarden stonden tussen de mirten, die in de diepte waren. Maar ach, hoeveel leeft Gods volk in de hoogte! Bij hoog opgeheven gestalten, waarin Christus maar al te zeer gemist wordt; hij hoge beloften, die de ziel niet dringen tot de vervulling; bij een hoge rechtvaardigmaking, waaruit velen hun kind-schap willen opmaken; bij hoge bevindingen, waarin God niet verheerlijkt wordt.

O, volk van God, uw plaats is in de diepte; in de vernedering en zelfverfoeiing voor God. In de diepte brenge de Heere ons. Hij geve ons onder Hem te buigen. Roept Zijn gerechtigheid uit in

het land, dat zijn weg verzondigd heeft. Er ga weer kracht uit van Gods volk. Zoekt elkander. De wereld roept om eenheid; zou dan Gods volk verdeeld blijven?

De Heere bouwe Zijn kerk weer op het vaste fundament, dat gelegd is, Jezus Christus en Dien gekruisigd. Hij sterke degenen die Hem vrezen in alle leed, dat hen wedervaart en bemoedige en vertrooste hunne harten, opdat de paarden, die van God verwekt worden, ter verlossing dienen van des Heeren erfenis en tot roem van Gods genade. O, vreest niet al te zeer. De Heere heeft u gekocht met Zijn bloed, beide naar ziel en lichaam. Ook in oorlogstijd zal Hij voor u zorgen en u niet verlaten. De olie en de wijn, die dient tot verkwikking en vervrolijking van het volk Gods, beschadigt niet. Velen vrezen hongersnood. Maar, o volk, klaag toch niet te zeer met de wereld mee, want uw brood is zeker en uw water gewis. En zo die ophouden, dan zal de Heere u opnemen in de heerlijkheid, die u bereid is, om uw God en Koning te prijzen, in aller eeuwen eeuwigheid. Dat zal zijn het voorrecht van de mirten die in de diepte waren, want de Man, Die tussen de mirten staat is Christus. Zijn uitverkorenen gaan door de bange wereldweeën heen de eeuwige overwinning tegemoet. Amen.

Het gezicht van de vier wagens

Biddagpredikatie over Zacharia 6: 1 – 3 Uitgesproken 1947

Psalm 68: 1
Lezen: Zacharia 6
Psalm 97: 1 en 7
Psalm 118: 7

Met een zeer sterk verlangen heeft de profeet Jesaja naar de komst van Christus uitgezien. In het bijzonder ook toen hij uitriep: "Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij neerkwaamt, dat de bergen van Uw aangezicht vervloten."

Het neerkomen, waarvan Jesaja daar spreekt, ziet op het neerkomen van de Zone Gods in onze menselijke natuur, opdat Hij de volle raad Gods aangaande de verlossing van Zijn volk, volbrengen zou. Opdat Hij het Boék zou nemen en de zegelen zou verbreken, waarmee dat Boek gesloten was.

Nu wordt er in de Schrift op onderscheiden wijzen gesproken van het neerkomen van Christus, van het neerkomen des Heeren. Aan de ene zijde om het oordeel te volbrengen over de goddelozen en aan de ander zijde om de verlossing uit te werken voor Zijn volk. Om maar een enkel voorbeeld uit de Schrift aan te halen: De Heere kwam neer om de handelingen der mensenkinderen te bezien toen zij de toren van Babel bouwden. God was alomtegenwoordig, ook daar, en Hij behoefde niet neer te komen alsof Hij daar niet tegenwoordig was. Hij is altijd tegenwoordig in de hemel en op de aarde. Maar wanneer zo nadrukkelijk gezegd wordt, dat de Heere neerkwam, dan wil dit zeggen, dat God betonen ging dat Hij er was, want die mensen deden alsof er geen God was; zij deden alsof zij met God niet te maken hadden.

Maar toen zei de Heere: "Ik zal betonen, dat Ik er ben"; de Heere kwam neer om de handelingen der mensenkinderen te bezien en vernietigde hun werk en spraak. Maar daar tegenover leest ge, dat de Heere neerkwam en de verdrukking zag, die Zijn volk Israël werd aangedaan in Egypteland. Hij hoorde dat volk toen het kermde tot de levende God. Hij wist wel wat er geschiedde (ook bij dat volk was Hij tegenwoordig zijnde), maar Hij deed de nood klimmen en de tijd rijpen, opdat Hij bewijzen zou tot verheerlijking van Zijn Naam, dat Hij er was. En aan Zijn kerk, dat Hij haar nooit verlaten zou.

En, om niet meer te noemen, de Heere is neergekomen op de berg Sinai en is, terwijl Mozes verborgen was in de kloof van de steenrots, voorbij hem heengegaan en Hij Zelf zei (o, gij moet er op letten, dat niet Mozes dit zegt): "Heere, Heere, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Als zodanig maakte de Heere Zich aan Mozes bekend. Daartoe liet God van Zijn heerlijkheid iets aan Mozes zien.

Dat neerkomen wil niet zeggen, dat de Heere er niet was en nu neerkwam, maar betoonde God metterdaad, dat Hij is de Alomtegenwoordige en onze handelingen ziet, die Hij naar Zijn rechtvaardig oordeel straft, of naar de rijkdom Zijner genade in Christus verzoent. Nu is het oog van de profeet geslagen op Hem, de eeuwige Zone Gods, in wie de Heere neerkomen zal, opdat Hij het oordeel dragen zal, dat Zijn volk zich heeft onderworpen, het oordeel van de eeuwige dood, en dat wegdragen.

Wat heeft Christus gedaan toen Hij in onze menselijke natuur hier op aarde was, toen Hij leed en stierf aan het kruishout van Golgotha? Toen heeft Hij voor Zijn volk, voor Zijn uitver-

korenen, die Hem gegeven waren tot Zijn erfdeel, de toom Gods voor eeuwig gestild; de gerechtigheid Gods bevredigd en volkomen voldaan. Zodat nooit, nooit één kwadrantpenning in het recht van God geëist zal worden.

Toen de raad Gods nog verborgen was voor de schepselen stond de duivel op onder het oude verbond en beschuldigde Job, de knecht des Heeren. Er was een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor de Heere te stellen, dat de satan ook in het midden van hen kwam. Hij moest rekenschap geven vanwaar hij kwam. Hij zei: "Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen." Alsof hij zeggen wilde: "Dat is mijn gebied, daar ben ik heer en koning." Doch de Heere sprak, wijzende op Zijn knecht Job: "Weet gij niet, dat Ik heerschappij op de aarde heb? Weet gij niet, dat Ik Mij daar een volk verkoren heb?" Toen begon de satan Job te beschuldigen alsof hij een huichelaar was: "Is het om niet, dat Job God vreest?"

In Zacharia lezen wij, dat de duivel de Hogepriester Jozua beschuldigt, maar de engel des Heeren spreekt: "Ik eis op grond van recht vrijspraak van Jozua en verzoening en voor al dat volk." God wijst hem af. Op welke grond? "De Heere schelde u, gij satan, ja, de Heere schelde u, die Jeruzalem verkiest; is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt?" Het is afgelopen. God ontdekt hem niet op welke wijze Hij dat verkoren volk behoudt. Dat is voor de duivelen en de engelen boven het verzoen-deksel verborgen. Ook die engelen boven het verzoendeksel konden het maar niet begrijpen hoe het mogelijk was, dat die wet elke vervloekte die niet bleef in hetgeen geschreven was, iemand kon laten leven. Het is voor hen verborgen totdat zij straks in de velden van Efrata zingen: "Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." De wijze aangaande de zaligheid der zondaren was voor de engelen verborgen, hoeveel te meer voor de duivelen. Vandaar de vrijmoedigheid die zij nemen om de kerk Gods te beschuldigen. Maar toen de hemelen gescheurd waren, toen was het met satan af. Dan roept de apostel uit: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?"

De wereld kan Gods volk hier van vele misdaden beschuldigen, de duivel kan hen aanklagen, hun eigen geweten kan hen veroordelen, ze kunnen bedroefd zijn over hun tekortkomingen en verlatingen des Heeren, maar in de vierschaar Gods komt geen beschuldiging tegen de uitverkorenen Gods. Zij achten zichzelf des doods waardig, maar God bewijst hun barmhartigheid op grond van de aangebrachte gerechtigheid van Christus. Hij heeft alles aangebracht wat nodig was, opdat het recht des Heeren tot hun behoudenis uitlopen zal.

Dat geldt in het persoonlijke leven van Gods volk, maar dat geldt ook voor de kerk Gods als geheel. Want al leeft Gods volk hier ver van elkaar af, al verkoelt dikwijls de liefde, toch vormt dat levend gemaakte volk één lichaam, het lichaam van Christus. Want zij gaan als één kudde onder die éne Herder de wereld door, die in het boze ligt. De wereld haat hen, "maar weet", zegt de Heere Jezus, "dat zij Mij eer dan u gehaat heeft." "Ik heb de wereld uitverkoren, daarom haat u de wereld."

Zij zullen de versmadingen van Christus dragen; dat is uitgekomen in de vele vervolgingen, in de vele valse beschuldigingen, zodat ze door de rechter veroordeeld werden. De tafelbroeder deed hen wel het meeste aan en zo zal het ook in de toekomst zijn. Maar dat alles zal hen niet schaden, want zij gaan de eeuwige heerlijkheid met Christus tegemoet, Die gezegd heeft: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar heb goede moed, Ik heb de wereld overwonnen." Ondanks de bange wereldweeën zal hun einde zalig zijn.

De Heere zal Zijn kerk behouden door alle wereldweeën heen. Daarvan wensen wij u in dit uur iets nader te spreken, als wij uw aandacht vragen voor de vier wagens die komen van tussen do twee bergen van koper zoals Zacharia ons dat beschrijft in hoofdstuk 6: 1 tot en met 3:

"En ik hief mijn ogen weder op, en ik zag, en zie, vier wagens gingen er uit van tussen twee bergen; en die bergen waren bergen van koper. Aan de eerste wagen waren rode paarden, en aan de tweede wagen waren zwarte paarden. En aan de derde wagen witte paarden, en aan de vierde wagen hagelvlekkige paarden, die sterk waren."

Wij vragen uw aandacht voor:

Het gezicht van de vier wagens. En gaan met u in het kort overdenken:

- 1. Van waar zij kwamen.***
- 2. Welk oordeel die wagens brachten.***
- 3. Tot welk einde die wagens dienden.***

- Van waar kwamen zij? Van tussen twee bergen van koper.
- Welk oordeel brachten zij? Dat is ons getekend in de kleuren van die paarden: rode, zwarte en hagelvlekkige paarden.
- Tot welk einde dienden zij? Zij dienden tot overwinning van de kerk, want er was één wagen met witte paarden.

1. Vanwaar zij kwamen

U weet, dat de profeet Zacharia gesproken heeft na de Babylonische ballingschap, toen het volk aanvankelijk wederkeerde uit het land Chaldéa, en zich vestigde in het land, dat God Abraham en zijn zaad tot een erfenis gegeven had, het land Kanaän. Maar de bitterheid van hun vijanden de Samaritanen, die met dat volk gerekend wilden worden, was zo groot, dat zij welhaast stonden te beven. Van de bouw van stad en tempel kwam niets. Er waren ook velen, die achter bleven en de rust in Babel verkoren boven het teruggaan naar het eigen land hunner vaders in zulke omstandigheden als daar beleefd werden. De profeet had hen wel toegeroepen en vermaand dat zij Babel zouden verlaten, maar zij hebben het niet gehoord. Toen heeft de Heere hem een nachtgezicht geschonken, zoals in het eerste deel van zijn profetie geschreven staat.

Wat zien wij in de nacht? Wat zien wij als het donker is? Wie zag nog wat goeds voor dat volk, dat vertreden en vertrapt lag. Bovendien, na de zeventigjarige ballingschap bukte het niet voor God, maar werkte de Heere tegen, en zegt: Daar komt toch niets van. Welnu, God heeft aan Zacharia dit nachtgezicht gegeven. God liet hem zien in de nacht. Daarin ligt een bemoediging voor heel Gods kerk, voor het oprechte volk, want het kan zo donker worden in hun hart. Zowel bij de aanvang van hun wandelen op de levensweg als bij de meer bevestigde kerk. Alles kan zo bestreden worden, zodat zij zeggen: *Zou God ook weten van mijn droevig lot?* Maar God zal het nooit volslagen nacht voor dat volk laten worden; in het donker zullen zij bemoedigd worden, dat hun lamp niet uitgeblazen zal worden. In de nacht geeft Hij hun iets van Zijn getrouwheid te zien, zodat ze met de dichter uitroepen:

*'k Zal Zijn lof zelfs in de nacht
Zingen, daar ik Hem verwacht;
En mijn hart, wat mij moog' treffen,
Tot de God mijns levens heffen.*

Zacharia zag in dat nachtgezicht een mirteboom in de diepte. Ja, de mirten groeien in de diepte. Het was alsof de Heere zeggen wilde: "Mijn volk, in de diepte is uw plaats." U moet de laagte in, zo is de boodschap uit het Woord Gods. Wij zitten zo dikwijls in de hoogte, maar dan vallen wij zo laag. God van de troon en ik erop, dat is onze diepe val geweest.

De Heere zegt: "Mijn kerk, in de diepte is de plaats voor de mirten." Dat rode paard, het paard van de oorlog, komt voor dat volk. De Heere steekt de wereld in brand voor dat volk. De profeet ziet vier hoornen en vier smeden. De vier hoornen zijn de wereldmachten, die aan het opkomen zijn; de vier smeden zijn andere machten, die, in de Naam des Heeren, die hoornen verbreken zullen. Vier is het getal van de wereld. Het gaat om het volk van God.

Daarna zag Zacharia, dat Jeruzalem gemeten werd met een meetsnoer. Wat is er in Jeruzalem te meten? Wat is er aan de verwoeste stad, die in het puin ligt, te meten? Christus gaat meten hoe Jeruzalem worden zal. Niet hoe het is, maar hoe het worden zal. Hij gaat door de wereld heen en het meetsnoer van Zijn eeuwige liefde valt in de armen van Zijn volk: "Dit is Mijn geliefd, uitverkoren volk."

Ziet, Jozua de hogepriester stond in zijn vuile klederen voor God. Verwerpelijk dus. Wat heeft Jozua tot zijn verdediging aangevoerd? Niet één woord. God neemt het op voor Zijn kerk, welke in zichzelf verdoemelijk is voor Gods aangezicht, maar die Hij komt te rechtvaardigen en te heiligen in Christus. Jozua trekt zelf zijn vuile klederen niet uit en trekt ook zelf geen andere aan, (zoals velen in onze dagen zich van hun zonden ontdoen en Jezus aannemen en klaar zijn); nee, die vuile klederen werden Jozua uitgetogen en wisselklederen werden hem aangedaan. Toen stond hij gerechtvaardigd en geheiligd voor God, want God deed op zijn hoofd zetten de hogepriesterlijke hoed waarop geschreven stond: De heiligheid des Heeren. Gods kinderen zijn in zichzelf allen arme en ellendige zondaren, maar de libere ziet Zijn kerk aan in Christus, en dan zegt Hij: "Mijn lust is in haar."

Het zou te ver voeren om elk gezicht met u te behandelen, maar als die kerk daar eenmaal gesteld is, en de gerechtigheid is weggedragen, dan krijgen wij het gezicht van onze tekst te zien." Vier wagens welke komen van tussen twee bergen van koper. Een Goddelijke openbaring, ja een nieuwe openbaring. Of is het uw aandacht ontgaan, dat er hier ook weer opnieuw staat: "Ik hief mijn ogen weder op, en ik zag." Alsof de profeet zeggen wil: "Volk, wij moeten het van Boven hebben." Wat God van Zijn eeuwige raad anderen verborgen houdt, openbaart Hij Zijn gunstgenoten.

2. Ten tweede: Welk oordeel die wagens brachten.

De profeet wordt van de Heere Zelf onderwezen in hetgeen Hij over de aarde brengen zal. Ja, want die vier wagens komen van tussen twee bergen. Bergen van koper, die onverzettelijke gevaarten, die met alle machten niet van hun plaats zijn te brengen. Daar staan die twee bergen van koper en van daaruit komen wagens waaraan paarden zijn van onderscheiden kleur. Wat voor wagens zijn dat? Het waren strijdwapens. Wagens en paarden waren oudtijds geweldige wapens in de strijd. Aan de wielen van de wagens waren gewoonlijk zwaarden gebonden en zo reed men op elkaar in.

Nu ziet de profeet van tussen de bergen van koper vier strijdwapens uitkomen, die geduchte wapenen in de oorlog. Het zal oorlog worden. Vandaar, dat zij komen van tussen die onverzettelijke bergen, die heen wijzen naar de eeuwige raad Gods. Daarom staat er bij: bergen van koper. Dat is om ons de vastigheid, de onveranderlijkheid en de zekerheid van de raad van een besluitend God voor ogen te stellen. Dat besluit Gods verandert nooit. Psalm 33: 6:

*Maar d'altijd wijze raad des Heeren
Houdt eeuwig stand, heeft altijd kracht;*

*Niets kan Zijn hoog besluit ooit keren;
't Blijft van geslachte tot geslacht.*

Wat hier op de wereld gebeurt, dat gebeurt naar de raad des Heeren. God is van alles de eerste oorzaak, ook van de oorlog. Dat is het wat de profeet hier ziet. Dat is het wat de eeuwen door geldt, dat de oorlog komt uit de raad des Heeren Heeren en dat zij voortgang vindt naar Zijn Goddelijk besluit. Zo was het ook met de laatste wereldoorlog. Wie niet geheel blind was, die zag het voor zijn ogen komen. Ik heb het hier menigmaal in de dagen voor de oorlog gezegd. Waarom? Omdat de zonden steeds aangroeiden en als de zonde groeit, groeit de oorlog. Dan spreken de machtigen der aarde wel over vrede, gerechtigheid en waarheid, maar de oorlog komt van tussen de koperen bergen uit.

Laat ons op deze dag eens letten op het hele doen van de wereld. De Heere heeft een einde gemaakt aan de geweldenarij en heerschappij van de vijand; in Zijn ontfermende goedertierenheid en lankmoedigheid heeft God gezegd: "Tot hiertoe en niet verder."

Maar wat is het nu? Met grote letters wordt elke keer in de kranten kennis gegeven van de vergaderingen, die de groten der aarde met elkaar belegd hebben. Maar we komen er niet verder mee. Er zitten wellicht heel knappe mensen in, maar zo kan het niet blijven, de wereld gaat eraan. Zij beraadslagen en bespreken wel dat er vrede en eenheid onder de volken moet zijn wil er niet een nieuwe wereldoorlog komen, maar zij schamen zich niet om in het openbaar te zeggen, dat God met dit alles niets te maken heeft.

Maar God laat Zich niet bespotten; Hij laat de volkeren beraadslagen over vrede, doch een nieuwe wereldoorlog staat voor de deur omdat de mens God niet erkent. Misschien de eerste jaren niet, maar toch, wie weet hoe spoedig. Besluiten op besluiten worden gemaakt; ons eigen land weet geen raad meer. Er moet driemaal zoveel verdiend worden, want we hebben driemaal zoveel belasting. Duizenden zien er naar uit om ons land te verlaten. Hoe zullen wij in het leven blijven bij al die beraadslagingen van die knappe mensen? Hoe kan het bestaan, dat zulke knappe mensen met een kijk op de hele wereld zo vele dwaze dingen doen? Hoe kan het bestaan dat zulke ongerijmdheden gebeuren?

Moeten wij niet tot de slotsom komen, dat het is omdat de besluiten en verdragen der wereld bij God liggen? Is het niet opdat Hij kome met Zijn oordelen, met Zijn vier wagens van tussen de twee bergen van koper? Het komt uit de eeuwige raad van God. Hier zal men zeggen: "Vrede, vrede en geen gevaar", maar de Heere zal zeggen: "Ik schep het kwaad, Ik de Heere, doe al deze dingen." Uit de geopenbaarde raad komen de oordelen Gods over de zonde voort. En nu kunt u wel zeggen: "Daar trek ik mij niets van aan, ik ga naar de bioscoop en naar de danszaal, een mens moet toch wat in zijn leven hebben", maar God ziet het. Gij kunt spotten met alle geboden des Heeren, maar er komen vier wagens van tussen twee bergen van koper. Daarin liggen de oordelen, die over de wereld komen zullen. God volvoert Zijn raad ten spijt van alle mogendheden.

Laat ik in het kort iets zeggen van de betekenis van die wagenen.

In de eerste plaats: De rode paarden. Rood is de kleur van het bloed, en als in de Bijbel in de Openbaringen van Johannes gesproken wordt over het rode paard, wordt gezien op het bloedbad, dat de oorlog aanricht. De rode paarden trekken de wagens die het krijgsvolk tot elkaar brengen naar Gods eeuwige raad, doch elk mens is verantwoordelijk voor zijn eigen daden. Eenmaal zal de overheid rekenschap afleggen voor Gods rechterstoel van het bloed, dat op de aarde vergoten is. De Rus, de communist zal rekenschap afleggen van het uitmoorden van hun volk. Elk mens zal eenmaal voor Gods rechterstoel gedagvaard worden, maar dat neemt niet weg, dat wij zelfs in elk woord dat wij spreken de raad Gods volbrengen.

O, er komen vier wagens van tussen twee koperen bergen. Hoe zal het op de wereld worden? Het antwoord kunnen wij ons wel indenken. O onze kinderen. Van alle kanten komen vier wagens, getrokken door rode paarden, zwarte paarden .... Zwart wijst op de honger. In Zeeland is de honger niet zo erg geweest als in Rotterdam, want daar zagen de mensen zwart van de honger. Ik overdrijf niet. Ik heb mensen bij mij aan de deur gehad, die voedsel aten, dat nog niet eens voor de beesten geschikt was, maar we hadden zelf ook niet anders. Honger is een scherp zwaard en komt gewoonlijk met het oordeel van de oorlog mee. Dat is het oordeel van de zwarte paarden. Mogelijk herinnert ge u hoe wij gewaarschuwd hebben tegen de handelingen van de regering toen ons kostelijke voedsel werd vernietigd en voor mest gebruikt. Ik heb lang voor de oorlog gewaarschuwd, dat de Heere over zulk een verachten van Zijn kostelijke gaven bezoeking zou doen.

Op een kade in Rotterdam was men eens bezig schepen met aardappelen te laden; op een onverschillige manier ging men te werk, zodat de aardappelen overal in het rond vlogen en kapot getrapt werden. Een man op de kant stond er bij en vloekte. Toen ik hem aanzag en berispte, zei hij: "Mijnheer, ik heb in geen weken aardappelen gehad en hier worden ze vertrapt." Zou God geen bezoeking over dit alles doen? De bezoeking is gekomen; zwart hebben wij gezien van de honger. God gaat met Zijn oordelen door.

Daar komen die wagens met zwarte paarden van tussen de twee koperen bergen. Men zegt wel: "De Heere ziet het niet", maar er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht. God komt er op terug, ook op de daden van de overheid.

Maar de profeet ziet ook hagelvlekkige paarden. Dat ziet er op, dat er allerlei oordelen over de wereld zullen komen. Maar geen nood, wij zullen ons wel beschermen tegen de oordelen Gods. Wij zullen wel oppassen hiervoor en daarvoor. De doktoren zeggen: "Wij zullen die ziekte wel bezweren en in onze handen houden; tegen die en die besmettelijke ziekte hebben wij wel een voorbehoedmiddel."

Voor rampen en tegenheden zullen wij ons verzekeren, zegt de mens. Maar daar komt die wagen met die sterke hagelvlekkige paarden van tussen de twee bergen van koper. Wie zal ze tegenhouden? Zij komen uit de raad Gods, die voor alle eeuwigheden bestemd en besloten heeft wat er te allen tijde geschieden zal.

Toen Jeremia tot het volk Israël sprak, dat het naar Babel gevoerd zou worden, sprak men: "Dat is landverraad", en Jeremia werd in de kuil gegooit. De koning liet hem in het geheim halen om eens vertrouwelijk met hem te praten, en zei: "Laat niemand weten wat wij hier verhandeld hebben", doch hij liet hem in het gevangenhuis des konings brengen. Die man, die daar zei, dat Gods oordelen kwamen om onze zonden, moest de mond maar gesnoerd worden. De koning wilde wel de mond des Heeren vragen, maar niet in ernst voor Hem bukken.

O wij moeten met God te doen krijgen. Hebben wij dat ooit? Dan zullen wij naar Zijn geboden handelen. Dan zullen wij een einde maken aan het bedrijven van de ongerechtigheid. Maar wat heeft de Heere er toch mee voor, dat Hij Zijn oordelen over de aarde laat gaan? Opdat Hij Zich verheerlijke in Zijn rechtvaardigheid. God laat niet met Zich spotten, maar zal betonen, dat Hij er is.

Maar, in het zenden van Zijn oordelen over de aarde heeft Hij ook nog een ander doel. Dit zullen wij horen als wij zien:

3. Ten derde: Waartoe die wagens dienden.

Zij dienen tot de eeuwige triomf van Zijn uitverkoren kerk. Want de profeet zag ook wagens met witte paarden. Wit is het teken van de overwinning. In de Openbaringen staat ons beschreven, dat de Heere Jezus reed op een *wit paard met een boog in Zijn hand wiens pijlen troffen in het hart van Zijn vijanden*. Christus, als de Overwinnaar van Zijn volk, velt de zondaar neer. Hij gaat in het huis van de sterk gewapende om hem zijn vaten te ontroven. Wie is zekerder van de overwinning en triomf? Hij heeft al Zijn en des volks vijanden overwonnen. Hoe het op de wereld ook gaat met dat volk van God, het gaat op de eeuwige overwinning aan.

Wacht op de Heer', Godvruchte schaar, houd moed:

Hij is getrouw, de bron van alle goed.

Het gaat met de kerk op de eeuwige overwinning met Christus aan. Hier door de verdrukking, hier door benauwdheid, hier door de bange wereldweeën heen, want tussen de twee bergen komen de wagens getrokken door witte paarden. Het is de eeuwige triomf van Christus voor Zijn kerk. Hij gaat met Zijn volk door de wereld heen totdat zij de kroon der overwinning verkrijgen zullen. Dan zullen zij eeuwig overwinnaar zijn in Hem.

Toepassing.

Ik zie vele donkere tijden voor ons. Lees maar in de Openbaringen van Johannes wat bij het openen van de zegelen, bij het blazen van de bazuinen, bij het uitgieten van de fiolen, geschieden zal. Wanneer weten wij niet; maar als we op de toenemende zonden en verharding zien, dan moeten wij wel uitroepen: "Wat zal dat teweeg brengen. Het gaat op de oordelen aan. Er komen wagens getrokken door rode paarden, zwarte paarden en hagelvlekkige paarden. Zij gaan over de hele wereld heen." We kunnen hierover niet uitwijden, maar u slechts wijzen op enkele punten. De wereld zal vol beroering zijn. Met vreze kunnen wij alles tegemoet zien, want er is geen verlaten van de zonde.

Het is vandaag biddag; jongens en meisjes, laat ik u mogen bidden van Godswege: Zet uw voeten op de weg der zonde niet. Houdt u van de wereld en haar genoegens af. Hebt geen deel aan haar. Lot ging uit Sodom.

Jong en oud, leest veel in Gods Woord; oefen uzelf in de Waarheid. Zoekt kennis te krijgen van hetgeen Gode welbehagelijk is in eeuwigheid. Wij mochten jong en oud, samen zo gelukkig worden dat we in ons leven met God te doen kregen. We mochten laag leren bukken, en zeggen: "Ik heb tegen God gezondigd."

O dat bukken onder het recht van God! zelfs in de zware oordelen, die komen zullen. De Heere leert Zijn volk, dat zij de eeuwige dood verdiend hebben, zodat het hun een wonder wordt dat zij nog leven. God heilige Zijn Woord aan onze harten, dan zult gij een verberging hebben als Hij met Zijn oordelen doortrekken zal. Klaag de Heere uw noden, uw zorgen en bekommelingen. Hij kan voor tijd en eeuwigheid uw noden vervullen. O, dat u mocht bukken voor Hem, Die daar rijdt op het witte paard Zijner overwinning. Daar is Gods volk niet vreemd van, maar wij leven dikwijls zo ver van de Heere af. Er is zo weinig onderscheid te zien tussen dat volk en de wereld. Daar behoeven wij geen vroom gezicht voor te zetten, dat bedoel ik niet, maar ik bedoel de levenswandel naar buiten; daarin is zo weinig onderscheid. Wij mochten er meer naar staan om in Christus geborgen te worden, want dat maakt ons niet vroom voor God, maar goddeloos voor God en heilig in Christus. Hij heilige Zijn Woord, opdat onze kracht en overwinning in Hem zouden zijn, Die op het witte paard rijdt. Hij mocht bij de voortgang ons Deel worden.

Dat volk gaat de toekomst anders dan de wereldling tegemoet. Als zij de wagens zien komen van tussen de twee bergen, zeggen zij: "*Het is mijn lieve Vader, Die het doet*"; Die alle dingen

zal doen medewerken ten goede, n.l. degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn. God kan genade geven naar kruis, al wierpen ze ons in de gevangenis. Denk aan Paulus en Silas. Gods volk mocht meer geestelijk gezind zijn, wat zou het een gelukkig leven zijn. Zoekt de dingen die Boven zijn, niet die op de aarde zijn. O volk, wij mochten maar meer als gasten en vreemdelingen hier op de aarde wandelen, om die stad te zoeken, die fundamenten heeft, en welker kunstenaar en bouwmeester God is.

De Heere binde ons aan elkaar; vecht voor elkaar, hebt elkander oprechtelijk lief. Staat schouder aan schouder in de bange tijd waarin wij leven en tegemoet gaan.

De Heere beware jong en oud bij Zijn Woord; beware vooral ons jonge geslacht bij de Waarheid. Hij zegene het aan ons aller harten naar de grootheid van Zijn ontfermingen tot verheerlijking van Zijn Naam, die Zijn volk eenmaal volmaakt zal prijzen voor Zijn troon daarboven tot in alle eeuwigheid. Amen.

Slotzang Psalm 118: 7:

*De Heer' is mij tot hulp en sterkte;
Hij is mijn lied, mijn psalmgezing;
Hij was het, die mijn heil bewerkte;
Dies loof ik Hem mijn leven lang.
Men hoort der vromen tent weergalmen
Van hulp en heil, ons aangebracht;
Daar zingt men blij, met dank'bre psalmen;
Gods rechterhand doet grote kracht.*

Ds. G.H. Kersten

GEGEVEN EN GENOMEN

Preken en meditatieve gedachten over het leven van Job

B.V. UITGEVERIJ DE BANIER, UTRECHT 1994

1. Geloofsbeproeving

"Toen stond Job op en scheurde zijn mantel en schoor zijn hoofd, en viel op de aarde en boog zich neder; En hij zeide: Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen en naakt zal ik daarheen wederkeren. De Heere heeft gegeven, en de Heere heeft genomen; de Naam des Heeren zij geloofd! In dit alles zondigde Job niet en schreef Gade niets ongerijmds toe"
Job 1:20 - 22.

Wij willen naar aanleiding van deze woorden letten op:

1. *Satans aanval.*
2. *De schijnbare zege.*
3. *De algehele nederlaag.*

1. *Satans aanval*

Satan is van het aangezicht des Heeren uitgegaan. Het boek Job verhaalt ons, dat hij mede voor Hem verschijnen moest Die zijn gangen bestiert. Hij is nu uitgegaan van voor Gods aangezicht en heeft zijn wens verkregen. De last, hem nu van 's Heeren wege opgelegd, is hem naar zijn hartenlust en hoewel het hein onbegrijpelijk is, dat Jehovah hem toestaat zich te werpen op Zijn knecht Job, verheugt hij zich in de toestemming, die hij bekomen heeft en spoedt zich om zijn plan te beramen. Wij zeggen: het is niet te begrijpen dat hij deze wens van de Heere heeft bekomen, want hoewel veelwetend, is hij niet alwetend, en wat hij ook weten mag, het doel van de gangen en handelingen Gods is en blijft voor hem verborgen. Waren die hem bekend geweest, de wanhoop had zich van hem meester gemaakt eer hij Job de dood zou hebben aangekondigd.

Want wat is het doel, dat God heeft in al Zijn leidingen, anders dan de verplettering van satan, het heil van Zijn gunstgenoten en de aanbidding en dankzegging van Zijn eeuwige Naam? Zijn eer is verbonden aan de zaligheid van Zijn kerk, en omdat Zijn eer is verbonden aan de zaligheid van Zijn kerk heeft Mozes het als pleitgrond gebruikt, als hij voor het volk tot God de Heere opklimt, zeggende: *Wat zoudt Gij dan met Uw grote Naam doen?* En waar dan ook de Heere voor Zijn eer staat, die Hij aan geen ander geeft, ligt de zaligheid van de kerk Gods alleen

in Jehovah vast, en ook de eeuwige wijsheid. Hij bestiert alles tot een bepaald einde, tot zaligheid van Zijn uitverkorenen. O, of Sion hier houvast kreeg, of de bestreden harten van Gods kinderen hier een ogenblik rust kregen voor hun ontmoedigde ziel, of de angstvalligen en door onweder voortgedrevenen en gejaagden van de helhond hier de bron van hun vertroosting mochten vinden. God staat voor de zaligheid van Zijn uitverkorenen in en Hij doet het niet om hun waardigheid, daar Hij Zelf getuigt: "Dit zij u bekend, o huis Israëls: Ik doe het niet om uwentwil, maar om Mijns heiligen Naams wil." Die Naam, die eeuwig alle aanbidding en dankzegging toekomt, heeft Hij verbonden aan de zaligheid van Zijn uitverkorenen. Er moge plaatsvinden wat plaatsvindt, het zal zijn zoals de dichter zingt:

*Al loopt uw pad ook door de zee,
U zullen als op Mozes beê,
Geen golven overstromen.*

Hij is het, Die tot behoud van dat volk de weg baande door zeeën. Hij is het, Die voor hen zorgt. Al is het volk vierhonderd jaar geknecht in Egypteland, Hij laat Zijn hand niet af, al is

het dat straks dat volk zeventig jaar lang in Babylonische ballingschap gebracht wordt. Hij gedenkt aan de eer van Zijn Naam, al zwegen de stemmen der profeten vierhonderd en meer jaren. Dan is Hij het, Die om Zijns Naams wil Zijn volk gedenkt, aan Zijn volk trouwe houdt tot in eeuwigheid. O, als wij uit het wankelachtige van ons gemoed een ogenblik in de grondslag van Zijn woord zouden geloven, dat Hij tegen geen mensenkind liegen kan, noch Zijn woord Hem berouwen zal, wij zouden een pleitgrond voor ons gemoed bekomen en aan Hem worden verbonden tot heil van onze onsterfelijke zielen.

O, juist dat is het wat voor de vorst der duisternis verborgen is en daarom waagt hij de strijd of hij mogelijk de overwinning zal behalen. Hij is de helhond, die Gods volk wel jagen kan, maar slechts zal drijven tot hun Herder. Hij bezint zich erop met welke plannen hij Job in een ogenblik zal treffen, niet alleen in zijn vermogen, maar zo dat hij hem ook aan kan grijpen in het binnenste van zijn bestaan, opdat zijn hart hem ontvangt en hij Hem vloeken zal, Die hem eeuwig gezegend heeft.

En ziet, die tijd komt. Het is op die dag als Jobs kinderen vergaderd zijn bij hun oudste broeder, het is op dat tijdstip, dat hij zich opmaakt, zich bedienende van bliksemen in de lucht, van wind en storm, om Job in een ogenblik te verpletteren, opdat de Naam Gods gelasterd zal worden. De Naam van Hem, Die tot satan gesproken heeft: "Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job?" O, in het kiezen van de weg die satan bewandelt, in het richten van zijn gangen, toont hij ons hoe arglistig hij is, en dat hij het is die genaamd wordt de briesende leeuw, die rondgaat, zoekende wie hij zal kunnen verslinden, hetwelk hij is in al zijn wegen naar het getuigenis van Jehovah, Die ons toeroept: "Waakt, bidt, opdat gij niet in verzoeking komt." Hij weet de teerste plaatsen en zwakste punten, de zwakheid van het geloof, maar ook de krachtige verdorvenheid van het vlees, opdat juist die zwakke punten in zijn aanvechtingen te spoediger zullen bezwijken. O, dat wij dan voor hem op de wacht gesteld mochten worden en de Heere ons uit zijn klauwen mocht redden. Hij is het, die komt als Jobs kinderen vergaderd zijn in het huis van de eerstgeborene.

Deze kinderen van Job kennen een betrekking, een familieband. Er is van Godswege een betrekking gelegd in het schepsel; de een staat niet los naast de ander. Er is een organisch verband (zij zijn uit één mens voortgekomen), een scheppingsordonnantie, en de Heere wil dat deze nimmer uit het oog verloren, maar te allen tijde naar de waarheid zal bestendig blijven. En nu, in onze alles verloochenende dagen, verzet zich alles tegen die scheppingsordonnantie Gods en gaat het verderf voort als de kanker. Die kanker begint in het kleine, in het huishoudelijke, in het familieleven, en trekt door in kerkelijke losheid. Het is een doorgaande kanker, die voorttrekt om alles te vernielen wat naar des Heeren ordonnantie is ingesteld.

Maar Jobs zaad komt tezamen en zij leven in de weg van Gods ordonnantie, in de band welke God Zelf heeft gelegd. En ziet, wie van hen zal nu vermoeden wat in deze ogenblikken gebeuren zal? Zij eten brood en drinken wijn, terwijl hun bezittingen in diezelfde ogenblikken door de knechten der Sabeeërs verwoest worden. Terwijl hun runderen waren ploegende en de ezelinnen weidende aan haar zijden, namen zij ze en sloegen ze met de scherpte des zwaards. En wie van hen beseftte, dat het de dag was, waar hun ellende zich zou vermenigvuldigen, ja, de dood zich reeds opmaakte om hun vensters te beklimmen en hun levensdraad af te snijden? O, wat leert het ons, waar alles is geschied hetgeen ons van het veertiende tot het negentiende vers verhaald wordt, ons te haasten om onzes levens wil en elk ogenblik van ons leven uit te kopen, want ons leven is een damp, de dood wenkt ieder uur. En waar dit onverwacht geschiedde, leert het ons dat God komt als een dief in de nacht en wij ons hebben te haasten om ons levens wil, ja, te bedenken in deze onze dag wat tot onze eeuwige vrede is dienende,

opdat niet één ogenblik, niet één minuut nutteloos voorbij gaat, maar wij onze dagen uitkopen en geborgen mogen zijn in de ark van eeuwige behoudenis.

Ziet, hoe het ene onheil na het andere Job treft. De ene bode is nog niet uitgesproken of een tweede brengt Job de tijding van nieuwe ellende. De ene bode zegt: "De Sabeeërs, die wilde woestijnbende, deden een inval en sloegen de jongelingen met de scherpste des zwaards."

Terwijl deze bode nog niet weg is, roept een andere Job toe: "Het vuur Gods viel van de hemel, ontstak onder de schapen en onder de jongeren en verteerde ze."

En wederom komt een ander, schreeuwende: "De Chaldeëen stelden drie hopen, vielen op de kemelen aan, namen ze en sloegen de jongens met de scherpste van het zwaard."

Zal dan geen einde komen aan de ellende van de man Gods? Niet voordat de grenzen, welke God bepaald heeft, zijn bereikt, voor de maat vol is. Want hoort wat een vierde bode tot Job zegt: "Een grote wind kwam van over de woestijn, stiet aan de vier hoeken van het huis, viel op de jongelingen, dat zij stierven en ik ben maar alleen ontkomen om het u aan te zeggen."

O, dat ontzettende, slechts één man ontkomen om Job kennis te doen dragen van de diepe beproeving, die over hem gebracht werd. Te midden van hun maaltijden, onder het eten van hun brood en het drinken van de wijn, in datzelfde ogenblik werden de jongelingen opgeroepen voor de eeuwigheid.

Wie zal zeggen wat er omgaat in dat Godvruchtige hart van Job, die keer op keer voor zijn kinderen offer bracht, omdat zij misschien gezondigd hadden en God in hun hart hadden gezegend? Wie dan alleen zij, die bij ervaring weten wat het is het gewicht van de onsterfelijke ziel van hun kinderen te dragen, wanneer God hun zaad wegneemt, ze dagvaardende voor Zijn rechterstoel, en zij geen hoop dragen met betrekking tot hun eeuwig zieleheil? Vlees kan God niet rechtvaardigen, twist met Gods handelingen, de Heere bedillende in al Zijn wegen. Mochten dezulken aan Job gedenken, die niet van één maar van al zijn kinderen werd beroofd in een ogenblik, als de man die in deze weg ellende heeft gezien, Gode erkennende in al Zijn doen. Die in satans klauwen vallen is overgeleverd aan de helhond, die niets ontziet. O, wat is de dienst van de vorst der duisternis een ellendige dienst. Wij zijn aan hem van nature verbonden. Dat wij een andere dienst mochten kennen, welke ons nooit verdrieten zal. Hij zou Job vernield hebben, als God hem geen paal en perk had gezet, maar die maat mocht niet overschreden worden. Nee, dat volk, de kerk, moge neerzitten in moedeloosheid en zeggen: neem mijn ziel maar weg, maar God is gedachtig aan Zijn verbond. Hij zal in al hun leed zorg dragen voor hen, die in zulke wegen met de dichter zingen:

*Ik heb mijn tranen onder 't klagen,
Tot mijn spijze dag en nacht.*

2. De schijnbare zege

Schijnbaar moge de satan over 's Heeren volk de zege behalen, en dat zal ons tweede punt zijn, maar in werkelijkheid nooit. Men ziet het hier aan Job, het heeft zijn hart, zijn ziel, zijn innerlijk ontroerd, want dat alles gaat niet buiten hem om. Wij staan soms verwonderd als we bij slagen, waarmee God slaat, zo'n ontzettend koude onverschilligheid bemerken onder de belijders der waarheid, ja, nog wel bij dezulken, die zich uitgeven als degenen, die leven aan hun ziel bezitten. Waar een Jezus weende bij het graf van Lazarus, zouden wij dan geen leed dragen in onze zielen over Zijn slagen, als dierbare panden ons door de dood ontvallen?

Luistert slechts naar deze man, waarvan God zegt, dat hij was vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad. Hij stond op en in dat opstaan betoonde hij, dat hij ontroerd

geworden, en dat niet alleen, zijn hart was gescheurd en daarom had hij zijn klederen gescheurd.

En nadat hij zijn mantel had gescheurd, schoor hij zijn hoofd, want God had eer en heerlijkheid van hem weggerukt. En eindelijk viel hij op de aarde en boog zich neer.

Deze drie handelingen tonen ons de ontzettende ontroering, welke Gods volk kan dragen in zielesmart, ook wanneer hun mond Gode niets ongerijmds toeschrijven kan, maar zij Jehovah in al Zijn wegen krijgen te billijken. Nee, daar is geen lauwheid, geen onverschilligheid bij de ziel, wanneer de nacht der verdrukking is aangebroken, maar een bukken en buigen voor Jehovah en dan zingen zij zelfs met de dichter:

*'k zal Zijn lof zelfs in de nacht
Zingen, daar ik Hem verwacht,
En mijn hart, wat mij moog' treffen,
Tot de God mijns levens heffen.*

Daar hebt u het voorrecht van Gods kinderen ten dage van benauwdheid en van droefenis, de verborgen plaatsen te kennen, waar zij hun zielen mogen uitstorten voor het aangezicht des Heeren, waar zij een medelijdende Hogepriester ontwaren, Die Zelf in alles is verzocht geweest, Die hen in alle zwakheden te hulp kan komen. Was dit zo niet, het volk zou in die angsten omkomen, doch Hij is de sterkte van Zijn gunstgenoten. Als alles hen verlaat, als niets meer overgebleven is, dan mogen zij hun noden bij God klagen en neigt Jehovah Zijn oor tot de stem van hun smekingen en hoort hen wanneer zij tot Hem roepen. Maar er is meer. Job kent niet alleen de sterkte in God, maar ook een bukken en buigen voor Hem. Hij buigt zich voor de Heere en in dit buigen bekent hij, dat de weg Gods heilig is en al Zijn wegen goed en wijs. Dat invallen voor de Heere wil zeggen een verenigd zijn met de aller-diepste wegen, welke Jehovah met hen houdt.

En daar juist is de plaats waar de ziel wezenlijk profijt heeft van Gods handelingen. De bron van ons bestaan druist tegen God in. Wanneer Hij komt met Zijn slaande hand, of met beproevingen, verkiest het vlees niet te wandelen in de weg, die de Heere met de mens belijft te houden. Maar Hij is het, Die Zijn volk inwint door Zijn eeuwige genade, ja, Hij is het, Die hen doet bukken en hen verootmoedigt voor Zijn aangezicht. In dat buigen en vallen onder God wordt hun ziel gesterkt en de druk van hen weggenomen en zal satan, zoals wij in ons derde punt wensen te bezien, voor eeuwig de kamp verliezen en de algehele nederlaag lijden.

3. De algehele nederlaag

Hoort maar, het is satan er om te doen uit de mond van Job vervloeking te horen, want hij zegt tegen de Heere: "Maar toch, strek nu Uw hand uit en tast zijn gebeente en zijn vlees aan; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen!"

Het is hier een overvallen van satan, opdat hij des te meer gelegenheid zal vinden God te horen vloeken uit de mond van Zijn knecht. Maar hoe kon dat zijn, daar de Heere Zelf Zijn bemoeienissen in zijn verootmoediging groot gemaakt heeft? Integendeel! "Naakt," zegt Job, "ben ik uit mijner moeders buik uitgegaan en naakt zal ik daarheen wederkeren. De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam des Heeren zij geloofd."

Ziet, daar hebt gij het zoals eenmaal de mens geschapen was: naakt is hij in de wereld gekomen, also zal hij uit kracht van zijn ongerechtigheid ook tot stof wederkeren. Waar hij nu op die naaktheid ziet, daar is alles wat hij daarboven bezit een gift van Gods vrije goedheid. De Heere heeft hem alles wat hij bezit op aarde gegeven. Wat zou het hem in ootmoed doen

wandelen, indien hij alles wat hij bezat mocht hebben als een gift Gods, gezegend boven anderen en gevoelend in elke weg deze zegeningen onwaardig te zijn. Doch hoort wat Job verder zegt: "De Heere heeft niet alleen gegeven, maar ook genomen." Wie dit alles nam? Het was Jehova. Maar er komt van Jobs lippen niet, zoals satan verwachtte, een vervloeking tegen Jehovah, omdat het geen bijten op de steen is, maar een keren tot Hem, Die hem wierp, Die al Zijn gangen en handelingen bestierde. En dan is het zoals Jeremia getuigt: "Wat klaagt dan een levend mens? Een iegelijk klage vanwege zijn zonden."

Dat volk leert over alle oordelen en alle ellende, die zij zelf door hun zonden over zich brachten, op te zien tot de bron en oorzaak en zij bijten niet op de steen, blijven niet staan bij de tweede, maar klimmen op tot de eerste oorzaak. Gelijk Job mag zeggen: "De Heere heeft genomen:' en alzo van het werktuig afziet om tot God op te klimmen. Waar Zijn volk opklimt tot Hem, daar krijgen zij een indruk in hun harten en buigen zich niet alleen, doch krijgen Zijn wegen hartelijk lief. Want alles wat Hij doet, al Zijn wegen en gangen zijn enkel tot hun zaligheid, en zij bekennen het: "De Naam des Heeren zij geloofd." Nee, Job zondigde niet, maar stond als de man, die God vreesde en wijkende was van het kwaad. Satan had gezegd: "Is het om niet, dat Job God vreest?" Alsof zijn godsdienst gelegen was in de zegeningen en niet wortelde in God. Wat leert dit ons, dat de uitkomst van de vreze des Heeren niet gelegen is in de zegeningen.

Nee, Job vreest God niet om de zegeningen, maar om de eer van Zijn heilige Naam. Nee, het zijn geen huurlingen, maar schapen, die de stem van de Goede Herder kennen. Hun hart ligt open voor Hem Die de schuilhoeken des harten doorgrondt; zij dienen niet om loon. Al was er geen hemel ter beloning en geen hel tot straf, het is hun onmogelijk langer in de zonde te blijven leven. Al zouden zij wonen in lemen hutten, al moesten zij hun ganse leven in verdrukking doorbrengen en al waren zij de armsten uit de armen, nochtans heeft dat volk geen andere keus dan alleen God te dienen en te vrezen, liever dan de gehele wereld te bezitten. Die keuze Gods zit niet in de beloning, niet in de zegeningen, maar daarin dat de Heere eeuwig waardig is gediend te worden en Hem komen de lof en de dankzegging toe tot in der eeuwigheid. De Heere Zelf werkte door Zijn Heilige Geest met onwederstandelijke kracht en genade die keuze in hun hart, daarom zal deze er ook altijd zijn. Ziet dan bij dat volk de uitkomst, al breekt de hel los. Satan zal zich te pletter stoten op het erfdeel des Heeren.

Zingen wij nu eerst Psalm 49:1 en 2:

*Gij, volken, hoort; waar g' in de wereld woont,
't Zij laag van staat, of hoog, met eer bekroond,
't Zij rijk of arm, komt, luistert naar dit woord.
Mijn mond brengt niets dan lou!' re wijsheid voort,
Bij mij in 't hart opmerkzaam overdacht.
Ik neig het oor, daar 'k op Gods inspraak wacht,
Naar 's Heeren spreuk, en zal u, op de snaren
Der blijde harp, geheimen openbaren.*

*Wat zou mij toch doen vrezen in een tijd,
Waar in het kwaad, het onrecht, mij bevrijdt,
Als ik omringd, benauwd ben door 't geweld,
Dat in mijn val zijn hoogst genoegten stelt?
Wat hem betreft, die op zijn schat vertrouwt,*

*En al zijn roem op grote rijkdom bouwt,
Zijn schat behoudt zijn broeder niet in 't leven;
Hij kan daarvoor aan God geen losgeld geven.*

Toepassing

Maar wat is nu de grond van onze godsdienst? Wij hebben ook een grond waarop wij bouwen, anders zouden wij in de wanhoop wegzinken. Wat is uw grondslag waaruit uw daden spruiten, uw weg waarop u voortwandelt en de reis naar de eeuwigheid aandoet? Kent u iets van dat geheel ingewonnen worden voor en dat enkel en alleen waardig keuren van de Heere om gediend te worden eeuwig en altijd? Kent u er iets van, of leeft u maar voort uit kracht van gewoonte?

Hebben de dingen der eeuwigheid niet meer waarde bij u dan gewoonte? Gewoon zijn naar de kerk te gaan zal toch niet tot nut voor uw onsterflijke zielen zijn? O, bedenkt toch: ziel verloren al verloren. Zult gij spelen met de eeuwige dingen om straks bij de dood te ontwaren, dat die gewoonte en onverschilligheid dienstig kunnen zijn om u voor eeuwig de gramschap Gods te bezorgen? Bedenkt toch dat, zoals de oostenwind daar woei om te midden van de vreugd der jongelingen hen weg te rapen, gij alzo de adem in uw neusgaten draagt. Straks wordt uw ziel opgeëist en dan zult gij zijn in de eeuwige pijn. Vermoeit uw ziel toch niet door schatten te vergaderen tegen de dag des kwaads, want de Heere noemt dezulken een dwaas: "Gij dwaas, in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen."

Mocht er bij u gevonden worden een jagen naar dat onvergankelijke goed, dat niet vergaat, maar blijft tot in der eeuwigheid. Want gewis, wij weten niet wanneer de dood komt. Voorzeker, wij stellen de bekering gedurig uit, maar weet het, straks is de tijd daar, dat God u wegneemt. De tijd is bepaald, welker grenzen gij niet zult overschrijden, en als gij dan God zult ontmoeten, dan zal het aller-vreselijkst zijn Hem te aanschouwen, Wiens eeuwig Evangelie gij verworpen hebt, Wiens vermaning gij met voeten getreden hebt. Laat het ontzettend gebeuren met Jobs kinderen leren, dat er maar één schrede is tussen ons en de dood en laat het u aansporen God heiliglijk te dwingen, dat Hij Zich over u ontfermen mocht eer het te laat, voor eeuwig te laat zal zijn.

Komt, zijn er in ons midden, die in oprechtheid verklaren kunnen, dat het de lust van hun ziel is in de dienst des Heeren te mogen leven, omdat die dienst geen slavendienst is, maar een zalige, een heilige dienst? De vorst der duisternis rust niet voor hij u heeft verslonden in zijn klauwen, en waar dat gezien wordt en daartegenover de zalige dienst van Koning Jezus geplaatst wordt en het voordeel om in Zijn gemeenschap en gunst gebracht te worden, daar vallen alle nevenbedoelingen van het schepsel weg.

Voor zulken, die verkeren in strijd en aanvechtingen of het ooit recht werk van God was, denkende dat het slechts voortvloeit uit kracht van opvattingen, of van horen en lezen, en dat het bij Gods kinderen anders toegaat dan bij hen, hebben wij een woord van bemoediging. De Heere staat voor dat werk in, hoewel zij het niet kunnen geloven. Ja, al breekt de hel los, Hij zal dat werk bevestigen, doch ik zeg het u niet, en ik hoop dat u dat onthoudt, om u tevreden te stellen met de keuze alleen, maar slechts om u te bemoedigen, opdat u een vrijmoedige toegang zou bekomen tot de troon der genade. En al was u nu nog zo beladen met uw schuld, dat dan uw schuld u mocht uitdrijven tot God, opdat uw ongerechtigheid verzoend wordt, want er is een fontein geopend voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem.

Wij zien het bij Job, een man, oprecht, vroom, godvrezend en wijkend van het kwaad, dat hij werd gebracht in de aller-diepste wegen. Het zou ons te lang ophouden u intussen het juiste verband uiteen te zetten dat ons in ons leven overkomt vanwege onze zonden, en de leidingen

des Heeren in de wegen van beproevingen. Dit alleen staat vast, het is alles opdat de kerk Gods Zijn heiligheid zal deelachtig worden. En laat het u geen vrees aanjagen, wanneer gij komt in wegen van zware beproevingen en de satan u zegt, dat u niet in Gods gunst leeft. Bedenkt dan dat het juist Gods liefste kinderen zijn, die Hij in de diepste wegen van beproevingen en verdrukkingen brengt, opdat zij, zoals reeds gezegd is, Zijn heiligheid zouden deelachtig worden. Mocht gij dan een berusten leren kennen in de daden Gods, want Hij is de Pottenbakker, Die met het leem doet naar Zijn wil en welbehagen.

Alles was de man Gods ontnomen, zijn zaad en zijn goederen. Als de Heere hen brengt in zulke wegen, dan leert Gods volk dat zij twisten met de handelingen Gods, maar ook leren zij dikwijls de reden te onderzoeken waarom God hun die tegenheden zendt en dan zeggen zij: "Waarom ik en niet een ander?"

Zij onderzoeken of er een bijzondere schuld kan zijn waarom de Heere hun die tegenheden zendt en zeggen: "Waarom zou de Heere Zijn kastijdende hand uitstrekken?" Gelijk bij David: "Het zwaard zal van zijn huis niet wijken,

Dat wij dan van de omstandigheden mogen leren afzien om met Jehovah in onderhandeling te geraken, want Hij is de eeuwige Wijsheid om ons te leiden. Het plan met Job was in de hemelen gemaakt en op aarde uitgewerkt, en zo is het met al Gods kinderen. Gij, die uw tranen hebt tot uw spijsdag en nacht en getuigen moet met Jakob: "Al deze dingen zijn tegen mij," weet dan dat Hij het is, Die uw gangen bestuurt uit Zijn heiligdom, opdat uit al deze wegen Zijn eer verheerlijkt wordt. Dat gij dan bukken moogt onder de slaande hand Gods, want:

*"God is recht in al Zijn weg en werk,
Zijn goedheid kent in 't gans heelal geen perk.*

Dat gij dan de Heere niets ongerijmds moogt toeschrijven, want weet dan, volk, dat Hij het is, Die uw gangen bestiert en alles richt, en dat Hij voor Zijn erfdeel instaat en Zijn volk toezegt, dat Hij ze zal behoeden en beschutten, ja, dat Hij hun ziel van alle kwaad bewaren zal. Amen.

2. Satan verliezer

"En de Heere zeide tot de satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand is op de aarde gelijk hij, een man, oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad; en hij houdt nog vast aan zijn oprechtheid, hoewel gij Mij tegen hem opgehitst hebt om hem te verslinden zonder oorzaak.

Toen antwoordde de satan de Heere, en zeide: Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven. Doch strek nu Uw hand uit, en tast zijn gebeente en zijn vlees aan; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen! En de Heere zeide tot de satan: Zie, hij zij in uw hand, doch verschoon zijn leven.

Toen ging de satan uit van het aangezicht des Heeren, en sloeg Job met boze zweren, van zijn voetzool af tot zijn schedel toe.

En hij nam zich een potscherf om zich daarmede te schrabben, en hij zat neder in het midden der as. Toen zeide zijn huisvrouw tot hem: Houdt gij nog vast aan uw oprechtheid? Zegen God en sterf.

Maar hij zeide tot haar: Gij spreekt als één der zottinnen spreekt; ja, zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet ontvangen? In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet."
Job 2:3 - 10.

Wij zien hierin:

- 1. Satans vernieuwde beschuldiging.**
- 2. Een tweede beproeving.**
- 3. Jobs volhardende standvastigheid.**

Verloren was de strijd die satan tegen de Heere had aangegaan. Want wel wierp hij zich op Job, des Heeren knecht, maar het ging om het Godswerk in hem. Gods eer was er mee gemoeid. In deze strijd zou beslecht worden wie meester was, God of satan. Over die zaak gaat het te allen tijde.

Satan is Gods wederpartij en overal waar hij immer kan of mag, probeert hij met God de strijd aan te binden. Maar de Heere waakt Zelf voor Zijn eer, noch geeft Hij Zijn lof aan gesneden beelden en zal uit alle strijd Zijn eer doen klimmen. Daarom ook, zal deze Job in satans klauwen niet omkomen.

De vorst der duisternis zal het niet opgeven zolang hij immer kan, maar God is de Beschutter en Bewaarder van Zijn werk, en dat werk was ook in Job. Nee, hij diende de Heere niet om loon, Job was geen huurling, gelijk satan hem aantijgde en beschuldigde; de grond van zijn godsdienst was waardig voor de Eeuwige, de Heere van alle heren! En al was Job beroofd van al zijn goederen, van alles wat hij bezat, de waardigheid des Heeren veranderde niet, en daarom, Jobs mond kon Gode niets ongerijmds toeschrijven. Wat David eenmaal wedervoer: "Met mijn God spring ik over een muur, met mijn God dring ik door een bende," was ook bij Job het geval, maar niet alleen bij hem, maar bij Gods kerk wordt het nog te allen tijde bevestigd: "In God zullen wij kloeke daden doen." Ja, in Hem alleen, want in zichzelf zijn zij krachteloos en waardeloos, gelijk een lam ter slachting geleid wordt en stom is voor dien, die het scheert. Kon dat niet van de grootste heilige getuigd worden?

Wij lezen hoe de profeet Elia het ene ogenblik vierhonderdvijftig Baälpriesters slacht en het andere ogenblik roept hij: "Neem mijn ziel van mij," en vlucht voor een enkele vrouw. Ziet het ook in Petrus. Het ene ogenblik trekt hij het zwaard en houdt de dienstknecht van de

hoge priester het oor af, en het andere ogenblik verloochent hij zijn Heere en Meester met vloeken en eedzweren, wijkende voor een eenvoudige dienstmaagd. Wij kunnen geen zuur gezicht verdragen voor de Naam en de zaak des Heeren en vluchten en wijken voor het geritsel van een blad. Maar alleen waar de kerk al haar sterkte in God vindt, waar zij al haar hulp van Hem verwacht, zal zij niet beschaamd worden, staat zij vast, onwrikbaar, en wordt de kracht des Heeren in haar zwakheid volbracht. Daarom ook zal God alleen de eer van Zijn volk ontvangen en zingt de dichter:

*Zo wij sterk zijn daarvan hebt Gij alleen de eer,
Vermogen wij ook iets, zulks alles komt, o Heer',
Van Uw goedheid die onz' bescherming is bevonden.*

En dat nu komt ten duidelijkste uit in de knecht des Heeren, in Job. Bij het opgaan der zon was hij de rijkste, de grootste van het Oosten, en bij haar ondergang was hij beroofd van have en goed, van zonen en dochteren, ja, alles was hem ontrukkt door het geweld van de vorst der duisternis. En niettegenstaande dit alles is hij staande gebleven en standvastig in de vreze des Heeren. Hij is oprecht blijven wandelen voor het aangezicht Gods. In dit standvastig blijven heeft satan de krijg verspeeld.

Wanneer dan ook de dag aanbreekt, dat de engelen en de kinderen Gods tezamen komen om zich voor het aangezicht des Heeren te stellen, en ook satan wederom gedagvaard zal worden om rekenschap te geven van zijn daden, zal de Heere hem daarop wijzen en zeggen: "Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job, want niemand is op de aarde gelijk hij, een man, oprecht en vroom, godvrezend en wijkende van het kwaad; en hij houdt nog vast aan zijn oprechtheid, hoewel gij Mij tegen hem opgehitst hebt om hem te verslinden zonder oorzaak." Zal dan zijn mond verstommen en zal hij dan met beschaamdheid moeten bekennen: "Heere, ik heb mij vergrepen, grotelijks vergrepen aan Job, Uw knecht?" Maar nee, er is geen erkennen door de vorst der duisternis. Was er een erkennen in de hel mogelijk, de hel zou geen hel meer zijn. En bovendien, de tijd was nog niet aangebroken.

De Heere heeft een doel met Job, dat Hij hem in zulke wegen brengt. Gods eer zou nu nog niet genoeg verheerlijkt en de zaligheid van Job niet genoegzaam zijn bevorderd. Pas als Job het zal uitroepen: "Met het gehoor der oren heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog en verfoei ik mij in stof en as," eerst dan, wanneer hij in die diepte van verootmoediging gebracht wordt, is Gods doel bereikt, en zolang zullen de aanvechting en de beroering voor Job duren.

Wanneer Gods kerk in de weg der beproeving gebracht wordt, wanneer Zijn gangen door de diepte heen lopen, dan viert Jehovah de teugel tot heil van Sion en doet ze uitkomen als een fakkel, die brandt. Eerst wanneer de lof des Heeren volkomen zal gezongen worden, is het genoeg, dan zal de verklager der broederen niets meer hebben in te brengen, dan zal de kerk in verwondering de wijsheid en de wegen Gods goedkeuren en zal de kerk Zijn lof uitroepen om Hem te volgen door bezaaide en onbezaaide wegen, door eer en oneer, door goed en kwaad gerucht. Dan zal zij het Lam volgen waar Het ook heengaat, wetende dat Hij het goed maakt met wat Hij wil, en tot dat einde zal het ook met Job komen.

Daarom krijgt de beschuldiger bij vernieuwing gelegenheid zijn mond te openen en zal de Heere lankmoedig horen wat deze leugenaar van den beginne heeft in te brengen, ook nu nog, nu hij de strijd reeds eenmaal heeft verloren.

Nee, satan zwijgt dag noch nacht om beschuldiging in te brengen tegen de uitverkorenen Gods. Hij antwoordt de Heere en zegt: "Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven."

1. Satans vernieuwde beschuldiging

Een nieuwe beschuldiging noemden wij het en dat is het, het woord dat satan spreekt van de knecht des Heeren. Hij wil zeggen: Job dient de Heere niet voor niets, want daar heeft hij uiterlijke redenen voor. Hij wil zeggen: Als Job die zegeningen kwijt is, zal zijn godsvrucht wel veranderen. Want wat hoort gij nu? Hij is een onnatuurlijke, die zich het lot van zijn zonen en dochteren niet aantrekt. Die Job is een onverschillige, noch om geld, noch om akker, noch om bezittingen geeft hij. Hij is een baatzuchtige, hij heeft alleen het leven voor zichzelf en daarom: "Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven."

Is die beschuldiging vreemd? Spreekt niet satan diezelfde taal in de harten van Gods volk? Als zij in droefenis zijn, als zelfs de slaande hand Gods tot hen komt en de dood de vensters binnenklimt en Jehovah kracht geeft te berusten in Hem, als zij Hem lofliederen gaan zingen, zelfs in de grootste verdrukkingen, omdat Hij Zelf de harten heeft ingewonnen om Zijn wegen goed te keuren, is het dan niet de vorst der duisternis, die hen aanvalt en zegt: "Gij zijt een onverschillige, een onnatuurlijke, een baatzuchtige, gij geeft nergens om, gij geeft niet om de dood"? Zoekt hij also niet de vrede te roven van de kinderen Gods, die verwaardigd worden weg te zinken in verwondering en aanbidding en de wegen en gangen des Heeren lief te krijgen?

Maar o, als gij aldus wordt bestreden, bedenk dan dat het te allen tijde satan is geweest, die grimmig is op het heil van de kinderen Gods, en die zegt: "Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven." Een waarheid, die leugen is in de mond van de leugenaar. Hij weet zijn woorden zo te richten, zo te wegen en te passen, dat zij hem als waarheid van zijn lippen vloeien. Kwam satan met een leugen tot de ziel van dat volk, zij zouden getuigen: "Wijk van mij, want gij zijt een leugenspreker." Maar nu zoekt hij met een schijn van waarheid de harten van dat volk te verschrikken. "Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven."

Dit woord wordt bevestigd, en de ervaring leert dat, als het ogenblik van sterven daar is, wij alles geven om de levensdraad te rekken; dat wij al onze krachten die ons dan nog gelaten zijn, in het werk stellen en onze bezittingen aanbieden, indien alleenlijk de dood mocht wijken. Ja, wat meer is, zegt Gods getuigenis ons niet door de mond van de profeet Jeremia, dat onbarmhartige moeders hun kinderen gekookt hebben en dezelve gegeten, opdat zij niet van honger zouden omkomen? Is het dan geen waarheid: "Huid voor huid, en al wat iemand heeft zal hij geven voor zijn leven"? En toch leert Gods Woord ons een heilgoed, dat dat leven ver overtreft, en dat als gevolg daarvan, dat Christus éénmaal Zichzelf gegeven heeft en Zijn leven niet dierbaar geschat heeft voor Zijn gunstgenoten om het af te leggen om hen te kunnen kopen uit de staat des doods.

O, eeuwig wonder! Want nauwelijks zal bestaan, dat een vriend voor een vriend sterft, maar Hij bevestigt Zijn liefde jegens ons, Zijn gunstgenoten, en is voor ons gestorven toen wij nog vijanden waren. En waar Hij Zijn leven niet dierbaar achtte voor Zijn kerk, ziet, daar leert die kerk haar leven veil te krijgen voor de Heere. Hoort slechts daarover dat register der geloofshelden en bloedgetuigen, Hebreeën 11. Zij hebben brandstapels beklommen, zijn voor de wilde dieren geworpen, in stukken gezaagd, en dit alles leert ons dat er een beter goed is dan dit leven:

*Want beter dan dit tijdelijk leven
Is Uwe goedertierenheid.*

En die goedertierenheid, die gunst is meer dan het leven en wordt ook door Gods kinderen op hoge prijs gesteld. Satans woord is also waarheid en nochtans leugen in zijn mond. Een

woord, waarmee de Heere hem paal en perk stelt. De vorst der duisternis zegt dat de Heere Zelf Zijn hand zal uitstrekken, want hij zegt: "Doch strek nu Uw hand uit en tast zijn gebeente en zijn vlees aan, zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen!"

Maar nee, de Heere kastijdt een mensenkind niet van harte, want hoort wat Jehovah tot de vorst der duisternis zegt: "Zie, hij zij in uw hand, doch verschoon zijn leven." Paal en perk wordt satan gezet, het leven van Job is bij God dierbaar. Hoe kostelijk is in 's Heeren oog hun dood! Dat leven, waarvoor de Heere Zelf een weg gebaad had, dat leven was dierbaar in de ogen des Heeren, want Hij had een volk, een Job geformeerd op aarde om Zijn lof te vertellen, want in het stille graf zingt niemand Gods lof, en daarom moet satan van dat leven afblijven. "Verschoon zijn leven," zegt de Heere.

Wat bezwaarlijk lijkt het leven die kerk toe, wat lijkt het menigwerf doelloos hier op aarde, doch indien wij zouden opklimmen tot Hem Die onze wegen richt, zouden wij zien hoe Hij ons formeerde om Zijn lof te verkondigen.

Als dan de satan vrijheid verkregen heeft, gaat hij uit van het aangezicht des Heeren, zinnende op middelen en wegen hoe hij met de tweede beproeving Job aantasten zal, opdat vervloeking uit de mond van Job gehoord zal worden. En dit zal dan ons tweede punt uitmaken: de tweede beproeving. Leest slechts van het 7e tot het 9e vers.

2. Een tweede beproeving

Ziekte, vrouw en vrienden moeten nu dienstbaar gesteld worden, opdat Job zijn Maker vloeken zal. Ontzettend. Het is de vreselijke melaatsheid, de ongeneeslijkste ziekte, die Job bezet van zijn hoofdschedel tot aan zijn voetzool toe.

Verettering, in- en uitwendig, zijn lichaam en zijn adem zijn verpest, en straks wordt zijn huisvrouw hem vreemd. Zijn aanzien is afschuwelijk, een zwarte korst heeft hem bedekt, zodat niemand hem meer kent en hij straks zijn vrienden vreemd is. De smart is onuitsprekelijk en als hij een ashoop heeft gevonden als gezellin, neemt Job een potscherf om zich te krabben, want zijn vingers zijn verteerd door ettering. O, kon er iets vreselijks worden bedacht dan hier beschreven is? Lazarus had een verkwikking, de honden lekten zijn zweren, maar Job was van alles ontdaan, dat zijn smart verzachten kon.

De satan slaat en gaat door tot vernielens toe, als God hem geen paal of perk zet. Hij is als een briesende leeuw, zoekende wie hij zal mogen verslinden, en tracht alles en allen te verwoesten hier op deze en elders op gene wijze. Hier is het een Paulus, die uitroept dat het een engel des satans is, die hem met vuisten slaat.

Elders is het weer, zoals wij het beschreven vinden in Lukas 13-16. Wat leert ons de geschiedenis die daar is beschreven? Dat wij wakende en biddende moeten zijn aan de deurposten onzes harten, opdat wij in de gunst van God beveiliging mogen vinden en onder de beschutting des Konings tegen satan beveiligd zullen zijn. Maar dat wij dan ook niet met een slaafse vrees bezet hoeven zijn, want ziet maar dat hij wel het lichaam kan doden, maar de ziel niet. Dat wij veel meer Hem mogen vrezen, Die beide lichaam en ziel kan verderven in de hel. Maar hoe ontzettend ook, Jobs zielsdroefheid en lichaamssmart zijn niet genoeg. Satan zint op middelen om Job te treffen in het tederste zijns harten. Een is hem gelaten, die met hem lief en leed gedragen heeft, die hem vergezeld heeft door blijdschap en droefheid en die hem nu tot sterkte zou kunnen zijn in dit ontzettend lijden. Het is zijn huisvrouw, en juist die wordt gebruikt in de handen des satans om Job in de vreselijkste verzoeking te brengen waar hij ooit in gebracht is.

Hoort slechts: "Toen zeide zijn huisvrouw tot hem: Houdt gij nu nog vast aan uw oprechtheid? Zegen God en sterf." Is het niet een vreselijke uitspraak en dat uit de mond van haar, die hem

het naaste in betrekking hier op aarde was? O, als God werkt, dan valt menigmaal alles weg, zelfs de natuurlijke banden moeten dan bezwijken voor geestelijke betrekking.

En hierin was Job niet alleen. Een zelfde geval zien we als Rachel uitroept tegen Jakob: "Geef mij zonen," waardoor zijn ziel gegriefd wordt. Was Rachel het niet, die Israëls huis ontheiligde, en was zij het niet die, toen de afgoden uit Jakobs huis worden weggedaan, met haar afgoden ten grave daalde? En zo we in zulke wegen verkeren, bedenk dan, dat als God werkt, één van beide gebeurt: onze tegenstander vernedert zich, al is het dan een tijdelijke vernedering, of de Heere neemt hem door de dood weg. Maar alleen dan komt de Heere Zijn volk te verlossen, wanneer zij genoegzaam betuigd hebben noch vader, noch moeder, noch broeder, noch zuster lief te hebben, noch man, noch vrouw, boven Hem. Laten er daarom geen hinderpalen zijn om standvastig te wandelen in de inzettingen van Jehovah, wat er ook tegen op moge komen, want de Heere zal u ondersteunen naar mate u nodig hebt.

Ontzettend is het voor de diepbedroefde Job, dat zijn huisvrouw sprak: "Zegen," dat wil zeggen: "Vloek God en sterf." Zij heeft genoeg van al dat vroom gekwezel, het heeft al lang genoeg geduurd. Dat leven is toch niets meer en hij moet toch sterven, waarom dan nog langer geleefd? Sla de handen aan uw eigen leven, maak er een einde aan, vloek God en sterf.

Dat waren de woorden die zij sprak tot de Godvruchtige en oprechte Job, die wijkende was van het kwade. O, dat wij aan die vrouw een voorbeeld mochten nemen, want 's Heeren woord gaat door: *twee zullen tezamen op een bed liggen, de één zal behouden, de ander zal verlaten worden*. Wij lezen niet meer van deze vrouw, maar dit woord kenmerkt haar. O, bedenk het, God zal het zoeken. Mannen, wier vrouwen wandelen in de inzettingen van Jehovah, benauwt uw vrouwen niet; en omgekeerd, gij vrouwen, wier mannen vragen naar des Heeren ordonnantiën, komt ze niet tegen, opdat Jehovah u niet eeuwig zal verwerpen. En wat zal dit woord uitrichten: "Zegen God en sterf?"

Is het niet verschrikkelijk, dat wij dit woord tot op de huidige dag in praktijk horen brengen, dat het leven van een mens niet meer geteld wordt dan dat van een dier? Duistere praktijken, medicijnen van alle soorten worden aangewend op de mens, terwijl het een spelen is met het leven van een schepsel. O, dat wij mochten toezien, opdat de ongerechtigheid niet vermenigvuldige. "Maar wat vermag dat woord op de godvrezende Job? zo vragen wij nu, waarmee we komen tot ons derde punt.

3. *Jobs volhardende standvastigheid*

Want welk antwoord geeft Job? "Gij spreekt als een der zottinnen spreekt. Zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet, ontvangen?"

Beproeving en verzoeking zijn over Job gekomen. Beproeving door de Heere Die ze over hem brengt, en verzoeking door satan door de mond van zijn vrouw. In de beproeving brengt de Heere Zijn volk als in de smeltkroes, opdat het schuim worde afgescheiden en zij Gods heiligheid zouden deelachtig worden; maar verzoeking is een strik des satans om zielen te vangen voor het verderf. God verzoekt niemand. Hij beproeft Zijn volk als Hij ze door Zijn eeuwige liefde inbrengt in de diepste wegen, maar satans listen zijn verzoeking, zoals wij ze zien door de mond van de vrouw van Job, die dwaselijk handelde.

"Gij spreekt als een der zottinnen spreekt." Gods werk is een raadsel voor het schepsel, de Joden een ergernis en de Grieken een dwaasheid. Zij bespotten het. Het is Sion, zeggen zij, niemand vraagt naar haar. Maar o, de wijsheid der wereld is dwaasheid. Dwaasheid is het zich van God los te rukken, heen te gaan om de kloven nog des te dieper te maken en zijn oren te neigen tot de vorst der duisternis. Dwaasheid is het voor een ogenblik leven, voor een handvol

genot onze eeuwige zaligheid en het heil onzer onsterfelijke ziel op te offeren. Zou het zelfs ons begrip niet te boven moeten gaan?

O mens, gij die nog voortleeft in deze dwaasheid, gij spreekt als een der zottinnen spreekt. Job wil zijn vrouw onderrichten, door onderwijzing haar overredende. Het past ons niet vanuit de hoogte neer te zien op de onbekeerde. Het is geen bewijs van godsvrucht, wanneer wij harde woorden voeren, maar integendeel, waar vreze Gods in het hart woont, daar vervult medelijden met de onbekeerden het hart van 's Heeren kinderen. Zij trachten hen te overreden, te wijzen op het schadelijke van de weg, die zij bewandelen, met al de ernst die in hen is. Zij doen als Paulus en zeggen: "Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden u van Christus' wege: laat u met God verzoenen." In die zin spreekt Job als hij zegt: "Zouden wij het goede van God ontvangen en het kwade niet?"

Dat antwoord ziet op een gave, ontvangen als een geschenk, als iets kostelijks. En hoort nu uit de mond van Job, wat acht hij kostelijk? *Niet alleen het goede te ontvangen, maar ook het kwade.* Dat is dus ook iets kostelijks. O, indien wij met het oog des geloofs konden zien, wij zouden zien en opmerken, dat voor al degenen die God naar Zijn eeuwig voornemen geroepen heeft, alle gangen die Hij met hen houdt, vloeiende zijn uit Zijn Vaderhart, en alzo de wegen van tegenspoed even profijtelijk en kostelijk zijn als de wegen van voorspoed, ook al is het dat zij, wanneer zij aanwezig zijn, niet aangenaam zijn. Daarna werkt de verdrukking een uitnemend gewicht der heerlijkheid voor al degenen die door dezelve geoefend worden, en daarom is ook het kwade kostelijk en profijtelijk zowel als het goede.

En nu verklaart de mond des Heeren: "In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet." De lippen zijn de deuren des harten. Wat het hart opgeeft, vloeit uit de lippen, en nu zondigde Job met zijn lippen niet, omdat zijn hart met Gods daden verenigd was. Hij was het met God eens geworden en daarom kon uit Jobs hart geen vervloeking tegen God voortkomen, want immers, hij was oprecht. Een oprechte spreekt zoals zijn hart is en zijn lippen zondigen niet. En waar hij niet zondigt en de Heere niets ongerijms toeschrijft, draagt hij de Goddelijke goedkeuring weg en zal de Heere hem onderhouden, bewaren en sterken en éénmaal zal hij hem uit de strijd als overwinnaar, als beproefd door vuur, te voorschijn doen komen. Wat een eeuwig voorrecht voor Job, dat de Heere, zulke wegen met hem houdende, getuigde: "En in dit alles zondigde Job met zijn lippen niet."

Tot u dan nog een enkel woord.

Toepassing

Als onze lippen opgaven wat in ons hart woont, wat zouden wij dan horen! Indien ons hart eens bloot kwam met al hetgeen er in woont en werkt, zouden wij ons dan niet verbergen in het stof der aarde? Kom, o mens, die heengaat in het dienen van de wereld, eenmaal zal uw hart voor God worden opengelegd, gij zult voor God verschijnen. O, indien u geloven kon hoe u eenmaal met al uw vervloeking, met al uw terging voor Hem zult verschijnen en uw ganse hart voor Hem zult openleggen, dan zult u God zoeken te ontvluchten en niet kunnen. Mochten wij u afmanen van uw zonde. Job leert het u: Welk voordeel hebt gij reeds in dit leven van al het zien- en zinlijke, van alle genot en vermaak der wereld? Gij offert uw kostelijke ziel op voor een handjevol stof. U mag hier in dit leven al uw lust, al uw voldoening vinden, maar ik roep allen tot getuigen.

Noemt mij de tijd en wijst mij de plaats waar uw ziel ooit verzadiging heeft gevonden. Waar heeft genot geen grenzen gekend? Nee, de wereld kan het u niet geven, al had gij duizenden van werelden. U jaagt van het ene naar het andere en uw dagen vliegen daar heen en straks moet gij rekenschap geven voor de Rechter van hemel en aarde, en wat zal dan uw deel, wat

uw lot zijn? Zal het dan niet zijn naar het eeuwig blijvend getuigenis Gods bij de verdoemden en duivelen in de, hel, waar wening is en knersing der tanden, en de rook van uw pijniging zal opgaan in alle eeuwigheid? Zult u hier voor dit ogenblik vermaak eeuwig uw plaats vinden in de rampzaligheid, u verharden tegen de vermaning van het eeuwig Evangelie en zo de reis naar die ontzettende eeuwigheid aan doen? Dat wij u mochten afmanen van uw weg en u mocht eens nodig leren krijgen de onderrichtingen Gods, dat gij de Heere mocht vatten op Zijn Woord en heiliglijk Hem leren dwingen, opdat Hij u mocht zegenen. Wanneer u in een huis woont waar de Heere Zijn volk in heeft, de stemmen der vermaning mochten u treffen.

Bedenk het, vrouw tegenover de man en man tegenover de vrouw, kinderen tegenover de ouders, wanneer zij, bezielde zijnde met de vreze Gods, u willen wijzen en brengen op de weg des levens, ergert u dan niet daaraan. Wanneer zij in wegen van donkerheid, van duisternis en beproeving komen, verzet u dan niet tegen hen, want gij zult met God te doen krijgen.

Maar ook u die iets van die vreze die in Jobs hart woonde, kent en die uit kracht dat u daar vermaking in vindt, naar Gods geboden en inzettingen des Heeren wilt leven: is het, man, uw vrouw, of is het, vrouw, uw man die u het leven zoekt te benauwen, ik raad u met standvastigheid te wandelen in de rechten en inzettingen des Heeren. Laat het u niet al te zeer verdrieten, want gij maakt geen uitzondering. Al Gods kinderen Ieren er iets van te verstaan wat het zeggen wil: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." Weet dan tot uw vertroosting, dat als de nood klimt tot het hoogste, de Heere dan ruimte maakt. Of Hij neigt hun harten als waterbeken, dat zij zich geveinsd onderwerpen, of Hij brengt hen tot bekering. Maar de Heere zal u krachten geven om oprecht te wandelen voor Zijn aangezicht.

Verkeert ge in wegen van beproeving die op zichzelf te dragen zouden zijn, zo slechts uw hart de plaats kon bereiken waar gij komen moet? Tracht de verzoeker zijn klauwen op u te leggen, zodat in uw hart opborrelt: Wat nuttigheid is het Zijn wacht waar te nemen en het is tevergeefs God te dienen? Lukt de wereld aan alle kanten en treffen de giftige pijlen van satan uw ziel? Ziet, dan mocht Job in deze u tot een voorbeeld en sterkte zijn, en bedenkt dat het tot uw nut is, dat de Heere u beproeft maar nooit verzoekt. Integendeel, Hij zal de verzoeker gebieden en verbieden door hem paal en perk te zetten om uw leven te verschonen, want dat leven is kostelijk voor Jehova. En mochten de gangen en wegen Gods u vreemd vallen, bedenk dan dat uw leven kostelijk voor Hem is en Hij door Goddelijke uitbranding uw hart wil inwinnen om het te maken tot woningen des Heiligen Geestes en Hij Zijn intrek daarin zal nemen.

Dat dan uw oog verlicht moge worden om niet al te zeer in droefheid te verzinken, zeggende, dat er nimmer wat van terecht zal komen. Bedenk dan dat Hij het is, Die uw gangen richt en Die gezegd heeft: "Ik heb Mij een volk geformeerd en zij zullen Mijn lof vertellen." En als dan ook de Heere Zijn daden aan onze harten verheerlijkt, vertellen onze lippen Zijn lof. Dat wij verwaardigd mogen worden te wandelen tot des Heeren eer. Laat Uw licht schijnen voor de mensen, opdat uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijkt worde, en u die het ene ogenblik als een Petrus het zwaard zou trekken om des hogepriesters dienstknecht het oor af te houwen, en het andere ogenblik voor een enkel zuur gezicht uw Heere verloochenen zou, uw sterkte moogt vinden in Hem en uw zwakheid mag volbracht worden in Zijn kracht en gij het zo ervaren moogt als de dichter zingt:

*Welzalig hij, die al zijn kracht
En hulp alleen van U verwacht,
Die kiest de welgebaande wegen;
Steekt hen de hete middagzon
In 't moerbeidal, Gij zijt hun bron,*

*En stort op hen een milde regen,
Een regen, die hen overdekt,
Verkwikt, en hun tot zegen strekt.*
Amen.

3: Job vervloekt zijn dag

"Daarna opende Job zijn mond en vervloekte zijn dag." Job 3:1

Wij zien in dit woord:

1. *De tijd wanneer Job zijn dag vervloekte.*
2. *Wat die vervloeking inhield.*
3. *Toepassing tot lering van onszelf.*

1. *De tijd wanneer Job zijn dag vervloekte.*

Onbeschrijflijk was het lijden van Job. Aangetast door de vreselijke' melaatsheid was hij neergezeten op de mesthoop. Geheel het lichaam verteerde uit- en inwendig, zijn adem was besmettelijk en het aanzien van hem afschuwelijk, de pijn ondraaglijk. Was hij zo niet een voorwerp van medelijden? O ziet, niemand is er die met hem het lijden deelt, alles wat hem tot vertroosting zou kunnen dienen is hem ontruikt, slechts één was hem gelaten. Eén die hem kent, die hem naar het hart zou kunnen spreken, die uit de intiemste zaken ophalen kon wat de daden Gods waren in uitredding en onderhouding en juist uit haar mond vloeit het zo ontzettende woord: "Zegen God en sterf." Zij is het die pijlen scherpt om in Jobs hart te treffen, het rad van haar tong wordt door de hel bewogen en benauwt Job in zijn leven. Die Godsdienst heeft lang genoeg geduurd, het lijden is immers ondraaglijk. Ja, zij raadt hem zelfs aan een einde aan zijn zo treurige leven te maken door de hand aan zichzelf te slaan.

Ontzettend diep is de mens gezonken. Niet alleen ellendig, maar bovendien verblind voor zijn ellendigheid, zichzelf vet makend voor de dag der slachting, verwerpend zijn behoudenis en spottend met de Almachtige, Hem tergend om zijn eeuwig verderf. Spotten met de dood, is het niet aan de orde van de dag? Lezen wij niet elke keer bij vernieuwing hoe lichtvaardig men speelt met het leven van anderen? Dat de mens niet beseft dat hij voor een eeuwigheid geschapen is en dat het hem éénmaal gezet is te sterven en daarna het oordeel? Dat onze ogen geopend mogen worden voor de noodzakelijkheid der bekering en dat wij het gewicht van de kortstondigheid des levens recht mogen beseffen en ons haasten tot onze behoudenis. Het gedrag van Jobs vrouw is een verzoeking. Het is een beproeving die het lijden van Job des te zwaarder maakt en toch, hoe zwaar die verzoeking ook is, zij heeft geen vat op hem, want zegt hij tot haar: "Gij spreekt als een der zottinnen spreekt."

Maar Job is er nog niet, de satan heeft zijn doel nog niet bereikt om vervloeking uit zijn mond te doen komen en nu gebruikt hij niet alleen de vrouw, maar de Godvrezenden worden zelfs daartoe dienstbaar gesteld. Deze Job heeft drie vrienden die, vernemende van zijn ellendigheid, hem vertroosting denken te geven, maar juist tot een benauwing zijn en nu, na die komst van die vrienden, volgt ons tekstwoord: "Daarna", dus na die tijdsbepaling, opende Job zijn mond om de dag van zijn geboorte te vervloeken. Mocht de vrouw van Job vreemd zijn aan God en Gods dienst, wat openbaar kwam in haar onverschilligheid, daarvan blijkt gevend als zij haar tijd gekomen acht om haar bittere gal tegen Job uit te spuwen, met zijn vrienden is het anders gesteld. In die vrienden was de vreze Gods geplant door de werking des Heiligen Geestes. Nee, Job heeft geen vrienden uit de onrechtvaardige Mammon, maar in hem werd het woord, dat later de apostel sprak, vervuld: "Die uit God geboren is heeft ook lief degenen die uit God geboren zijn." Het was zijn oprecht levende taal des harten:

*Ik ben een vriend, ik ben een metgezel
van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen.*

Het ziet er gewis niet gunstig met ons uit, als wij onze vermaking hebben in de wereld en ons met de lieden van de wereld, ophouden, in en uitgaan, want wij betonen daarin waarin ons hart leeft. Nee, integendeel, Gods kinderen kost het strijd uit de gemeenschap, uit de verbintenis van de vriendschap der wereld los te raken. Waar éénmaal hun oog verlicht is, zodat zij zien dat alles wat in de wereld is voorbijgaat, daar wordt het hun een jagen dat zij een ingang zouden bekomen in Christus. Wat kan dat volk dat uitzielt naar geestelijke vriendschap en die gelovige familieschaar, menigmaal benauwd worden door diegenen die de wereld dienen en wat kost het hun een macht zich van hen los te rukken. Waar zij weleer de wereld nawandelden en de wereld nu hen nawandelt, hen ziet en aangrijpt, worden hun harten benauwd, het leven bedroefd en staan zij de werking des Geestes tegen. Indien er zulken in ons midden zijn, wij raden hen aan: "Laat los en gij zult losgelaten worden. Snijdt de banden door en u zult waarlijk ervaren dat die weleer uw vrienden waren nu uw vijanden zijn geworden, die u de rug toekeren en u niet aanzien."

Job had vrienden, drie vrienden die hem bezochten in zijn ellende. Er zijn er doorgaans niet veel aan wie wij van hart tot hart ons kunnen openbaren en met wie gemeenschap gevoeld wordt, tot elkander verbintenis gevoelend als David en Jonathan. En toch, ieder van Gods kinderen ontvangt die geestelijke betrekking tot die kinderen Gods waarmee Hij zichzelf één gevoelt, die de band der aardse min ver te boven gaat. Zo leest gij dan van de vrienden van Job. Eén van hen was Elifaz, de Themaniet, waarschijnlijk een afstammeling van Ezau. De lieden van Theman waren bekend om hun wijsheid, waarvan wij lezen in Jeremia 49 vers 7 en een van die wijzen was Elifaz. De andere was Bildad de Suhiet, denkkelijk een afstammeling van Abraham. Van de derde genoemde, Zofar, de Namathiet, is ons niets met zekerheid bekend. Deze drie vrienden hebben gehoord hetgeen Job is wedervaren.

Het gerucht van deze grote uit het Oosten heeft zich verre verspreid: zijn vijanden grinniken maar zijn vrienden trokken zich zijn lot aan. Zij zijn het erover eens geworden hem te bezoeken, hem te beklagen en te vertroosten, eens geworden gezamenlijk op te trekken om met Job in zijn lijden in te gaan, met hem zijn lot te delen en hem also te zijn tot verkwikking en vertroosting in zijn droefenis.

Er zijn ontegenzeglijk tijden in het leven van Gods kinderen, dat hun de eenzaamheid in de binnenkamers goed is en dat zij begeren, dat in die plaatsen geen vrienden zullen naderen, en dat zij hun hart ongestoord kunnen uitstorten voor het aangezicht des Heeren, maar daar tegenover zijn er tijden, dat zij gemeenschap van Gods kinderen van node hebben en dat in het naderen van die oprechten verkwikking, sterkte en blijdschap voor hun ziel is gelegen, hetwelk te allen tijde is geopenbaard. Wij noemden u reeds het bekende voorbeeld van David en Jonathan en steeds is een goede vriend een sterkte voor het hart. Wat konden die drie vrienden hem zijn tot sterkte, tot bemoediging, voorlichting, verkwikking en vertroosting. Maar nee, Gods wegen met Job liggen anders. Gods gangen gaan dieper dan het ooit of immer beseft wordt.

Job wordt van alles en alles beroofd, opdat hij van alle schepselen zal worden afgebracht en zal zinken en zakken op de Eeuwige, opdat God Zijn doel met hem bereiken zal. Die vrienden hebben het rechte voornemen Job te beklagen en te vertroosten. Hetgeen hem overkwam heeft hun ziel geraakt. Zij zijn met hem bedroefd van harte en zullen zich schikken en hem in zijn lot helpen. Zij stellen zich in zijn plaats.

Ziet, daar hebt u wat alleen bedroefden van harte tot vertroosting zijn kan, wat ellendigen is tot bemoediging. Het is nodig ons in hun plaats te stellen, zodat hun lijden het onze wordt. Nee, wij moeten niet uit de hoogte op de ellendigen zien en hen vandaar toespreken. Want dan hebben onze woorden geen ingang in hun hart en zijn ze als een tweesnijdend scherp zwaard

dat de ziel des te dieper doorwondt. Alleen wanneer wij ons in hun plaats stellen, wij gevoel hebben van hetgeen zij ervaren, wordt het hart van de ellendige ontsloten. Daar hebt ge het geheim, waarom voor de één het hart wordt toegesloten en het volk zich niet verklaren kan, terwijl voor een ander het uitstorten des harten een dadelijke vanzelfheid wordt, omdat de laatste hun nood overneemt en ze als zijn behoeften krijgt te gevoelen.

Met dit voornemen nu, namelijk om Job te beklagen en te vertroosten gaan deze drie vrienden naar het land van Uz, doch wij weten het reeds: dat voornemen zullen zij niet volvoeren, zij zullen niet tot vertroosting zijn, maar tot benauwing van de Godvrezende. Toen zij hun ogen van verre ophieven, kenden zij hem niet, en verhieven hun stem en weenden. Zij kenden hem niet, dat is, zij wisten niet dat hij het was, de man die éénmaal groter was dan al die van het Oosten, want zij hebben zich niet kunnen indenken, dat hij in zulke diepe ellende verzonken was. De helft ervan was hun niet aangezegd. Daarom, het overviel hen, hij was niet kenbaar, geheel mismaakt en misvormd.

Zij scheurden een ieder zijn mantel en strooiden as op hun hoofd naar den hemel om daardoor uit te drukken, dat de nood van Job ten hemel schreide, terwijl het scheuren der mantels verklaarde dat met Jobs eer ook die van hen ter harte ging. Alzo zaten zij op de aarde zeven dagen en zeven nachten, ze lieten Job niet één ogenblik alleen, maar wisselden elkander af en hielden dag en nacht gemeenschap met hem, doch niemand sprak tot hem één woord, want zij zagen dat de smart zeer groot was. De rede was hen verstomd, zij konden geen woorden vinden om in zulke nood tot vertroosting te dienen. Daarom vermochten zij niet te spreken, doch bewaarden ze zeven dagen en zeven nachten het stilzwijgen. Hoe is het mogelijk? Dat alleen vermag de oosterling, dat kan alleen de Arabier, maar hier was een andere reden die hen deed zwijgen, zij konden het niet verklaren, zij vroegen zichzelf af waarom Job in z'n ellendepoel kon verzinken. Gods trouw en liefde konden dat niet gedogen, indien Job zelf daarvoor geen oorzaak had gegeven en zo in hun harten overleggende stelden zij Job in staat van beschuldiging, denkende dat hij een grote zonde had begaan en daarom, denken zij, slaat de Heere hem op een vreselijke wijze. Maar hun mond zwijgt, niet één woord van vertroosting komt over hun lippen en dit stilzwijgen was voor Job als priemen in het hart.

O, dat wij mochten leren ons nimmer aan Gods kinderen te ergeren. Ook niet, wanneer zij zich bevinden in armoede en ellende, in ziekte of kwalen. Doorzoekt noch onderzoekt de reden waarom hen die wegen overkomen, want weet dat uit het liefdehart Gods soms diepe wegen voor de kinderen voortvloeien. Waar wij zouden denken dat zij misdaan hebben voor het aangezicht Gods, daar blijkt het bij de uitkomst dat het wegen waren uit trouwe verbondsbeproeving tot versterking des geloofs. Denk dat het iets was voor Job, dat zijn vrienden zeven dagen en zeven nachten stil zwegen. Dat het voor hem benauwde dagen en nachten zullen zijn geweest. Hij gevoelde dat in het hart, der vrienden een beschuldiging rustte en toch kon Job zijn hart voor het aangezicht des Heeren bloot leggen, dat hij in alles wat hem overkomen was met lijdzaamheid zijn weg bewandeld had, de Naam des Heeren had geloofd en zijn lippen de Heere niet gezegend hadden en nu kwamen deze vrienden hem beschuldigen. Het was voor hem ondraaglijk. Zij riepen hem met andere woorden toe: "Gij hebt geen heil bij God!"

Kent u iets van deze staat? Gods kinderen verstaan er iets van, zij krijgen er wat van te gevoelen, wanneer zij onder aanvechting en beschuldiging verkeren tegenover anderen van het volk. Wanneer bijvoorbeeld hun hart wordt bestreden en aangevallen met deze reden: "U hebt geen plaats in het hart van Gods kinderen, het volk doorgrondt het, ziet het wel dat het bij u geen recht werk is, denk maar niet, dat u voor het volk verborgen zijt," ziet, dat benauwt het

hart van de oprecht gemaakte voor God. Maar de Heere zegt tot dezulken: "Ik zal ze nemen en geven hen een plaats beter dan die der zonen en dochteren."

Maar er is meer. Jobs toestanden en wegen waren oneindig dieper. Er zijn wegen waarin iets verstaan en geleerd wordt van wat het zeggen wil dat Sion Sion gram is, wanneer het volk u zelfs gaat verdenken en beschuldigen van dingen waarvan u kunt verklaren rein te zijn voor God. Als dat gevoeld wordt besterven de woorden op uw lippen, gij krijgt ze in uw gemoed terug. Gij wordt afgesneden uit hun gemeenschap en als dan die beschuldigingen over de lippen komen om het hart dieper te doorgrieven, dan leggen zij hun weg en wandel bloot voor het aangezicht des Heeren. Konden zij dan maar schuldenaar worden. Dan zouden er openbaring en ruimte komen, *maar waar geen schuld is kan hij ook geen schuldenaar worden*. Het is onmogelijk, hoe zij ook persen en zich dringen van alle kanten, zij krijgen geen opening. Wat er dan in hun hart omgaat is niet te zeggen, dan is de dag des doods hun soms beter dan het leven en wensen zij dat hun ziel opgenomen mocht worden. Dit is Jobs ervaring en die benauwing dringt en perst hem zo dat, nadat zijn vrienden zeven dagen en zeven nachten sprakeloos bij hem gezeten hebben hem in hun hart verdenkende, die vervloeking van de dag zijner geboorte hem van de lippen vloeit.

Die vrienden kennen het geheim van de gangen Gods niet, ook voor Job is dat verborgen. Had hij er iets van gezien, hij zou stil gezwegen en alles verdragen hebben. Als in de diepste wegen van beproeving de wijsheid van de Eeuwige ontsloten wordt, gewis, al waren Zijn gangen dan dieper dan de zee, hun hart zou daarmee vereenzelvigd zijn en zij zouden des Heeren wegen en handelingen goed keuren. Maar wij herhalen: dit is voor Job verborgen. Zelfs zijn vrienden ontvallen hem in deze ogenblikken en zo diep is de weg, dat Job zijn geboortedag komt te vervloeken, opdat hij éénmaal in het stof zal komen en getuigen dat God goed is. Doch Job weet niet dat het er hier om te doen is dat hij tot de bekentenis zal geraken.

*Zo Gij in het recht wilt treden,
o, Heere, en gadeslaan
onze ongerechtigheden,
ach, wie zal dan bestaan?*

2. Wat die vervloeking inhield.

Daarom kan hij het niet langer dragen en waar zijn vrienden zwijgen opent hij zijn mond en vervloekt hij zijn geboortedag. Het is u voorgelezen uit Jeremia 20, hoe ook deze profeet hetzelfde getuigenis van zijn geboortedag komt te geven, niet alleen dat hij het levenslicht aanschouwde, maar de terugkeer van die dag wordt door hem vervloekt. Die verjaardag wordt door sommigen van Gods kinderen somtijds bijzonder met aandoening herdacht, omdat de Heere hen somtijds terugleidt naar het begin van hun leven, hen bepaalt bij hun onbekeerde staat en bij het ogenblik dat Hij hen staande hield om hen te redden van het eeuwig verderf en te brengen in de gemeenschap Gods. De dagen waar zij bepaald worden bij Gods trouw en bij de goedertierenheden en bemoeienissen aan hen bewezen, waarop zij smaken dat de Heere goed is, ziet deze dag gaat Job vervloeken en waarom?

Omdat het terugkeren van deze dag hem droefenis en smart baart. Het is hem beter te sterven dan te leven, want het leven kent voor hem niets anders als benauwing en droefheid. En nu spreekt Job vervloeking uit omtrent zijn geboortedag en dat zijn ziel tot God mocht terugkeren. Wij kunnen soms begeren te sterven, maar dat vloeit toch niet uit de rechte bron des harten voort. Wij kunnen dit begeren zonder dat wij Gods eer op het oog hebben, zonder dat ons hart verliefd raakt op de hemelse weldaden. Het is enkel en alleen om ons uit te schudden uit onze benauwingen, maar dat verlangen tot de dood is niet het rechte begeren tot sterven.

Dat vervloeken van zijn geboortedag is, opdat Job zich straks te dieper zal vernederen en daarom, satan heeft zijn doel niet bereikt. Job vervloekte wel zijn geboortedag doch niet God. Nee, de vorst der duisternis mag het er op toelagen dat Job God zal vloeken, maar niet ene vervloeking komt over Jobs lippen. Het "zegt God en sterft" zult gij nooit van Job vernemen, want Jehovah zal gedenken aan Zijn werk en het bestendigen tot in der eeuwigheid. De kerk mag wankelen, zij mag zeggen:

*Mijn voeten waren in mijn leed
schier uitgeweken en mijn treên
van het spoor des Godsvrucht afgegleên.*

Maar dat uitwijken is nog geen bezwijken. God waakt over Zijn volk, zorgt dat het niet komt tot algeheel verval, de Heere houdt zijn werk in het leven. Job vloekt zijn dag uit kracht van de benauwdheid des harten, en hierin kan hij tot voorbeeld zijn van Gods kinderen. Waar zelfs vrienden Sion kunnen benauwen, daar is hij welgelukzalig die zich verstandig gedraagt tegenover een ellendige, die over zijn ellende klaagt. Welgelukzalig is hij die een zuivere betrekking, een liefdeband gevoelt aan des Heeren gunstgenoten, die in waarheid gelijk is aan de vrienden van Job die hem opzochten in zijn ellende en die getuigen kon:

*Ik ben een vriend, ik ben een metgezel
van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen.*

3. Toepassing tot lering van ons

Kent gij iets van die keuze? Of is uw leven, zijn uw betrekkingen met lieden van de wereld? Als gij zijt in het maatschappelijke leven hetzij in het burgerlijk leven of misschien wel in het kerkelijk leven, maar het toch een leven buiten God is, dan is het uw gehele lust met hen te verkeren die God niet vrezen. Hoe bevindt gij u in dergelijk gezelschap? En hoe is het u als gij u bevindt in gezelschap van Gods kinderen? Is u dat dan een belemmering, een benauwing? Och, of gij bedacht dat de wereld met al haar begeerlijkheden voorbijgaat.

Misschien zijn er wel die de naam dragen dat zij leven, maar die door hun omgang met de goddelozen betuigen dat zij vreemdelingen zijn van God. Och, of u eerlijk waart met uzelf, want u zoudt dan zien, dat u geen leven des Geestes kent, u zoudt bemerken, dat u zelf betoont vreemdeling van het leven Gods te zijn. Want die uit God is heeft ook liefde tot Zijn gunstgenoten, een liefde die de liefde der vrouwen verre te boven gaat. Als u daar vreemd van zijt, dat u dan bedenken mocht, dat u eenmaal voor de hoge Rechter van hemel en aarde zult moeten verschijnen en u dan zult worden uitgeworpen in de buitenste duisternis. U mocht terwijl u nog in het heden zijt, bedenken wat tot uw eeuwige vrede is dienende, als de Waarheid zegt: "Vreemdelingen en bijwoners heeft Hij gemaakt tot huisgenoten Gods." O, dat u als zulke vreemdelingen in Israël mocht worden ingelijfd en de naam van Sions kinderen dragen.

Komt, zijn er in ons midden, bij wie in het hart de levendige indrukken hebben wortel geschoten? Die in het verborgen een besliste keuze gedaan hebben om met het volk te leven, die het nastaren als de heiligen van hoge plaatsen, als die, die een eeuwige gelukzaligheid deelachtig worden maar die voor anderen dit niet willen weten, omdat zij bevreesd zijn dat hun iets zal worden gevraagd en zij het voor hun omgeving niet durven openbaren, die in hun hart oprecht kunnen zeggen: "Was ik er toch één van," en dit niet durven erkennen, tot dezulken een enkel woord. Ga niet over uw hart heen, doe uw ziel toch geen geweld aan, kiest heden wie u dienen wilt, belijdt Gods Naam voor de mensen, dan zal Hij u ook belijden voor Zijn hemelse Vader. Laat los en gij zult losgelaten worden.

Waag het er op en u zult zien dat de wereld u de rug zal toekeren en zij u met een oog zullen aanzien, maar u zult een plaats vinden in het hart van Gods kinderen. Zij zullen uw verzuchtingen op hun hart dragen en zo zal aan u vervuld worden: "Ik zal ze een naam en een plaats geven beter dan die der zonen en der dochteren." Jobs vrienden kwamen om hem te beklagen en te vertroosten.

Als gij, volk des Heeren, komt bij diegenen die in ellende gezeten zijn, bij verdrukte en door onweder voortgedrevenen, laat dan uw woorden niet scherp zijn, noch enige beschuldiging tegen hen in uw hart zijn, maar plaats u in hun toestand, opdat u hen uit die diepte mocht opnemen door woorden van vertroosting in hun ziel te gieten tot hun bemoediging. Doch het woord is waar: "Er zijn vele Meesters, maar niet vele vaders." Draagt u ellende in u om door zaken die u niet durft te openbaren onder Gods gunstgenoten, verzwijgt het niet, houdt u niet langer bedekt bij de kudde uwer metgezellen, maar vertolkt uw zielsklacht, openbaart lief en leed, opdat zij die verstand van kermen gekregen hebben uw zielsklachten mogen neerleggen voor het aangezicht des Heeren en u also verlichting van uw druk vinden moogt.

Houdt u dan niet stil in alle strijd, moeite en aanvechting. Verklaart uw hart en u zult ruimte ontmoeten voor uw ziel, daar u Gods goedkeuring weg draagt.

Zijn er mogelijk in ons midden die onder aanvechtingen van de vorst der duisternis verkeren, die, wanneer zij zich bevinden in gezelschap der vromen, zich niet durven openbaren, bij zichzelf zeggende: "Zij zullen toch wel zien dat het bij mij geen oprecht werk is," buigt u voor de Heere om uw hart Hem te verklaren, stort uw ziel voor Hem uit, dan zal Hij tonen een Uithelper te zijn uit alle benauwdheid en zult u ervaren, dat de vorst der duisternis een leugenaar is van den beginne.

Leeft u soms nog in een andere weg? Wordt u in gangen geacht dat zelfs de kerk u uitstoot en u gram wordt, dat uw woorden geen ingang vinden, dat het u wordt alsof uw vlees van het lichaam verteert en het u beter is te sterven dan te leven, bedenk dan dat Gods gangen in het heiligdom zijn en zij also voor u verborgen zijn.

Laat de toestand van Job u tot vertroosting zijn en bedenk dat de Heere uw twistzaak twisten zal en uw recht zal voortbrengen als een fakkel die brandt, want de Heere zal over Zijn erfdeel waken. Jobs voet mocht schier zijn uitgegleden, de Heere bewaarde hem en zal ook Zijn kinderen bijstaan. Dat dan onder alle droefenis, alle aanvechting en beroering tot sterkte dienen mocht, wat de Heere éénmaal heeft gesproken: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude." Amen.

4. Job wendt zich tot God

"Wat is de mens dat Gij hem groot acht en dat Gij uw hart op hem zet? En dat Gij hem bezoekt in elke morgenstond en dat Gij hem in elk ogenblik beproeft?"

Hoe lang keert Gij U niet af van mij en laat niet van mij af, totdat ik mijn speeksel inzwelge? Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder? Waarom hebt gij mij U tot een tegenloop gesteld dat ik mijzelve tot een last zij?

En waarom vergeeft Gij niet mijn overtreding en doet mijn ongerechtigheid niet weg? Want nu zal ik in het stof liggen en gij zult mij vroeg zoeken maar ik zal niet zijn." Job 7:17-21

Wij vinden hierin de man Gods, zich wendende tot de Almachtige en zien dan:

1. *De aanleiding tot het zich wenden tot God.*
2. *De verootmoediging in het zich wenden tot God.*
3. *De gebruikte vrijmoedigheid bij het zich wenden tot God.*

1. *De aanleiding tot het zich wenden tot God.*

Onze tekstwoorden zijn de laatste woorden van Jobs tweede rede, waarin wij de hartstochtelijke verdediging lezen tegen de heimelijke beschuldigingen van Elifaz. Zeven dagen en zeven nachten hebben Jobs vrienden aan Jobs voeten in hun harten de rechtvaardige veroordeeld. Maar de vrijmoedigheid heeft hen ontbroken hem te zeggen wat zij dachten. Als wilde de Godvrezende het niet dat in hun stilzwijgen hun veroordeling lag.

En ziet, ten einde van deze zeven dagen en nachten kon Job dat stilzwijgen niet langer gedogen. Bijna bezwijkend onder deze drukking, die vermenigvuldigd wordt door zijn lijden, opent hij zijn lippen en vervloekt hij zijn geboortedag: o was hij nimmer geboren. "De dag verga waarin ik geboren ben en de nacht waarin men zeide: Een knechtje is ontvangen." Waarom had dit lijden nog geen einde aan zijn leven gemaakt? Het had nu toch al lang genoeg geduurd, want het leven was immers ondraaglijk voor hem? Zo zagen wij Job de laatste keer.

Maar is dit niet ook de ervaring van al Gods kinderen? Het is Job niet alleen die zijn geboortedag verwenst, maar ook de kerk roept het uit in de gemene weg van overtuiging, waar zij haar ongerechtigheid en misdaden leert zien: "Was ik nooit geboren geweest!" Daar schat zij het gedierte gelukkiger dan zichzelf omdat de dieren geen ziel ontvangen hebben die voor een eeuwigheid geschapen is, maar ook straks, als wegen van verdrukking, benauwdheid en angstvalligheden hun deel zijn, wanneer zij in druk denken om te komen, ziet, dan is de dood hun tot een verlossing.

Maar nu hebben ook Jobs vrienden hem woorden horen spreken, waaruit zij sterkte voor hun vermoedens trekken, woorden die in hun gemoed bevestigen wat zij overdacht hebben in hun harten. Nu horen wij het, zeggen zij, uit Jobs mond zelf; was Godsvrucht zijn deel, zulke woorden zou hij dan niet spreken. Dan zou hij andere taal uitspreken, maar er zal bij Job wel een oorzaak zijn dat hij zo spreekt, Job heeft schuld voor God gemaakt; spreekt hij zelf niet van een vreze die hem is aangekomen?

Zo gaat Elifaz door hem te vermanen, eerst voorzichtig, daarna met ruwe verwijtingen, hem te zeggen dat er zonden liggen waarom God hem bezoekt. Zo is Elifaz op dit ogenblik de mond tot Job namens al zijn vrienden. Hij is het die in de opening zijner lippen een benauwing voor Job zal zijn. Eerst beschrijft hij wat Job geweest is, hoe zijn woorden de struikelende hebben opgericht en de krommende knieën hebben vastgesteld. Maar dan zegt Elifaz verder: "Nu

komt het er op aan voor u en gij zijt verdrietig; het raakt tot u en gij wordt ontroerd. Was niet de vreze en uw hoop, en de oprechtheid uwer wegen uw verwachting? Gedenk toch, wie is de onschuldige die vergaan zij en waar zijn de oprechten verdelgd?"

Als hij zo Job beschreven heeft gaat hij voort, dat God de onschuldige niet verdelgt, om zich dan tot Job te wenden en te zeggen: "Indien gij rechtvaardig zijt, zal de Heere u in zes benauwdheden verlossen en in de zevende zal hij u aanroeren, in de honger zal Hij u verlossen van de dood en in de oorlog van het geweld des zwaards. Tegen de gesel der tong zult gij verborgen wezen en gij zult niet vrezen voor de verwoesting als zij komt. Tegen de verwoestingen en de honger zult gij lachen en van het gedierte der aarde zult gij niet vrezen. Want met de stenen des velds zal uw verbond zijn en het gedierte des velds zal met u bevredigd zijn en gij zult bevinden dat uw tent in vrede is, en gij zult uw woningen verzorgen en zult niet feilen. Ook zult gij ondervinden dat uw zaad menigvuldig wezen zal en uw spruiten als het kruid der aarde. Gij zult in ouderdom ten grave dalen gelijk de korenhoop te zijner tijd opgevoerd wordt. Ziet dit, wij hebben het onderzocht en het is alzo; zo hoort het en aanmerk het voor u."

Het zijn schone woorden die Jobs vriend Elifaz spreekt. Maar zijn vriend spreekt naar zijn dwaasheid. Zijn kleine begrip van de wegen en gangen Gods, die zelfs in de nacht ontdekt worden, verheft zich zo hoog dat hij, Elifaz, meent alle gangen Gods daarna te kunnen afwegen. Hij verstaat de diepte van de wijsheid des Eeuwigen niet en kan die ook niet onderscheiden, daar de wind blaast waarheen hij wil. Elifaz is ons een waarschuwing dat, wanneer ons een weinig de wegen Gods worden ontsloten, wij ons op de wegen niet verheffen om andere wegen en gangen Gods te bedillen, maar in aanbidding zwijgen voor datgene wat ons begrip te boven gaat.

Elifaz beschrijft Job zoals hij is, het was werkelijk zo, de vreze Gods was Jobs hope en de gerechtigheid zijn weg en verwachting. Als gij inkijkt gelijk Job niet kon, gelijk ons dat boek beschreven heeft, als wij achter de geschiedenis staan en het doel dat God met Job had zien, dan zien wij dat Jobs oprechtheid zijn verwachting zal zijn, maar Jehovah alleen alles voor zijn onsterfelijke ziel worden zal. Daartoe gaat Gods weg met Job in de diepte. Daartoe leert hij ons afstand te doen van onszelf, ons leven in Hem te vinden, Hem te kennen als de werkmeester Wie dan ook aan het einde eeuwige aanbidding toekomen zal.

Het is Job die op alle beschuldigingen antwoorden zal. Tot in het diepste des harten gegriefd door de woorden welke Elifaz gesproken heeft, roept hij uit: "Och, of mijn verdriet recht gewogen werd en men mijn ellende tezamen in een weegschaal ophief, want het zou nu zwaarder zijn dan het zand der zeeën; daarom worden mijn woorden opgezwolgen."

En het is deze knecht des Heeren die uitroept: "Och, dat mijn begeerte kwame en dat God mijn verwachting gawe en dat het God liefde dat Hij mij verbrijzelde, Zijn hand losliet, en een einde met mij maakte! Daar hebt u de ontboezemingen van zijn hart. Het opzenden van zijn klachten tot Jehova. Weliswaar is het de taal van de ontmoediging die Job doet uitroepen om de dood, dat hij hoopt dat zijn levensdraad zal worden afgesneden, daar hij niet langer deze benauwdheden dragen kan. Maar tegelijkertijd is het ons volgend punt.

2. *Het zich wenden van Job tot God*

Het is een bewijs dat satan zijn aanslag op des Heeren knecht verloren heeft. Wij hebben het doel gezien dat de vorst der duisternis met Job had, namelijk dat hij Jehovah vloeken zou. In de diepte van beproeving gebracht in de ontzettende benauwing gekomen waar zelfs zijn vrienden hem indompelden, keert Job zich niet van de Eeuwige af, maar wendt zich tot Hem

met een och en een ach, met een verzuchting welke opklimt vanaf de bodem zijner ziel, opdat aan zijn benauwdheid een eind mocht gemaakt worden.

Ziet daarom, hoe de kerk ook gedrukt moge worden, hoe ver het leven mag zijn weggezonden, Hij alleen is de toevlucht voor haar hart. Dat volk keert zich niet van Jehovah af, maar neemt tot Hem de toevlucht in donkerheid; in duisternis klemmt het volk zich vast als ziende de onzienlijke.

O, volk wanneer gij komt in wegen waarin de Heere zich van u terugtrekt en zich in Zijn heiligdom verbergt, wanneer Hij u brengt in gangen waarin geleerd wordt dat alles en een iegelijk zich van u terugtrekt, zij in hun harten u verdenken en daar zelfs blijk van geven door u uit uw gemeenschap uit te werpen, Uw ziel benauwen en veroordelen, laat het u dan niet al te zeer verdrieten, bedenk dat het zo was met anderen van Gods kinderen, die het moesten getuigen: "Vriend en metgezel hebt gij verre van mij gedaan." Opdat dat volk, geleerd en geleid, van alle schepselen mocht worden afgetrokken en verstaat dat het hart meer arglistig is dan een enig ding en wij meer aan des mensen gunst verbonden liggen dan aan Gods goedkeuring. O, dat wij alleen mochten staan naar de bediening van Gods Geest en leren daar ons vertrouwen op te stellen, opdat wij zouden leren genoeg te krijgen aan Jehovah alleen. Zo ging het Job in zijn ervaring als hij uitroept: "Och, of mijn begeerte kwame en dat God mij verwachting gawe."

Wij hebben zijn ziekte nagegaan en daar het ontzettende van gezien; het einde moest de dood zijn. Maar, o, waartoe zolang? Och, dat de ure van sterven mocht komen opdat hij zijn begeerte zou verkrijgen. Waar Job nu eenmaal aan God verbonden is, zijn zielsklacht tot de hemel opklimt, ziet, daar komt hij al dieper en dieper in de verootmoedigingen totdat hij uitroept: "Wat is de mens dat Gij hem groot acht en dat Gij Uw hart op hem zet?" Gods grootheid tegenover de nietigheid van een mens *was Jobs verootmoediging*.

God is groot en wij begrijpen Hem niet. Al Zijn deugden en eigenschappen, Zijn heiligheid en rechtvaardigheid, zijn volmaaktheid tegenover een nietig schepsel, een schepsel, minder dan een druppel aan de emmer en een stofje aan de weegschaal gesteld tegenover de wrekende gerechtigheid, tegenover het geschonden beeld. Wat is de mens dat God hem bezoekt? Hij heeft de adem slechts in te houden en het schepsel is niet meer, het heeft zijn rechtvaardig deel. Wat beweegt dan de Almachtige bemoeienis te maken met het schepsel, dat Hij het draagt of anderszins het beproeft?

Job kan weliswaar Gods weg niet nagaan, noch het doel dat Hij heeft met de handelingen aangaande hem, maar toch, in de beproeving die de Heere met hem houdt ligt voor Job een onderpand van Gods gunst, wat hem doet uitroepen: "Wat is de mens dat Gij hem groot acht en dat Gij Uw hart op hem zet en dat Gij hem bezoekt in elke morgenstond, dat Gij hem in elk ogenblik beproeft?" Maar meer nog is er als Job uitroept: "Hoe lang keert Gij U niet af van mij en laat niet van mij af, totdat ik mijn speeksel inzwelge?"

De Heere laat niet af, tot bezwijken toe, maar nochtans, als hij straks zal staan tegenover zijn beschuldigers, dan keert hij zich met vrijmoedigheid tot de Heere en zegt: "Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder, waarom hebt Gij mij tot een tegenloop gesteld, dat ik mijzelve tot een last zij?"

Wat zal ik U doen, o Mensenhoeder? Het is alsof Job zeggen wil: "Hoe zal ik U verzoening of voldoening geven voor mijn ongerechtigheid? Ik zal in eeuwigheid geen voldoening kunnen geven, maar ik zal bezwijken onder deze last. Als het waar is wat mijn vrienden zeggen, dat Gij U wrekt op mij om mijn zonden, wat zal ik tot betaling geven, door welke weg zal ik Uw geduchte verbolgenheid ontvliden?" Het oog des geloofs wordt Job ontsloten als hij zegt: "Wat zal ik U doen, o Mensenhoeder?"

In de eerste plaats komt dat woord mensenhoeder voor in de betekenis waarvan de psalmdichter zingt: *Gij zegent mens en beest en doet Uw hulp nooit vruchteloos vergen.*

Maar dit woord *Mensenhoeder* is ook hetzelfde als wij lezen in Mattheüs 2, namelijk Nazarener of Spruit. Het is de benaming van de eeuwige Verlosser en Goël, van de gezegende Immanuël. En nu zegt Job: "Heb ik gezondigd, wat zal ik U dan doen, o, Menschenhoeder?" Het is die Borg die zelf Zijn kerk verlost, zelf Zijn Sion gekocht heeft met Zijn dierbaar bloed en de gramschap Gods gestild heeft.

Nee, Job heeft, hoewel zijn weg een raadsel is voor hem, geen grimmigheid bij God gevonden. Slaat de Heere wegen in van benauwing en druk en donkerheid of ellende, indien wij op deze Menschenhoeder zien gelijk Israël deed op de koperen slang, wij zouden genezing vinden voor onze zielen en met vrijmoedigheid toegang hebben tot de Vader door Hem.

Daarom zegt Job verder: "Waarom hebt Gij mij U tot een tegenloop gesteld, dat ik mijzelf tot een last zij?" Job wil zeggen: "Waarom ben ik het die Gij hebt uitgekozen, wiens weerga niet gevonden is? Ik ben mijzelf tot een last."

Juist, daarom ging het. Job belijdt zichzelf tot een last te zijn met al zijn vroomheid, oprechtheid, en alzo waar voor God te zijn. Dit is het doel Gods met al Zijn kinderen, opdat zij van zichzelf zouden verlost worden; de één door ontdekking van zonden en openbare goddeloosheid en de andere, die in oprechtheid gewandeld heeft van kindsbeen af, brengt Hij door de diepte van beproeving opdat hij zou uitroepen:

*Hoe raak ik nog mijzelve kwijt,
Opdat ik voor een eeuwigheid
Eens anderen mag geworden?*

Dat bezwaard zijn van zichzelf, dat zich tot een last zijn, is het niet de vervulling van Gods beloften, opdat Hij zich aan hen zou kwijt schenken?

"Waarom," zo gaat Job verder, vergeeft Gij niet mijn ongerechtigheid en doet mijn overtreding niet van mij? Want nu zal ik in het stof liggen en gij zult mij vroeg zoeken, maar ik zal niet zijn." Als wilde Job zeggen: "Gij zult zoeken Uw gunst aan mij te betonen, maar dan zal ik bezwaken, omgekomen zijn, in het stof zijn nedergedaald. Ik kan het niet langer dragen, de last der ongerechtigheid." Zo heeft hij een onderpand aan Gods gunst en is verlangend naar de gemeenschap Gods die hij verwacht.

Die om God verlegen is kan niet buiten Hem leven, maar zal ook buiten Hem niet sterven noch omkomen. Denk eens aan Bileam. "Mijn ziel," roept hij uit, "sterve de dood des oprechten." Maar denkt daartegenover aan een Ruth. Zij koos ook het leven en niet alleen het sterven zoals Bileam. Zij koos een eeuwige verbintenis. Die buiten Hem leven kan, kan ook buiten Hem sterven, maar die buiten Hem niet leven kan, kan ook buiten Hem niet sterven.

Het was Job om Gods gunst te doen. Kent u er iets van? Bent u er ooit om verlegen geworden? Is het u ooit om Hem te doen geworden, om Hem te ontmoeten in de verklaring Zijner eeuwige gunst of meent u dat het genoeg is straks bij de ure van sterven bekeerd te worden? U weet het wel, dat volk dat God kent is gelukkig, maar u vermaakt u in de dingen van de wereld; u wilt van uw ongerechtigheid geen afstand doen, om dat geluk deelachtig te worden. Dwaalt niet, deze nacht nog kan God uw ziel van u afeisen en als u dan niet tot God bekeerd zijt, hoe zult u dan voor Hem verschijnen? En als u zegt: "Ik roep tot God om bekering, ik buig mijn knieën," ge zijt een leugenaar, u hebt nog nooit afstand gedaan van de wereld en haar vermaak. Uw leven is in de zonde, zij is u nooit een hinderpaal geworden en toch zou u de zaligheid van Gods kinderen wensen. Maar weet het, er zijn geen twee wegen waarin u wandelen kunt. U zult in één van deze vallen. Daarom wij vermanen u: Spreekt niet als één

der zottinnen spreekt, maar laat wijsheid uw hart en verstand verlichten, opdat u een eeuwige zaligheid in plaats van een eeuwige rampzaligheid deelachtig wordt. Want in dit uw leven zijt ge reeds ongelukkig.

Al kwam voor Gods volk nooit de dood, al moest zij duizenden jaren op aarde zijn, dat volk is altijd gelukkig. Zalig zijn de armen van geest, zalig zijn de reinen van hart, zalig zijn ze die treuren, omdat dat volk is ingezet in de gemeenschap Gods. Mocht u dan u bekeren, opdat Hij u genadig zij. Ziet, om des Heeren gunst was het Job te doen. In de opklimming van onze tekstwoorden ligt de aanmerking van Gods bemoeienissen groot tegenover Jobs nietigheid.

3. *De gebruikte vrijmoedigheid*

Het is hier als zien wij de gehele weg van de bekering van Gods kinderen in twee of drie trekken bloot gelegd. Kent dat volk bij hun overtuigingen het niet, dat het die weg moet gaan? Wat is de mens dat U zijner gedenkt? Als dat volk nauwkeurig de gangen Gods nagaat, wordt het dan niet een uitroepen dat Gods trouw elke morgen nieuw is, zodat zij zich onvoorwaardelijk aan Hem komen te verbinden? Zijn er zulken in ons midden die zich onvoorwaardelijk in God zijn kwijt geworden? En die zich in Hem verheugen en in Zijn werken zich verblijden? U zijt een gelukkig volk, maar toch mocht u allen, volk des Heeren, Hem leren kennen als die Mensenhoeder, opdat u met een Job in oprechtheid wandelt en met hem getuigen kunt, dat u in alle tegenspoeden die u overkomen uzelf rechtvaardig zijt. Dat u uit uw oprechtheid en vroomheid mocht leren uitvallen om uzelf gelijk een Job geheel in Hem te verliezen. Dat u dan Hem mocht leren kennen als Een die al uw schuld verzoent en uw ongerechtigheid heeft uitgedelgd. En dat u die u moogt verheugen in Hem als de Borg en Middelaar voor uw ziel Hem mocht leren benodigen, al is het door wegen van beproeving. En als u dan in zulke wegen van beproeving komt, in wegen waar Gods hand zwaar op u is en Hij zich terugtrekt dat u Hem zoekt en niet vinden kunt, als u zelfs in gangen komt waar het volk u verdenkt, waar u bevindt dat u weleer toegang had tot hun hart maar dit nu voor u gesloten is, laat dan, volk, dit boek van Job u tot sterkte zijn. De gangen moeten zo met u zijn, opdat u komen zou tot erkenning dat Hij de Mensenhoeder is en dat u in Hem zou leren vinden uitdelging van uw overtreding.

Mocht u dan worden uitgebroken uit uw vlees, opdat u bij de eindpaal mocht lopen in uw vernietiging, waarin Jehovah op het hoogst verheerlijkt wordt. Laat dan, volk, waar Jobs oog zich op deze Mensenhoeder vestigde, ook uw oog op Hem geslagen zijn, opdat u in Hem de wezenlijke en vaste grond uwer zaligheid vinden mocht.

Mochten wij in droefenis en voorspoed ons maar overgeven en toevertrouwen aan die Mensenhoeder, in alle wegen Hem bewonderen zoals Hij is, alleen wijs en goed, om Hem aan het eind van die wegen toe te brengen alle eer, aanbidding en dankzegging tot in eeuwigheid.

Amen!

5. Job erkent Gods gerechtigheid

"Hoeveel te min zal ik Hem antwoorden, mijn woorden uitkiezen tegen Hem. Dewelke ik, zo ik rechtvaardig was, niet zou antwoorden. Mijn Rechter zal ik om genade bidden. Indien ik roep en Hij mij antwoordt, ik zal niet geloven dat Hij mijn stem ter ore genomen heeft. Want Hij vermorzelt mij door een onweder en vermenigvuldigt mijn wonden zonder oorzaak. Hij laat mij niet toe mijn adem te verhalen, maar Hij verzadigt mij met bitterheden. Zo het aan de kracht komt, ziet, Hij is sterk, en zo het aan het recht komt, wie zal mij dagvaarden? Zo ik mij rechtvaardig, mijn mond zal mij verdoemen; ben ik oprecht, Hij zal mij toch verkeerd verklaren. Ben ik oprecht, zo acht ik toch mijn ziel niet, ik versmaad mijn leven. Job 9:14-21

1. *Gedrongen door Bildad.*
2. *Gedreven door Gods hoogheid.*
3. *Hoe hij daarin een weg tot ontkoming vindt.*

1. *Gedrongen door Bildad.*

Zowel ten opzichte van satan om hem in zijn wederrechtelijk handelen geheel te openbaren, opdat hij in zijn eigen zwaard vallen zou, als ook om Job te brengen op de plaats der algehele veroortmoediging heeft de Heere besloten de weg met Job te gaan die ons in dit boek beschreven is. Daardoor wordt de oprechte van het Oosten voortgedreven, totdat hij neerzinkt op de mesthoop, gedompeld in onbeschrijflijke ellende, en Job de plaats nadert waar God hem hebben wil. Hij wordt aan Jehovah verbonden in plaats dat hij Hem gezegend heeft, zoals satan hem gaarne voor de Heere gezien had. Integendeel, hij wendt zich tot God, zich buigende onder de drukkende last des Almachtigen. Dit immers zagen wij reeds de vorige keer in Job.

Het is het kenmerk van Gods werk zich tot God te keren, al ware het zelfs met de koorden der veroordeling om de hals, al ware het een eeuwig omkomen, al was het om met God eens te worden daaraan een eeuwige rampzaligheid verbonden. Dan nog zou dat volk, door Gods Geest bewerkt, tot zijn Rechter naderen om de Heere recht en gerechtigheid toe te schrijven en uit te roepen:

*"Heilig zijn, o God, Uw wegen,
niemand spreekt Uw hoogheid tegen."*

Zo was het ook in Job. Zou in Job toch nog een ander buigen gevonden worden, gelijk hij in hoofdstuk 7 heeft uitgeroepen, dat God goed is tegenover een slecht mens. Hij is tenslotte gekomen tot de Mensenhoeder, de Middelaar des Eeuwigen verbonds. Een buigen wordt er in Job gevonden, een bukken van een schepsel geplaatst tegenover Zijn Schepper, van leem dat stond tegenover zijn Formeerder, een bukken waarbij hij zonk in een enkel niet. Wat is de mens dat gij uw hart op hem zet? En wie zal de nietigheid van een mens verklaren, die tot het besef komt dat hij als schepsel staat tegenover zijn Schepper van hemel en aarde? Een schepsel dat ziet dat hij, wanneer opgewogen, minder is dan een stofje aan de weegschaal en een druppel aan de emmer, minder dan niet en ijdelheid zelve.

Nee, dat is met geen woorden te beschrijven. Waar zal dan de mens blijven die niet alleen als schepsel zich geplaatst ziet tegenover de Schepper, maar die als schuldige komt te staan tegenover zijn Rechter? Waar zal de mens zich bergen als hij de Heere aanschouwt in al zijn volmaaktheden, in de deugden zijner grimmigheid en vlekkeloze heiligheid? Een wrekend

God tegenover onze zonden. Waar zullen wij ons bergen als Hij uittreedt in Zijn grimmigheid als alleen in deze weg: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden?" Tot die plaats moet Job gebracht worden, naar die plaats zal Job worden heengedreven, gedrongen door Bildad de Suhiet.

Hij is een nakomeling van Abraham en Ketura. Met ongeduld heeft hij gewacht tot Job geëindigd heeft met spreken en met een drift waaraan alle beleid en voorzichtigheid vreemd is, werpt hij zich op de woorden van Job. Elifaz had in zijn woordenbedenking een voorzichtigheid geopenbaard. Hij was van verre blijven staan, zijn woorden waren meer dan tot bestraffing van Job. Meer tot naspeuren dan tot beschuldiging, tot welk naspeuren hij had aangedrongen omdat God zich aan Elifaz had bekend gemaakt. Maar zulk onderzoek en naspeuren was in de ogen van Bildad onnodig, dat was voor hem slechts tijdverspilling. En daarom heeft hij met ongeduld gewacht. Als Job geëindigd heeft te spreken hoort gij uit zijn mond: "Hoelang zult gij deze dingen spreken en de redenen Uws mond een geweldige wind zijn?" Als wilde Bildad zeggen: "Het is immers eenvoudig genoeg. Job zelf is de oorzaak waarom God zo handelt, zou dan God het recht verkeren?" Dat is onmogelijk. De toepassing die Bildad maakt, is dan ook een pijl als uit de hel in het ontzettend beproefde hart van Job.

Hoor maar wat hij zegt: "Indien uw kinderen gezondigd hebben tegen Hem, Hij heeft hen ook in de hand hunner overtreding geworpen." Hij wil daarmee zeggen: "Uw kinderen zijn gestorven, Job, omdat zij tegen God gezondigd hebben. God heeft een einde gemaakt, daar er schuld lag bij uw zaad."

O, wat een ontzettende woorden voor deze bedroefde, die als vader intrad met de woorden: "Misschien hebben mijn kinderen gezondigd en in hun hart God gezegend."

Nog gaat Bildad verder, als ware het niet genoeg om tot Job te zeggen: Gij leeft niet zoals het behoort. Bedenk het wel, gij gaat een zelfde weg, als gij zo goddeloos voor God blijft. Gelijk een bieze die zonder slijk groeit en het rietgras zonder water, dat als het nog in zijn groenigheid is, niet afgesneden wordt. Nochtans verdort het voor alle gras, zo ook de goddeloze. Hij verdort wanneer hij nog niet afgesneden wordt." Het is of hij zeggen wil: "Job, dat is uw beeld. Maar zo gij oprecht zijt zal God uw ziel weldoen. Hij zal uw mond vervullen met gejuich, uw haters zullen met schaamte bekleed worden en de tent der goddelozen zal niet meer zijn."

Wat staat ons dit ganse hoofdstuk beschreven tot een waarschuwing. O, dat ijdel, dat lichtvaardig oordelen, dat haastig zijn met zijn woorden, waarvan de Heere zelf zegt: "Oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld worde." O, of het met een ijzeren griffel in ons hart ingeschreven ware, dat wij traag waren om te oordelen. Al gaan Gods wegen die Hij houdt met Zijn kinderen ons begrip te boven, Hij heeft in Zijn voorzienigheid een samenloop van omstandigheden waaruit een weg geboren wordt die wij niet kunnen berekenen en nagaan. Laat onze mond gesloten worden. Wanneer veroordeling in ons hart komt, laten we dan denken aan de woorden van Bildad. Voor Job waren het scherpe pijlen welke zijn doorwonde ziel openreten.

En toch is het ook een voorrecht voor Gods kinderen te midden van al de strijd, als alle uitwegen afgedempt worden. Dan is de weg tot God hun open gelijk weleer bij Israël, toen zij stonden voor de Rode Zee. En zijn al die tegenheden, alle pijlen en helse listen van satan het niet, die u drijven zullen tot God en die u nauwer aankleving zullen geven aan Hem en u in de gemeenschap des Almachtigen brengen? Satan is de helhond die gelijk de herdershond de schapen tot hun herder drijft en zo is het hier in Job betoond. En het is alsof Job voelt dat nu juist de weg tot God voor hem open is, want hij gaat de woorden van Bildad stilzwijgend

voorbij en bepaalt zich in ons teksthoofdstuk in hoofdzaak wederom tot hetgeen Elifaz tot hem gezegd heeft. Hoort wat Job zegt:

Maar Job antwoordde en zeide: "Waarlijk, ik weet dat het zo is, want hoe zou de mens rechtvaardig zijn bij God?" Het woord van Elifaz staat als gegraveerd in zijn ziel en houdt de overlegging zijns harten en al zijn gedachten bezig en daarom antwoordt hij dat hij weet dat het zo is als Elifaz zegt. Want hoe zou de mens rechtvaardig zijn bij God, daar niemand voor Zijn Aangezicht bestaan kan? Want: "Zo hij lust heeft om met hem te twisten, niet één uit duizend zal hij Hem antwoorden."

2. Gedreven door Gods hoogheid

Ziet, zo komt Job steeds meer tot de plaats waar God hem brengen wil. Opdat deze oprechte uit het Oosten, wie niemand in zijn oprechtheid kan evenaren, zichzelf voor God zal verootmoedigen in stof en as en hij tot de plaats zal komen waar hij zich voor God verfoeien zal en Hem eenmaal zal aanschouwen met zijn ogen. Het is Job die reeds hier tot de erkenning komt van Gods rechtvaardigheid. O, wat een Goddelijke arbeid is er nodig om een mens tot verootmoediging te brengen, opdat Hij voor God zal invallen en komen gelijk hij waarlijk is. Job, staande in eigen kracht, in eigen gerechtigheid, hield staande en geen zonde, geen oorzaak, was er tussen hem en het aangezicht des Heeren, waarom Jehovah aldus met hem handelde. In die kracht en sterkte stond Job en de Heere wilde die kracht van hem nemen, opdat hij krachteloos worden zou voor het aangezicht des Heeren.

Ja, het is een Godswerk u krachteloos te stellen. O, gewis, het is een bearbeiding welke door Gods Geest over een iegelijk zijner gunstgenoten gaan moet. Wat een ontzettende kracht ontwikkelt niet het hart dat in overtuiging leeft en God heilig dwingt en lastig valt, geweld doende op Zijn rommelende ingewanden. Om dat volk te ontcrachten, van al zijn sterkte af te drijven, zodat het alleen als arme, verlorene en gans ontredde tot Christus de toevlucht neemt, ziet, daartoe is Goddelijke kracht nodig.

Er is een bearbeiding des Geestes nodig om hem uit al zijn gronden te drijven, ook al is hij in zijn oog oprecht voor God, Gods Geest bewerkt ook daartoe een Job, want hoort wat hij zegt: "Wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad? Die de bergen verzet dat zij het niet gewaar worden, die ze omkeert in Zijn toorn, Die de aarde beweegt uit haar plaats dat haar pilaren schudden, Die de zon gebiedt en zij gaat niet op, en Hij verzegelt de sterren, Die alleen de hemelen uitbreidt en treedt op de hoogten der zee, Die de Wagen maakt, de Orion en het Zevengesternte en de binnenkamers van het Zuiden." "Voor Wien," zegt Job elders verder, voor Wien zelfs de hemelen niet rein bevonden zijn. Maar hoe veel te min zal ik Hem antwoorden en mijn woorden uitkiezen tegen Hem?"

Zie, het is Jobs uitroepen in zijn besef van zijn nietigheid. Het is een bukken onder Jehovah, Die de Alvermogene is tegen wie niemand een woord kan inbrengen, want wie zal zijn hand afslaan en zeggen: "Wat doet gij?" En zo buigt Job. Het is een dragen van het leed, omdat hij het tegen God niet kan uithouden. Maar er is voor Job nog een andere plaats waar hij een ander bukken leren zal. Het is het eens worden met Gods handelingen. Dat eens worden met Gods handelingen is een onvoorwaardelijk onderwerpen, niet omdat het niet anders kan, het is dat inwilligen in al Zijn wegen, het is een liefhebben en kussen van de gangen Gods. Het is een volmondig bekennen: "Ik zal des Heeren gramschap dragen, ik heb tegen Hem gezondigd: "Het is een zich vernederen onder de krachtige hand Gods, opdat Hij hen verhoge te zijner tijd en ziet, dat nu is nog niet gevonden.

"Dewelken ik, zo ik rechtvaardig was, niet zouden antwoorden." Hij draagt het bewustzijn omdat hij oprecht is. Al was hij rechtvaardig, dan nog zou hij God niet antwoorden. Want

immers, Hij is de vlekkeloos heilige, de onkreukbaar Rechtvaardige, bij God is vreselijke Majesteit, Hij is ontzettend in Zijn heiligheid. "Al ware het dat ik volmaakt rechtvaardig was, ik zou nog niet antwoorden."

O, als Gods hoogheid op ons hart gedrukt wordt, Gods verhevenheid op onze ziel perst, zullen wij beseffen dat wij voor Hem niet kunnen bestaan. Hij is te rein van ogen dat Hij het kwade zal zien, noch de kwellingen zal kunnen aanschouwen. Als Gods kinderen een indruk van Gods heiligheid krijgen en de Heere ontsluit in het hart dat Hij de Verhevene is, Wiens woningen zijn in de donkerheid, dan is de heiligheid alleen reeds een verterend vuur voor het hart dat zich geketend voelt in de zonde en ongerechtigheid. Dan kunnen zij voor God niet bestaan en is voor hen een gehele losmaking noodzakelijk.

Waar dat besef het hart vervult, daar is het dat Job verklaart: "Al ware ik rechtvaardig, ik zou Hem niet antwoorden. Indien ik roep en Hij mij antwoordt, ik zal niet geloven dat Hij mijn stem ter oren genomen heeft." Er komt een tijd dat bidden zelfs schuldig wordt verklaard in de ogen van Gods kinderen en u moet de wegen eens nagaan van dezulken die van kindsbeen af de indrukken gekregen hebben van dood en eeuwigheid, die het onbeschrijfelijke voorrecht gehad hebben te blijven bij de waarheid.: Afsloten geweest zijn van de paden der ongerechtigheid, een leven in de wereld nooit gekend hebben en nu uit dat leven dat zij lijden uitkomen en de Heere zoeken. Betrekking hebben op Gods volk en in al deze werkzaamheden hun leven hebben gevonden, in het bidden hun grondslag.

Daar komt voor dezulken een tijd dat hun bidden zonde wordt voor God. En dat is het wat Job eigenlijk zeggen wil: "Indien ik roep en Hij mij antwoordt; ik zal niet geloven dat Hij mijn stem ter ore genomen heeft." ik zal niet geloven dat de Heere aandacht aan dat bidden heeft geschonken en dat Hij dat bidden zelf heeft opgemerkt. Er is nog meer in dat woord, in deze bede, waarin Job verkeert in angstvalligheid zijns gemoeds en omringd is door aanvechtingen, waarin zijn hart wordt geschud als de baren der zee. Denk eens aan Psalm 42: "Als een heft schreeuwt naar de waterstromen, also is mijn ziel, zij is als een gejaagde die geen rust heeft gevonden voor zijn gemoed."

Zo kan de kerk zich gevoelen als een veldhoen op de bergen, dat zij een plaats zou zoeken waar zij hun haar en voor God zou uitstorten, een ogenblik zouden wensen dat zij haar gemoed voor de Heere kon verklaren. Maar vreze en angstvalligheid drijven haar voort van ogenblik tot ogenblik. Ziet, dan kunnen ook zij niet geloven dat de Heere hun stem heeft gehoord, dat Hij hun verzuchting heeft opgemerkt. Maar Hij leidt Zijn volk zo, opdat ze uit hun zieleangst zullen opklimmen tot Hem. Hij is het die de kleinste hoort, al kunnen zij het er niet voor houden dat de Heere zich zal openbaren aan zo'n ellendige.

Want ziet de bewering van Job waarom hij verdrukt wordt: "Want Hij vermorzelt mij door een onweder en vermenigvuldigt mijn wonden zonder oorzaak. Hij laat mij niet toe mijn adem te verhalen, maar Hij verzadigt mij met bitterheden."

Zo groot was zijn leed, zo fel was zijn lichaam aangegrepen tot bezwijken toe, dat niets onaangetaast was gebleven en daarom betuigt hij: "Hij vermorzelt mij," en, zegt hij, "zonder oorzaak." Daar hebt gij wederom dat opkomen van de sterkte van Job, hij blijft bij vernieuwing zijn oprechtheid voor God betuigen, maar zegt hij verder: "Zo het aan de kracht komt, ziet, Hij is sterk en zo het aan het recht komt, wie zal mij dagvaarden?"

Job heeft geen oorzaak gegeven, tenminste volgens deze getuigenis. Hij betuigt niet alleen voor zijn vrienden, maar hij betuigt ook voor God dat hij rechtvaardig en oprecht is en juist dat is het wat de Heere aan Job wil leren. Dat wil de Heere er tussenuit hebben, dat indragen van zijn oprechtheid, dat voortdurend betuigen geen oorzaak te hebben waarom hij zulk een weg

zou moeten passeren. Eerst dan, als de bekentenis van zijn oprechtheid er tussen uit is, zal Job zich voor God komen te verootmoedigen.

Maar dat is het werk van Gods Heilige Geest, opdat wij van al onze krachten zullen worden ontdaan, van al onze vermogens zullen worden beroofd en tenslotte in Hem zullen leren eindigen. Maar dit is niet uw, maar Gods gave: zalig te worden uit vrije genade. Job gaat daarin voort: "Ben ik oprecht, Hij zal mij toch verkeerd verklaren. Ben ik oprecht, ik acht mijn ziel niet; ik versmaad mijn leven." Hij heeft zelfkennis en die zelfkennis brengt hem tot het getuigenis: "Zo ik mij rechtvaardige, mijn mond zal mij verdoemen, ben ik oprecht Hij zal mij toch verkeerd verklaren." Gewisselijk, niemand kan voor gerechtigheid in zichzelf bestaan.

Het is u daarom voorgelezen uit Job: iemand die zegt dat hij zonder oorzaak is, stelt God tot een leugenaar en de waarheid is in hem niet. Want de waarheid getuigt dat de ganse wereld onder de zonden besloten ligt en daarom zal niemand in zichzelf voor God rechtvaardig zijn, niemand bestaan gelijk hij is, al ware hij aan Job gelijk in oprechtheid dan nog zal hij betuigen:

*Zo Gij in het recht wilt treden,
O Heer, en gadeslaan
onze ongerechtigheden,
ach, wie zal dan bestaan?*

3. Een weg tot ontkoming

Maar dan wordt het noodzakelijk voor dat volk een gerechtigheid en gehoorzaamheid, een heiligheid buiten hemzelf te zoeken, alleen in Hem die aan alle gerechtigheid voldoening heeft gegeven, opdat zij in Hem aan alle eisen Gods zouden beantwoorden. Zolang dat niet verstaan wordt, hebben wij geen troost voor ons in dit leven. Dan kunnen er benauwingen zijn in ons leven waarin de dood ons een verlossing zijn zou.

Maar daarom is er een uitweg die het begin van ons tekstwoord aangeeft: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden." In zichzelf kon het schepsel niet bestaan, niet beantwoorden aan de eisen van Gods gerechtigheid. Jobs oprechtheid, getoetst aan Gods volmaakte deugden, doet hem het leven benauwen. In die benauwdheid wordt een weg geboren dat Job zich wendt tot God als om volkomen verlossing: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden."

Wij hebben reeds in het zevende hoofdstuk gezien dat voor het geloofsoog van Job de Middelaar des Eeuwigen Verbonds wordt ontdekt, door hem gezien als de Mensenhoeder, als de Spruit, als de Man die komen zou uit de lendenen Davids. Hier wordt die genade verklaard. Job wendt zich tot God: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden." Hij buigt zich en verootmoedigt zich en leert een invallen kennen voor den Heere. Dat smeken, dat bidden, dat roepen: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden" dat zich vernederen in het stof voor het aangezicht des Heeren, het is de plaats waar Jobs ziel te midden van alle druk, benauwdheid en angstvalligheid een ademtocht zal ontvangen niet alleen maar geheel zich aan zijn Schepper komt over te geven en toe te vertrouwen. Job had geleerd dat hij aan de eisen van Gods gerechtigheid niet kon voldoen en dat bracht hem in de vernedering.

Dat nu leert de ganse kerk, zij kunnen aan de eisen van Gods volmaaktheden niet voldoen, zij staan machteloos en kunnen niet betalen aan de gerechtigheid Gods, totdat zij komen tot de uitroep: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden". Hebt u van die wegen Gods ooit iets bij ervaring leren kennen? Ooit iets geleerd van dat wenden tot God: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden?"

Jehovah is onze Rechter. Hij is van nature een zeer grimmig Wreker over alle zonden. Met die Rechter krijgen wij eenmaal te doen, vroeg of laat bij de ure van sterven en éénmaal in de dag

van alle dagen. En als dat stervensuur daar is, als de dag aller dagen aankomt, zal het niet meer baten voor God in te vallen, dan is de genadetijd voorbij en de dag geëindigd om uw Rechter om genade te bidden. Hier is de deur nog ontsloten, hier is de mogelijkheid nog geopend, hier is het nog de welvaangename tijd, de dag der zaligheid. Daarom zal hier in dit leven gekend moeten worden een roepen om genade: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden."

Kent u er iets van, hebt u Uw schuldbrief al thuis gekregen, hebt ge u ooit leren zien zoals u zijt? Of leeft u de ene dag in en de andere dag uit zonder aan God te denken? Weet wel, zo kunt u niet voor God verschijnen, zo kunt u niet voor Hem bestaan. In de weegschaal Zijner gerechtigheid opgewogen zult u te licht bevonden worden en zult Gods eeuwige gramschap en toorn en vervloeking ontmoeten.

Komt, beseft gij, kent u er iets van? Kent u het niet, weet dan toch dat het noodzakelijk zal zijn het te leren kennen. De Heere zelve getuigt dat Hij van de huize Israëls er om gebeden wil worden. O, laat, laat de zaligheid niet klakkeloos voorbijgaan.

Brengt uw leven toch niet in ijdelheid door, maar wendt u tot God en wordt behouden opdat u door dien weg mocht ervaren: "Gij hebt mijn ziel op haar gebed gehoord, gered, haar kracht gegeven."

Mogelijk zijn er die in oprechtheid huns harten voor Gods aangezicht in- en uitgaan. Van wie wij straks zeiden dat de wereld hun hart nooit bekoord heeft, die de vermaking der wereld nooit gekend hebben, die te allen tijde roepen: "Wend, wend mijn oog van de ijdelheden af." Die betrekking hebben op Zijn volk. Aan hen die zolang zij zich kunnen herinneren er werkzaam mee waren of God hen wil bekeren en verwachten dat God het eens zal doen, een enkel woord. u kunt zoals u zijt voor God niet bestaan. Uw oprechtheid beantwoordt niet aan des Heeren volmaaktheid.

Mocht u daarom uzelf schuldig kennen voor God, om genade en ontdekking door Gods Geest leren bidden, leren roepen uit de drang uws harten en u zo diep voor God mocht leren invallen, dat u het uitriep met Job: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden," opdat u niet te licht mocht worden bevonden in de weegschaal van Gods gerechtigheid en u zoals u waart niet voor God bestaan kunt. Daartoe was Gods weg met Job door de diepte. En is het dat u alle hoop zou opgeven, dat alle verwachting vergaat, ziende dat u Hem niet zult kunnen ontmoeten als uw Rechter, o, keurt dan des Heeren wegen en handelingen die Hij met u houdt goed; opdat u bedenke dat zij leidende zouden kunnen zijn om u in uw verwachting voldoening te geven, en u Hem also leerde kennen als een Job, namelijk niet alleen als een Mensenhoeder maar als uw eeuwige Verlosser.

En gij, volk des Heeren, die meerdere rijkdommen bekomen heeft, die echter nooit in zulke diepe gangen gebracht zijt, luistert naar de woorden van een Bildad opdat zij als een waarschuwing u tegenklinken, zodat u nooit te lichtvaardig zult oordelen. Laat de Heere vrij in Zijn handelingen. Gods weg met Job diende om hem te brengen op de plaats waar hij zijn Rechter om genade leerde bidden. En waar het is, volk, dat u uw hart bevindt te zijn harder dan een molensteen en diamant en ge uzelf veroordeeld gevoelt in uw gemoed, dat u de invloeden des Geestes benodigen mocht, opdat zij uw hart verbreken en u voor Jehovah leerde bukken.

En, volk des Heeren, door welke verdrukkingen de Heere uw leven ook leidt, bedenk dat al die wegen dienen om u te drijven tot de Heere, opdat u met Hem in een nauwe gemeenschap zou mogen leven en verkeren. Mochten de deugden Gods u worden ontfouwd en de heiligheden Gods aan u bekend gemaakt worden, opdat u moogt ontvangen een wezenlijk vertrouwen in de leidingen die Jehovah met u belooft te houden. Dat u leren moogt uw weg met zelfverloochening te dragen om het kruis achter Hem te dragen, opdat zo de Middelaars

verdiensten u mogen brengen tot de genietingen van de volle zaligheid die er is te genieten, te smaken en te proeven in Christus Jezus. Amen.

6. Jobs verwachting

"Houdt stil van mij, opdat ik spreke, en er ga over mij wat het zij. Waarom zou ik mijn vlees in mijn tanden nemen en mijn ziel in mijn hand stellen? Zie, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? Evenwel zal ik mijn wegen voor Zijn aangezicht verdedigen. Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn, maar een huichelaar zal voor Zijn aangezicht niet komen." Job 13:13-17.

Wij zien hierin Jobs verwachting van de Heere.

1. Die verwachting bestreden.

2. In die verwachting Job zich kerende tot God.

3. Door die verwachting berustend in de Heere.

1. Die verwachting bestreden.

Geen droeviger toestand voor Gods kinderen dan dat zij dienstbaar zijn in de handen van de vorst der duisternis om diens aanslagen te volvoeren. Geen benauwder toestand voor de oprechte van hart dan dat hij verdacht en verklaagd wordt door zijn metgezellin. Toch geschiedde dit. Immers, het leven van Job voor zover wij dit met elkander hebben nagegaan, heeft ons dit bevestigd. Alles is dienstbaar gesteld in de hand van de satan om Job in zijn leven te benauwen, have en goed, vrouw en kinderen, maar ook voor- en tegenspoed en de Godvruchtige vrienden van Job zijn in satans klauwen een middel om pijlen in zijn doorwonde ziel te schieten. Zo immers zagen wij hem zitten op de mesthoop, zwijgend, zeven dagen en zeven nachten de verdenking van zijn vrienden opkroppend, totdat Jobs mond open barst en hij zijn geboortedag vervloekt.

Daarna zagen wij Elifaz wel voorzichtig, maar toch ook scherp bijtend en blijkgevend van zijn verdenking, om daarna Bildad zich ruwer te zien openbaren en nu zijn wij gekomen aan de felste beschuldigingen van Zofar. Die drie vrienden zijn het in hoofdzaak met elkander eens. Heel hun overlegging is dat er bij Job schuld is, dat er oorzaak is gegeven waarom God zulke diepe wegen met Job ingaat, waarom de kastijdende hand Gods over hem is uitgestrekt en dat op zulk een vreselijke wijze. En hoe meer Job zich vrij pleit en zijn mond getuigenis geeft van zijn oprechtheid, hoe feller zijn vrienden hem aanvallen, zoals wij duidelijk lezen in hetgeen Zofar tegen Job heeft uitgesproken: "Zou de veelheid der woorden niet beantwoord worden? En zou een klapachtig man recht hebben? Zouden uw leugen en de liederen doen zwijgen? En zoudt gij spotten en niemand u beschamen?"

Zo spreekt in het elfde hoofdstuk Jobs vriend Zofar. Job werd uitgemaakt voor een klapachtig man en wordt gesteld als een leugenaar. "Zouden uw redenen die liederen doen zwijgen? Zoudt gij spotten en niemand u beschamen?" Zo spreekt in het elfde hoofdstuk Jobs vriend. Job wordt uitgemaakt voor leugenaar: "Maar zouden uw leugen en de liederen doen zwijgen?"

Als een leugenaar die wel voorgeeft oprecht te zijn, die het met zijn mond weet goed te maken, maar in zijn ziel vasthoudt aan zijn ongerechtigheid. Iemand die in zijn hart de zonden nog koestert, zo wordt Job door zijn vrienden getekend. Een leugenaar is voor God niet verborgen, want God kent hem en de Heere bezoekt daarom al zijn misdaden. Maar Job stelt zichzelf verdekt op en daarom zegt Zofar: "Maar gewisselijk, och, of God sprake en Zijn lippen tegen u opende."

Ja, door Zofar wordt Job gesteld als een onverstandige. Daarom zegt hij: "Dan zal een verstandeloos man kloekzinnig worden, hoewel de mens," en daarin zinspeelt Zofar op Job, "als het veulen eens woudezels geboren is." Zo is het dus uitgemaakt, zo is Job dus en niet

anders, leugenachtig, huichelachtig, dom, niet opmerkend. Als een veulen van een woudezel gaat hij door in zijn eigen weg en daarom besluit hij, gelijk ook de andere vrienden hebben gedaan, deze rede, deze bittere woorden met een dubbele vermaning, een vermaning waarin onderscheid wordt gemaakt: het heil dat zij bekomen die de zonden verlaten en oprecht voor Gods aangezicht wandelen en aan de andere zijde wordt het oordeel aangekondigd aan al degenen die goddeloos wandelen, want: "De ogen der goddelozen zullen bezwijken en de toevlucht zal hen vergaan en hun verwachting zal zijn de uitblazing der ziel." Ziet, aldus spreekt Zofar tot Job, Hij moet dus loslaten alles wat hij in zijn hart vasthoudt, hij moet zijn goddeloosheid niet koesteren, maar wandelen en leven in oprechtheid en dan zullen de zegeningen komen.

Is het niet waar dat het nietige vertroosters zijn? Vermeerderen deze vrienden van Job zijn smarten niet tot sterven toe? Giftige pijlen doorwonden zijn ziel, vrienden en metgezellen worden verre van hem gedaan, ja, zijn hem zelfs gram geworden en beschuldigen de oprechte en slingeren hem allerlei woorden naar het hoofd.

Job staat niet te vergeefs beschreven. Nu, tot op dit ogenblik, worden soms de wegen van Gods kinderen bepaald door beschuldigingen, door aanklagingen van hun metgezellen. Alle krachten worden in het werk gesteld om de oprechten schuldig voor God te stellen en hen ter aarde neder te slaan en plat te leggen, opdat men over hen kan lopen. Dan heeft men zulke schone woorden, gelijk ons de drie vrienden van Job leren. Zij hebben schone, kostelijke woorden gesproken, maar die worden in hun mond niet recht gebruikt en zijn daarom bittere pijlen. Zo is het wanneer Gods volk hen de rug toekent en het ene lid tegen het andere verdenking koestert en uitspreekt. Dan worden van alle zijden pogingen in het werk gesteld om de onschuldigen te vernederen, hem schuldig verklaren die oprecht leeft voor God, dan heeft men schone woorden. Het is geen vijandschap, het gaat uit zuivere liefdesbetrekking. Men heeft het welzijn op het oog van die, die men benauwt en toch zijn het in de grond niet anders als werken van goddeloosheid welke zulken verrichten. Zij benauwen het hart, want het kan geen schuldenaar voor God worden. De Heere let op waarheid in het binnenste en waar geen schuld is kan men ook geen schuldenaar worden. Zo onmogelijk als het is dat een schuldige ziel zich vrij kan pleiten voor God, zo onmogelijk is het dat men een vrijgemaakte, die geen schuld heeft, schuldig kan stellen.

Nee, al dringt en perst dat volk zich tot het uiterste, het zal hen nooit gelukken, maar integendeel, hun hart wordt bestuurd voor het aangezicht des Heeren om de weldaden te erkennen die Hij hun schonk. En daarom, volk, wanneer gij in dergelijke wegen komt, weet dan wat geschreven is ook van Job. Dat is tot uw lering geschreven, want immers alles wat geschreven is in de Heilige Schrift is tot onze lering en nuttigheid, maar ook tot wederlegging geschreven, opdat gij uw smaders wat zou hebben te antwoorden.

Ook Job heeft Zofar beantwoord. Beantwoord, eerst met scherpe spot als hij hem stelt als een volk dat alleen wijsheid kent en met wie de wijsheid sterven zal. Ook daarna als hij in wezenlijke ernst verklaart geen vreemdeling te zijn van de deugden en volmaaktheden des Heeren. Eerst erkent hij dit uit de natuur als hij zegt: "Waarlijk, vraag ook de beesten, en elk van hen zal het u leren en het gevogelte des hemels, dat zal het u te kennen geven. Of spreek tot de aarde en zij zal het u leren, ook zullen het u de vissen der zee vertellen."

2. In die verwachting Job zich kerende tot God.

Wie weet niet uit al dezen, dat de hand des Heeren dit doet? En toch, bij dit alles wat hem geleerd is uit de ganse schepping, heeft Job niet genoeg, en aan zijn vrienden die daar neerzitten heeft hij geen vertroosting en hij keert zich van hen af en keert zijn ziel tot God en

betuigt: "Houdt stil van mij, opdat ik spreke, en er ga over mij wat het zij." De woorden zijner vrienden zijn hem een overlast, een benauwing in zijn gemoed. "Houdt stil van mij."

O, gewis, Gods wegen met Zijn volk zijn daartoe leidende, daartoe strekkende, dat dat volk alleen aan God genoeg zal hebben. Wij zijn menselijke vereerders van elkander, verheffers van elkander in vleselijke betrekking en daarom neemt de Heere de steunsels die de mensen zich maken soms op bittere wijze weg. Laat dat volk slechts zijn eigen ervaring nagaan. Hoe dikwijls zijn zij met mensen gevallen, hoe menigmaal zijn zij bedrogen met hen uitgekomen, zelfs met dezulken op wie zij het meest vertrouwden, opdat hun hart van het schepsel afvalle en zij alleen in de Eeuwige rusten. Wat zijn wij niet bezet met verwachtingen van het volk alsof die ons weldaden kunnen geven. De Heere zegt in Zijn Woord, *dat Hij is een jaloers God op Zijn eer en dat Hij Zijn eer aan geen ander geeft* en daarom brengt Hij Zijn volk van alles af en ontnemt hen alles. Jobs vrienden worden zelfs zijn benauwers en daarom roept Job uit: "Houdt stil van mij," van hen trekt hij zich af en keert zich tot God.

Er zijn ogenblikken in het leven dat Gods kinderen alleen zijn moeten, opdat zij hun harten kunnen uitstorten voor de Almachtige. O, gewis, het zijn geen beste tekenen als wij de eenzaamheid kunnen missen. Wanneer wij geen binnenkamer betreden, wanneer wij de eenzame plaatsen kunnen missen en onze ziel niet de gemeenschap zoekt met Hem alleen, zoals wij het nooit voor een mensenkind kunnen doen. En daarom roepen zij met Job soms uit: "Houdt stil van mij, opdat ik spreke, en er ga over mij wat het zij." Want in die weg ligt sterkte voor het volk, in die eenzame plaatsen ligt de vertroosting voor het gemoed, om te dragen wat de Heere over hen beschikt.

"Er ga over mij wat het zij." Het zij dan voor- of tegenspoed, al loopt dat pad door diepe wateren van beproeving, al worden Gods voetstappen niet gekend, wat het dan ook zij, dan is het hun gelijk David toen Ziklag verbrandde, waarvan wij lezen dat hij zich sterkte in de Heere zijn God. Dan vinden zij in Hem hun sterkte en hun berusting en zo was het met Job. In dat spreken met de Heere, in dat alleen zijn met Hem ligt de bereidheid van het hart om de wegen te kennen welke God gebaad heeft.

"Waarom zou ik mijn vlees in mijn tanden nemen en mijn ziel in mijn hand stellen?" Zijn vlees nemen in zijn tanden. Gelijk een roofdier zich werpt op een aas en het vanéén scheurt, waarom zijn ziel in zijn hand stellen? Immers, dat was de toelag van de vorst der duisternis. Hij legde het erop aan door de mond van Jobs vrienden en van zijn vrouw: "Zegen God en sterf, dan zijt ge uit uw ellende."

Maar wij hebben het antwoord van Job gehoord: "Gij spreekt als een der zottinnen spreekt." Te midden van zijn grootste ellende zegt hij: "Waartoe zou ik dat doen, waarom mijn ziel in zijn hand stellen terwijl het God is die regeert?" "Waarom?" zo vraagt Job, en in die vraag verwerpt hij alle verdere tegenspraak en openbaart op Wie hij zijn verwachting stelt. In Hebreëen 6 lezen we dat de hoop het anker is der ziel en binnengaat in het binnenste voorhangsel. In dat voorhangsel ligt, het eeuwig vast. Gelijk een schip dat voor anker ligt geschud en geslingerd wordt. Zolang dit anker vast ligt zal het schip niet omkomen. Zo is het ook met de ziel als in het hart een levendige hoop is uitgestort: de Heere heeft dat anker zelf vast. Hij alleen is de Werkmeester. Hij onderhoudt de hoop en zal Zijn volk niet doen omkomen. In de grootste noden, in de hoogste strijd, in de schrikkelijkste veroordelingen des harten, wanneer van alle kanten duisternis en donkerheid als de baren der zee zijn benauwde ziel vervullen, dan is het die hoop die in het hart rust en die met David doen zingen:

*Maar de Heer zal uitkomst geven
Hij die 's daags Zijn gunst gebiedt.*

En die met Job in de nacht van donkerheid doet zeggen: *Zingen daar ik Hem verwacht.*

Het is zelfs een hoop welke gaat tot over dood en graf, over hel en oordeel. Is dan Jobs ziel niet in Zijn hand, bestuurt Jehovah dan alle dingen niet, dan schiet voor Job niet anders over dan te sterven.

Hoort hem dan ook in die verwachting uitkomen en zeggen: "Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? Evenwel zal ik mijn wegen voor Zijn aangezicht verdedigen." "Zo Hij mij doodde, Zo Hij mij uit dit leven wegnam, dan nog (zo zegt Job) zou ik hopen." Gewis, straks spreekt zijn eigen mond het uit: De wortel der zaak werd in hem gevonden en uit de wortel der zaak rijst zijn verwachting. Zelfs aan het einde van zijn loopbaan zal hij de kroon ontvangen, de dood zal hem niet kunnen beschadigen, omdat hij deel heeft aan de eerste opstanding en van de tweede dood zal hij daarom niet beschadigd worden. Hij zal de eeuwige zaligheid ontvangen.

Hoe menigmaal is niet de dood oorzaak van beklemming, van benauwing voor het volk? Hoe angstvallig zien zij menigmaal uit naar de ure van sterven, maar er zijn ook ogenblikken, die God geeft aan Zijn gunstgenoten, waarin zij verwaardigd worden heen te blikken over dood en graf, zodat zij verwonderd uitroepen: "Heere, is dit nu sterven?" Dat zij niet anders zien, wanneer de dood hen aantast, wanneer de doodsschaduw over hen komt, dat de prikkel des doods is weggenomen en het oordeel weggesloten. Waar zij met Job zullen zeggen: "Zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?" Het is een verwachting die gaat tot over dood en graf, want daar rusten de vermoelden van kracht. "Zalig zijn de doden die in de Heere sterven van nu aan, zegt de Geest, opdat zij zullen rusten van hunnen arbeid, zij zullen ingaan in de eeuwige heerlijkheid, waar hun strijd volstreden is en waar eeuwige blijdschap op hun hoofden zijn zal en de zielen volkomen Gode en het Lam lof en dankzegging zullen toebrengen."

Ziet deze weldaden worden vervuld waar het hart de hunkeringen kent. Zouden daar de verschrikkingen niet wegvallen? "Evenwel zal ik mijn wegen voor zijn aangezicht verdedigen." Omdat uit al die verwachtingen de boom bij Job nog niet was opgewassen omdat zijn kracht niet ganselijk verteerd was, al verwacht hij de zaligheid welke is in Christus Jezus, zodat hij de zaligheid zal zien.

"Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn, maar een huichelaar zal voor Zijn aangezicht niet bestaan." Hier hebt gij een splitsing. Een onderscheid. De oprechte en de huichelaar worden hier van één gescheiden. De huichelaar zal namelijk niet voor Gods ogen verschijnen. Een onderscheiding die noodzakelijk is. Noodzakelijk telkens bij vernieuwing, omdat het hart arglistig is meer dan enig ding, ja, dodelijk is het. Wie zal het kennen?

Dat toch de waarheid een zuivere toetssteen voor ons blijve waaraan wij ons hart onderzoeken in betrekking tot het eeuwige. Een huichelaar die zichzelf optooit, één staande in Farizees gerechtigheid en één die uit zijn verloren staat behoudenis zoekt, die als een verlorene voor God verschijnt, een volk dat als een Job gegronde hoop koestert en betuigt: "Gij zult mij tot zaligheid zijn." Hij zal mij tot zaligheid zijn. Het is zijn Rechter waarvan hij zelf getuigt: "Ik zal mijn Rechter om genade bidden." Wie Job eenmaal heeft ontmoet, de Mensenhoeder, de Spruit die voortgekomen is uit de afgehouden tronk van Isaï. Uit zuivere ervaring het heeft gekend alleen uit en door Hem genade te ontvangen, daar kan hij getuigen: "Hij zal mij tot zaligheid zijn." Want Job heeft het geleerd waar hij Hem gezien heeft als die, Die intrad als Middelaar, als Diegene die als de doorbreker voor zijn aangezicht doorgaat, dat Hij het is door Wie de zaligheid verkregen wordt.

O, gewis, waar Christus in het hart ontdekt en bekend gemaakt wordt, komt een omkeer in werkzaamheden, komt verandering in de uitgangen des harten, een grondslag voor de bediening uit het Genadeverbond. Daar is het dat hij al zijn eigengerechtigheid verwerpt en het

hart hunkert naar de volheid die in Christus is en daar wordt het dat de ogen die eens gezien hebben niet meer zullen terug zien. En zo is Job, hij ziet hoe zijn Rechter hem zijn zal tot een oorzaak der eeuwige zaligheid zoals hij betuigt: "Hij zal mij tot zaligheid zijn." Dat woord zaligheid is hetzelfde woord als waarvan Zaligmaker is afgeleid.

Weer is het diezelfde Middelaar die er tussen ligt en is het ook alleen van Hem dat de kerk alles ontvangen zal. Buiten Hem geen behoudenis, buiten Hem geen zaligheid, buiten Hem is niets dan een verterend vuur en een eeuwige gloed waarbij de zondaar niet wonen kan. Maar in Hem zijn gerechtigheden, in Hem zijn de fontein des levens, in Hem alleen is alle licht, leven en zaligheid. En daarom weet Job het: uit Hem alleen is het dat hij zijn zaligheid bekommt. Maar de huichelaar zal nooit opklimmen dat hij het aangezicht des Heeren zal ontmoeten.

Bij wie van die beiden behoort gij? Is uw hart oprecht voor God geworden? Kent gij iets van Jobs verwachting? Heeft die verwachting een rechte grondslag? Want immers ook bij Job vindt gij een sprake van verwachting. De huichelaar die zal vergaan, die zal niet bestaan. Gij zult een grondslag moeten kennen door de bediening van God de Heilige Geest. Kom, kent gij iets van die levendige hoop, iets van die hoop die van God Zelf in het hart bestuurd wordt? Kent gij iets van die hoop die daaruit ontstaan is dat Jezus het voorwerp is van de zaligheid? Een huichelaar draagt zich voor op hetgeen niet is, doet zich voor met zelfverheffing en vertoning naar buiten. Zij zijn als witgepleisterde graven maar van binnen zijn zij grijpende wolven. Ze hebben wat uiterlijke vertoning, maar in hun hart zijn ze vreemdelingen van het ware leven. Is dit uw godsdienst als een uitwendig kleed om van de mensen gezien te worden? Is dit uw leven, is dit uw hoop? Er zijn wat mensen die hoop hebben, vooral in onze dagen, en wat

58

59

mensen die op die hoop de reis naar de eeuwigheid aandoen en menen dat het wel met hen is op reis naar de eeuwigheid en die zelfs met vrijmoedigheid getuigen: "Niemand zal mij die hoop ontnemen." Maar och, of gij dan uw hart doorzoeken mocht of er een levendige verwachting is in uw ziel, opdat gij niet als een huichelaar voor Gods aangezicht zult verschijnen voor Wie ge niet zult kunnen bestaan, maar zult worden uitgeworpen in de buitenste duisternis waar weinig is en knersing der tanden. Een levendige verwachting is als een anker dat geworpen is in het binnenste heiligdom, een levende hoop die nimmer sterft en die uit de bevinding wordt geboren, want de bevinding werkt hoop en de hoop beschaamt niet. Maar ook een levendige ervaring door de toediening Gods uit het heiligdom.

Kent u iets daarvan? Hebt ge al iets van die verwachting in het hart gekregen? Maar mogelijk zegt ge: "Er is bij mij vreze van rondom dat ik een verwachting heb die niet recht is, een verwachting der huichelaren die zijn zal, als die der spinnenkoppen."

O, dat u niettegenstaande dit alles aanhoudend werkzaam moogt zijn aan de troon der genade, dat, al was het bij het naderen van de dood, Hij zich nog eens aan uw hart mocht bekend maken en er also bij u gekend werd een aanhoudend worstelen, en dat uit die verwachting geboren. Dezulken betonen dat zij iets kennen van de hoop welke in Jobs hart woonde, welke hoop ook zijn ziel staande hield. En waar deze hoop uit de Zaligmaker wordt geboren mocht het ook u gegund worden gelijk Job Hem vond als de Spruit, als de Mensenhoeder, Hem zo ook te vinden in uw verwachting.

Job zegt: "Zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?" Zijn er die worden aangevallen door angsten van de dood en met verschrikkingen der hel, die denken te sterven en geen raad weten, niet anders denkende als dat zij voor God zullen gedagvaard worden, en voor eeuwig verloren

zijn? Kent u mogelijk niet ogenblikken dat de dood in zijn angstvalligheid wordt weggenomen en dat als u in de weg van sterven zou komen en de Heere uw hand vat en u leidt door het dal van de schaduwen des doods? U zou uitroepen: "Is dat nu sterven? Ben ik daarvoor beducht geweest?" Ziet, dat werkt de hoop die nuttig voor de ziel is.

Welnu, Job zei en de kerk getuigt het met hem: "Daar is verwachting door de Eeuwige." Zij stellen hun leven in Gods hand. De strijd mag hoog gaan, de vorst der duisternis mag aanvallen en aanslagen op dat leven maken. Wij zien slechts in ons eigen leven en weten voorbeelden van mensen die zich tot driemaal toe in het water geworpen hebben, maar de Heere heeft hen verlost, waaruit wij zien dat de Heere Zijn volk ervoor bewaart zelfmoordenaars te worden. Zo zegt Job: "Waarom zou ik mijn vlees in mijn tanden nemen?" Het is daarom dat Gods volk staande gehouden wordt, anders zouden zij eeuwig omkomen. Als de helhond losgelaten wordt op dat volk en als zielsangsten hen prangen en het dondert van de berg Sion, als het volk in gangen van het leven komt waar zij benauwdheid en droefenis vinden, als zij hun kruis moeten dragen, hetzij uitwendig of verborgen, zij het niemand kunnen verklaren en waar hun ziel onder gebukt gaat tot sterven toe, als hun vlees van hun lichaam gescheurd wordt, zodat die ziel het moet verklaren: "Al Uw golven en al Uw baren zijn over mij heen gegaan," als de afgrond roept tot de afgrond vanwege het gedruis der watergolven, dan is het die hoop die dat volk staande houdt. Het is die verwachting dat de Heere het wel zal maken, waarbij die ziel zelfs uitroept:

*Ik zal Zijn lof zelfs in de nacht
Zingen, daar ik Hem verwacht.*

O, dat heenblikken door de tijd welke zeer haast voorbijgaat, dan is het slechts een korte verdrukking die paal en perk is gesteld, een verdrukking van tien dagen, waarna zij troost zullen ontvangen voor hun droefenis, blijdschap, dat is een hoop die zich vastklemt aan de Eeuwige. O, maar een ogenblik tijd zullen zij lijden om dan Gode eeuwig aanbidding en dankzegging toe te brengen.

Mocht dan, volk, dat in uw kruis en druk tot sterkte zijn, dat het slechts is om u te louteren en u moogt rusten op Hem die van geen wijken noch wankelen weet. Dat gij, volk, gebracht werd tot de diepte der verborgenheden van de wegen en gangen Gods, opdat u met een Job getuigen mocht: "Houdt stil van mij opdat ik spreke" en u also uw hart voor de Heere moogt uitstorten, opdat Hij in alles verheerlijkt wordt en in elke weg en opzicht, hoe de wegen ook gaan mogen, 's Heeren woord verheerlijkt en bevestigd worde:

*Opent uwen mond,
Eist van Mij vrijmoedig,
Op Mijn trouw verbond;
Al wat u ontbreekt
Schenk Ik, zo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.*

Amen.

7. Jobs oog druipt tot God

"Daar toch geen wrevel in mijne handen is en mijn gebed zuiver is. O, aarde! bedek mijn bloed niet en voor mijn geroep zij geen plaats. Ook nu, zie, in de hemel is mijn Getuige en mijn Getuige in de hoogten. Mijn vrienden zijn mijn bespotters, doch mijn oog druipt tot God. Och, mocht men rechten voor een man met God, gelijk een kind des mensen voor zijn vriend.

Want weinige jaren in getal zullen er nog aankomen en ik zal het pad heengaan waardoor ik niet zal wederkeren." Job 16: 17-22.

Wij vinden Jobs oog druipend tot God en zien daarin:

- 1. Waaruit dat druipen vloeide.***
- 2. Wat het in zich bevatte.***
- 3. Waartoe het zich richtte tot God.***

1. Waaruit dat druipen vloeide.

Is het een wonder dat Job in het tweede vers van ons teksthofdstuk betuigde van zijn vrienden: "Gij allen zijt moeilijke vertroosters."? Al hun woorden hadden toch zijn smarten slechts vermeerderd. Mocht het hun voornemen al zijn in al het leed van de knecht Gods te gaan delen, de verdenkingen huns harten dat Job zware ongerechtigheden aankleefden, verkeerden alle vertroostingen in verwijten en zochten de oprechte te brengen tot schuldbelijdenis.

Maar wij zagen het immers reeds de vorige maal, dat was een onmogelijkheid voor hem, die zich vrij wist voor het oog van de Almachtige. Was hij schuldenaar geworden, hij zou zich gedragen als een huichelaar. Alleen alwaar schuld is wordt schuldbelijdenis betoond. O, schuldbelijdenis voor het aangezicht des Heeren is geen komediespel, geen uiterlijke vertoning, maar een waarachtige schuldbelijdenis is een gift uit het eeuwig verbond der genade, ook als zodanig erkend door Gods gunstgenoten. En waar Job vast staat in zijn oprechtheid, zelfs voor het aangezicht des Heeren, zich vrij weet van alles wat zijn vrienden hem toedichten, ziet, daar mag gesproken worden door de vrienden wat zij willen, maar Job brengen tot bekentenis van iets wat hij nooit bedreven heeft, vermogen zij niet.

Wel degelijk hebben wij acht te geven op zulken die zo haastig zijn met schuldbekentenis, en hen wel af te vragen, die met schuldbelijdenis spelen en dag aan dag, en van ogenblik tot ogenblik erover spreken schuldenaar bij God te zijn. Zij hebben nooit in de praktijk van hun hart leren kennen en verstaan wat het zeggen wil in de diepte der zelfveroordeling voor God zijn overtredingen te erkennen zoals David ervan zingt:

*Maar ik beled na ernstig overleg
Mijn boze daan, Gij naamt die gunstig weg!*

De woorden die de vrienden van Job hebben gesproken, misten hun doel. Hoe schoon ook of hoe nuttig op zichzelf, het waren geen passende woorden. Passende woorden als zij zijn als gouden appels op zilveren gebeelde schalen. En toch, onder de bestiering des Heeren hebben die woorden van Jobs vrienden in het hart van Gods knecht vrucht afgeworpen, zij hebben hem gebracht tot bekentenis dat een man niet rechtvaardiger is dan zijn rechter. Zij hebben in hem gewerkt de belijdenis met de woorden hem van de lippen afgeleden, toen hij zijn geboortedag vervloekte. Zij hebben hem zelf doen zeggen dat hij vrij was van alle overtreding.

Maar ook dat laatste, dat vrij zijn, dat is het wat Job bestendigt tegenover al de beschuldigingen die men hem voor de voeten werpt en hij zal zelf met zijn vrienden bij de Heere in gerichte gaan, opdat zijn vrijspraak volgt, waar hij staat voor Die Gezalfde van de Vader, welke door hem reeds was ingedragen als de Mensenhoeder.

O, zie hoe de aanvallen op het leven van Gods kinderen, hoe de persingen van de ziel van Gods gunstgenoten het hart drijven in de engte en nuttigheid en vrucht voor de Kerk afwerpen. Hoe juist door die benauwingen en persingen van het leven Gods daden uit het hart opwellen en doorgaan tot de Fontein springende tot in het eeuwige leven. Door de benauwing wordt de kracht van het leven openbaar in Gods kinderen en ontvangen zij sterkte om alle aanvallen van zich af te wijzen. Zo immers heeft Job alle drie zijn vrienden beantwoord en zijn laatste verdediging is ons aangetekend in het dertiende en veertiende hoofdstuk van zijn boek. Wat zal Elifaz, wat zal Bildad, wat zal Zofar hem nu antwoorden? Zullen zij hun woorden terug halen, zullen zij bekennen dat zij ten onrechte hem beschuldigd hebben?

Maar o, als gij uw hart kent weet gij dat er niets zwaarder is voor de mens dan het terugnemen van hetgeen men gesproken heeft. Ons hart is te hoog van nature en daarom is het een les voor ons te allen tijde. Wij moeten gedenken dat onze woorden weinig zijn opdat wij bedenken wat wij zullen spreken. Want het eens gesproken woord wordt straks in ons bekrachtigd en wat in ongerechtigheid is begonnen, wordt in ongerechtigheid vermenigvuldigd, zoals hier Elifaz die Job beschuldigt van goddeloosheid, van ijdelheid, van vermetelheid en die Job gaat stellen als een huichelaar. In plaats van in te vallen voor de verdediging welke hem door Job gegeven is in zijn vorige woorden, gaat hij door. Waar hij vroeger sprak uit hetgeen God openbaarde, gaat hij nu verder redeneren. Met zijn eigen oordeel beroept hij zich op hetgeen de vaderen van ouds reeds gezegd hebben en die beschuldigingen worden in het vijftiende hoofdstuk voortgezet, waardoor Job innerlijk gegriefd wordt. Hij begint in het zestiende en zeventiende vers zijn verdediging om zich te verlustigen in blijdschap des geloofs en zich te verlaten op zijn Verlosser.

Laat het u dan niet al te vreemd vallen wanneer soms uw wegen door donkerheid gaan, die gij zelf niet verstaat, waar gij het volk een raadsel wordt en waar zij zich als van u onttrekken en wanneer niet alleen hun mond spreekt tegen uw getuigenissen, maar zij om hun bevattings te rechtvaardigen, bij het gebrek aan bewijs, hun redenen bitter maken en verwijtingen uw ziel treffen. Wanneer gij innerlijke droefheid draagt zal de Heere u de weg banen, opdat u woorden ontvangt om de smader te antwoorden.

Zo is het Job die wederom spreekt, die zich weer verdedigt, weer nieuwe redenen heeft waar hij zijn vrienden mee zal tegenkomen en waarin zijn hart uitdrukken zal de moeilijkheden van deze vertroosters, dat alle troost hem ontnomen is door hen, en die niet anders doen dan zijn leed verzwaren, maar dan te tonen dat hij recht staat voor 's Heeren aangezicht, dat zijn ziel vrij uitgaat en dat hij geen huichelaar is, *maar oprecht voor God betuigt dat er geen wrevel in zijn handen is en dat zijn gebed zuiver is.*

Hij beroept zich op zijn consciëntie en geeft innerlijk getuigenis dat hij geen huichelaar is, dat geen onrecht bij hem gevonden wordt. Dat geen wrevel in zijn handen is en zijn gebed zuiver is, kon nooit gezegd worden indien de beschuldigers enig recht van bestaan hadden in hun beschuldigingen. Dan immers was zijn gebed niet zuiver voor God, zou hij met zijn gebed geen vrije toegang hebben tot de troon van 't hemelhof, want we lezen in Jes. 1:15 "Als gijlieden uw handen uitbreidt, verberg ik ifijne ogen voor u... want uw handen zijn vol bloed." Nee, de Heere houdt geen gemeenschap met de ongerechtigheid, maar het is gelijk de psalmist zingt: "Bij de reinen houdt gij u rein, maar bij de verkeerde toont gij u een worstelaar." Zo is het in Job duidelijk maar ook voor alle oprechten van hart.

"Maar," zegt gij, "hoe kan dit, terwijl toch zovelen van Gods kinderen zeggen: Och, wist ik eens dat ik oprecht was in mijn hart, kon ik het eens met Job zeggen dat in mijn handen geen wrevel was en mijn gebed zuiver was." Gewis, ja, de oprechte wordt bestreden en aangevallen, wordt beschuldigd dat zijn werk nooit oprecht voor God geweest is in zijn oog, maar op de bodem van de ziel is een afdruk van Gods werk en in het bewustzijn ligt een overlegging dat hij waar voor God is. Een hoop is gezonken op de bodem des harten en dit is nooit te ontkennen, want Godswerk moeten zij bij tijden en ogenblikken in het hart erkennen. En het is uit die grondslag dat zij uitkomen om zich bloot te leggen voor het aangezicht des Heeren, en zo ligt in 'al Gods werk een verzekering voor de oprechten. Zie maar hoe Job zich ten sterkste uitdrukt in het achttiende vers: "O, aarde, bedek mijn bloed niet en voor mijn geroep zij geen plaats."

Er staat van het bloed van hem die zich van het leven berooft dat de aarde hetzelfde indrinkt. Die bloedplas van de vermoorde roept tot de hemel om wrake en zo is het Job die zegt: "Als ik sterf ben ik vrij van alle misdaden, dan zal de aarde mijn bloed niet bedekken." Immers, de beloften Gods zegt ons in Jes. 26:21: "Want ziet, de Heere zal uit Zijn plaats uitgaan om de ongerechtigheden der inwoners der aarde over haar te bezoeken en de aarde zal haar bloed ontdekken en zal haar doodgeslagenen niet lang bedekt houden." Ziet slechts een Abel om het leven gebracht door zijn broeder, maar ziet ook daarna de vrucht van den broedermoordenaar. Betuigt de Heere het daar Zelf niet dat Hij het bloed zijns broeders had aanschouwd en dat het riep om wrake tot de Eeuwige? En niet alleen dit bloed maar ook het bloed van iedere onschuldige, van allen wier zielen onder het altaar zuchten en uitroepen: "Hoe lang, o Waarachtige Heerser, wreekt Gij ons bloed niet van degenen die op aarde wonen?"

O, gewis, bij het onrecht dat geschiedt mag het schijnen of de Heere het niet merkt, of Hij zwijgt bij het ombrengen der onschuldigen, maar de ongerechtigheid is bekend bij de Heere en roept in eeuwigheid tot gerechtigheid en zal gewis eenmaal worden gewroken. De Heere zal dat bloed niet bedekken in de aarde, maar zal opstaan tot een getuigenis wanneer Hij uittreedt in Zijn grimmigheid. En zo is het nu Job die zegt: "Als ik sterf, als ik zal omgekomen zijn, zal er voor mij niets anders overblijven, mijn krankheid is ongeneeslijk. Straks zal de dood mij verslinden en de hel zich verblijden, maar ook dan zal mijn bloed de aarde niet bedekken, doch integendeel mijn onschuld aan het licht brengen en Hij zal het wreken aan mijn wederpartij."

"En voor mijn geroep zij geen plaats." Job wil hiermee zeggen: "Dat mijn gebed niet zwerfende zij overal heen, opdat nog mijn ziel opklimme in het binnenste heiligdom. Denk slechts aan het volk Israël te Pi-hachiroth. De zee voor hen, achter hen de vijand en aan beide zijden de bergen. Was dan hun geroep zwerfende? nee, de noodkreet ging op tot in het binnenste heiligdom van waaruit de Heere Zijn volk zag en zei: "Zegt de kinderen Israëls dat zij voorttrekken."

Hoe menigmaal raakt ons gebed de planken van onze zolder niet? Hoe wendt zelfs bij onze natuurlijke gedachten ons gebed overal heen, hoe zwerven onze verzuchtingen? Hoe zwerven veel gedachten soms op die plaatsen waarvan gij moet getuigen dat onze gesproken woorden tot ons wederkeren? En daarom zegt Job: "Daar is voor mijn gebed geen plaats," maar hij mocht ingaan in het binnenste heiligdom. Het is de ademtocht der ziel in de gebeden Jehovah te ontmoeten. Het is de weg waardoor het hart verruimd wordt en vrijmoedig voor het aangezicht des Heeren zoals Job het ons duidelijk zegt: "Ook nu, zie, in den hemel is mijn Getuige en mijn Getuige in de hoogten."

O, wat een oneindige sterkte. Mijn Getuige in de hemel, mijn Getuige in de hoogten, God is Jobs getuige, dat geen ongerechtigheid bij hem gevonden wordt en de Heere weet dat hij zijn

hart vrij bloot kan leggen voor Zijn aangezicht. In die weg is het ook dat het volk ervaart, dat alle deugden Gods zijn verheerlijkt in het bloed van het Eeuwig verbond waar de gerechtigheden Gods zijn vervuld door het Lam dat geslacht is van voor de grondlegging der wereld. Daar wordt zelfs de alwetendheid Gods, die van nature een verschrikking is voor de mens, hen tot sterkte en blijdschap. Die wetenschap dat God getuige is van alle werken van het schepsel is voor de onbekeerde een oordeel, want de Heere zal naar die alwetendheid de boeken openen. Dan zal die alwetendheid Gods ons de overtredingen bekend maken die wij tegenover Hem hebben gedaan. Maar het is ook een sterkte voor dat volk. Die alwetendheid is voor hen als een pleitgrond, voor hen die liggen onder strijd, aanvechting, en beroering is de alwetendheid Gods een troost en zij zelf getuigen met de dichter: *Doorgrond m' en ken mijn hart, o Heere, en zie of bij mij een schadelijke weg is.*

2. *Wat het in zich bevatte.*

Het bewustzijn dat de Heere hun getuige is, het zich vrij weten, oprecht te zijn voor het aangezicht des Heeren, wat geeft dat dat volk niet een ruimte om de Heere te ontmoeten in het heiligdom. Als alles is weggefallen, ziet het aan Job, dan vloeit het daaruit voort dat Jobs oog druipt tot God. Zie hier de verhouding van Job tegenover zijn vrienden, als hij verder zegt: "Mijn vrienden zijn mijn bespotters," maar zie hier ook Jobs verhouding tot God. Zijn vrienden werden zijn bespotters, zij hadden pijlen in zijn ziel doen dalen, hem beschuldigd dat zijn leed overdreven was en hem aangevallen met beschuldigingen. Zij zijn bespotters geworden. Maar dit moest ook voor Job zo worden, opdat hij van alle zonde zou worden afgebracht om eenmaal de weldaad te ontvangen die God hem gegeven heeft en het afbrengen van het schepsel kan nooit anders dan door diepe wegen. Immers, het tweede gebod heeft ons geleerd dat de val zich openbaarde in de verering van het schepsel. Dat bouwen op de mens, dat geen andere verwachting hebben dan van het volk, zelfs een Job moest er uit worden losgebroken en in zijn vrienden zijn bespotters vinden. Dat was Jobs weg opdat hij het zou leren verstaan:

*Vest op prinsen geen vertrouwen
Waar men nimmer heil bij vindt.*

Maar ook in dit alles druipt zijn oog tot God. Het is Job om de gemeenschap, om de gunst, het is Job om God zelf te doen. Dat is het wat hem het zwaarst weegt, zijn uiterlijke omstandigheden zijn door hem gedragen, bij het verliezen van have en goed heeft Job betuigd: "De Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam des Heeren zij geloofd." Als zelfs zijn lichaam wordt aangetast en zijn vrouw tot hem zegt: "Zegent (dat is: vloekt) God en sterft," heeft hij uitgeroepen: "Gij spreekt als een der zottinnen spreekt." Maar nu hij de gunst en gemeenschap Gods moet derven is het voor hem ondraaglijk. Hier wordt openbaar dat het leven Gods haakt naar God.

Hier hebt u werkelijk het op- en uitgaan tot Gods gemeenschap. Het is bij hen: "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijne ziel naar de levende God." Het wordt hun om God te doen. Er is voor hen geen ontzettender oordeel dan buiten Zijn gemeenschap te zijn. De ziel kan gebracht worden in engte en benauwing alsmede in wegen van droefenis, maar als zij God moet missen, dat lieve Wezen moeten derven, dat is voor haar niet om te dragen. Dat Godsgemis maakt de hel voor de ziel uit en daarom, zijn oog druipt tot God niet alleen bij de aanvang, maar ook straks als de Heere zich terugtrekt en zich verbergt in Zijn heiligdom en de ziel omzwerft als een veldhoen op de bergen. De ziel van Gods volk druipt, als zij het aangezicht des Heeren zoeken en niet vinden, Hem nawandelen en Hem niet zien en

achterwaarts gaande Hem niet bemerken en zij de bruid gelijk zijn dat zij gaan door de straten van Jeruzalem, Hem niet bemerkende. Dan druipt hun oog tot God, dat Hij zich toch aan hen, zal openbaren, dan schreeuwt de ziel des volks dorstende naar Hem, dan scheurt dat hart en is de ziel doorwond. Zij kan het niet langer buiten God stellen en dat is het wat Job betuigt: "Mijn oog druipt tot God." Alles is weg, alle vertroosting is hem ontnomen, maar, o, als hij nu God moet missen, mist hij alles. Och, of de Heere zich aan Hem mocht openbaren en hij Hem mocht vinden die alleen de grondslag van zijn verheuging is, het zou hem genoeg zijn. Ja, er is een vrucht die Job verwacht.

Het is niet zonder reden dat zijn oog druipt tot God. Hoor maar wat hij zegt: "Och, mocht men rechten voor een man met God gelijk een kind des mensen voor zijn vriend. Want weinige jaren in getal zullen er nog aankomen en ik zal het pad heengaan waardoor ik niet zal wederkeren." Als Job God vindt, dan is zijn verwachting de rechtvaardiging uit Zijn mond en bovendien zien zijn ogen over dood en graf. Straks gaat hij tot God, straks sterft hij en is zijn verwachting God te aanschouwen. "Rechten voor een mens met God gelijk een kind des mensen voor zijn vriend."

Job drukt het zo uit: God recht met God. Er is een Middelaar die voor hem intreedt, een Pleitbeslechter die zijn zaak aannemen zal. En wie is die Pleitbeslechter? Is het niet de waarachtige God? Die zal voor Hem richten gelijk een kind des mensen voor zijn vriend. Op deze Pleitbeslechter heeft Job het oog des geloofs geslagen, Die de schuld des volks heeft uit Zijn boek gedaan, zij zullen zoeken de zonde Jakobs, maar niet vinden. Zodat in Hem is een eeuwige volheid en het is ook in Hem dat Job zich eeuwig zal verlustigen. En zo is het de Heere die betoont in de diepste nood, in de hevigste druk, onder de bitterste aanvechting te weten wat Zijn volk behoeft. Er is tot troost van dat volk die hoop en bemoediging waarvan ook Job getuigt: "Al doodde hij mij, nochtans zal ik op Hem hopen," welker hoop is het anker der ziel. Zouden wij dan niet kunnen zingen met de dichter: *Hoe zalig is het volk dat naar Uw klanken hoort.*

Dat volk is niet alleen gelukkig bij de dood, maar ook reeds hier in dit leven, want de Heere gaat met hen in wegen van voor- en tegenspoed. Hebt u ooit het geluk van dat volk gezien? Zijt ge ooit op de diep beproefde Job jaloers geworden? Kent u iets van dat Godsgemis? Heeft uw oog ook ooit gedropen tot God? Is de kloof tussen u en de Heere ooit ontdekt? Terwijl wij allen God kwijt zijn en ons vrij- en moedwillig hebben losgescheurd van onze Schepper en Formeerder? Hebt u ooit uzelf gezien zoals u ligt op de vlakte des velds en vertreden in uw bloed? Heeft dat Godsgemis ooit zwaar op uw ziel gewogen? Komt, hoe staat het met u op weg en reis naar de eeuwigheid? Er wordt zoveel gesproken van beroering en consciëntie indrukken, maar wij vinden geen doorwerking en waarom niet? Omdat wij nog nooit recht gezien hebben dat wij van God gescheiden liggen. Het is ons nog nooit ondraaglijk geworden, dat wij ons hebben losgescheurd van onze Schepper en Formeerder. Kent u daar iets van? Die nog vreemdeling zijt ervan, God moge u ontdekken en de noodzakelijkheid ervan op uw hart binden dat u zijt zulkéén waarvan de Apostel zegt: "Zonder God en zonder Christus in de wereld te zijn en geen hoop hebt op de eeuwigheid, vreemdelingen van de verbonden der beloften."

Laat, laat toch de openingen van het Woord, de aanzegging van het verderf niet nutteloos voorbijgaan, maar wat wij u bidden mogen, neem het ter harte, want straks zal de kloof voor eeuwig geslagen zijn. Dan zult u missen wat u nu hebt en ziet. De Heere ontsluit nu Zijn goedertierenheden, draagt u nog in het gehengen van Zijn lankmoedigheid. Hij verzadigt mens en beest door Zijn algemene goedertierenheid. Maar weet wat het zijn zal wanneer die goedertierenheden u niet zullen treffen, u niets zult gevoelen van Zijn Vaderlijke

barmhartigheden. Dan zult u Zijn eeuwige gramschap dragen in het gezelschap der verdoemden om eeuwig God te lasteren. Wat zal het voor u uitmaken als u buiten God geleefd hebt en dan ook buiten Hem zult sterven? Om dan te laat, voor eeuwig te laat, u vrij- en moedwillig te zien storten in het eeuwig verderf. Er is nu nog mogelijkheid om die kloof te helen, nu is er nog kans dat u in de verzoende betrekking met God uw Schepper gebracht zult worden en uw oog nog kan druipen tot God. Opdat Hij zich over u ontferme en hore naar de stem uwer smekingen.

3. *Waar toe het zich richtte tot God.*

Job kon verklaren dat zijn gebed zuiver was voor God. Indien u belang draagt voor Uw onsterflijke ziel, laat dan toch uw hand u niet beschuldigen als u die opheft tot het heiligdom, want God trekt dezelve dan terug en houdt geen gemeenschap met de zonde. u bidt maar u ontvangt niet. Wat wij u bidden, verlaat de slechtigheden en treedt op de weg des verstands. Komt, zijn er die dat Godsgemis kennen, die er iets van gevoelen bij de aanvang dat zij zonder God in de wereld leven, die daar zwerven als ballingen wie de gehele wereld niet verzadigen kan, omdat zij God kwijt zijn hetwelk hun ziel werkzaam houdt van de morgen tot de avond en van de avond tot de morgen en hen doet uitroepen:

*Mijn geroep uit angst en vrezen
Klimt tot God het Opperwezen.*

Als zij Hem vonden hadden zij alles, en is de verzuchting wederom in de gemeenschap Gods te worden ingebracht. Kom, daar is voor de zulken een Pleitbeslechter, een Die een mensenkind geworden is, een Die het recht bij God maken zal, als een kind dat mensen zoekt voor zijn vriend om voor den Heere het pleit te beslechten. Dat dan uw oog druipen tot God en u uw zielsklachten voor Hem moogt uitstorten, opdat u in Hem moogt vinden al uw zaligheid en u in de gemeenschap van Uw God gebracht moogt worden en ge u eeuwig in Hem moogt verlustigen. Kent u er iets van?

Wij hebben straks bij Job gezien dat er van zijn oprechtheid een bewustzijn in zijn hart was. En zo leeft er bij elke oprechte een bewustzijn van die oprechtheid in zijn hart. Er leeft in hem een hope, een bewustzijn van hetgeen eenmaal geschieden zal, al lijkt het hem ook te klein toe om het te durven noemen. Die geheimenissen des harten durven zij niet te openbaren voor anderen en aan de andere zijde durven zij niet te ontkennen het werk dat de Heere aan hun ziel gedaan heeft. Laat dan, o volk, Zijn alwetendheid u tot een pleitgrond en sterkte zijn en leg zo uw ziel bloot met al haar begeerten, opdat Hij uw ziel verzadigen zal en u getuigen mocht: "Ik heb u hartelijk liet Heere, mijn sterkte."

Komt gij die God gevonden hebt en die komt in wegen waar zelfs verwijtingen uw hart treffen maar u gevoelt dat u geen schuldenaar kunt worden, ziet op naar Hem Die al uw wegen kent en gadeslaat. Dat u dan van alle leed en strijd moogt opzien alleen tot de Heere en Hij alleen uw deel mocht worden en u mocht zingen:

*Wien heb ik nevens U omhoog?
Wat zou mijn hart wat zou mijn oog
Op aarde nevens U toch lusten?*

Zijn het ongerechte dingen die uw hart benauwen, of heeft de vijand zich vergaderd als een drom of verzetten zelfs Gods kinderen zich tegen u, de Heere zal uw twistzaak twisten en al duurt het lang, eenmaal zal uw ziel recht wedervaren en zullen Gods gerichten op aarde komen om het bloed te wreken van 's Heeren kinderen en zal de Heere doortrekken om het

geschonden recht van Sion te herstellen. "Hij zal zijns vijands kop verslaan, dien harigen schedel vellen." Eénmaal zal de Heere u uit alle strijd bevrijden en u brengen daar waar geen leed meer zijn zal, waar geen vijand meer ooit te bestrijden zal zijn en u zult rusten van al uw arbeid en u zult zich eeuwig in uw Verlosser verheugen. Zo laat dan, volk, uw oog veel druipen tot God om Zijn gemeenschap hier te ondervinden en u te verlustigen in Hem in Wie is een eeuwige, onuitsprekelijke zaligheid.

Amen.

8. De geloofsbelijdenis van Job

"Och, of nu mijne woorden toch opgeschreven wierden. Och, of zij in een boek ook wierden opgetekend! Dat ze met een ijzeren griffie en lood voor eeuwig in een rots gehouwel? wierden! Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Dewelke ik voor mij aanschouwen zal en mijn ogen zien zullen en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot." Job 19:23-27

Wij vinden hier "*de geloofsbelijdenis van Job*" en zien daarin

1. *De zekerheid waarmee.*
2. *De Verlosser wien aangaande.*
3. *De verwachting waarvan Job belijdt.*

1. *De zekerheid waarmee.*

In de volgorde waarmee Job éénmaal door zijn vrienden beschuldigd is, vallen Elifaz, Bildad en Zofar ten tweeden male op hem aan. Zo heeft de Godsman, nadat hij aan Elifaz geantwoord heeft op diens valse beschuldiging, zich te verdedigen tegen Bildad, die vriend, die hem bij vernieuwing in het achttiende hoofdstuk heftig heeft beschuldigd van hoogmoed en misplaatste toom en bij vernieuwing heeft gewezen op Gods gerechtigheid die niet onschuldig de oprechte straft, maar die ook de schuldige geenszins onschuldig houdt. Daarom is dan weer uitgemaakt, Jobs toestand bewijst het, dat hij schuldig is voor 's Heeren aangezicht of al zijn klagen is ten enenmale overdreven.

En nu is het Job die uit de beschrijving van zijn ellende duidelijk maakt dat zijn klacht rechtvaardig is. Als gij dit hoofdstuk van het zesde tot het twintigste vers leest, als gij met aandacht nagaat wat de Godsman zegt van zijn toestand, dan zien wij dat hij getuigen moet: "Weet nu dat God mij heeft omgekeerd en mij met Zijn net omsingeld. Ziet, ik roep, geweld! doch word niet verhoord; ik schreeuw, doch daar is geen recht."

Als hij in tegenstelling met vorige gangen getuigen moet: "Mijn nabestaanden houden op en mijn bekenden vergeten mij," en dat zijn adem zijn huisvrouw vreemd is, dan is het geen overdrijving als Job klaagt uit de diepte zijner ellende met een bittere klacht. Nee, rechtvaardig is hij in dit opzicht en alleen de onbarmhartige kan een taal doen voeren gelijk zijn vrienden deden, opdat zij nu verstaan dat hij de wortel der zaak in zijn harte draagt, het leven dat uit God geboren is, dat hij op den Heere vertrouwt en op Hem zijn verwachting heeft, maar ook dat zijn wandel oprecht is voor Zijn goddelijk aangezicht. Daarom komt hij in dit teksthofdstuk met een geloofsbelijdenis.

Het is een gewichtvol woord dat Job spreekt. Daarom juist is het zijn verzuchting: "Och, of mijn woorden toch opgeschreven wierden! Och of zij in een boek ook wierden opgetekend!" Het geheugen is te zwak om alles te bewaren wat de Heere hem geopenbaard heeft en toch, wat Job spreken zal, die woorden mogen nimmer vergeten en daarom: "Och, of zij in een boek ook wierden opgetekend." In een boek, opdat zij bewaard blijven tot volgende gelegenheden, want het geloof spreidt zijn vleugelen uit, zich klemmende als ziende den onzienlijken, berustend in zijn eeuwige Verlosser.

Het is met de verzuchting van Job gelijk als met die van al het volk, wanneer de Heere het hart vervrolijkt en zij Gods goedertierenheden moeten belijden en het geloofsoog wordt verhelderd, dat dat volk daarvan aantekeningen maken zal en dat zij met Job zullen betuigen:

"Och, wierden mijn woorden in een boek geschreven," en waarom? Opdat later in dagen van donkerheid, wanneer kommer en moedeloosheid de ziel vervullen en het geheugen de daden Gods niet kan nagaan, zij dan wederom ziende de daden die de Heere gedaan heeft, daaruit moed zouden scheppen en zij, daaruit versterkt en verkwikt zijnde, hoop scheppen in haar droefenis. Maar wat Job beoogt is meer dan dat.

Niet alleen wil hij zijn woorden opschrijven, opdat zij in een boek bewaard zouden worden en men later daarvan profijt zou trekken, maar hij heeft in het woord dat hij spreken zal betrekking op de Eeuwige. En daarom: "Och, dat zij met een ijzeren griffie en lood voor eeuwig in een rots gehouwen werden." Niet alleen geschreven in een boek, dat boek verteert, dat schrift verbleekt, nee, zijn woorden moeten eeuwig waarde behouden en daarom moeten zij met een ijzeren griffie uitgehouwen worden in een rots, opdat zij zullen zijn tot eeuwige gedachtenis.

Gelijk wij u kortgeleden nog hebben toegelicht bij de wetgeving op Sinaï hoe de wet geschreven werd op stenen taf-den, also begeerde Job dat zijn woorden in een rots uitgehouwen wierden, opdat die woorden een eeuwig blijvende waarde zouden behouden. Job wilde zijn woorden vereeuwigen en waarom? In dat woord spreekt de zekerheid zijner belijdenis. Hij wil die woorden vereeuwigd hebben, opdat later een iegelijk die hem beschuldigt, uit dat woord beschroomd zal worden en hij voor het aangezicht zijner vrienden zal gerechtvaardigd worden.

Ziet wat de kracht des geloofs is, wat het leven des geloofs in de harten van Gods gunstgenoten uitwerkt. Hoe ook in de diepste ellende dat geloof bedolven zijn kan onder de as, maar soms zich verheft en de ziel door die kracht des geloofs staande blijft in de grootste smarten. Is het niet het geloof dat de wereld overwint? Leest gij dan niet: "Door dat geloof heeft Mozes gewandeld en geweigerd een zoon van Farao's dochter genaamd te worden, liever verkiezende met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de schatten en de genietingen van Egypte te hebben?"

Leest u niet dat door dat geloof de muren van Jericho gevallen zijn en dat door dat geloof Israël doorgetrokken is door het onmogelijke? Door dat geloof zijn ze behouden en het is wederom datzelfde geloof waarvan de Heiland spreekt: "Al had gij het geloof als een mosterdzaadje, dat het kleinste van alle zaden is, gij zoudt tot deze berg zeggen: Wordt opgeheven en in de zee geworpen."

O, in nood, in dagen van benauwdheid en ellende, dan wordt verstaan welk profijt het afwerpt voor Gods kinderen en is het dat geloof dat hem doet staande blijven. Doch de zekerheid waarmee Job belijdt, ziet gij niet alleen uit de verzuchting, maar u hoort het ook uit de taal met welke Job zijn belijdenis aanvangt: "Want ik weet: mijn Verlosser leeft." Hier hebt gij de weldaad uit het verbond der genade, hier hebt gij de troost voor Gods volk. "Ik weet." Dit is het woord dat de Heere zelf spreekt: "Dit zij u bekend, o huis Israëls."

Jobs zekerheid spreekt uit de woorden: "Ik weet." Hij draagt wetenschap van Gods daden. Is het niet eeuwig groot dat de Heere Zijn volk met Zijn dierbaar bloed heeft gekocht en hen verlost uit alle geweld des satans en hen zal doen inhalen in eeuwige zaligheid? Maar Hij heeft meer nog voor Zijn volk weggelegd. Zijn wegen zijn heilig en goed. Hij wil het zijn volk openbaren, wil ze er wetenschap van schenken, dat zij behoren onder degenen wier namen geschreven zijn in het boek des Levens en des Lams.

O laat, laat dit toch niet klein worden geacht, want daarom wordt men niet zalig maar mag men zich reeds vermaken in Zijn eeuwige zaligheid. Telt eens op hoeveel weldaden door die wetenschap aan deze zijde van het graf gelegen zijn. Wat vrucht de weg der bekering afwerpt, wat zaligheid gesmaakt wordt bij ogenblikken die hen meer waarde geven dan heel de wereld

en dat alles zouden zij missen als de Kerk niet kon zeggen: "Ik weet." En toch is ook dat weten het niet alleen. Maar in dat weten zoals Job het hier beschrijft, is een bijzondere klimming in het geloof.

2. *Laten wij daarom dat eens bezien Wien aangaande Job dat belijdt.*

"Ik weet," zegt Job, "dat mijn Verlosser leeft." Gij hebt in Mozes' wetgeving menigmaal van een Verlosser gelezen, een Goël zoals de Hebreëen hem noemden. In het boek Ruth kunt u lezen van twee lossers, een naaste die kon doch niet wilde lossen en van Boaz die Ruth tot vrouw nam. Zulk een Losser was de naaste bloedverwant. Daarom leest men bij de wetgeving van een broeder of een oom of de zoon van de oom, een naaste dus. En zulk een lossers had het verpande wéér te geven, schulden te betalen; hij had de dood te wreken, de overledene zaad te verwekken.

Jehovah had Israël een land gegeven vloeiende van melk en honing. De Heere had Zelf aan elk Zijner knechten, aan iedere stam zijn plaats in dat land, aan iedere Israëliet een eigen woning gegeven. Het waren allemaal giften des verbonds en wat God éénmaal aan Israël gegeven had, mocht tot geen prijs worden ontruikt. Het mocht nooit in de hand van anderen overgaan en als dus door het maken van schulden een Israëliet er toe kwam zijn land te verpachten, dan was dat slechts een pachten tot de tijd van het feest of jubeljaar en rustte op de lossers de verplichting dat verloren goed te hergeven aan de eigenaar die de eerste maal eigenaar daarvan was gemaakt. Was hij vervallen tot dienstbaarheid, zoals onlangs gebleken is bij de oordoorprieming, dan moest er ook een lossers zijn die hem uit zijn dienstbaarheid wederom moest vrijmaken. Was er iemand gedood, er moest een bloedwreker zijn om de doodslager na te jagen. Vluchtte hij, hij zat hem op de hielen om de dood te wreken en was het huwelijk kinderloos, dan was het altijd aan de lossers (denk aan Ruth) om de naam van de verstorvene te doen herleven door zaad te verwekken. En ziet nu, die lossers was slechts een type van de Verlossers die éénmaal stond te komen. De lossers uit Israël zag op Hem die éénmaal komen zou om degenen die verkocht lagen onder de macht en de klauwen van satan, die geworpen lagen op de vlakke des velds en die voor eeuwig van voor Gods aangezicht zouden verdelgd worden, van onder die macht te verlossen en ze te stellen tot toonbeelden van Gods genade. Maar een lossers kon slechts hij zijn die een nabestaande was. Maar wie, wie zal de nabestaande zijn die hier als lossers te voorschijn zal treden om verzoening teweeg te brengen voor Zijn volk, van hen die niet anders dat bittere vijanden zijn van hun Schepper en Formeerder, van hen die zichzelf vrij en moedwillig hebben losgescheurd, wie, wie zal voor hen die naastbestaande zijn?

Niemand minder dan de eeuwige Zoon van God Die het zich geen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn. Niemand minder dan God, het Woord van de Vader, is het Die nabestaande is geworden en Die ons vlees heeft aangenomen. Die voor hen is ingetreden, gekomen in de wereld, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet. Dat nabestaan vloeit voort uit eeuwige ontfermingen Gods, opdat Hij met Zijn hart Borg voor hen zou blijven om hen te verlossen uit de macht en de klauwen van satan die hen voor eeuwig naar het verderf zou gevoerd hebben. Om hun dood te wreken, om zaad te verwekken. Als 'ziel zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben, zal Hij zaad zien Alleen het beschouwen van zulk een Verlossers moet het hart brengen in aanbidding en verwondering. Hij is de nabestaande geworden van walgelijke, doem- en helwaardige schepselen. Wie, wie zal dat wonder verklaren? Hij heeft voor hen de weg ontsloten om hen te verlossen en te brengen tot hun eeuwige behoudenis. Wie zal de ruimte die het geloofsoog soms zien kan verklaren: ontkoming voor een ellendig schepsel, dienstknechten en slaven der zonde vrijgemaakt.

Maar Job zegt niet alleen: "Ik weet: mijn lossen leeft," maar hij zegt ook: "Ik weet mijn Verlosser leeft," en ziet hem dus als de levende Verlosser. Ja, hij aanschouwt Hem als degene die gezegd heeft: "Ik ben dood geweest, maar ziet, ik ben weder levend geworden en leef tot in alle eeuwigheid." Die gezegende Verlosser, Die zelfs de dood veracht heeft om de losprijs aan te brengen, Die wederom verzezen is en Die nu zit als de volmaakte Goël aan de rechterhand van de Vader. Zo zag Job Hem als de levende Verlosser in Zijn volbracht Middelaarswerk. En ziet, het oog van de kerk aanschouwt Hem als degene die de volkomen Zaligmaker is, als Degene die voor hen de dood is ingegaan, maar nu leeft tot in alle eeuwigheid.

En Job getuigt nog meer: "Ik weet," zegt hij, "dat mijn Verlosser leeft." Daar hebt u de kracht van het geloof. Wat zou het baten als deze Verlosser niet Uw Verlosser zou zijn? Wat zou schoonheid, wat zou glorie, wat zou beminlijkheid, wat zou volzaligheid die in Hem te vinden is, voor ons baten, indien Hij niet onze Verlosser was? "Ik weet mijn Verlosser leeft." Dit is het wat het voorrecht voor heel de kerk Gods uitmaakt en velen van Gods kinderen zien er hunkerend naar uit of zij deze Verlosser eens hun Verlosser noemen mochten. Voor de kerk is het een onuitsprekelijke weldaad te mogen getuigen: "Ik weet: mijn Verlosser leeft."

Hoort wat Job zegt: "En Hij zal ten laatste over het stof opstaan."

Onderscheiden zaken worden in Gods getuigenis onder het stof verstaan. Laten wij er hier uit opvatten het gestorven lichaam van Job. Immers hebben wij straks uit Psalm 30 opgezongen, dat de verstorven lichamen de naam van stof dragen, en hier zegt Job het: "Hij zal ten laatste opstaan over het stof." Dat opstaan is het opstaan van een overwinnaar, die uit de strijd tevoorschijn treedt.

Die zijn vijanden heeft omvergeworpen en hen de voet op de nek heeft gezet ten teken van overwinning en zo zegt Job: "Deze Verlosser zal ten laatste opstaan, de voet op de nek van al Zijn vijanden zetten en op die van alle verdrukken Zijner kerk." Job gevoelt als het ware dat de strijd die in de hemel gevoerd is van het ogenblik dat satan inkwam voor de troon Gods, niet om zijn persoon ging, wel als tweede oorzaak, maar dat het in hoofdzaak ging om het Godswerk in hem en daarom zegt hij: "Ten laatste zal mijn Verlosser overwinnen en satans kop verslaan. Ja, over mijn lichaam zelf zal Hij de wacht houden."

Bij al wat er geschied is ligt er bij Job een vast geloof in het gemoed, bij deze Godsman ligt in de openbaring van het geloof een sterkte dat zijn zaak Gods zaak geworden is. Door dat geloof krijgt hij in zijn hart een berusting en als wij de zaak aan God krijgen over te geven komt een berusten, een vertrouwen in het hart. Het maakt dat wij onze zaak zien als Gods zaak, gelijk David zegt in Ps. 54.

Daarom vindt Job hierin zijn verwachting niet alleen tijdelijk maar eeuwig. "Als zij na dit mijn huid doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen." Op een andere plaats heeft Job gezegd dat het gewormte des mensen moeder en zuster is en zijn groeve de vader. Dat is de weg van alle vlees.

O, sta hier een ogenblik stil met uw aandacht, gij die uw lichamen oppronkt en de belangen uwer ziel verwaarloost. Job gedacht eraan

dat als het gewormte zijn huid zou doorknaagd hebben hij uit zijn vlees God aanschouwen zou. De verlossing waarmee de Kerk verlost wordt in dit leven is een geestelijke verlossing. Die verlossing gaat niet over het vlees. Als het vlees ontdaan en verlost kon worden van de zonde, wat kreeg de kerk dan haar begeerte, maar het is hier wat ook Paulus zegt: "Het vlees begeert tegen de Geest, en deze twee staan tegenover elkander". Hier is het alleen een geestelijke verlossing, een verlossing van de ziel, geen verlossing van het vlees. Dit blijft de woonplaats der zonde tegen welke de Kerk te strijden heeft.

En welke weg zal nu gebaad worden, welke weg zal nu geopend worden opdat het vlees éénmaal God zal verheerlijken? Deze, dat het ter vertering zal worden prijs gegeven, de dood zal doorwerken en dat vlees uit de machten der zonde uitgewonnen éénmaal God zal aanschouwen. Als hij het gehele geheim krijgt in te zien dat niet alleen de ziel zal juichen voor de troon maar ook het vlees, dat hem nu de strijd aanbindt en de kerk benauwt en belemmert in haar openbaringen, gegeven zal worden God te aanschouwen, dan zullen de hemelen dreunen van gejuich.

3. ***"Dewelke," zegt Job, "ik voor mij aanschouwen zal en mijn ogen zullen Hem zien en niet een vreemde."***

Wij lezen van Gods getuigenis dat alle ogen Hem zien zullen, ook degenen die Hem doorstoken hebben. Maar Job betuigt: "Ik zal Hem voor mij ten goede aanschouwen. Niet als dezulken tot een eeuwig verderf, maar ik zal Hem zien tot mijn eeuwige behoudenis. Ik zal Hem voor mij aanschouwen en mijn ogen zullen Hem zien. Nu zien zij als in een spiegel in een duistere rede, maar dan zullen zij Hem zien gelijk Hij is."

Zo zullen de verlost en eeuwig de zaligheid in God hebben zonder enige verandering, wanneer zij tot het volmaakte gebracht zullen worden. Hier zien zij ten dele, maar daar zullen zij, tot hun volle wasdom gekomen zijnde, Hem zien Maar niet als een vreemde. Nee, Gods kinderen zullen geen vreemde God ontmoeten, zij zullen Hem met geen vreemde ogen zien. Hier in dit leven hebben zij reeds de Heere leren kennen door de werking des Heiligen Geestes en daarom zullen zij geen vreemde zien.

Bij de verwisseling van tijd in eeuwigheid zullen zij ingaan in de rij der gezaligden, maar in de jongste dag zullen zij naar ziel en lichaam beide zijn voor het aangezicht van de Vader, gelijk betuigd wordt door de Zone Gods zelf: "Ik wil dat waar ik ben ook die bij mij zijn die Gij mij gegeven hebt." Daar vallen alle belemmering, alle strijd, alle moeite en verdriet weg, daar worden alle tranen van de ogen afgewist, daar zullen zij tot in eeuwigheid het liefelijk aangezicht van hun Vader ontmoeten om Hem te brengen alle eer, aanbidding en dankzegging tot in der eeuwigheid. Ziet, dit is de vertroosting voor Jobs hart en voor al Gods gunstgenoten.

Zijn nieren verlangen zeer in zijn schoot. De nieren werden door de Hebreeën beschouwd als de zitplaatsen der liefde waaruit voortvloeit dat ook Job deze uitdrukking bezigde, waarmee hij zijn sterke liefde en verlangen te kennen geeft naar vrede en zaligheid tot in eeuwigheid. Waar Job eerst zijn geboortedag vervloekte en wenste dat hij sterven mocht, daar ziet hij nu over dood en graf naar de volkomen rust, om zijn Goël en Verlosser eeuwig te aanschouwen. Zijn nieren verlangen zeer in zijn schoot. Hoe onderscheiden kan de Kerk dikwijls naar de dood verlangen. Ziet het eens aan Jeremia die zei: "Neemt mijn ziel weg."

Hoe zijn er dikwijls omstandigheden, die Gods kinderen doen hijgen naar de dood, als benauwingen in het leven hen treffen. Maar ziet, hier was het een oog des geloofs dat Job uit deed zien naar die dag der verlossing. Het is de zuivere betrekking uit liefde tot Jehovah, ze gaat bij Job uit het innerlijke zijns lichaams, zijn nieren; hij ziet uit naar de komst van deze gezegende en eeuwige Verlosser en Goël, zoals Hij staat te komen op de, wolken des hemels om op te staan over ziel en lichaam tot zijn eeuwige zaligheid.

Gewis, dat is het deel van al degenen die geen vreemde God ontmoeten zullen, die, met andere woorden, Die Verlosser en Goël hebben leren kennen waarvan Job betuigt dat zijn nieren zeer naar Hem verlangen.

Maar die Hem niet kennen, van dezulken zegt Job: "Schroomt u vanwege het zwaard, want de grimmigheid is over de misdaden des zwaards, opdat gij weet dat er gerechtigheid zij." Er komt een gericht Gods. Er is een vierschaar in de consciëntie van Gods kinderen, maar er

komt een gericht wanneer de Zone Gods zal komen op de wolken des hemels, wanneer Hij een ieder schepsel zal dagvaarden voor Zijn troon om rekenschap te geven van zijn rentmeesterschap. Al wat dan voor dat gericht verschijnen zal en onbekeerd is, zal niet voor God bestaan.

Toehoorders!

Zullen wij zijn als een veroordeelde of zullen wij een Goël en Verlosser vinden die wij de onze kunnen noemen? Zullen wij dan uit Zijn mond horen: "Gaaf in, gij gezegenden Mijns Vaders, en beërft dat Koninkrijk dat Ik voor u weggelegd heb van voor de grondlegging der wereld"?

O, indien wij nog zijn vreemdelingen van het leven dat uit God geboren is, zo wij nog zijn vreemdelingen van God en wij Hem niet anders hebben leren kennen dan met een verdorven verstand, dan mocht het woord van deze Godsmán op uw ziel gebonden worden, opdat gij niet voor eeuwig van voor Zijn aangezicht zult verstoten worden en zijn zult in de plaats van eeuwig ach en eeuwig wee. Die Goël, die Verlosser staat nog in het midden van u met de nodiging van Zijn eeuwig Evangelie tot uw eeuwig zielsbelang. Dat Hij door de werking van de Heilige Geest u mocht drijven tot Hem te uwer eeuwige zaligheid en tot heil uwer onsterfelijke ziel.

Job getuigt: "Ik zal geen vreemde God ontmoeten." Die Godskennis dragen al Gods kinderen wel onderscheiden in de toeleidende wegen, de één meer naar aanleiding van Gods goedertierenheid en barmhartigheid, waardoor hun hart vernederd en vertederd wordt zodat het haar onmogelijk wordt langer in de zonde te leven, de ander door Gods grimmige en wrekende gerechtigheid, door de vrees voor hel en oordeel bewogen tot het geloof maar toch leren zij allen er iets van kennen.

O, zijn er voor wie die Goël, die Verlosser waarde bekomen heeft, die onder belijdenis van hun schuld en zonde nog steeds gebukt gaan, met hun ongerechtigheid geen raad wetende, die de scheiding van Gods gemeenschap niet langer kunnen dragen, die zich afvragen: Hoe zal ik er ooit komen? Eigen schuld, het is voor eeuwig kwijt. Hoe zal dit ooit zijn?

Heeft Hij zich ooit aan u geopenbaard? Als u zag naar Gods gunst-genoten, hoorde naar de openbaring huns harten, is dan uw hart ooit naar Hem uitgegaan en hebt u de armen des geloofs dan ooit naar Hem uitgestrekt? Is Hij het niet die uw hart bij tijden en ogenblikken geheel inneemt? Hebt u Hem ooit gezien in Zijn beminnelijkheid? Hij die arm geworden is om armen rijk te maken, die ellendig is geworden om ellendigen te bemoedigen en bij te staan.

O, zegt u misschien, als ik eens weten mocht dat Hij de mijne geworden was, want zien is nog geen hebben. Ik kan het niet ontkennen, daar ligt een hoop, een verwachting in het hart, maar als de dood eens kwam, hoe zou ik dan zo voor God verschijnen, hoe zou ik voor Zijn geduchte vierschaar staan? Dan zal niemand een zwaarder oordeel ontvangen dan ik.

Maar zou Die, Die de harten bewerkt en het zelf met u begonnen is, het niet voleindigen? O, gewis, nee, Hij zal u niet verlaten. Hij zal Zijn werk aan u voleinden. Want Hij is die Verlosser, die Goël, die uw hart hunkerend en verlangend naar Hem heeft gemaakt. Hij wil het u bekend maken. "Ik weet," zegt Job. Dit is een grote weldaad voor het volk des Heeren dat zij weten dat Hij al deze weldaden voor hen verworven heeft. Hij had het voor hen verborgen kunnen houden, hen van de zonde kunnen verlossen en opnemen in Zijn eeuwige heerlijkheid en hen nooit of nimmer in de wetenschap kunnen doen delen.

Dat u het weet is een eeuwige weldaad tot troost voor uw ziel, maar ook tot verheerlijking Gods: "Dit zij u bekend, o Israë!, ik doe het niet om uwentwil maar om Mijns heiligen Naams

wil." En daarom, laat deze weldaad niet vruchteloos aan u voorbijgaan, maar doe er winst mee voor uw ziel.

"Ik weet dat mijn Verlosser leeft. Het zij dan dat u komt in wegen van benauwdheid, van droefenis, van hoon, smaad, moedeloosheid, vervolgingen, laat dan u tot troost zijn dat uw Verlosser leeft en Hij de laatste over uw stof zal opstaan." Hier is een strijd, maar laat die strijd niet verhinderen door te gaan in uw weg want weet dat de dichter zegt: "Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven."

Eenmaal zult u de overwinning behalen, dan zult u ingaan in die gewesten waarin niet zal inkomen dat onrein is om dan die Goël en Verlosser éénmaal eeuwig alle eer en dankzegging toe te brengen. Mochten uw hart en oog verlevendigd worden, dat al uw verlangen zich naar Hem mocht uitstrekken Die éénmaal komen zal om, gelijk de psalmist zegt, de aarde te richten met gerechtigheid Opdat in die vertroosting het leven en de sterkte uwer ziel gevonden wordt en wij elkander mochten vertroosten met deze woorden: "Dan zullen wij altijd bij den Heere zijn." Amen.

9. Job beroept zich op God

"Och, of ik wist dat ik Hem vinden zou, ik zou tot Zijn stoel komen. Ik zou het recht voor Zijn aangezicht ordentelijk voorstellen en mijn mond zou ik met verdedigingen vervullen. Ik zou de redenen weten die Hij mij antwoorden zou en verstaan wat Hij mij zeggen zou. Zou Hij naar de grootheid Zijner macht met mij twisten? nee, maar Hij zou acht op mij slaan. Daar zou de oprechten met Hem pleiten en ik zou mij in eeuwigheid van mijn Rechter vrijmaken."

Job 23:3 tot 7

Wij vinden hier *Job komend tot de stoel van zijn Rechter* en zien hem:

- 1. Zich op God beroepend.**
- 2. Zich daartoe verzekerd.**
- 3. Zich daarmee vertroostend.**

1. Zich op God beroepend.

Scherp was de verhouding tussen Job en zijn vrienden. Van heimelijke verdedigingen was het gekomen tot openlijke en felle beschuldigingen. Maar ook die beschuldigingen, dat gedrag van Jobs vrienden, waren in des Heeren hand om het geloof in zijn hart in zulke engten te drijven dat hij zich uitdrukte met de heldere openbaring, waarvan de vorige maal sprake was toen hij het uitriep: "Ik weet: mijn Verlosser leeft." Het oog van Job heeft zich gewend op zijn Goël en Verlosser Die in Openb. 1:18 getuigt: "En die leeft, en Ik ben dood geweest en ziet, Ik ben levend tot in alle eeuwigheid." Zijn oog was gevestigd op die Verlosser, op die Goël waarvan wij de laatste maal zagen dat Hij op zich genomen had de dood te wreken van al Zijn gunstgenoten. En zo is het Job die zijn oog slaat op deze Bloedwreker, die komen zou om de dood te wreken van al zijn beschuldigers, van al zijn haters. Want immers stond Job niet anders voor ogen dan in de poel van ellende om te komen en dat straks de dood die hem zolang had aangegrijnsd, hem zou wegrukken en zijn levensdraad zou afsnijden.

Wanneer dit geschiedt zou in deze staat, zouden zijn vijanden zich over hem verblijden, zijn vrienden zouden gerechtvaardigd worden in hun beschuldigingen. Ja, dan zou voor hun ogen Job heengegaan zijn als een goddeloze die om zijn ongerechtigheid zo zwaar gestraft werd, maar ook zo donker uit het leven gehaald was.

En waar dat alles aan Job ontdekt wordt, daar komt uit de poel van ellende het geloofsleven omhoog, niet alleen om hem uit zijn ellende uit te schudden, maar om onder alle beschuldigingen die plaats vinden zouden, zich vast te klemmen aan de Eeuwige Goël en Verlosser van wie Hij zegt: "Ik weet dat mijn Verlosser leeft en Hij zal ten laatste over het stof opstaan." Dan zou Hij Job wreken op al zijn beschuldigingen en in die dag van opstanding zou hen getoond worden dat Job geen ongerechtigheid aankleefde, hij zou rechtvaardig voor het aangezicht Gods geplaatst worden.

In die dag waarvan gesproken is dat hij komen zal, brandende als een oven, in die dag waarvan gezongen wordt: "Hij komt, Hij komt om de aarde te richten, de wereld in gerechtigheid." Die jongste dag waarin een ieder zal verschijnen voor Gods rechterstoel, waarin het graf zijn doden geven zal Wanneer de zee zal voortbrengen hetgeen zij heeft ingezwolgen en aller oog Hem zien zal Die lichamelijk op de wolken des hemels komen zal om te oordelen de levenden en de doden. Die ontzaglijke dag voor hen die vreemdelingen zijn, die zonder God en Christus in de wereld hebben geleefd. Maar wat ontzaglijk is voor de

goddelozen, dat is een sterkte voor Gods arme kinderen. In die vreselijke dag zal er tussen goddelozen en rechtvaardigen een eeuwige scheiding wezen. Dan zal Zijn volk voor alle onrecht hen hier aangedaan eeuwige gerechtigheid en volkomen voldoening ontvangen. In dat wreken van Gods gerechtigheid ligt voor Job sterkte, want dan zal hij tonen rein te zijn van al zijn ongerechtigheid waarvan zijn vrienden hem nu beschuldigen .

O, wat een taal uit de mond van Job waarmee satans list en aanval op Job zelfs verslagen zijn geworden. Gij herinnert het u waarom het ging, waar het de verklager der broederen om begonnen was. Jobs godsdienst was om tijdelijk voordeel en genot, volgens satan. Job was een zelfzuchtige en daarom zei satan: "Ontneem hem alles en sla hem in zijn lichaam, dan zal hij zijn Godvruchtigheid wel verliezen en in plaats daarvan God vloeken." Maar wat hoort u?

Job klemt zich vast aan de Eeuwige, zijn oog druipt tot God en zijn ziel schreeuwt tot God gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen. En zegt hij: "Ik weet dat mijn Verlosser leeft." Hiermede zijn de aanval en aanvechting van satan op Jobs hart afgebroken. Wat zal nu voorts met Job geschieden? Zal dan bij dat negentiende hoofdstuk dat boek gesloten worden? nee, Gods doel is in Job nog niet genoegzaam volbracht. Het was niet alleen dat God had toegelaten dat satan de strijd met Job zou aanbinden om de satan te doen beschamen en de helhond zijn krachteloosheid te tonen', maar Gods leiding met Job was ook om hem te onderwijzen dat niet alleen Job moest staan als een liefhebber Gods, maar om hem in zijn hele nietigheid te doen inlopen, hein te doen gaan in de diepste verootmoediging zijns harten, hem te brengen op de plaats waar hij zou uitroepen: "Ik verfoei mij in stof en as." En op die plaats is Job nog niet gebracht. Nee, sterven kon hij op zulke wijze niet, dat is Gods plan niet met zijn knecht.

Dat denkt de kerk zo menigmaal, wanneer de geloofsbetrekking tot haar gezegende Immanuël uitgaat. Wanneer het leven Gods in hun hart daalt en de hemel in hun gemoed afdaalt, dan hoort men het zo dikwijls uit de mond van dat volk dat zij dachten welhaast te worden weggenomen. Maar God komt Zijn volk niet alleen te prepareren voor de hemel, nee: "Vader, ik bid niet dat Gij ze uit de wereld wegneemt, maar dat Gij ze bewaart van de boze." Hier op aarde heeft de Heere een volk geformeerd waarin Hij zichzelf zal verheerlijken en Zijn deugden zal opluisteren, welker mond vervuld zal worden met Zijn lof.

Daarom heeft God met deze Godsmen, waarvan God gezegd heeft tot satan: "Hebt gij wel acht geslagen op Mijn knecht Job?" zijn doel, opdat Hij in Job verheerlijkt zal worden. Daarom geschieden er leringen voor Job zelf en daartoe zijn zijne vrienden dienstbaar gebracht tot verantwoordelijkheid van hun daden, maar deze woorden zijn in hun hart niet ingegaan.

Nee, voor het oog van een Zofar is Job niet omgekeerd, voor het oog zijner vrienden is en blijft Job de schuldige, Job heeft zijn weg voor God verkeerd. Hij heeft voor het aangezicht des Heeren zijn weg verdraaid en daarom komt Job in zulke wegen, Job moest leren vrezen. En Zofar tracht Job te overreden dat hij te vrezen heeft voor het gericht dat komen zal. Als de man Gods uiteen gezet heeft de wonderlijke leiding Gods, wat een Asaf zelf niet verstond daar hij het uitriep dat van de goddelozen de ogen uitpuilen van vet, terwijl zijn bestraffing elke morgen nieuw was, ook dan vermag het niet om het hart van de vrienden om te zetten en ligt het onomstotelijk vast bij Jobs vrienden, dat Job de schuldige is en daarom blijven ze hem hun beschuldigingen uiten in hoofdstuk 22. Daar wordt blootgelegd wat zolang in hun hart heeft gewoond, daarin ligt de schuld van Job. Hij heeft zich niet betamelijk voor God gedragen en daarom uiten ze deze felle beschuldigingen die in Jobs ziel ingaan, dat hij zich verheft.

En daarom opent Job zijn mond. Zijn hart is vervuld met droefenis, zijn ziel innerlijk doorwond en zijn mond zal de klachten overbrengen en kan niet zwijgen. Hij zegt: "Ook heden is mijn klacht weerspanningheid, mijn plaag is zwaar boven mijn zuchten." Opdat zij

overreed zouden worden dat hij recht is in zijn gangen en rein in zijn spreken, beroept hij zich op God zelf. Job zal zich neerleggen voor het aangezicht van Hem die het hart kent en de nieren proeft, voor Wiens aangezicht niets is verborgen. Daar hebt gij wederom de vruchten van de wortel der zaak welke in Job gevonden was van dat leven dat uit God geboren is en dat zichzelf vastklemmt aan de Heere Zelf in de openbaringen van Zijn grimmigheid. Dat zich zelfs nog vastklemmt aan Jehovah Wiens daden zij erkennen te zijn enkel goedertierenheid, enkel gunstbewijzen.

Laat het geweten geroerd worden zoveel het kan, het zijn maar oppervlakkige indrukken voor benauwdheden der hel, Gedachten van Gods goedertierenheid kunnen de onbekeerde en de naambelijder niet hebben. Nee, alleen het leven dat uit God geboren is, toont zelf in de grimmigheid des Heeren een bukken onder God. Dan zegt de ziel: "Het is eeuwig recht," al werd hij voor Gods aangezicht verstoten. Dat leven kent een verootmoediging voor het aangezicht Gods en de ziel klemmt zichzelf vast om te betuigen: "Bij de Heere is vergeving opdat Hij gevreesd wordt," en zie, zo vinden wij het ook in de omstandigheden waarin Job verkeert, bij alle grimmigheid en verberging van Gods aangezicht beroept hij zich op Jehova.

2. *Zich daartoe verzekerd.*

"Och," zegt hij, "of ik wist dat ik Hem vinden zou, ik zou tot Zijn stoel komen." Het is de taal van een hart dorstende naar de gemeenschap Gods. Het is de spraak van een ziel die in de scheiding van Gods gunst niet langer leven kan, die gevoelt dat het rechtmatig is als de Heere zichzelf komt te verbergen, die ervan overreed is dat er een breuk ligt tussen God en zijn ziel en ervaart die scheiding niet langer te kunnen dragen en daarom nog dat innerlijk zuchten, dat uitgaan naar de gemeenschap Gods. Daarom roept hij uit: "Och, of ik wist dat ik Hem vinden mocht," zoals onlangs Job sprak dat zijn oog druipt tot God, hiermee verklarende wat er in het innerlijke van zijn ziel omging.

Maar ook bij het volk is het een behoefte des harten die God geeft, gelijk Asaf betuigt: "Wien heb ik nevens 13 omhoog, nevens U lust mij niets op aarde." O, indien Job Hem vinden mocht, hij zou komen tot Zijn stoel. Denk hier aan Esther die toen de Joden stonden omgebracht te worden drong tot de stoel des konings. Job wil zeggen dat hij verlangende was zich voor Gods aangezicht te verklaren, om zijn beschuldigers aan te klagen voor Zijn genadetroon en zijn zaak voor de Heere helder te leggen. Hij wil als hij de Heere tot getuige roept Hem hebben als een Beslechter van het geschil.

U vindt in Korinthe 4:3, 4 dat Paulus het een voorrecht achtte niet van de mensen geoordeeld te worden en het is ook Job die zijn zaak voor God nederlegt om van Hem te worden geoordeeld en toch is er in die beiden een onderscheid. Paulus bezat wat Job nog miste, namelijk lijdzaamheid waarvan wij lezen in Job 5:7-9. Maar Job haakt naar het ogenblik dat er een rechtspraak zal plaats hebben. Job zelf zit er nog tussen. Hij is nog niet geheel op de plaats waar wij hem later zullen vinden als een enkel niet voor God.

O, indien gij, volk, in een geval mocht komen als Job met zijn vrienden stond, bedenk dan welke troost er is als hij zegt: "Zou Hij naar de grootheid Zijner macht met mij twisten? Nee, maar Hij zou acht op mij slaan." Nee, Job beseft dat, wanneer de Heere tegen hem zou uit-trekken naar de grootheid Zijner macht, hij voor 's Heeren aangezicht niet zou kunnen bestaan, dan zou hij omkomen en bezwijken, want immers, wie zal tegen God strijden en bestaan? Maar ziet dan ook de sterkte voor Job. God zou met Hem niet twisten naar de grootheid Zijner macht, maar integendeel, Hij zou acht op hem slaan, dat wil zeggen: Hij zou kracht in hem leggen (zoals de kanttekenaar zegt), hij zou sterkte ontvangen voor het aangezicht des Heeren. Sterkte ontvangen van de eeuwige Middelaar des Verbonds Die hem ontmoet als Goël en

Verlosser. De Heere wist en weet van alle schepselen dat zij stof zijn, als Hij komen zou in de grootheid Zijner sterkte. De Heere weet wat maaksel wij zijn en is gedachtig dat wij stof zijn. De Heere leert en onderwijst zijn kinderen. Zo Hij in het recht wil treden naar Zijn macht en grootheid, voor eeuwig zou het zijn afgedaan, wij zouden als sneeuw voor de zon verteren. Waar Gods volk kennis krijgt van de deugden en eigenschappen des Heeren, daar verteert het vlees van hun gebeente en waar zij worden gebracht in de vreselijkheid van Gods gerechtigheid, daar kunnen zij het niet houden en daarom leert dat volk verstaan dat het niet één ogenblik voor Hem kan bestaan. Maar nu wordt Zijn kracht in hun zwakheid volbracht en dan zullen zij voor Zijn rechterstoel kunnen komen. Alleen in de Middelaar Jezus kunnen ze Hem omhelzen als hun Verlosser Die alles schenken zal wat zij behoeven. Om in de macht des Heeren de grondslag en eeuwige behoudenis te vinden. Dat is het wat Job vertroost.

3. Zich daarmee vertroostend.

"Daar zou de oprechte met hem pleiten en ik zou mij in eeuwigheid van mijn Rechter vrijmaken." Pleitend zich vrijmaken van al die beschuldigingen, vrij pleiten niet alleen voor zijn vrienden, maar ook voor zijn Rechter, vrij van deze gangen waarin God hem heeft geleid. Job wil zeggen: "Niet in de grootheid Zijner kracht, want dan zou ik geen macht hebben om te blijven bestaan, maar indien Hij mij kracht geven zou om te blijven staan, dan zou ik mij vrij maken, dan, ja, dan zou Jehovah zelf getuigen niets te vinden waarom Hij mij in zulke gangen heeft geleid en zouden mijn beschuldigers beschaamd worden."

O, geliefden! Zie hier een taal waarin de Heere Job zelf vangen wil en waarin Hij hem éénmaal wijsheid bekend wil maken, als Hij hem brengen zal tegenover de wijsheid van de Almachtige. Een woord dat Job sprak uit zijn sterkte, een woord dat leeft in aller harten, een woord gesproken door de kerk in de dagen van donkerheid en tegenheden om zich in die dagen vrij te pleiten van alle misdragingen en nutteloze verbintenissen. Dan tracht dat volk zich vrij te maken, waarom zulke tegenheden? Zij zullen trachten zich vrij te maken van hun Rechter en hun wegen verdedigen. Maar o, waar zullen zij blijven als God afdaalt uit Zijn heiligdom om hun verstand tot dwaasheid te maken? Wat zullen zij anders doen als met een Asaf uitroepen: "Ik was een onvernuftig beest bij U."

Ziet, zo kunnen dan Gods gangen zijn met Zijn gunstgenoten opdat zij zelf kennis ervan zouden krijgen dat zij een onvernuftig beest zijn en niets weten. En dat is geen oppervlakkige kennis, maar een kennis die is gewrocht door God de Heilige Geest. Zij krijgen met Gods recht te doen voor Wie niets bestaan kan, krijgen een gruwel van hun eigen bestaan en een besef van hun diepe val en zullen des Heeren sterkte aangrijpen om vrede met Hem te maken; Kent gij er iets van? Weet gij er iets van dat gij voor Gods recht niet bestaan kunt? De wetenschap alleen laat ons koud, onze wetenschap alleen werkt niets uit in het hart. Alleen als God de Heilige Geest het verstand verlicht en ons ogen geeft om te zien en een hart om op te merken, om God te kennen in Zijn verborgen gangen, leren wij iets verstaan van de bevinding der heiligen.

Hebt u ooit gevoeld dat u verstoken zijt van Gods gemeenschap en als ballingen zwerfende zijt over de aarde? Heeft de Heere Zich ooit in Zijn majesteit en heerlijkheid ontdekt voor u? Is het u ooit onmogelijk geworden met God in gemeenschap te raken? Kent u iets van dat komen van Job tot Jehovah en Zijn stoel? Kent u iets van dat geloofsvertrouwen, van dat innerlijk geloofsverlangen, dat u doet hopen op de Heere en een toevlucht doet nemen tot Hem? O, weet het toch, zo wij vreemdelingen daarvan blijven, zo wij de reis naar de eeuwigheid zonder God aandoen, dan krijgen wij éénmaal in de dag des gericht met Hem te

doen. Straks bij de scheiding van ziel en lichaam gaat de mens naar zijn eigen plaats. Maar er is meer zegt de Waarheid: "Het is de mens gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel." Dat oordeel, dat doorluchtig oordeel komt. Wij allen moeten de Gekruiste zien, ook die Hem doorstoken en Hem verworpen hebben en degenen die Hem de rug hebben toegekeerd en niet het aangezicht. O, wat zal het dan ontzettend zijn Hem te zien en te horen uit Zijn mond: "Die niet gewild hebben dat Ik Koning over hen ben, breng ze hier en sla ze voor mijn voeten dood," en u geworpen zult worden in de poel die daar brandt van vuur en sulfer en uw lot zijn zal bij de duivelen en de verdoemden in de hel. Dat vreselijke eeuwig buiten God te zijn, het mocht op uw ziel gebonden worden opdat het, terwijl er nog mogelijkheid is om zalig te worden, uw ziel mocht uitdrijven tot God om met Hem verzoend en bevredigd te worden. Nee, niet bestaan voor Zijn macht en majesteit. O, wat bezet soms de heerlijkheid en majesteit Gods de ziel met vreze en beven. Het is dat volk dat bitter kan klagen en zeggen:

Slaap weerhiel u van mijn ogen.

'k Was verslagen, neergebogen.

Hoe leren zij dat zij voor God niet bestaan kunnen? Hoe menigmaal denken zij dat Hij komen zal om hun lot voor eeuwig te beslissen in de rampzaligheid. Hoe is dat volk innerlijk gejaagd en bevreesd, maar niettegenstaande dit alles kunnen zij niet afdagen, want, zeggen zij, het mocht nog eens gebeuren dat Jehovah zich aan mijn ziel kwam te openbaren en dat de dag der verlossing eens aanbrak en de weg eens voor mij ontsloten werd in het bloed des Verbonds.

Kent u daar iets van? Komt, zijn er zulken die het niet langer buiten Christus kunnen stellen? Zie, u mocht dan komen tot kennis van Hem Die het alleen is Die krachten geeft aan Zijn gunstgenoten, opdat zij voor het aangezicht des Heeren zouden bestaan, Die ze bekleedt met gerechtigheid, Die het oordeel wegneemt en het vuur van Gods toom heeft uitgeblust, opdat uw ziel vrede mocht ontmoeten, vrede makende met die Vredevorst, maar ook uw Rechter vinden.

Zo vinden wij in Job een geloofsomhelzing van deze Verlosser, en toch er is in dat komen van Job een zelfverheffing welke de Heere hem ontnemen zal. Hij zit op een sterke plaats waar de Heere hem zal afstoten. O, het kan zijn dat het volk geloofsbetrekking op zijn Verlosser gevoelt, ja, dat zij uitzien met een Job naar de Eeuwige, nochtans kunnen zij staan in zelfverheffing des harten. Dat zij uitgebroken mogen worden uit hun eigen kracht, want dan alléén, volk, kan de Heere in u verheerlijkt worden. Zijn uw gangen als van Job door ernstige beschuldigingen, vallen zij u aan van alle kanten op onbetamelijke wijze, laat dan lijdzaamheid de openbaring van uw belijdenis zijn.

O, doorzoek uw hart en ziet of u zit op sterkten waar de Heere u af wil hebben. O, laat er toch zijn een ingaan tot u zelf, opdat u komen mocht tot diepe verwondering en verootmoediging. En is het dat zij u beschuldigen, ja, dat zelfs Gods kinderen u benauwen, weet dat de Heere uw twistzaak zal twisten. De Heere dan geve dat ge u mag gedragen als zodanig, dat u een welbehagen moogt krijgen in zwakheden, opdat u sterk moogt zijn in Christus Jezus en also 's Heeren kracht in uw zwakheid wordt volbracht. Amen!

10. De eis des Heeren tot Zijn vreze

"Maar tot de mens heeft hij gezegd: Ziet, de vreze des Heeren is de wijsheid, en van het kwade te wijken is het verstand." Job 28:28

Wij letten op "de eis des Heeren tot Zijn vreze" en zien daarin:

1. *De Heere gebiedend.*
2. *Des Heeren wil tot Zijn vreze.*
3. *Des Heeren gebod tot "heiligheid."*

Het zien des geloofs op Christus is nog niet volkomen het vertrouwelijk zien op Hem. Het uitgaan des harten is nog niet de verzegeling des geloofs. Wezen en welwezen zijn van elkander onderscheiden.

Dat ziet u duidelijk in deze Godsman bij wie wij onze aandacht bepalen. Zijn oog heeft als door nevelen heen die Mensenhoeder, die Losser, die Goël, ontdekt. Die zijn twistzaak twisten zal voor het oog zijner vrienden en daarom is zijn verwachting van de Heere, dat Hij zal opstaan en haastig komen. Ja, geliefden, zijn verwachting was met haasten.

Had dan Job daartoe geen grondslag, was dan zijn verwachting ijdelheid? Gewis nee. De wortel der zaak werd in hem gevonden, en bedriegen doet hij zichzelf in deze hoop niet. De dag zal aanbreken waarop hij uit zijn vlees God aanschouwen zal en niet een vreemde. Maar toch, zoals hij daar zat in zijn ellende, zoals zijn ziel zich op dit ogenblik voor God bevond, zo was hij niet pasklaar om in te gaan in het heiligdom der zaligheid. Er waren in hem kracht en sterkte, er was in hem een vermogen dat hem zelfs meer dan tegenover zijn vrienden deed staan tegenover Die, voor Wiens aangezicht niemand rechtvaardig is, gelijk wij zongen:

*Want, Heer, wie is de man,
die op 't nauwkeurigst kan,
zijn dwalingen doorgronden?*

En daarom was Gods weg met Job door de diepte, opdat hij eenmaal zou komen op die plaats waar hij zou zakken in het volkomen besef van vrije genade en eeuwige verwondering van de soevereiniteit Gods. Een weg welke alleen de Heere ons bereidt, een weg waarin alles wat in ons is zich lijnrecht tegen de Almachtige verheft en waaruit het beeld kan worden toegepast van de schapen die geleid worden tot de wasstede en die bij het afdalen in het water zich verzetten en hun klauwen sperren, opdat zij in het water niet zouden worden ingedompeld, maar die eerst dan volkomen handelbaar zijn wanneer zij alle grond verliezen en alleen drijven onder de zorgende hand van de herder.

Zo ook Gods kinderen. Want wij allen houden toch vast aan eigen krachten en eigen sterkte, totdat de Heere komt en ons afstoot van alle eigen sterkten. Zo ook met Job, iets heeft hij te zien gekregen van de wijsheid die Jehovah in de gangen met Zijn volk komt te houden. Dat Hij het is Die wat er ook mogen plaatsvinden in de maatschappij, wat al sociale gerechtigheden er zijn mogen, Zijn plan daarmee uitwerkt en dat alles bestiert naar Zijn eeuwige wijsheid. Want zo vinden wij het immers beschreven in het 27^e hoofdstuk, dat er een overmacht is die verdrukt, dat rijkdom heerst over armoede en dat ongerechtigheden worden vermenigvuldigd.

Vraagt, als u dit hoofdstuk naleest en Jobs taal gehoord hebt, het die ellendigen die hun nachten doorbrengen in spleten en holen, of die vertoeven op het door de dauw natgemaakte gras der steppen, vraagt het hen die hun zorgen en arbeid besteden in het graan, hoewel zij er hun magen niet mee verzadigen.

Laten zij het u zeggen, mijn hoorders, die olie en wijn uitpersen maar dorst lijden, hoe hun loon verkort wordt en van hun arbeid wordt onthouden.

Nee, dit zijn geen toestanden die pas zijn uitgekomen, maar wij vinden ze hier reeds in het zevenentwintigste hoofdstuk door Job beschreven en dit woord is ook van toepassing in onze dagen. O, bedenk het, laat onderdrukking van ellendigen na en laat het onthouden van loon bij u niet gevonden worden. Waar wij verwonderd zullen vragen: "Hoe kan de Almachtige zulks gedogen?" daar is het Job zelf Die het ons in het volgende hoofdstuk ontsluit. De Heere bestuurt zulks ook, en Hij is het die Zijn volk door al deze wegen doorbrengt. Zie, dit zijn maar uiterste einden Zijner wegen, en wat een klein stukje der zaken hebben wij van Hem gehoord. Wie kan de donder Zijner mogendheden verstaan? En die waarheid bevat een ruime troost voor diegenen die iets kennen van het vastklemmen aan Gods getuigenis, want al is het dat hun loon verkort is en hun mond stom is van het roepen, zij hebben een troost dat dit alles roept om wrake tot de oren des Heeren Zebaoth, en de verdrukten verheffen zich tot Hem Die in de eeuwigheid woont, opdat Hij het recht der ellendigen voortbrengt.

En daarom, nooit of nimmer vinde het plaats in ons midden, de openbaring van het driest socialisme dat zoekt naar eigen recht, nimmer vinde het plaats dat samen koppelen, dat tezamen vergaderen, dat machtsvertoon tegen onze onderdrukkers, tegen die, die over u gesteld zijn, maar zoekt veeleer Hem die uw gangen bestiert; *want wie zal de donder Zijner mogendheden verstaan?*

Job heeft het beginsel der wijsheid nagegaan, ook is de grond der zaak in hem gevonden en toch is er iets in Job dat niet rein is, want hij zegt: "Zo waarachtig als God leeft, Die mijn recht weggenomen heeft en de Almachtige, Die mijn ziel bitterheid aangedaan heeft: zolang als mijn adem in mij zal zijn en het geblaas Gods in mijn neus, indien mijn lippen onrecht zullen doen en indien mijn tong bedrog zal uitspreken."

Hij komt weer met eigen sterkte. Wel kon hij verstaan dat de goddelozen vergaan, want Hij heeft op hun einde gemerkt en dat zij missen hetgeen de Godvruchtigen bezitten. Hun einde zal zijn een eeuwig verderf, omdat zij missen de kennis der wijsheid die des eeuwigen levens is, maar dat Jehovah met hem zulke wegen, zulke diepe wegen houdt, dat zijn weg zodanig is dat hij op de mesthoop uitgeput is neergezonken en van zijn vrienden bespot wordt, nee, dat kon Job niet verstaan, die weg is hem te zwaar, daar hij zich bewust is oprecht voor God te zijn.

Nee, de Heere heeft andere wegen in Zijn bestiering en al gaan Gods wegen in tegen onze bevassing en is de Heere in al die gangen niet na te gaan, dan staan alle wetenschap en wijsheid stil, en wordt het een zwijgen en achterna zien van Gods weg. Dan is dat volk zalig dat de Heere in die voor hen verborgen wegen krijgt aan te grijpen op Zijn woord door het geloof.

Van die wijsheid nu handelt Job breed in ons teksthofdstuk en komt dit in ons tekstwoord gebiedend in te brengen. "Maar tot de mens heeft Hij gezegd." Dat wil zeggen: Zijn wil heeft Hij aan de mens bekend gemaakt. Niet alles wat Hij wil, maar voor zover als het de mens van node is tot zaligheid en strekken kan tot Zijn verheerlijking. Want gij weet, er is een verborgen en een geopenbaarde wil waarvan Mozes sprak in Deut. 29:29: "De verborgen dingen zijn voor de Heere onze God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen tot in eeuwigheid om te doen al de woorden dezer wet."

Als God de mens gesteld heeft in de staat der rechtheid, dan heeft Hij Zijn wil de mens geopenbaard en heeft hem die bekend gemaakt. Niet de verborgen wil. Wat Zijn plan en oogmerk waren met de mensenkinderen maakte Hij Adam bekend, maar alleen: "Van alle boom zult gij eten, maar alleen van de boom der kennis des goeds en des kwaads zult gij niet eten, opdat gij de dood niet sterft." Want Hij heeft de mens niet gemaakt tot Zijn geheimraad, maar heeft de mens op aarde gesteld om te luisteren naar Zijn Woord en ziet, ook daarin wordt gezegd: "Hij heeft ze Zijn wil bekend gemaakt voor zover Hij het in Zijn wijsheid nodig heeft geacht die te openbaren, voor zover de mens daarin zou vinden zijn zaligheid, opdat Zijn Naam verheerlijkt worde." En Hij wil dat wij naar deze Wil in dat Woord gesproken onze gangen richten en in dat Woord onze behoudenis vinden. O, dat wij opmerken wat God heeft gesproken tot de mens, opdat hij niet verderve maar het eeuwige leven hebbe.

Dit woord van Job waarschuwt u en mij voor de ijdelheid om met ons verdorven verstand te zoeken en doorzoeken en te willen bevatten de verborgenheden Gods, die liggen in Zijn heiligdom, om met een ijdelheid ons te wagen aan die dingen die Jehovah voor Zich hield. Daardoor wordt het hart verhard, en de machten van ongeloof en revolutie worden meer en meer openbaar en het is niet zonder reden dat wij vrezen, dat satan zijn laatste slagen aan het mensdom slaan zal als de verkoude harten gemeend zullen hebben de heiligheid Gods te hebben doorzien met hun verdorven verstand. Hij zal ze brengen tot afval, opdat zij zichzelf te pletter zullen sloten aan hetgeen God gesproken heeft in Zijn Woord dat geopenbaard is tot eeuwige wijsheid en behoudenis en daarom ziet gij dan ook als ons tweede punt de wil des Heeren tot Zijn vreze.

Hij heeft de mens gezegd: "Ziet," alsof Hij zeggen wil: "Merk daarop, zet uw hart daarop." Ziet, dit is het woord dat wij zo menigmaal in Gods Woord terug vinden om toch vooral op te merken, want nu heeft de Heere wat te zeggen, dat ons bijzonder noodzakelijk is: *"Ziet, de vreze des Heeren is de wijsheid."*

Van die wijsheid heeft Job gesproken in dit hoofdstuk, breedvoerig heeft Hij ons medegedeeld tot aan het 19^e vers, hoe kostelijk deze wijsheid is. Die wijsheid is gekomen uit de schatkamers van de Eeuwige, Die is de wijsheid zelf. Hij heeft Zijn wijsheid bekend gemaakt, niet alleen bij het plan, niet alleen bij het voortbrengen der ganse schepping en naar de orde zelf door hem gemaakt. Hij heeft dat ganse gebouw doen verrijzen. Nee, Hij heeft een wijsheid bekend gemaakt tot de vreze des Heeren. Want ons verstand is verduisterd om van nature God te kennen, ook is het verduisterd geworden om uit de natuur God te kennen tot zaligheid. Er is een geopenbaarde kennis en die alleen is génoegzaam tot zaligheid. Het zijn de Schriften waarin gezegd is: "Zij zijn het die van Mij getuigen." De Schriften zijn het die de wijsheid ons bekend maken. De apostel Paulus zegt immers dat wij verduisterd zijn in het verstand, vervreemd van God. "De weg des vredes," zegt hij, "hebben zij niet gekend." Ziet, dan wordt al onze wetenschap dwaasheid en het is gelijk Job getuigt tot zijn vrouw: "Ziet, gij spreekt als een der zottinnen spreekt." Zo is het dat wij met al onze wetenschap niet anders uitwerken dan onze eeuwige rampzaligheid.

Is het geen dwaasheid voor een ogenblik leven ons eeuwig welzijn op te offeren? Dwaasheid openbaart de mens in al zijn daden en daarom is het deze wijsheid, waarvan sprake is in Spreuken 6, die de mens kan wijsmaken tot zaligheid door de bediening van Zijn eeuwige Geest, die wijsheid waardoor alleen zaligheid kan verkregen worden in het bloed des eeuwigen Verbonds en waarover hun ziel dorst naar de gemeenschap Gods, waardoor hun hart naar God schreeuwt gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen.

Wat is die wijsheid? Die wijsheid is de vreze des Heeren. Daar is een tweërlei vreze.

Er is een *slaafse* vreze, gelijk de duivelen bezitten, die geloven dat er een God is en zij sidderen. Een slaafse vreze waardoor de mens beseft dat hij voor Gods almacht niet bestaan kan, en die ontstaat doordat de consciëntie geprikkeld ontwaakt en vrezende voor de straf al verder en verder van God afgaat en aan de gerechte straf Gods zoekt te ontkomen, hetgeen zelfs de ervaring van Gods kinderen is als zij het uitroepen: "Ik wou vluchten maar kon nergens heen." Zie, dat is de slaafse vrees, die hem drijft buiten God zijn leven te zoeken.

Maar er is ook een *kinderlijke* vreze welke hier bedoeld wordt, dat kostelijke kleinood, die wijsheid is de kinderlijke vreze. Het is die vreze die ons een lust doet krijgen naar de dienst des Heeren. Die vreze die Zijn kinderen in hun benauwdheden, in alle strijd en aanvechting, de toevlucht doet nemen tot Hem, die vreze die hen in heilige ootmoed doet invallen voor God. Het is die vrees die de deugden erkent die in God zijn en die de Heere billijkt in alles wat Hij hun toeschikt. Het is die vreze die ze liever doet vallen in de hand des Heeren, al kwamen zij voor eeuwig om gelijk de knechten van Benhadad met de koorden der eeuwige veroordeling om hun hals kwamen tot de koning Israëls. Het is die vreze die in waarheid het hart inneemt, welke van alles doet afzien wat buiten God is, die zich leert buigen naar Zijn eis. Het is die vrees die hem brengt tot heiligmaking, want *van het kwade te wijken is verstand*.

Van het kwade te wijken. Van nature wijken wij niet van het kwade, is niemand geneigd tot enig goed, maar zijn wij uit en van onszelf geneigd tot alle kwaad. Niemand is er die goed doet, niet tot één toe. Gods Woord doelt niet alleen op uiterlijke plichtvervulling, want dat alleen is het niet, van het kwade te wijken. Niemand moest er zijn, terwijl God Zijn Woord laat brengen, die zich aanstelt alsof hij met alle godsdienst gebroken heeft. Maar hoe prijzenswaardig ook, van het kwade te wijken is wat anders dan verstandelijk handelen. Het is: niet langer de zonden te kunnen doen noch te dragen, het is onmogelijk geworden langer tegen God te zondigen. Zij ontvangen verstand met Goddelijk licht bestraald om van het kwade te wijken, met inspanning van alle krachten zich toe te leggen op het verlaten van de zonde, zodat het hun onmogelijk wordt langer tegen God te zondigen, ja, dat sterven hen beter is dan te leven, zij zoeken een ingang te krijgen in Christus naar Spreuken 3:18. Zij moeten die Christus noodzakelijk hebben, opdat in hen gedood zouden worden alle krachten der zonde en zij zich verlost zouden zien uit de kaken van de hel, om zo gereinigd en gelouterd te worden, opdat zij voor Gods aangezicht mogen verschijnen zonder vlek of rimpel om te zijn een kostelijk goed in de hand Gods. Ziet, dat is de wijsheid, dat is verstand, dat is de weg tot ontkoming van het eeuwige verderf!

Kent u er iets van? Dat aller-kostelijkste kleinood u te vergaderen? Wat moeite geeft de mens zich wijsheid te bekomen, maar wie is wijs tot zaligheid? Wie uwer heeft een andere drang des harten dan het bekomen van uiterlijk goed en bezittingen? Is uw hart reeds verontrust geworden, opdat gij u zou benaarstigen uw zaligheid te bekomen en uit te werken met vreze en beving? Kent u er iets van?

Ik heb een enkel woord gesproken over maatschappelijke toestanden, maar geliefden, zeg mij of de huidige toestanden niet gans in strijd zijn met uw belijdenis, alles en alles is in strijd met des Heeren inzettingen. Het bedehuis wordt ledig gelaten en men houdt zich liever bezig met dingen die schijn en geen wezen hebben. Houdt toch geen gemeenschap met dezulken die u in hun netten trachten te verstrikken, die vergaderingen beleggen, verenigingen oprichten. Verlaat dezulken en houdt u bij het getuigenis Gods. Laat in uw leven de belijdenis toch tot haar recht komen, bedenk dat de Heere regeert, en begeer van Hem dat Hij Zijn wijsheid u bekend maakt.

En is uw deel verdrukking, wordt uw loon verkort en zijn de rijken u tot een benauwing, ziet, er is er Eén Die in het Heiligdom woont, Die de aarde heeft tot een voetbank Zijner voeten en Die uw twistzaak twisten zal. En: al was het dan verstandelijk, gaat dan heen en doet gelijk de Heere in Zijn woord geopenbaard heeft in uw binnenkamers en klaagt uw nood aan Hem Die alleen voor u de weg kan banen. Ziet, dan zult ge vrede dragen voor uw gemoed.

Maar leer meer dan dat. Leer Zijn aangezicht zoeken tot behoudenis uwer ziel, er is maar één handbreed tussen ons en de dood. O, laat er een jagen en een spoeden om uws levenswil bij u gevonden worden. De dood wenkt ieder uur. Vergadert u toch geen schatten, want wat zal het u baten? Straks gaat gij alleen de dood in en de eeuwigheid tegemoet. Als u dan zonder Christus en zonder Borg voor uw ziel zijt, wat hebt gij dan? Dan zal de eeuwige rampzaligheid uw deel worden. En dat is dan het deel van u die in uw dwaasheid en waanwijsheid de wereld hebt nagewandeld, en daarom, gij die in verbintenis leeft tot de zonde, verlaat de slechte wegen. Ontwaakt gij die slaapt en staat op uit de dood en Christus zal over u lichten. Opdat gij dan zo verlicht moogt worden, dat gij het, levendige besef moogt ontvangen dat gij geschapen zijt voor een eeuwigheid. Opdat gij u benaastigen moogt uw zaligheid te zoeken, terwijl de Heere nog staat, roepende: "Wendt u naar Mij toe, alle gij eindigen der aarde, want Ik hen God en niemand meer." Laat toch uw geweten ontwaken en vlucht niet af van de Almachtige, wendt u niet van Hem af opdat u uw oordeel niet des te rechtvaardiger maakt, maar zoek Hem met ootmoedigheid en kinderlijke vreze. Wie weet, de Heere mocht zich nog van u laten verbidden.

Dat verontrust zijn en dat zoeken naar Hem en Zijn gemeenschap, dat invallen en billijken van Gods recht, kent u er iets van? Dat, al was het een eeuwig omkomen, al was het dat Hij u eeuwig kwam te verstoten van voor Zijn aangezicht, u zeggen zou: "Heere, het is eeuwig recht als U het doet." Als u denkt aan dood en eeuwigheid en u eeuwig Zijn Naam zult moeten lasteren, dat uw hart dan als ineen krimpt en u vlucht van de zonde en ongerechtigheid.

Zie, dat is wijsheid die gevonden wordt hij al degenen die uit God geboren zijn. Daar is een invallen en een toevallen voor Gods recht in plaats van een afwijken. O, kent u er iets van? Hebt u er al iets van leren verstaan, dat u het niet in de verbintenis der zonde kunt houden, dat u met oprechtheid des harten kunt verklaren, al was het dat men het binnenste buiten keerde: "Heere, Gij weet alle dingen. Gij weet dat het mij onmogelijk geworden is langer de zonde te dienen." Vraagt u: "Hoe zal het mogelijk zijn om naar de geboden des Heeren te leven?" En zegt u: "Ik heb al mijn krachten daartoe ingespannen, maar ik gevoel verkocht te liggen onder de macht der zonde," - ziet, dan is Hij de wijsheid Zelf Die Zijn kinderen wijsheid schenken zal, Die Christus Die zelfs Zijn heiligdom verliet om Zijn volk eenmaal die heiligheid te doen deelachtig worden en hen los te maken uit de verbintenis der zonde.

O, daarom, volk des Heeren, bekommerd of bevestigd, laat uw leven heilig zijn, ziende op de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs, opdat u meer en meer mocht losmaken de knopen der ongerechtigheid en Zijn kracht in uw zwakheid volbracht werd. O, volk, ik bid u: rust niet voor u uw verbintenis met de zonde hebt losgemaakt, dat u meer en meer moogt gevoelen de noodzakelijkheid Hem te leren kennen, Die u gegeven is tot zaligheid.

En gij, volk, die in u bevindt de overheersende macht der zonde, die het zo menigmaal uitdrukt: Wat zal er nog van mij terecht komen? Ik zal nog éénmaal met een Demas de tegenwoordige wereld lief krijgen." Welkom in de strijd. Dat u dan wijsheid mocht bekomen om van de zonde te wijken en dat u er naar staan mocht de heiligmaking deelachtig te worden, opdat u een ruime ingang moogt bekomen in het eeuwige leven, opdat de heiligheden des Heeren ons sieraad worden en wij uit alles worden uitgetrokken, wat niet uit God is, want daar

zal niets inkomen dat onrein is of gruwel doet, opdat wij éénmaal de Vader in Christus als een reine maagd worden voorgesteld zonder vlek of rimpel.

Hoor dan de vermaning van de apostel, *dat gij u bewaren zult van alle kwaad*. Amen.